

ఆంధ్ర
సాహిత్య
వార్త
పత్రిక

18-5-84
180 పైసలు

నేను మా పళ్ల డాక్టరును అడిగా - కేవలం ఫోర్హెన్స్ ఎందుకు?

“ఎందుకంటే మీ చిగుళ్లు గట్టిగా వుంటే
పళ్లు ఎక్కువ కాలం నిలుస్తాయి...”

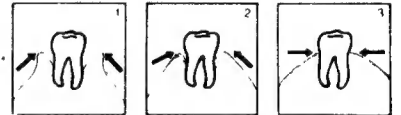
మరి కేవలం ఫోర్హెన్స్ మాత్రమే చిగుళ్లను
గట్టి పర్వగల ప్రత్యేక అస్టింజంట్ కల్గి వున్నది.

ఫోర్ హెన్స్ లోని ఈ ప్రత్యేక
అస్టింజంట్ అమెరికాదేశపు ప్రఖ్యాత
దంత వైద్యుడైన డా. ఆర్. జె.
ఫోర్ హెన్స్ ద్వారా చేర్చబడిన ఒక
విశిష్ట పదార్థము. ఇది నిజంగా చిగుళ్లను
గట్టి పరుస్తుంది. దీనితో మీ పళ్లకు
దృఢమైన ఆధారం లభించి అవి
దీర్ఘ కాలం నిలుస్తాయి.

ప్రత్యేకమైన అస్టింజంట్ ఎలా పనిచేస్తుందో
చూడండి:

1. ఇది నేరుగా చిగుళ్ల మీద పనిచేసి
వాటిని బిగుతు చేస్తుంది.
2. వాటిని బలపర్చి, పళ్ల మీద వాటికి
మంచి పట్టునిస్తుంది.
3. అందుచేత పళ్లకు దృఢమైన ఆధారం
మరియు దీర్ఘ ఆయుస్సు లభిస్తాయి.

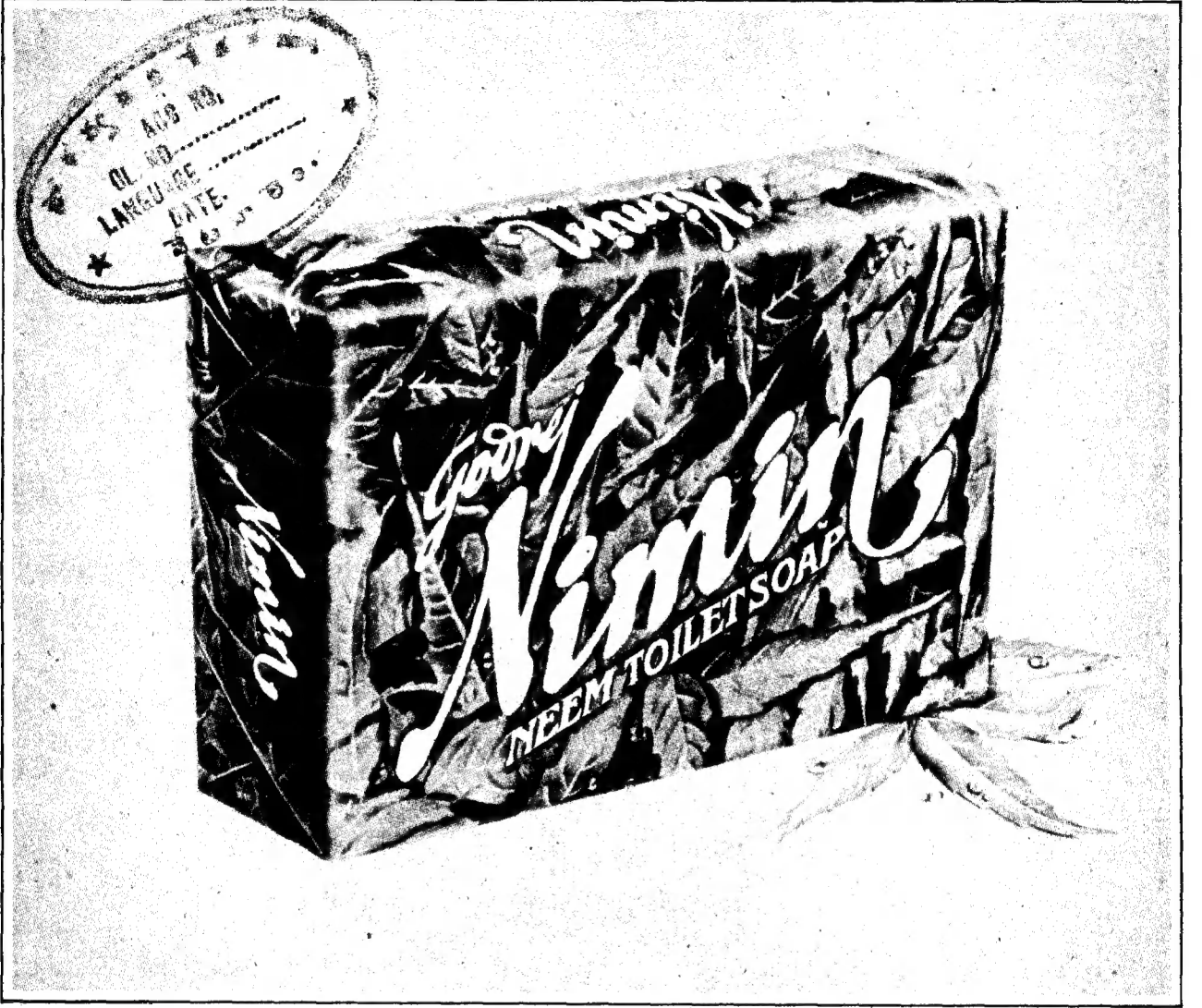

ఇక మీద నాకెప్పుడూ మరే టూత్ పేస్టు వద్దు. ఫోర్ హెన్స్ మాత్రమే కావాలి.

ఫోర్హెన్స్ - ఇది పళ్ల డాక్టరు సృష్టించిన టూత్ పేస్టు.

ఇప్పుడు...గోద్రెజ్ రూపొందించిందొక కొత్త సబ్బు.
ఇది మీ అంత శ్రద్ధగా మీ చర్మాన్ని కాపాడుతుంది.

Godrej నిమిన్

శుద్ధమైన వేపనూనె యొక్క సహజ సద్గుణాలు కలిగినది.

నీమ్, మర్గోసా అన్న పేర్లతో పిలువబడే వేపచెట్టు, చర్మ సంబంధ సమస్యలకై మానవజాతికి ప్రకృతి ప్రసాదించిన వరాలలో ఒకటి. వేపనూనెను క్రమం తప్పకుండా వాడితే, అది మీ చర్మం మనుషుగా, తేటగా ఉండడానికి తోడ్పడుతుంది.

గోద్రెజ్, శుద్ధమైన వేపనూనెను చేర్చి రూపొందించిన సబ్బు, నిమిన్ — మీ చర్మ సమస్యలను కడిగి పారవేసే లగరీ టాయిలెట్ సోపు. ఈ గోద్రెజ్ నిమిన్ మరింతకాలం మున్నుతుంది. ఎందుకంటే ఇది ఇతర కొన్ని మర్గోసా సబ్బులవలె మెత్తబడిపోదు.

మీ చర్మ సమస్యలను కడిగి పారవెయ్యండి...
మీ చర్మానికి శుభ్రమైన, ఆరోగ్యవంతమైన నిగనిగ ఇవ్వండి.

మధ్య తరగతి

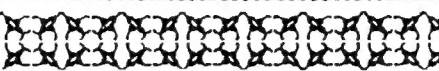
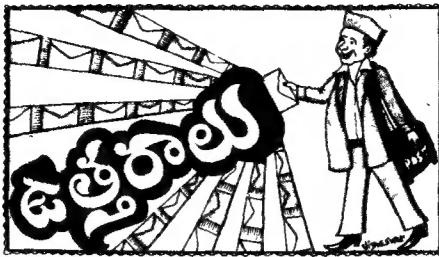
30-3-84 ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రికలో డా॥ జయదుబాషిగారి 'లేఖ చదివాను. స్వరాజ్యం వచ్చాక మధ్యతరగతివారే ఎక్కువ బాగుపడ్డారని వారు వ్రాశారు. అసలు ఈయన దృష్టిలో మధ్యతరగతివారంటే ఎవరూ? సాలుకు 40,000 వేలు తెచ్చుకోనే స్వీపరు ఈయనదృష్టిలో మధ్య తరగతి అనుకుంటే న్యాయంగా ఉండదు. ఆయన చెప్పే పల్లెటూరులోని బడివంతులే మధ్యతరగతి వాడు. మధ్యతరగతివారు కట్టి పన్నులు ఇచ్చి పన్ను, నీళ్ళ పన్ను, పుత్తి పన్ను, అరవికరం పున్న భూమిని ఇవన్నీ మధ్యతరగతి వారిమీదపడే పన్నులు. మధ్యతరగతి ప్రజలు పడే బాధలు పల్లెటూళ్ళకు వచ్చిచూస్తే తెలుస్తుంది.

మధ్యతరగతివారు అంటే నా దృష్టిలో టీచర్లు, గుమస్తాలు, నాలుగైదు ఎకరాలు భూమివున్న రైతులు, నెలకు ఆదాయం 15 వందలకు లోపు పున్నవారని. వారి తరపున శ్రీ పత్నివాలా మాట్లాడి వారి అభివృద్ధికి కృషిచేస్తే మంచిదేనని నా ప్రద్దేశ్యం. అత గొప్పవాడు గాంధీమహాత్ముడు ప్రధానిమంత్రి పదవి ఆశించలేదే! మరి శ్రీ పత్ని వాలా రాజకీయాల్లోకి రాకుండా మధ్యతరగతి వారికోసం పాటుపడతే సస్త్వం ఏమిటి? ఎవరైనా పుస్తకం రాస్తే అందులో విధిగా నైఋత్య, ఇందిరాగాంధీ గార్ల పేర్లు వుండాలని ఏమైనా నిబంధన వుందా?

కె. వెంకట నారాయణరావు, ధవళేశ్వరం.

జంతు హింస

సాధారణంగా జీవహింస నెవ్వరూ హద్దించరు! అయితే 2-3-84 సంచికలో 'పరిశోధనల పేరిట జంతు హింస' వ్యాసం మెచ్చుకోదగ్గ స్థాయిలో లేదు. 'పాక్స్' ముందుగా పరీక్ష చేయించుకోవానికి రమ్మంటే ఈ వ్యాసకర్త కాదు - ఎవ్వరూ ముందుకురారు. మరి ప్రజల ఆహారవసరాల నిమిత్తమని వినియోగిస్తున్న వేలాది జీవాలగురించి రచయిత ఆభిప్రాయాన్నికూడా తెలియపరిస్తే బావుంటుంది.

జంతుహింస పేరిట పోలియో, కలరానంటి రోగాలకు మానవజాతి తుడిచిపెట్టుకు పోవాలన్నది రచయిత ఉద్దేశ్యమా? పి. పాచ్. డి. సంపాదించడానికి ఖర్చయిన 'నల్లగురించి బాధ పడేముందు - ఇన్నాళ్ళుగా చరిత్రలో యజ్ఞ యాగాదులపేరిట బలిపశువులు - మతాలు మహాత్మ్యాలపేరిట జంతు బలులు, నర బలులు గురించి ఒక్కక్షణం ఆలోచిస్తే ఆ పి. పాచ్.డి.కి అర్థమవుతుంది.

చక్రధర్, శ్రీధర్, అంబాజీపేట.

డా॥ అక్కినేని శుభాకాంక్షలు!

1983 సంవత్సరము ఆంధ్ర సచిత్ర వార పత్రిక ఫిలిం బ్యాలెట్ పోటీలో గెలుపొందిన విజేతలందరికీ మా శుభాకాంక్షలు.

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక ఫిలిం బ్యాలెట్ పోటీ ప్రారంభించినప్పటినుండి 13 సార్లు ఉత్తమ నటుడిగా ఎన్నికైన మా అభిమాన నటులు ఎవర్ గ్రీన్ హీరో డా॥ అక్కినేనిగారికి మా శుభాకాంక్షలు. 1959, 60, 61, 64, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 77, 81, 83 సంవత్సరాలలో డా॥ అక్కినేని ఉత్తమ నటుడిగా ఎన్నికైనారు.

ఈ ఫిలిం బ్యాలెట్ పోటీలో 13 సార్లు ఉత్తమ నటుడిగా గెలుపొందడం విశేషంగా చెప్పవచ్చు.

పి. రవీందర్ రెడ్డి,

డా॥ అక్కినేని అభిమాన సంఘం, అలియాబాద్.

"సన్మానం"

ఈ దశాబ్దంలో మంచి కథల్లో ఒకటిగా చెప్పుకోవలసిన కథ 'సన్మానం'. ఉత్తమ శ్రేణి కథకు నిర్వచనం ఈ కథలో పుష్కలంగా లభిస్తుంది. కథలో 'పరిశుభ్రత' ఉంది. బంగారానికి తాలిలాగ వాస్తవికతకు శిల్పం తోడైంది. శ్రీ మధురాంతకం రాజారాంగారి హృదయం ఈ కథలో ప్రత్యక్షమయింది. ముఖ్యంగా ఆ ముగింపు చూడండి ఎంత బాగుందో. సంవత్సరాలబాటు దాచుకోవలసిన కథ. మరో విశేషం - కథ కోసం వేసిన చిత్రం కూడా బాగుంది.

శంకరభాను, బొంబాయి.

* * *

13-4-84 లేడి కల ఉగాది ప్రత్యేక సంచికలోని సన్మానం కథ చాలా బాగున్నది. రచయితకి కృతజ్ఞతలు. కథలో దృశ్యాలు కళ్ళకు కట్టినట్లుంది. మమ్మల్ని ఆకట్టుకొన్నాయి. శవగన నరసింహస్వామి, ములుమూడి లక్ష్మీ నరసింహం, బులుసు వేంకటేశ్వర్లుగార్ల కవితలు బాగున్నాయి. యర్రగుంట వరలక్ష్మీదేవిగారి అర్థంలేని బ్రతుకు వ్యర్థం. ఇక ముద్రణ గూర్చి చెప్పడానికి నాకు వయసు చాలదు. నేను బుద్ధిగి నప్పటినుండి అందమైన ఆంధ్ర సచిత్ర వార పత్రికనే చూస్తున్నాను.

బండారు వేదానందం, కడప.

కుదింపు

వారణాసి ప్రసాదరావుగారు వ్రాసిన 'అశాకరణం' కథలో: (1) జనతా ఎక్స్ ప్రెస్ లో ఫస్టు క్లాసు కంపార్టుమెంటు ప్రవేశబెట్టినారు. (2) మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ను టెక్నాన్ కు మరి దగ్గర చేసినారు, 12000 మైళ్ళ దూరాన్ని 2000 మైళ్ళకు కుదించబడుతో.

నా. శి. శాస్త్రి, బొంబాయి.

చక్కటి కథ

ఈ వారం (27-4-84) ప్రచురించబడిన కథల్లో "గుండెగొంతుకలోన" చాలమంచి కథ. జోగారావుగారు చాలాకాలం తర్వాత కచ్చిచ్చి కచ్చించగనే "చక్కటి కథ"ను అందించినందుకు మనసారా అభినందనలు తెలియచేస్తున్నాను.

యం. ఉమామహేశ్వరరావు, విశాఖపట్టణం.

ఈ రాగానికిదే తాళం

13-4-84 ఉగాది ప్రత్యేక సంచిక నటి దేవిశ్రీగారి ముఖచిత్రంలో ముస్తాబై దర్శనమిచ్చింది.

చక్కలం విజయలక్ష్మిగారి కలం నుండి దూసుకొచ్చిన "ఈ రాగాని కదే తాళం" లయ బద్ధంగా ప్రతి సంచికలో ఓ రకం తాళంవేస్తూ ముందుకొస్తూ పాఠకుల్ని ముగ్ధుల్ని చేస్తోంది.

పి. భగవంతురెడ్డి, ఇతరులు, పెంచుకలపాడు. ★

త్వరలో ప్రారంభం!

కొత్త సీరియల్ నవల

జీవన సరళిలో తీయని రవళి

రచన :

శ్రీమతి జి. హేమంత

వ్యవస్థాపకులు :

దేశోద్ధారక కాశీవాథుని
వాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

స్థాపితం : 1908

శివలెంక శంభుప్రసాద్,

సంపాదకుడు :

[1938-1972]

శ్రీకవారం : 18-5-'84

శ్రీ రక్షాక్షిణామ సం. వైశాఖ బ. చవితి
సంపుటము 76 : సంచిక 36

సంపాదకుడు :

శివలెంక రాధాకృష్ణ

విడి ప్రతి వెల రు. 1-80

ఆరు మాసాల చందా రు. 46-80

హాస్ట్ లో ఏడాదిచందా రు. 101-40

అంధ్రప్రతిక కార్యాలయము,
గంధీనగరం. విజయవాడ-520 003.

విషయానుక్రమణిక

మూలచిత్రం :

నటి అంబిక

(బొట్ట : కాజిన్)

కథలు :

పారిశ్రామికం ... 16

ఓ పెళ్లి కథ ... 29

పుణ్య మరణం ... 49

బొమ్మా-బొమ్మా ... 61

నీరియల్ నవలలు :

స్వప్న భంగం ... 10

ఈరాగాని కదేతాళం ... 20

ఉదయ సంధ్య ... 42

కర్మయోగి ... 54

వ్యాసాలు, శీర్షికలు :

ఉత్తరాలు-4, ఊమెన్ కార్టూన్ - 5,
మ్యాడీల్లిలేఖ-6, వ్యక్తిగతం, వారపలం-8,
రాజకీయాలతో ముడిపడిన బడికో
ప్రార్థన-14, ప్రశ్నావళి-19, అద్భుత
వ్యక్తులు - 26, పినిమా - 34,
ఫలానుభవీ-41, బాపిరాజస్మృతి-48,
ఇవేమన' పద్యాలు-52, ధర్మ పథం-59,
ఏలోకాలకో ఎగసిన ఎక్కిరాల పవిత్రాత్మకి
శ్రద్ధాంజలి - 60, పైదరాబాద్
నోట్సు-65.

చూస్తుంటే ఆయనకస్సలు ఎలా
ఆయనాన్ని పట్టుకుంటావా కు
తెలిసినట్లు తేలు.

పంజాబ్ లోని హింసాకాండను ఎదుర్కొడానికి కాత్త
అధికారాలు

మనం స్వల్పదేవాలయంతోపాటికి
అడుగు పెట్టాల్సిన అవసరం లేదు.
అకాలీదళ్ లోని వివిధ వర్గాలు
ఒకరినొకరు అంతం
చేసుకుంటారు.

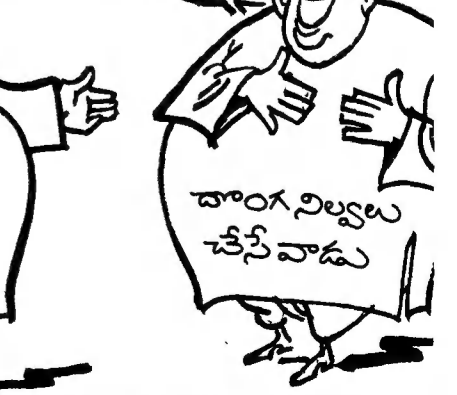
ఎదుపు ఆపు బాబూ! నిన్ను మింగి
డానికి భారతీయ తోడేలు
సరివాట్లు

అధికారులు రెండులక్షల సొమ్ము
మనమీద వాడి చేసారు.
ఫలితం ఏమిటి?

మనం ఇంకా లావుగా, బలంగా
తయారయ్యాము!

సీసా స్వాతంత్ర్యం - కాంగ్రెసు వాళ్ళూ

బొంబాయి వచ్చిన ముగ్గురు గంటల. లోపలే మీరు ఎవరో ఇద్దరు ఏదో బేరం చెప్పుటం ఎంటారు. ఒకరి బావగారి రిజిజరేటరు అమ్మ కానికి ఉండవచ్చు లేదా ఒక స్ట్రీట్ లో వీడియో కాసెట్ రికార్డర్ అమ్మకానికి రావచ్చు లేదా లారీ నిండా మామిడివళ్ళు అమ్మకానికి సిద్ధంగా ఉండవచ్చు [సోలీసు వాళ్ళ వద్ద నుంచి విడిపించు కుంటే] బొంబాయి ఒక నగరం అనటంకన్నా ఒక పెద్ద బజారు అనటం బాగా ఉంటుంది. బజారులో అన్నిటికీ వెల కదతారు కదా! ఈ బొంబాయిలో తాలావారు ఉక్కు, బ్రక్కులూ అమ్ముతారు; బిల్లావారు వస్త్రాలూ, కారులూ అమ్ముతారు; మహేంద్రావారు జీపులు అమ్ముతారు; లీవర్ బ్రదర్స్ వారు సబ్బూ, వసస్థ్రీ అమ్ముతారు; అంతూలే సీమెంటూ అమ్ముతారు; అజిత్ కేర్కర్ గారు లాడ్డింగు అమ్ముతారు; రాజకపూర్ గారు కలెని అమ్ముతారు, వీరందరికీ మించిన ఎద్వర్తయినెగ్ కంపెనీ వారు 'కీర్తి'ని అమ్మిపెడతారు, చివరికి అందరూ తమనితామే అమ్ముకుంటారనుకోండి— అది వేరే సంగతి, అమ్ముడు సోయేవారికి ఆ సంగతి తెలీదు.

బజారు అంటే బేరమే కదా! బొంబాయి నిండా బేరాలే. ఎంత పెద్ద బేరం చేస్తే అంత పెద్దవారన్నమాట— మీరు కాని, ఇంకెవరయినా కాని.

అజిత్ కేర్కర్ 5—చుక్కల నక్షత్రాల

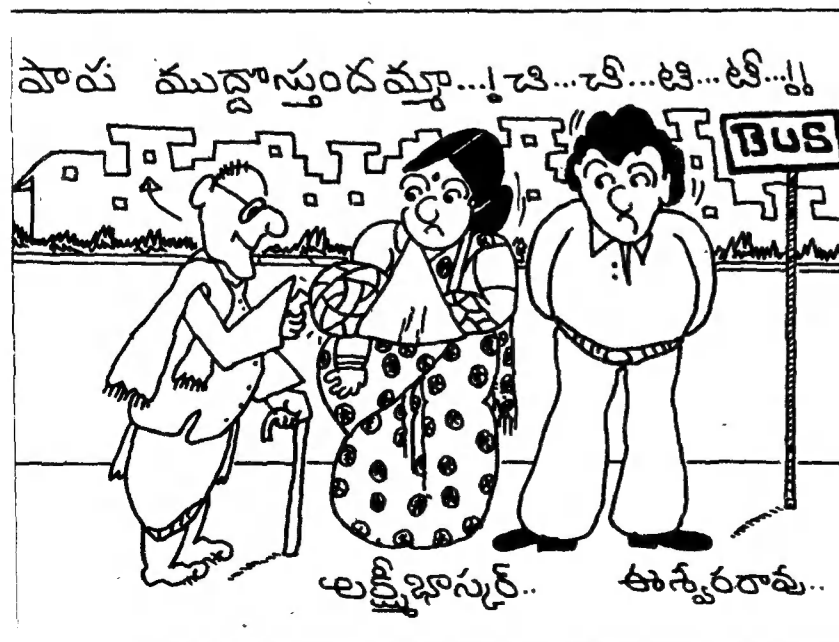
స్వపారం చేస్తారు. మహమ్మద్ అలీ రోడ్ లో ఒక చిన్న హోటల్ యజమాని గదులని గంటకి ఇంత అని అద్దెకి ఇస్తాడు. వీళ్ళ ఇద్దరి నుద్దవా లేదా ఏమిటి? వాళ్ళు రేట్లు మాత్రమేకదా? ఈ పెద్ద బేరాల బస్ లో ఏదయినా జరగవచ్చు. ఒకరోజు మహమ్మద్ అలీ రోడ్ హోటల్ యజమానే కేర్కర్ (హోటల్) సామ్రాజ్యాన్ని దోచేస్తాడేమో! ఈ విధంగా చూస్తే దేశంలో బొంబాయికన్నా "ప్రజాస్వామ్యపు నగరం" లేదు. ఎలాగంటే, ఇక్కడ అందరికీ వెల అంటూ కట్టవచ్చు. ఈ విధంగా అందరూ సమానమే.

ఇలాంటి నగరంలో అంతూలే కాని రావ్ రావ్ అదిక్ కాని అవతరించటంలో ఆశ్చర్యం ఏమిటి? అంతూలే వ్యాపారం "అధికారం". ధనం అన్నది ఒకరకం అధికారం. రెండో పెద్దమనిషి కూడా అధికారం—వ్యాపారమే చేస్తాడు కాని ఆయనకి దూరదృష్టి లేదు. ఆయన చూపుకి పరిమితి అతి దగ్గరలో ఉన్న సీసా లేదా వీర. ఇద్దరూ శ్రీమతి గాంధీ అను చరులే. [ఆమె ఇప్పుడు వాళ్ళని వదిలించుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారేమో తెలియదు!] అంతూలే సీమెంటు బేరం మీద జారిపడేదాకా ఆమె అనుగ్రహం పొందిన అనుచరుడే. రావ్ రావ్ అదిక్ సయితం వసంత్ దాదా పాటిల్ నెత్తి మీద కాంగ్రెసు అధిష్టాన వర్గం (అంటే శ్రీమతి గాంధీ) చేత రుద్దబడిన వ్యక్తి కాకపోతే ఇంకెవరు? [శ్రీమతి గాంధీ లేకపోతే కాంగ్రెసు అధిష్టాన వర్గం స్థాయి చాలా నీచంగా ఉంటుంది.]

రాజకీయవాదులు లై సెన్సులు అమ్మవచ్చు కాని అదిక్ లాంటి మనిషి సారా సీసాను కొనుక్కోకూడదా ఏమిటి? ఆయన పార్టీకి చెందినవాళ్ళు ఎందరో ఆయన చేసిన పనులే చేస్తారు. వారికి ఏ ఇబ్బంది రాలేదు కాని ఈయనకి ఇన్నికష్టాలు వచ్చాయి, ఎందుకో! హాన్ వర్ లో కాని రోమ్ లో కాని అదిక్ చేసిన పనులు ఎందరు కాంగ్రెసు వాళ్ళు చెయ్యలేదు? నైహూ కాలం నుంచి ఇలాంటివి జరుగుతూనే ఉన్నాయీకదా?

కాంగ్రెస్ (ఇందిర) రాజకీయవాదులు ముందు తమ రాజకీయ పలుకుబడిని వాడుకుని డబ్బులు చేసుకుంటారు. డబ్బు వచ్చిన తరువాత స్థలం, ఇల్లా, విదేశీ యాత్రలూ, ఆడవారూ, మద్యమూ, సంగీతమూ, పీటన్నిటిని కొనుక్కంటారు. ఈ ప్రశ్నలు అదిక్ తను పార్టీ సమావేశాలలో వెయ్యకుండా ఉంటారా? నాకు అంత బాగా తెలీదు కాని కాంగ్రెసు (ఇందిర) రాజ్యాంగంలో రాజకీయాధికారాన్ని ధనంగా మార్చాలన్న అధికరణం ఉన్నా ఆశ్చర్యంలేదు. అసలు కాంగ్రెసు (ఇందిర)కి రాజ్యాంగం అంటూ ఉందా? ఉందనే అనుకోండి— కాని అదిక్ కి ఇదొక పెద్ద అడ్డుకాలేదు. నైహూ కాలానికి ఇప్పటికీ కొన్ని మార్పులు వచ్చాయి. ఆ మార్పులకి అనుగుణంగానే అదిక్ సదుడు కుంటారు.

బొంబాయిలో మద్యాన్ని, మదవతులనీ బాగా వాడి వ్యాపారం చేస్తూ ఉంటారు. బొంబాయి "ఎమ్మెల్యే" హస్తలేని ఒక

కృత్రిమంగా మార్చేవారన్న వార్త ఒక రానిని ఈమధ్యనే చదివాను. రాజ్యసభ ఎన్నికలలో కొందరిని అదుపులో ఉంచాలంటే ఇదే మార్గం అని నమ్మేవాళ్ళు ఉన్నారు.

మహారాష్ట్ర రాజ్యసభ ఎన్నికలకి వర్తమాలు మనిషి కేంద్ర వాణిజ్య శాఖమంత్రి. ఈయనది ఓత్తర్ ప్రదేశ్. కాని వ్యాపారం శాఖమంత్రి కదా? అందుచేత బొంబాయికి వంపించారు. అదిక్ ఇంత చిన్న యదార్థాన్ని గ్రహించలేకపోయారు పాపం!

కాంగ్రెసు వాళ్ళకి నీతిలేదని కొందరు అంటారు. అలాంటి వాళ్ళకి "నీతి" అనే మాటకి అర్థం తెలీదు. కొని అమ్మే బేరాలకి నీతికి సంబంధం ఏమిటి? రాజకీయపు బేరాలు పవిత్ర పదార్థాలా ఏమిటి? హిందుస్తాన్ లీనర్ కంపెనీ వారు సబ్బు అమ్ముకుని లాభం చేసుకుంటారు. అమ్మేవ్వడు "1956 కంపెనీ నీతి చట్టం ప్రకారం అన్ని బేరాలూ నీతిగానే కొనసాగు తున్నాయి." అంటూ ఒక సర్టిఫికేటు తయారు చేయించుకుని పంచుతారా?

అత్యవసర పరిస్థితి కాలంలో జె. ఆర్. డి. తాతా న్యూయార్క్ బుల్లింగ్టన్ విలేజ్ లో "ఎమర్జెన్సీ మందిరం" అన్నారుట. "ఉత్పత్తి బాగా ఉంది, అందరూ (అంటే యూనియన్ లు) తమ విధులని బాగా నిర్వహించుకుంటున్నారు." ఇలాగ అన్నవ్వడు ఆయన నీతిని గురించి కలవరం పడ్డారా? ఆయన చెప్పిన మాటల అర్థం ఏమిటంటే— తామూ, తమ కంపెనీలూ నుంచి లాభాలు చేసుకుంటున్నాయి. అంతేవాలి. స్వేచ్ఛ, ప్రజాస్వామ్యం, వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యాలూ ఏమయిపోతే ఎవరికి కావాలి? వ్యాపారుల లాభాలకి అడ్డు రానంతసేపూ ఈ మాటలు బాగానే ఉంటాయి. అదే విధంగా రాజకీయ వాడుల లాభాలకి ప్రజాస్వామ్యం అడ్డురాకూడదు. పెద్ద బేరాల దేశంలో లాభాలే ముఖ్యమయినవి. ఏది అమ్ముతారో, ఏది కొంటారో ముఖ్యం కాదు. ఎలాగ కొంటారో, ఎలాగ అమ్ముతారో అసలే ముఖ్యం కాదు. అన్నిటికన్నా ముఖ్యం "మన బేరం". దాన్ని ఎలాగయినా కుదుర్చు కోవాలి. అత్యవసర పరిస్థితిలో తాతల బేరాలు చాలా "పెండింగ్"గా ఉండేవి.

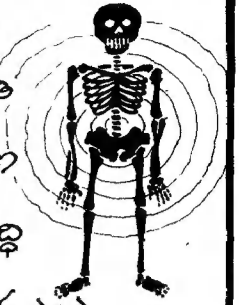
మనదేశాన్ని నడిపే వాళ్ళు బేరగాళ్ళు. అధికారంలో ఉన్నపార్టీ బేరగాళ్ళ పార్టీ. వీళ్ళకి తమ కాలం అయిపోతోందని తెలుసు. అందుకనే ఎంత త్వరగా వీలయితే అంత త్వరగా బేరాలు ముగించుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తారు. అదిక్ విమానం ఎక్కానో "ఏది నా సీసా" అని అడిగారు. అది ఉచితంగా లభించే సీసా.

భారతదేశంలో కాంగ్రెసు వాళ్ళు "సీసా స్వాతంత్ర్యం" జోలికి రాలేదు — కాని అదిక్ ఉదంతం తరువాత ఆ స్వాతంత్ర్యానికి ముప్పు వచ్చేసింది. ★

ప్రవీణ్ జోకీజిమాలయం

నవనరూపాంతరి
యంత్రము,
దుష్టనరూపాంతరి
యంత్రము,
జయవనీకరణ
యంత్రము,
సంతాన అభివృద్ధి
యంత్రము,

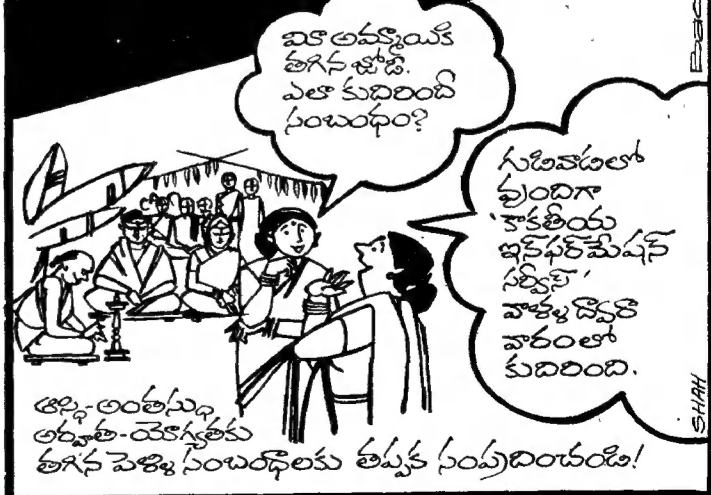

ఈ ద్వైత వ్యవహార అభివృద్ధి యంత్రములు, లక్ష్మీసుఖములూ, దీర్ఘకాల వృద్ధి నివారణకు, కనిపించకపోయిన విశేష ఆశ్రుల ఆహార "అంజనము" ద్వారా చూపబడును. మిగతా వివరములకు ఈ క్రింది అత్రుని వెరిని సంప్రదించండి!

ప్రేమల్పార్ మన్తాన్ (బహద్దూర్)

పెద్ద సత్తార్ వీధి, వింజిపేట,
విజయవాడ-520001.

కమ్మ కులస్తులకు కమ్మని కలురు!

కాకతీయ ఇన్ ఫర్ మేషన్ సర్వీస్

కొత్తేపల్లిగూడెం, టైలెను, సహితవంత-521301 ఫోన్: 940

ఎందరికో హానికలలు-ఎంతో ప్రాంతాల్లో కల్పిస్తున్నాయి. విశేష వివరాలు అసహ్యంలకు పెళ్ళికోసం.

వ్యక్తిగతం

మహారాష్ట్ర
ఉప ముఖ్యమంత్రి
వదవి ఊడినా
తాగుదు అలవాటు
తప్పిపోయిందా?
పశ్చిమజర్మనీ వెళ్లి
వచ్చి ప్రసేద్యు
లయిన శ్రీ రావ్
రావ్ ఆదిక్...

కమెడోర్ నాస్తి
హాసర్ ఆధునిక
గణన యంత్రాలు
(కంప్యూటర్లు)
వాడే భాషని కని
పెట్టిన ఆధునిక
లో మొదటివారు.

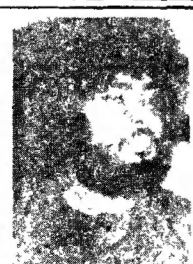
ఈమె ఆమె రికా
నాకాదళం (నేపీ)లో ఆసీసలు (కమెడోర్).
ఇటీవలే అధ్యక్షుడు రీగన్ ఈమెకి సన్మానం
చేశారు...

కాడెట్ కోల్ బర్ట్
మాజీ హాల్స్ ప్రెస్
సినిమా సటి
సుమారు 50
ఏళ్ల కింద క్లియో
పాత్రగా వేసింది.
ఇప్పుడు 78 ఏళ్ల
వయసులో నాలుకా

లో వేస్తోంది. ఈ బొమ్మ 78
ఏళ్ల వృద్ధుడు తీసిందే...

స్వామి సదాచారికి
బొంబాయి లోని
ప్రముఖ వ్యక్తు
లలో చాలమంది
శిష్యులుగా ఉన్నారు.
ఆయన నివాసంలో
విడియో చిత్రాల
ప్రదర్శన కూడా

ఉన్నది. అంతే కాక ఆయన రామే
స్వంతంగా ఒక చిత్రాన్ని నిర్మించ
పోతున్నట్లు చెప్పారు. అందులో స్వామీజీ
నాయక పాత్రని, తదితర పాత్రలని
అమితాబ్, శ్రీరామ్ సేన్, రాజ్ బబ్బర్,
స్మితాపాటిల్, హేమమాలిని, ధర్మేంద్రలు
పోషిస్తారని కూడా ఆయన అన్నారు...

వార్తలు

18-5-1984 శుక్రవారం మొదలు

గౌమం: మీది భారీ వ్యాపారముతో, బాగా
శ్రమించాలి. వారం ధనార్జనకు అనుకూలమే. పత్రికా
రంగాన గాని, రచనా విధాన గాని మేలు జరిగి తీరు
తుంది. స్త్రీలకు: శుభాశుభ మిత్రమ ఫలదాయక వారం

రవృషధం: మాత నాంశాలు గ్రహిస్తారు. మాతన
మిత్రుల సంబంధ వహకార సాహాయ్యములు లభ్యం
కాగలవు. అధికారుల ఆదరణకు, అపొయతకు అను
కాశం గలవారం. ఏవో విలువ గల వస్తువులు సేకరించు
టకు అవకాశమున్నది. స్త్రీలకు: వస్తు సేకరణకు,
వృత్తిలో పెంపునకు అవకాశం గలవారం.

II మిథునం: ఒక్క ఆరోగ్య విధాన తప్ప తక్కిన
అన్ని రంగాలలో మీకు అభివృద్ధి చెప్పవచ్చు. శుభ
కార్యముకూలతకు లోపం లేదు. శ్రమిస్తే సర్వాను
కూలత చేకూర నున్నది. స్త్రీలకు: ఉద్యోగమందు, ఆశం
చినవిధంగా ప్రయోజన లభించుటకు అక్షేపణలేదు.
గ్రహముకూలత గల వారమే. గ్రహించాలి.

కర్కాటకం: ఫిర్యాది పెంచుకొను ప్రయత్నాలు
లున్నాయి. సాధ్యం కాని ఒకానొక విషయం మీకు
అనుకూలంగా పరిణమించగలదు. వివాహ యోగ్యత
కు వచ్చిన స్త్రీ పురుషాదులకు శుభం జరుగవచ్చు,
యజ్ఞించిన గృహ కార్యమందు అనుకూలత చేకూరు
తుంది. స్త్రీలకు: నగల సేకరణకు, వస్తు సేకరణకు
అనుకూలం.

మిథునం: అయిన వారితో గాని, మిత్ర వర్గంతో
గాని మాట మాట వట్టింపులు రావచ్చు. సకాలానికి
అందగలదన్న ధన విషయంలో కూడా జాప్యం
జరుగవచ్చు. నిరాశతో వారమంతా జరిగిపోతుం
దేమో గమనించండి. రాజకీయంగా చాలమందికి అను
కూలతగలదు, ఉద్యోగ యత్నాలు సత్ఫల దాయకం.
స్త్రీలకు: వారమంతా హడావుడి కార్యక్రమమే.

మృగశిర: లాభించని, గౌరవరహితమైన వనలందు
తలదూర్చుటం ఏమంత జేయకరమైన కార్యం గాదు.
బంధువులకు ఏదో విధంగా సహాయం చేయవలసిన
అవసరమున్నది. గృహ విస్తరణ ప్రయత్నాలు ఒక
మోస్తరుగా జరిగిపోతవి. స్త్రీలకు: వృత్తి ఉద్యోగాలందు
పెంపు, గృహ కార్యభారం చెప్పదగిన ముఖ్యాంశాలు
గ్రహించాలి.

24-5-1984 గురువారం వరకు

ఆశ్విని: అనుకోని అనూహ్యమైన సంఘటనలు
జరుగుతాయి. అవసరంగా అపనిందలను భరించ
వలసినవస్తుంది. మిత్ర వర్గంలో గాని, ప్రజాసమూహం
లో గాని పేరు తెచ్చుకొనే సంఘటనలు కూడా లేకపోవు.
స్త్రీలకు: దనలద్దికి అవకాశం.

మృగశిర: చాలకాలంగా జరుగని వ్యవహారం
ఏదయినా గృహ సంబంధ మైనది ఉంటే, పరిష్కరింప
బడగలదని విశ్వసించాలి. పదిమందిలో పేరు
తెచ్చుకోగల సంఘటనలుంటాయి. అధికంగా
ఇర్దు చేయవలసిన పరిస్థితులుంటాయి. స్త్రీలకు:
దగ్గరి బంధువుల మూలంగా యిబ్బందులు రాగల
అవకాశాలుంటాయి.

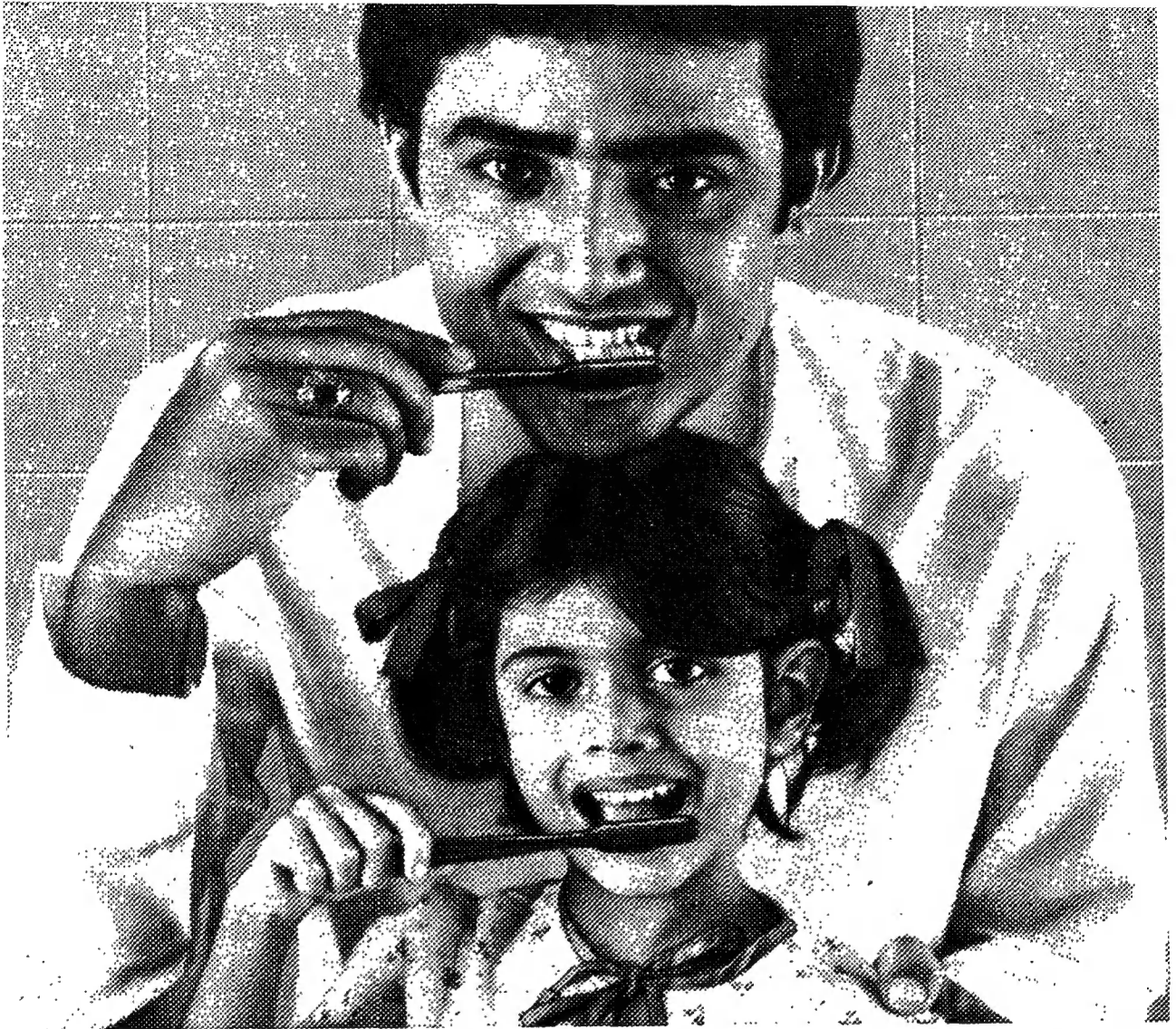
మేషం: వృత్తిలో పెంపు కనిపించటం,
ఉద్యోగ రీత్యా ఆదాయం కనిపించటం, బంధు సమూ
హంలో పేరు పెంపులు లభించటం చెప్పదగిన
అంశాలు. అధికంగా ధనవ్యయం చేయవలసిన పరి
స్థితులుంటాయి. స్త్రీలకు: మాత నాంశాలు గ్రహిం
చటం, మాతన వస్తువులు సేకరించుకొనుటకు
అవకాశాలుంటాయి.

వృశ్చికం: పదిమందిలో పేరు ప్రతిష్టలు లభి
స్తాయి. క్రయ విక్రయాలందు అనుకూలత సాధించ
గలరు. దనాభావం కనిపించదు. బంధు వర్గీయుల
తో సంబంధ బాంధవ్యాదులను గూర్చినర్థం బంటాయి.
కొందరకు విదేశ ప్రయాణాలు సందర్భమయ్యే గ్రహ
స్థితి ఉన్నది, గ్రహించి శ్రమించండి. స్త్రీలకు: ఉద్యో
గస్తులయితే పెంపు చెప్ప అనుచైన వారం.

మృగశిర: నల్లని వస్తువులో, లోహదుల సం
బంధమైన వ్యాపారం చేసేలాగైతే రాభారం గలదు.
స్త్రీల మూలంగా తగాదా తంటాలు అవకాశమున్నది.
ధనాదాయానికి అపారం గలవారం. శక్తి కమించి
న పని నెత్తిన పెట్టుకోవలసి రావచ్చు. స్త్రీలకు: కళా
రంగాన ప్రసిద్ధి ఏర్పడుట విశ్వయం

మేషం: విశ్రాంతి తీసికొందున్నా లభించదు.
వృత్తి యందు అధికాదరణలభ్యం. ఈవారంలో శోత్ర
ప్రియులో, మి మండి మేలు పొందగల వారో దగ్గరకు
వస్తారు, గమనించి మెలగండి ఎందుకో ఉత్సాహం
తగ్గినట్లు గ్రహించగలరు. స్త్రీలకు: ఆదాయం, బంధు
ప్రీతి, మాతన వస్తు సేకరణకు అవకాశం గలవారంగా
గ్రహించి శ్రమించండి

వాడొమ్మేం దిగుమతిచేసిన 6-12 కొసల్ని-మా టూత్ బ్రష్ లోని ఆ కొసలు తాకిన ప్రతిసారి మీ చిగుళ్ళకూ పళ్ళకూ యిక ఆరోగ్య చికిత్స

మాయాలు కొనలైతే, మీ చిగుళ్ళను గాయపరుస్తాయి. మీ పళ్ళ తాలుకు జీవిత కాలాన్ని తగ్గించేస్తాయి. అందుకే మరి ఒజెట్ సూపర్ డీలక్స్ టూత్ బ్రష్ ను తయారు చేసేందుకొసం కేవలం దిగుమతిచేసిన 6-12 కొసలనే వాడతాం. అంటే, ప్రపంచమంతటా సున్నితమైన, నాణ్యతగల టూత్ బ్రష్ లను తయారుచేసే వారు వాడే వాటినే వాడతాం మరి.

ఒజెట్ టూత్ బ్రష్ కొసలు తాకిన ప్రతిసారి అవి మీ చిగుళ్ళను మదనచేసి, వాటిని ఆరోగ్యవంతంగా, దృఢంగా తీర్చిదిద్దుతాయి. ఆరోగ్యవంతమైన చిగుళ్ళంటే, దృఢమైన గట్టిపళ్ళన్నమాట. ఒజెట్ కేవలం టూత్ బ్రష్ మాత్రమేకాదు- అది మీ చిగుళ్ళూ, పళ్ళూ-వీటి ఆరోగ్య చికిత్స.

ఇది వోల్టన్ ఉత్పాదన.

ముట్టుకు చూడండిక ఆ అనుభవం పొందండిక. నొక్కి చూడండిక. అలా వొదిలెయ్యండిక. చూడండిక. ఆ టూత్ బ్రష్ కొసలు యిక నెలల తరబడి ఎలా పనిచేస్తాయో ముప్పటగా.

ఒజెట్ సూపర్ డీలక్స్ పళ్ళకి, చిగుళ్ళకి పూర్తిగా పనికొచ్చే బ్రష్

ప్రస్థానం

సీరియల్

డెక్క ముదిసాండు శివప్రసాద్

చీకట్లు నలుమూలలా ముసిరాయి.

దూరాని తిరుమల దీపాలు మిణుకు మిణుకు మని కనిపిస్తున్నాయి.

“మంగ!”

“అఁ!”

“కొంచెం వేగంగా అడుగులు వేయాలి.”

“నడవలేకపోతున్నానండీ.”

“నిజమే! కాని చీకటి వడింది చూడు - అంటే ఇప్పటికే సుమారు మూడున్నర గంటలు పైగా నడచాము.”

“.....”

“మంగ!”

“ఏమిటి?”

“స్వామివారి చుట్టూ దీపాలెన్ని వున్నా చుక్కల్లాంటి మిణుగురుల్లాంటి ఈ ఊణికమైన విద్యుత్కాంతితో ఆయన సంతృప్తి పడడు. భక్తసరాసినదైన శ్రీనివాసుడు మంగతాయారు రాకకోసం ఎదురు చూస్తుంటాడు - చంద్రుని కోసం సమద్రంలా-”

“స్వామీ త్రాచులా సాగుతున్న ఈ తారు రోడ్డుపై మీరే సాక్షాత్తు శ్రీనివాసునిలా వున్నారు- నేను కేవలం మీ ఛాయలా నడుస్తున్నాను- చూడండి- ఎందుకొచ్చిన కవిత్యమిది- నడవలేక ఒకవైపు అవస్థపడుతుంటే.”

“కవిత్యమంటే ఏమిటి? అదేదో రాజ సభల్లో రసకజనులు వినోదించే సాధనమనుకున్నావేమో- కాదు. అది నిత్యజీవితంలో అను ఊణం అనుభవించడగ్గ అమృత రసాయనం. తెలియకుండానే ప్రతివాడూ నాడే ప్రతి పర్యరసోదయమైన వచన శాస్త్రం. ఈ మేడ లాకాశాన్నంటాయి, ఈ పొట్లకాయ చూడు బారెడు పాడుగున వుంది - వాడమ్మాకడుపు బంగారం కామా ఏం చేశాడయ్యా, వాడా వాడొక ధర్మరాజా, ఆ పిల్లచూడు గారె ముక్కలా వుంది- నీ బుగ్గలు గిల్లి బూరెలు వండుతాను- తాయారూ ఏమిటి ఇవన్నీ - ఈ ఉక్తివైచిత్రీ మొత్తం కవిత్యం కాదూ- ఇదంతా కవిత్యమని తెలిసే స్త్రీలు సంభాషణల్లో వాడుతున్నారంటావా?”

మంగతాయారు మనస్సు అన్యాసక్తమై వుంది -

(గత పంచిక తరువాయి)

“ఏమండీ”

“ఏమిటి?”

“వైదేవీ కొంచెం లావెక్కింది సుమా!”

“అఁ - మీ బావగారుకూడా చిన్న కుంభ కర్ణునిలా వున్నాడు.”

“ఎందుకండీ ఆయనంటే మీ కంత అమాయ?”

“అది నేనవలసిన మాట - నిరంతరం వాళ్ళు నీ మనస్సుల్లో మెదులుతూ వుండటం వల్ల అమాయతో వాళ్ళ సంభాషణకే ఉపక్రమించావు. నాకెందుకసూయ- నాకేం ఆబిడ్సేలో బ్రాండ్షేపు వుందా? నాకూ లక్ష్మణమూర్తికి అనాబ్షేహితో పోటీ ఏమైనా చచ్చిందా?? ఆయనది మధ్య వ్యాపారం నాది పృథ్వమైన పద్యవ్యవసాయం. పద్యానికి మద్యానికి ‘మొదట్లో’ పోలికలేదు, తర్వాత ఉన్నట్లు కన్నద్దా - ఉపనిషత్తుల్లో ‘ద’ కదలాగా ఒకటి ఆత్మానందాన్ని ఇస్తే రెండవది సాపేక్షానందాన్ని చవిచూపిస్తుంది - తాయారూ - ఎవడి అర్థం వాడిది- ఎవడి అనుభూతివాడిది - వాళ్ళ గూర్చి మనం ‘ఆ’ జన్మ శ్రమపులుగానూ భావించనక్కరలేదు ‘ఆ’దర్శంగానూ స్వీకరించవద్దు - ‘ఆ’కార సామ్యమున్నంత మాత్రాన రెండూ ఒకటికావు- ఇద్దరూ ‘ఒకటి’కావడం ఎలా సాధ్యం?”

శ్రీనాథుడు శబ్దబ్రహ్మోపాసకుడు -

కాబట్టే అతని ప్రతిమాటా వ్యంగ్య వైభవంతో శోభిల్లుతూ వుంటుంది - ప్రతి పదానికి వెనుక మరికొన్ని అర్థాలు వాటంతట అవే భాసిస్తూ వుంటాయి.

మొదట్లో పోలికలేకపోవడం, అర్థం,

జరిగిన కథ-2 : శ్రీనాథుడు సాహిత్య పిపాసి. ఆయన కవిత్యం అంటే భార్య తాయారుకు మొదట్లో సరిదాగానే ఉండేది. కాని క్రమంగా విసుగు బయలుదేరింది. శ్రీనాథుడు, తాయారు కాలిబాటన తిరువతి కొండ ఎక్కను ప్రారంభించారు. దారిలో అక్క వైదేవీ బావ లక్ష్మణమూర్తి కారులో కొండపైకి పోతూ వీరిని కలుస్తారు.

ఆకారసామ్యం, అన్న చమత్కారాలు మంగకు అర్థంకాలేదుకాని ఇద్దరూ ఒకటికావడం ఎలా సాధ్యం అంటే ఇటు శ్రీనాథుడూ అటు లక్ష్మణుడూ ఒకటికావని సూచించడం బోధ పడింది. అంటే దేవునికి జీవునికి భాతృత్వమే కాని వ్యక్తంలేదని శ్రీనాథుడు సిద్ధాంత ప్రతిపాదన చేస్తున్నాడనికూడా మంగ తాయారుకు స్ఫురించింది.

అయితే ఆమె మనస్సు ఈ చమత్కారాలను ఆనందించే స్థితిలోలేదు.

రాత్రి ఏడున్నర ప్రాంతాలకు తిరుమలలోకి ప్రవేశించారు.

“బస్సు దిగేటోటు తను వూరి మల్లయ్య తన కొడుకు వెంకటాద్రిని కూర్చోపెట్టాడు. వెంకటాద్రి శ్రీనాథ దంపతులను తను వెంట మల్లయ్య దిగిన ధర్మ నత్రం దగ్గరికి తీసుకుపోయాడు.

“ఆరుగురి పేర ఈ గది తీసుకున్నాను. మీరూ ఇందు వుండవచ్చు. నేనూ మా అవిదా, వెంకటాద్రి ముగ్గురమే కదా ఇందులో వున్నది” అన్నాడు మల్లయ్య.

తాయారు శ్రీనాథుణ్ణి ఇవతలికి పిలిచి అడిగింది “ఇక్కడ సౌకర్యాలన్నీ వుండవు- మా అక్కగారి కాటేజీకి పోదాము.”

శ్రీనాథుడు నన్న ‘మనం ఇక్కడ మొక్కుకోసం స్వామి దర్శనం కోసం వచ్చాముకాని భోగలకోసం రాలేదు- ఇక్కడే ఉందాము’ ఇన్నాడు.

బంధువులకు దగ్గరగా వుండటం భర్త కెందుకో ఇష్టంలేదని తాయారు భావించింది.

ఆ బంధువులు తన బంధువులు- రక్తం పంచుకొని పుట్టినవారు-అందుకనే తాయారుకు చాలా బాధ కలిగింది- రాత్రి తెల్లవార్లుగా కళ్ళ నొప్పులు తీర్చుకున్నది-

మర్నాడు ఉదయమే లేచి కాలకృత్యాలు నిర్వహించుకొని స్నానంచేసి టుచియ్యై తాయారు ఇవతలికి వచ్చేసరికి శ్రీనాథుడు కన్నడలేదు.

ఆయన ఏ తెల్లవారు జామునో లేచి శ్రీ పర్యతం పైనుండి మేఘాలను అందుకుంటూ వున్నాడని గ్రహించింది.

మల్లయ్య, వెంకటాద్రి, రత్నాలు ఉదయమే ఇళ్ళీలు తిన్నారు.

ఇట్టి, ఉప్పా, పెరుగు,పాలు అన్నీ సత్రాలకే అమ్మకానికి వస్తాయి.

తాయారు మాత్రం పచ్చి మంచినీళ్ళు వుచ్చుకోలేదు.

సూర్యుని కిరణాలు బంగారు మలామును పర్యతం మొత్తం పూస్తుండగా శ్రీనాథుడు వచ్చాడు.

“స్వామివారి దగ్గర కూడా ఉషస్సును మరచిపోలేదే.”

“తాయారూ శ్రీ పర్యతం మీద ఉషస్సు పిచ్చై భాసించింది- స్వామివారు నాలో పవ్యళించి

పున్నారట— ప్రాభాత సమీరాలు వారికి మేలు
కొలుపులు పొడాయట— రా త్వరగా విశ్వదర్శనం
వేర దాలుతున్నది.”

గదికి తాళంవేసి మల్లయ్య కుటుంబమూ
శ్రీనాథ దంపతులూ దేవాలయాభి ముఖంగా
వయనించారు.

ఇది నిత్యోత్సరం

వారోత్సవం

మాసోత్సవం

సంవత్సరోత్సవం—

ఇక్కడ ఋతువులతో ప్రమేయం లేదు —

ముహూర్తాలతో నిమిత్తం లేదు—

నిత్యకల్యాణం పచ్చతోరణం—

వేయి తిరణాల పెట్టుగా పాదాపుడి —

అమ్మకాలు — రంగుల రంగుల లక్ష్మీపిడతల
దుకాణాల నడుమ నుండి స్వామివారి బంగారు
దేవాలయపు ప్రాంగణం చెంతకు చేరారు.

‘వడ్డికాసులు, బంగారు కాళ్ళు, బంగారు
చేతులు, వెండికాళ్ళు, వెండిచేతులు’ అమ్ముతున్నా
డోక బక్క పిల్లడు. ‘పద్మావతీ శ్రీనివాస
కల్యాణం — పృథ్వీ పురాణం, ఐదు రూపాయల
గ్రంథం — రెండు రూపాయలు మాత్రమే’
ఇంకొకడు వచ్చాడు. ‘రూపాయన్నరకిస్తావా?’
మల్లయ్య జేరమాడాడు. రూపాయి అరవై
పైసలకు జేరం కుదిరింది.

అది కొండవీటి చేంతాడులా చాలాపాడుగున
వుంది.

“రా తాయారూ వెళ్లి నిలబడదాం.”

“ఎక్కడ ఈ క్యూలో మైలుదూరంలోనా
నిలబడటం.”

“మ రెక్కడ నిలబడదామనుకున్నావు?
ఎన్నికలోనా?” పరిహాసం చేశాడు.

“బాబూ— ఈ గేటు దగ్గర రెండు
రూపాయలు చేతిలోపెడితే పక్కకు మార్గంగుండా
వదులులాడు మనల్ని” శ్రీనాథుడు నవ్వాడు—
కానీ మల్లయ్యను కించపరచదలుచుకోలేదు —

“ఏమండీ— అలా చేద్దామా?”

“పది నిమిషాల ఆలస్యం కోసం పాపం
కొనుక్కుంటామా స్వామివారి ప్రాంగణంలో”
మెల్లగా అన్నాడు భార్యతో—

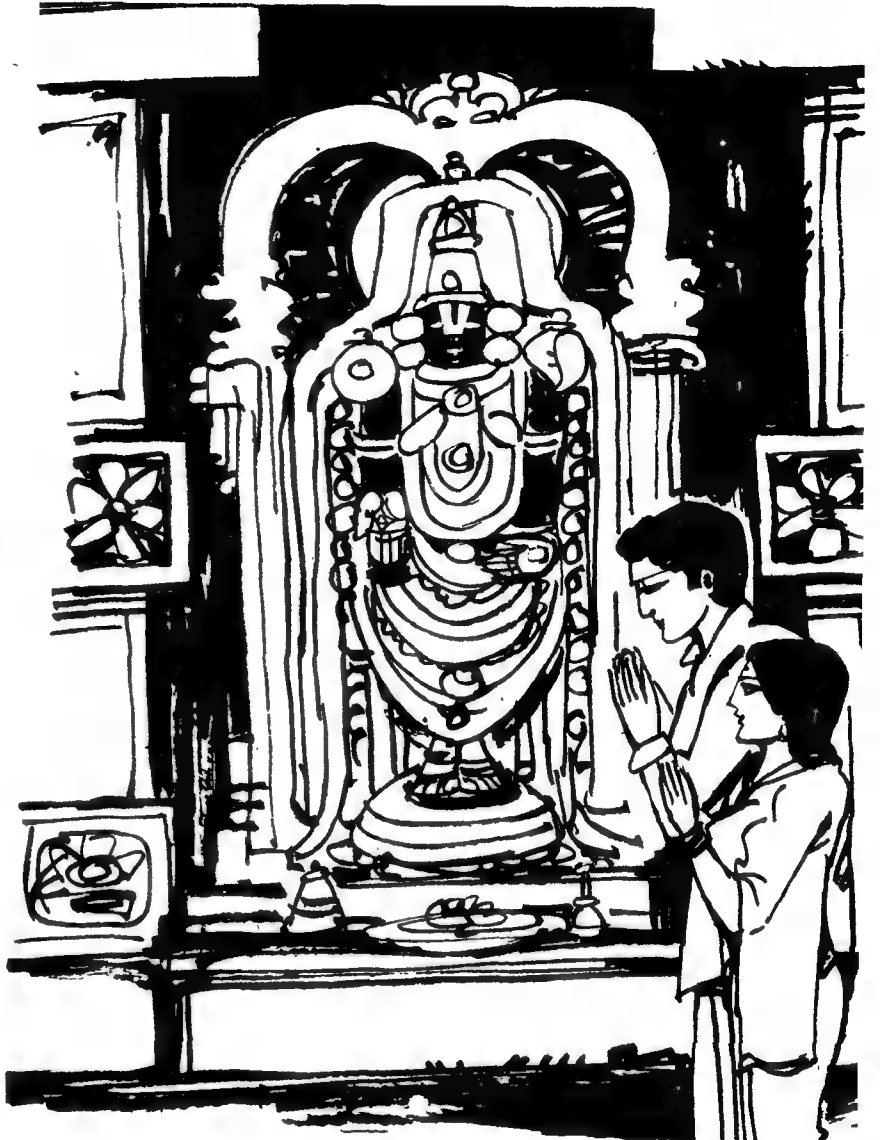
“ఇందులో తప్పేముంది?”

“ఎందరు భక్తులీలా క్యూలో అర్ధరాత్రి
నుండి నిలబడివున్నారో తెలుసా? వారందరినీ
మోసగింది లంచమిచ్చి స్వామి దగ్గరికపోతే ఆయన
ప్రసన్నుడవుతాడనుకున్నావా తాయారూ—”

మల్లయ్యవాళ్ళు డబ్బిచ్చి లోపలికి
వెళ్లారు—

శ్రీనాథుడు భార్యతో సహా పుష్కరిణి
దగ్గరకు సోయి కొంచెం తీర్థం నెత్తిని చల్లుకొని
వచ్చి క్యూలో నిలబడ్డారు— దాదాపు పదిగంట
లయ్యేసరికి క్యూ కొన్ని ఫర్లాంగులు మిగిలి
పోయింది—

“స్వామీ కాళ్ళ నెవ్వులు పుడుతున్నాయి—

కొత్త కవిత్వంలో నా బాధ పోగొట్టుండి— ఎలా
పున్నదీ క్యూ? చాంతాడులా పున్నదా?
హనుమంతుడి తోకలా పున్నదా? చెప్పండి
కొంచెం.”

“కలకండ్ల నందుకోవడం కోసం వెళ్లి
చీమల బారులా పున్నది తాయారూ—”

“దీపాన్ని అందుకోబోయే హరితికర్పూరాల
లేదూ—”

“లేదు—”

“అదేమిటండీ మీ కలకండ్లకన్నా మంచి
ఉపమానం చెప్పాను నేను— తమ్ము తాను హరితి
చేసుకునే భక్తుని హృదయం కర్పూరంలాంటిది—
అందులో ఎంత స్వచ్ఛత, పరిమళమూ
పుంటుందో గమనించండి.”

“పూలవాసన నారకుకూడా పట్టి నట్లే
నీకు కవిత్వం అభివందకు నేను పరమానందం

పొందుతున్నాను. నిజమే, కానీ తాయారూ ■
ఉపమానం చాలా రోపభూయష్టమైనది —
భక్తుడు హరితి కర్పూరం వలె స్థాణువు కాదు
జడంకాదు. చీమ వలె నిరంతర వ్యాపకత్వం కలి
జీవి. చీమ వలె చిన్నవాడైనా నిరంతరం పంచ
లనం కలి కుశాగ్రబుద్ధి. లౌకికమూర్తి. ఆ చీమ
వెళ్లి కలకండ్లను తాకినప్పుడింకేముంది?
బ్రహ్మానందమే — అయితే తాయారూ అంత
బ్రహ్మానందంలో కూడా చీమ తన అస్తిత్వాన్ని
18-5-84 ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రిక 11

కోర్కేడు. ఇక్కడ అనుభవించేదొకటి, అనుభవించబడేదొకటి రెండూ వుంటాయి. హారతి కర్పూరం శూన్య వాదాన్ని ప్రతిపాదిస్తున్నది. తన్ను తాను మొత్తం సశింపజేసుకున్నప్పుడు అనుభవం ఎవరికి? దేవుడికా? ?”

తాయారు భయపడి పోయింది. అందంగా వుంటుందని ఓ ఉదాహరణ చెప్పే దానిలో ద్వైత విశిష్టాద్వైతాలు ప్రతిపాదించాడు భర్త. దీనికంటే నిశ్శబ్దంగా కోతులనూ, బటానీ బుట్టలనూ చూస్తూ గడవడమే ఆమె ప్రాణానికి హాయిగా కనిపించింది.

దూరంగా స్వామి వారి ప్రాంగణం ముందు ■ కారు ఆగింది - అందులో నుండి వైదేహీ లక్ష్మణమూర్తిదిగారు. వారు దిగడం మంగతాయారు చూచింది.

క్యూలో వున్న వారిని లక్ష్మణమూర్తి చూచినట్లే వున్నాడు... చూచాడని స్పష్టంగా చెప్పలేదు.

కాని చూడనట్లే ముందుకు సాగిపోయాడు. తాయలా వైదేహీ ఆయన్ను అనుసరించింది. “ఏమండీ”

“అఁ”
“అదుగో మా అక్కా బావగార్లు వెళ్తున్నారండీ.”

“అవును వారేదో కల్యాణం లాంటిది చేయిస్తున్నట్లున్నారు.”

“ఇంకేంమరి పదండి వెళ్దాముమనంకూడా.

కల్యాణానికి కుటుంబం మొత్తాన్నీ రానిస్తారు కదా.”

“కావచ్చు తాయారూ కాని ప్రసత్తి యోగంలో స్వామిని ఇలా నిరాదంబరంగా శ్రమతో శ్రద్ధతో చూడటంలోనే నాకెక్కువ ఆనందం లభిస్తుంది.”

భర్త తన అక్కా బావల ఐశ్వర్యానికి అమాయపడుతున్నాడేమోనని ఊహించింది తాయారు.

తేలికగానే ఆ భావాన్ని చదివాడా శ్రీనాథుడు అప్పట్లు “స్వామి కల్యాణాలూ బ్రహ్మోత్సవాలూ చేయించవలసిందే - అనన్నీ మంచినే. కాని తాయారూ నేను అర్ధార్థిని కాను జిజ్ఞాసువును- ఇక్కడ నా వైభవమూ ధన ప్రదర్శనా కావు లక్ష్యాలు - స్వామివారి వైభవం కావాలి - దాని నొక సామాన్యునిలా భక్తి భిక్షాన్ని కోరే యాచకునిలా నిలబడి అందుకోవాలి - అదీ నా తత్వం.”

కొంతసేపైన తర్వాత కల్యాణాలవల్ల ధర్మదర్శనం నిలుపు చేయబడిందని ప్రకటించారు.

తాయారు నిలువలేకపోయింది.
“పోయి కాఫీ తాగిరా - నేనిలాగే క్యూలోనే నిలబడివుంటాను.”

మంగతాయారు కాఫీ తాగినచ్చింది.

స్వప్న భంగం

దర్శనం నిలుపుదలతో చాలామంది క్యూనుండి వెళ్లిపోయారు. అందువల్ల శ్రీనాథుడు ఎంతో ముందుకు వచ్చాడు.

కుమ్మిలోగులా బిచ్చగాళ్ళూ పోతున్నారు గుంపుగా.

“అయ్యా ఒక్క పైసా వెయ్యండి - బాబూ ధరమే తండ్రీ - ఒక్క పైసా దానం చేయండి - ఏడుకొండలవాడా.”

ప్రజలు అసహ్యించుకొంటున్నారు. మృత్యువును చూచినట్లు దూరంగా తొలిగిపోయారు.

సర్వాంతర్యామి అయిన ఈశ్వరుణ్ణి ముష్టి వాళ్ళలో చూడలేని భక్తులు స్థానిపు కోసం పరుగెత్తుతున్నారు.

“మానవులంతా ఒకటే - మనది భారత దేశం కాదు అనంతభక్త్యం” అని ప్రపంచ పౌరసత్వాన్ని ప్రకటించుకునే రాజకీయ భక్తుడు కుచేలుణ్ణి కురూపిని మాత్రం మానవులుగా గుర్తించలేకపోతున్నాడు.

శ్రీనాథుని పృథయం భగ్గుమన్నది. ఆ ఇంధనం నుండి శబ్దాలు రవ్వలా రాలాయి.

“నరసింహమూర్తి వై నాడు నీవోసామి శ్రీమత్తు మమ్మరకమూ పైస్యలాటికి ప్రతిగ భంభరమ్మల పంపి పారదోలితివి కద! భక్తులను రక్షించి ప్రతిన నిలిపితివి కద! ఏమయ్యే అనాటి శక్తి? నేడు

ఎలకేగెనయ్య నీ మహిమ? రాక్షస హిరణ్యకశ్యపు చంపి అలనాడు రక్షించి ప్రహ్లాదు నావృద్ధ పరచితివి కడుపులోనే కాదు గోడలో భూమిలో కనకమ్మ గుప్త పరచిన హిరణ్యాసురుల

తమ్ముడూ!

తమ్ముడూ! నీవు కలివే!

కానీ! ఒరియ్తా సిన్ను రక్షించు కుంటోంది సమాజం!

నీవు పిడుగువే!

కానీ తాను మేనుమై తన గుండెల్లో దాచుకుంటోంది సమాజం!

అది లేక నీకు మనుగడలేదు.

అందుకే సమాజాన్ని అసహ్యించుకోకు.

చేతనైతే సంస్కరించు.

- గమ్మ కృష్ణమూర్తి

కాల్పరాదేం నీ అగ్ని, ప్రభవించి కూల్చరావేల స్తంభమున??”

తాళ్ళపాక వంశస్థుల రక్తం తనలో పారుతున్నదో ఏమో శ్రీనాథుడు స్వామికి అలా విన్నపాలు చేస్తున్నాడు.

ఎండలోబాలు అతని భావ తీవ్రత చూడా పెరిగింది.

“ఈ సమానత మిథ్య శబ్ద దుష్ప్రత-అవధ్య-?? రసశూన్యమైన మా నవతయే సత్యమ్ము కరిగి పారవడేల స్వామి ఆకాశ గంగగా కరుణా(ం)తరంగా!!”

కల్యాణోత్సవాలు ముగిశాక లడ్డాలూ, అప్పాలూ, నెయ్యి కాల్యగట్టి కారుతున్న పొంగలి బుట్టలూ, దధ్యోజనమూ, వక్కెర పొంగలి భక్తులకు అందించారు అర్చకులు - లడ్డాల బుట్టలు కారులో కెక్కించుకొని తలుపులేసు కున్నాడు లక్ష్మణమూర్తి.

వైదేహీ ఇటు చూచింది -

క్యూలో శ్రీనాథుడూ మంగతాయారూ-
“అరె - మీరు రాలేదేమిటి కాటేజీకి.”
శ్రీనాథుడు నవ్వాడు.

“తెలిసినవాళ్ళ గుడికి దగ్గరలో దిగారు - నడకతో, కాళ్ళు వాచి కాటేజీకా రాలేకపోయా నక్కయ్యా.”

లక్ష్మణమూర్తి శ్రీనాథుని చూచి పలక రింపుగా తలవూగించాడు.

వైదేహీ కారులోనుండి లడ్డాలు తెచ్చి ఇర్వురికీ ఇచ్చింది.
ప్రసాదం తీసుకున్నారు.

“డబ్బులిస్తాము - అమ్మా ప్రసాదం అమ్ముతారా?” ఎవరో వైదేహీని అడుగు తున్నారు.

సాధిప్రాయంగా భర్తవైపు చూచింది వైదేహీ.

లక్ష్మణమూర్తి వారిలో బేరమాడుతున్నాడు. ‘సాయంత్రమున్నా రండి కాటేజీకి’ వైదేహీ మళ్ళీ అర్థించింది.

అలాగేనని తల వూపింది తాయారు.
వైదేహీ కారెక్కింది.

కారు సాగిపోయింది.
ధర్మదర్శనాలు మళ్ళీ ప్రారంభమైనాయి.
“ఏడు కొండల వాడా! వెంకట్రమణా!

గోవిందా గోవిందా!”
శ్రీనివాస దివ్య అవతార గాఢావరణాత్మక చిత్రాలతో ప్రితిమైన కుద్యంతరం నుండి సుదీర్ఘమైన క్యూ ప్రవాహంలా సాగుతున్నది-

ఈశ్వరాభిముఖంగా పయనించే భక్తిరస ప్రవాహం మధ్య వికసించిన కమలాల్లాగా కొన్ని వందలమంది శ్రీనాథులు, తాయారులు- మల్లయ్యలు-

నకివరైనా కొబ్బరినాయకుడు నానా -
హాహా నానా తెల్ల!

ఏం తెలు - ఎవరైనా నానా
హాహాహాహాహా!

కొన్ని తెల్ల కమలాలు - కొన్ని ఎర్రని
కలువలు - మరికొన్ని నల్ల కలువపూలు -

"ఆపద్బంధన - అనాధరక్షక - గోవింద
గోవింద."

శ్రీనాథుడు స్వామివారి దివ్యమంగళవిగ్రహ
సాన్నిధ్యానికి వత్తి నమేతుడై చేరాడు -

తన అపాంగం ద్వారా విశ్వాన్ని శించితం
చేస్తున్నవర్యశక్తి సమన్వితమై సదయామూర్తి -
కల్యాణధాముడు -

శ్రీనివాస వరదుడు -

తాయారు భక్తి ద్రవహంలో తలమునక
లైంది - శ్రీనాథుని హృదయంలో స్వామి ప్రతి
బింబిస్తున్నాడు - అద్దంలో, జ్యోతిలో -

"స్వామి నాకు సమస్త విశ్వరూపనూ
ప్రసాదించు - సుపుత్ర ప్రాప్తి కలిగించు - నా
భర్తను అర్ధార్థిగా మార్చు - అర్థమంటే
శబ్దార్థం కాదు - ధనం స్వామి ధనం -"

"నడవండి - నడవండి" అర్చకులు పంక్తిని
తొందరపెడుతున్నారు

శ్రీనాథునికి అమృతపానంలో ఎవరో చెయ్యి
అడ్డం పెట్టి నల్లనిగిరించింది - బయలుకునడిచాడు
నిశ్శబ్దంగా.

* * *

మంగతాయారు తీర్థయాత్ర సఫలమైంద
న్నట్లు ఆమెకు నెలకప్పింది - శ్రీనాథుడు సంతో
షించాడు.

"మన ఇంటల్లో చిన్న శశి ఉదయించబో
తున్నది" అన్నది తాయారు.

"శశి కాదు శశం - ఓ కుండేలు పిల్ల
పుడుతుంది. గునగునలాడుతూ" అన్నాడు
శ్రీనాథుడు.

"ఇలా రండి"

"ఏమిటి" దగ్గరగా వెళ్లాడు.

"నాదో చిన్న కోరిక -"

"ఏమిటి???"

"నాకు పుట్టే బిడ్డడిని జంతువుల పేర్లతో
పేరుల పేర్లతో పిలవడానికి పిలు రేదు -"

"తాయారూ సృష్టిలో అవే చాలా అంద
మైనవి కదా!"

"అంటేమానవుడు కాదా! సింహమెన్నడన్నా
'నరదీరా!' అని పిలుచుకుంటున్నదా! ఆడ
సింహాన్ని 'నారీమధ్యా' అని సంబోధిస్తున్నదా!
క్రూరమైన అడవి జంతువులనూ నాచు తినే
మృగాలనూ కోళ్లనూ కొక్కురాయిలనూ గొప్ప
వాటిని చేసి వాటితో నదులనూ పోలుస్తూ
ఇదేదో ఉత్తమజాతి కవిత్వమని భ్రమింప
జేస్తారా? సిగ్గులేదండీ మీ కవులకు మానవుడి
నిలా కించపరచడానికి."

"తాయారూ - చర్చనద్దు కాని సృష్టిలో
ఒక్క జీవజంతువుకు ఒక్కొక్క అందం వుంది.
రేఖా మాత్రమైన ఆ ఒక్కొక్క సౌందర్యాన్ని
మానవుడి ఒక్కొక్క అంగానికి ఆపాదించడం
మానవుడు సర్వోన్నతమైన వాడని నిరూపిం
చడమే కవుల తాత్పర్యం."

"ఈ శాస్త్రాలూ అలంకారాలూ నాకు
తెలియవు - నా బిడ్డడిని అవలు కవిని చేయ
డానికి పిలు రేదు - హాయిగా ఏ డాక్టరునో
ఇంజనీరునో చేయాలి - వెర్రి మొర్ర కవిత్వా
లతో చెట్లా పుట్టులూ పట్టి తిరగకుండా
యదార్థ తోకతో బ్రతుకుతాడు - దోసెళ్లతో
సంపాదించుకుంటాడు."

"తాయారూ! కవి సునతమగుగిరించేందుకు
నీ జన్మ చాలదు - అర్థజీవనం శబ్దాన్ని
దిగమింగుతుందనే భయంతో పేదవాడుగా
జీవిస్తాడు దారిద్ర్యాన్ని కోరి వరిస్తాడు.
కుక్కిమంచంలో సాలెగూళ్లమధ్య పడివుండి
భావసౌదాలు నిర్మించి మానవాళికి కామకగా
సమర్పిస్తాడు - నా కొడుకు కవి కాగలిగితే అది
పూర్వజన్మ పుణ్యఫలమనుకుంటాను"

తాయారు కోపంగా వెళ్లిపోయింది.

అంతటితో ఆ సంభాషణ ముగిసింది.

తమ ఇంటల్లోకి మూడోజీవ ప్రవేశిస్తుండ
గానే తాయారుకు అర్థికమైన భయం పట్టు
కున్నది.

చాలీచాలని ఈ ఆదాయంతో సంసారం
ఎలా చేయడం??

తెలుగుదేశంలో కవిత్వానికి విలువ తక్కువ.
మహాకవులకు గుర్తింపు శూన్యం -

బ్రతికినవాళ్లను చచ్చేవరకూ తిట్టి చచ్చిన
తర్వాత సన్మానాలూ వర్తంతులూ చేస్తారు.

ఇదేం ఇంగ్లీషు దేశం కాదు పుస్తకాలమీద
బ్రతకడానికి కోట్లు సంపాదించడానికి -

అయినా తన భర్త కవి అని నమ్మక
మేమిటి??

"నీ ముఖం చంద్రునిలా వుంది -
నీ గొంతు కోయిలలా వుంది" అంటూ వేల
సంవత్సరాల పాత చింతకాయ పచ్చడినే మళ్ళీ
మళ్ళీ ప్రయోగిస్తూ మనుషుల ప్రాణాలు
తీయడం కవిత్వమా? నన్నయకు రాజరాజా
గుర్తింపు వుంది.

శ్రీనాథుడికి రెడ్డిరాజులు శరణుజొచ్చారు.
పెద్దన్నకు రాయలవారు దాసోహమన్నారు.
వెంకన్నను రఘునాథుడు ఇందిరా మంది
రానికి పట్టాభిషేకం చేశాడు.

తన భర్త అలాంటి కవి?

అయితే ఈ ముష్టి ఖాదీ శాలువలేమిటి?

ఒక్క రచనకూ బహుమతి ఎందుకు
రాలేదు?

ఒక్కచోట వెయ్యి నూలు పదహార్లచ్చి
ఎందుకు ఏనుగు నెక్కించలేదు??

తాయారు తన భర్త కవికాదనీ కేవలం
ఒక రకమైన చపల చిత్తుడనీ నిశ్చయించు
కున్నది.

అందుకే బంధువుల్లో ఎవరైనా 'మీ
అయన కవిల కదా!' అన్నా 'మీవారి కవిత్వం
నేను చదివాను చాలా బాగుంది.' అన్నా సిగ్గు
పడటం మొదలు పెట్టింది.

తాయారుకు ఏడవ నెల వచ్చింది.

శ్రీనాథుని ప్రకృతి పూజలో కించిత్రమైనా
మార్పు రాలేదు.

పుట్టింటవారు శ్రీమంతానికి తీసుకు
వెళ్లారు కూతురినీ, అల్లుడినీ.

శ్రీనాథుడు భార్య ముచ్చట తీర్చడం
కోసం బయలుదేరాడు.

(ఇంకా వుంది)

బడిలో పిల్లలు తప్పనిసరిగా ప్రార్థన చెయ్యటం గురించి 1962లో అమెరికాలో కోర్టుద్వారా నిషేధించారు. బడిలో టీచర్లు పిల్లల్ని పనిగట్టుకుని ప్రార్థన చేయించ గూడదని దాని సారాంశం. అయితే, ఎవరయినా తమంతట తాము ప్రార్థన చేసుకోవటంలో తప్పు లేదన్నారు.

అప్పట్నుంచి అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలన్నీ బడిలో బలవంతంగా ప్రార్థన చేయిస్తున్నట్టు కాకుండా చేయటానికి మార్గాలు వెతుకుతునే వున్నాయి. తరగతి గదిలో మౌనంగా ప్రార్థన చేసుకోవచ్చని అమెరికాలో సంతోషిస్తూ రాష్ట్రాలు శాసనం చేశాయి. అయితే ఈ రకం శాసనం సవాలు చేసిన చోట విగిసిపోయింది. ఈ విషయం మొన్నటి వరకు సుప్రీంకోర్టుదాకా రాలేదు.

బడిలో ప్రార్థన గురించి గత సంవత్సరాలలో కోర్టులకు వెళ్ళింది. నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం ఓ కేసులో టెన్ కమండేమెంట్లు తరగతి గదుల్లో ప్రదర్శించటానికి కోర్టు వీలు లేదనింది-తాకిక పాలనే రాజ్యాంగం యొక్క లక్ష్యం గాబట్టి.

'మతానికి సంబంధించిన విషయాల గురించి శాసించటం గానీ, నిషేధించటం గానీ కాంగ్రెస్ చేయరాదు' అని రాజ్యాంగంలో వుంది. దీన్ని అనుసరించి-4 మేజారిటీతో సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి వారెన్ బర్జర్ ఇట్లా తీర్పు చెప్పారు :

మతాన్ని గురించి చట్టం లౌకిక విధానం అమలుపరిచేదిగా వుండాలిగానీ, మతాన్ని రుద్దడం, వృద్ధి చెయ్యటంలాంటిది చెయ్యకూడదు.'

ఈ తీర్పు వలన చర్చి సంస్థలకు ఇబ్బంది కలుగవచ్చని కొందరి అభిప్రాయం. మౌనంగా ప్రార్థన చేసేవచ్చని అన్నారు కాబట్టి, పెద్ద ఇబ్బంది వుండదని మరికొందరి అభిప్రాయం. పైగా ఈ మౌన ప్రార్థన వలన లౌకిక విధానం అనుసరించినట్టు అవుతుంది.

ప్రజలు స్వేచ్ఛగా బ్రతకాలంటే, మతం-ప్రభుత్వం ఈ రెండు శక్తుల్ని విడదీసి వుండాలని అమెరికన్ రిపబ్లికన్ రాజ్యాంగనేతలు అభిప్రాయ పడ్డారు. వీటి మధ్యవున్న సంబంధాల గురించి అవ్వడవ్వదు వాదనలు జరుగుతూనే వున్నాయి. అయితే ఈ మధ్య ఈ సుప్రీంకోర్టు తీర్పు వలన గత రెండు దశాబ్దాల కాలంలో రానటువంటి సంచలనం వచ్చింది.

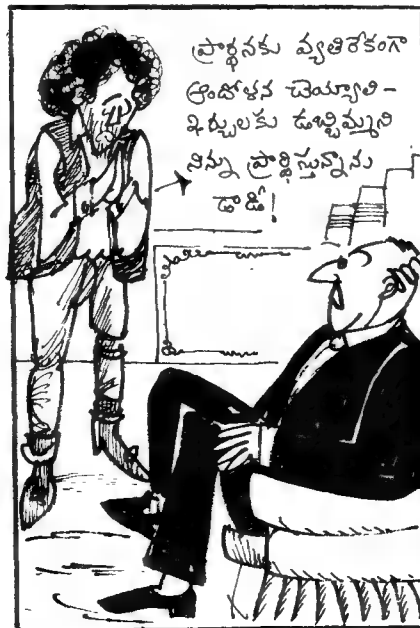
అమెరికా అధ్యక్షుడు రోనాల్డ్ రీగన్ బడిలో ప్రార్థన జరిగేటట్టుగా రాజ్యాంగసవరణ చెయ్యాలన్న ఆలోచనలో వున్నారుట. ఒహియో రిపబ్లికన్ వాది డెల్బర్టు లట్టా కోర్టు తీర్పు

'అస్తిత్వాన్ని ప్రాశస్త్యపన్నదని' ఆవేదన వ్యక్తపరిచారు.

ఈ రాజ్యాంగసవరణ ప్రయత్నాలు రోనాల్డ్ రీగన్ పర్యవేక్షణలో జరుగుతున్నది. ఆ య న కొలంబస్ లో నేషనల్ అసోసియేషన్ ఎవాంజిలికల్ సభలో మాట్లాడుతూ 'మనకి ఈ భూమి నిచ్చి మనల్ని చల్లగా చూస్తున్న ఆ దేవుణ్ణి అమెరికన్ పాఠశాలల్లో విస్మరించటం తగదు' అన్నారు.

అస్తిక్తులు పెద్ద ఎత్తున ఆందోళన జరపటానికి నిర్ణయించారు. వీలయితే రాజ్యాంగ సవరణ చెయ్యాలని కూడా పట్టు పడుతున్నారు. మార్చి నెలలో ఓ కీత్ 'ప్రార్థన' కావాలనే వాళ్లంతా రాజ్యాంగ సవరణ చెయ్యాలని ప్రజా ప్రతినిధుల భవనం ఎదుట పెద్దగా ఆందోళన చేశారు. ఆ భవనంలోవల రాజ్యాంగ సవరణ జరగలేదుగానీ, 59 ప్రతినిధులు - ఎక్కువగా రిపబ్లికన్ పార్టీ వారు - రాజ్యాంగ సవరణ చెయ్యాలన్న అవసరం గురించి చెప్పారు. బడిలో ప్రార్థన తీసివేయటం శుభసూచకం కాదని

ఎక్కువమంది చెప్పారు. 'కొన్ని కోర్టుల తీర్పు వలన బడిలో ప్రార్థన చెయ్యటం కొన్నిచోట్ల గత ఇరవై సంవత్సరాలుగా అమలుచెయ్యటంలేదు. అసలు అప్పట్నుంచే ఆత్మపాత్య చేసుకునే పిల్లల సంఖ్య పెరగటం మొదలయింది' అని వర్జీనియా రిపబ్లికన్ ప్రతినిధి ప్రాంక్ ఫర్స్ చెప్పారు.

డె మో క్రటిక్ పార్టీవారు సభలో మాట్లాడుకుండా కూర్చున్నారు - వ్యవహారం ఎట్లా ముగుస్తుందో చూద్దామని. 'దేవుడు అటు రిపబ్లికమా కాదు, ఇటు డెమోక్రాటు కాదు. ప్రార్థన విషయంలో మీరు వ్యతిరేకం అంటే, కాదు మీరే వ్యతిరేకం అనుకోవటం రెండు పార్టీల వారికీ మంచిదికాదు' టెక్సాస్ ప్రతినిధి అయిన జేమ్స్ రిట్ అన్నారు.

అమెరికన్ కాంగ్రెస్ లో రిపబ్లికన్ వారిదే పై చేయి. రాజ్యాంగ సవరణ జరగాలంటే, సభలో మూడింట రెండువంతుల మేజారిటీ వుండాలి. 'ఇట్లా రాజ్యాంగ సవరణ చెయ్యటం వలన కొంతమంది నాస్తిక పిల్లలు ఇబ్బందికి గురి కాగలరు' అన్నారు మానవార్డు జేకర్, మరో ప్రతినిధి. అందుకని ఆయన రాజ్యాంగ సవరణ పాతం ఇట్లా వుండాలని సూచించారు.

'ఒంటరిగా గానీ, గుంపుగా గానీ, మనసులో గానీ, పైకి గానీ, ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో గానీ, ఇతర చోట్లాగానీ ప్రార్థన చెయ్యటం నిషేధం లేదు. అమెరికన్ ప్రభుత్వంగానీ, దాని రాష్ట్రాలు గానీ ఎవరనీ ప్రార్థనలో పాల్గొనమని అడగటానికి వీలులేదు. అట్లాగే ప్రార్థన ఇట్లా వుండాలని నిర్దేశించటానికి కూడా వీలేదు'

మూడింట రెండు వంతుల మేజారిటీ రావటానికి ఆరుఓట్లు తక్కువ వచ్చేటట్టుగా వున్నాయని హోవార్డు జేకర్ అంచనా వేసారు. మిగతా వారిని ఒప్పించటానికి కొన్ని వారాలు పట్టవచ్చునని భావిస్తున్నారు.

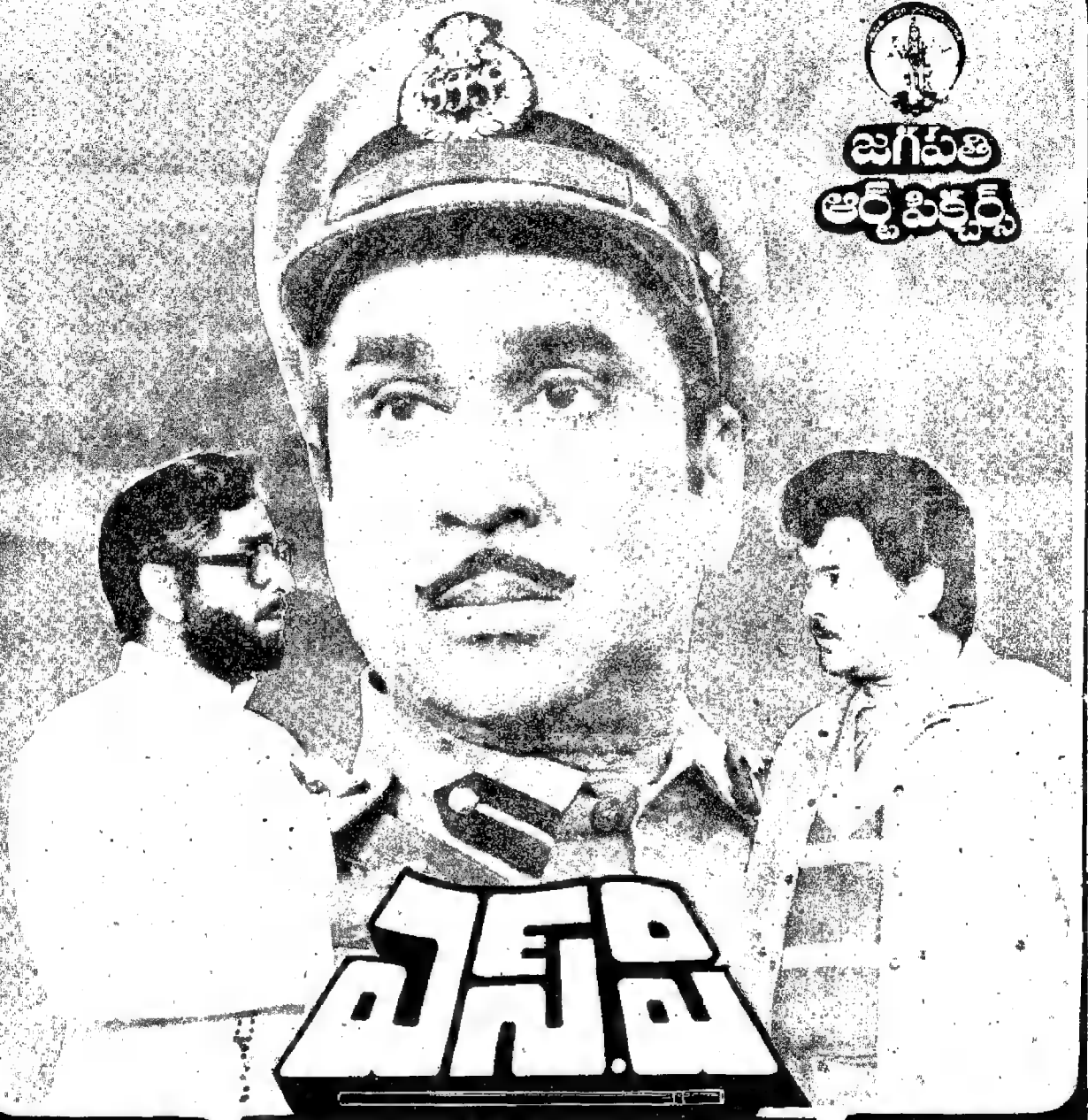
ప్రార్థన చెయ్యని వాళ్లని కొన్నిచోట్ల ఇబ్బందులకు, అవమానాలకి గురిచేసిన సంఘటనలు కూడా గతంలో జరిగాయి. అట్లాంటివి జరగకుండా వుండాలని వలుపురి అభిప్రాయం. బడిలో ప్రార్థన వుండాలని గత సెప్టెంబర్ లెక్కల ప్రకారం 81 శాతం జనం కోరారు.

అమెరికా అధ్యక్షుడు రోనాల్డ్ రీగన్ బడిలో ప్రార్థన వుండాలని అంటారు. ఆయన రాబోయే ఎన్నికలను దృష్టిలో వుంచుకుని కూడా చెప్పతూ వుండొచ్చునని కొంతమంది అభిప్రాయం.

చివరకు ఏమవుతుందో చూడాలి.
['టైమ్' ఆధారంగా]

**జగపతి
ఆర్ట్ పిక్చర్స్**

విజయ భయంకర

నిర్మాత-దర్శకుడు **వి.జి.రాజేంద్రప్రసాద్**

పాటలు-పాటలు: **ఆచార్య ఆశ్రయ** సంగీతం: **కె.వి.సుబ్బారావు** కెమెరా: **నవకంఠ**
అభినయ

ఎం
హరిశ్చ

89

'హరిశ్చంద్రుడు'

హరిశ్చంద్రుడి వయస్సు పాతిక సంవత్సరాలు.

బడలుగుల ఎనిమిది అంగుళాలు ఎత్తు.
ముప్పై నాలుగు, ముప్పై ఆరు అంగుళాల
చాతీ.

పదవక్లాసు నుంచి మార్కులతో పాస
య్యాడు.

నల్లగా నిగనిగలాడుతూ బలంగా పుంటాడు.
ఇంకా పెళ్లి కాలేదు!

అలా అని, ఇప్పుడతనే ఇంటర్యూకి
వెళ్లడంలేదు. రెండేళ్లక్రితం హరిశ్చంద్రుడు
పోలీస్ కానిస్టేబుల్. ఇంటర్యూకి వెళ్లడం
సెలెక్ట్ కావడం జరిగింది.

ఇప్పుడతను డ్యూటీలో వున్నాడు.

16 ఆంధ్రసచిత్రం 18-5-84

ఎక్కడోతెలుసా ? -

చీమలుదూరని చిట్టడివిలో, కాకులుదూరని
కారడివిలో కాకపోయినా, అలా అనిపించేటువంటి
ప్రాంతంలో డ్యూటీలో వున్నాడు.

* * *

ఎండ తీక్షణంగా వుంది.

ఎండ తీక్షణంగా వుండక చల్లగా
పుంటుందా ?

పుంటుంది ! ఎవ్వడు-

ఇద్దరు ప్రేమికులు కలుసుకున్నప్పుడు.

సినిమాల్లో డ్యూయేట్ పాడుతున్నప్పుడు.

ఎండ- వెన్నెల్లా చల్లగా పుంటుంది.

కానీ, ఇక్కడ ఎండ-చురుగ్గా వుంది !

రోడ్డు కేసిన తారు కరిగిపోతోంది.

వెచ్చటిగాలి-కాలుతున్న పెనంమీద చేతులు
వేసినట్టుగా వుంది.

కనుచూపుమేరలో ఎక్కడా నరసంచారం
లేదు.

అలాఅని, జంట సంచారమూ లేదు !
ఎండమావులు మాత్రం మిల మిలా నెరుస్తు
న్నాయి. రోడ్డు ప్రక్కన పెద్ద పెద్ద వృక్షాలు
మాత్రం దర్బంగా నాట్యం చేస్తున్నాయి.
ఏ గంటకో ఒక్కోబస్సు రయమంటూ దూసు
తెడుతోంది.

అదిగో అటువంటి ప్రాంతంలో
హరిశ్చంద్రుడు ఇప్పుడు డ్యూటీలో వున్నాడు.

హరిశ్చంద్రుడు ఎండకు నించోలేక
చెట్టు నీడకొచ్చి కూర్చున్నాడు. ■ చెట్టుకు
చుట్టూ ఆరుగు కట్టివుంది. ఆ ఆరుగు కూడా
వెచ్చగానే వుంది. ఐనా, అతను కూర్చున్నాడు.

ఆ చెట్టు దగ్గర నుంచి సుమారుగా రెండు
మైళ్ళ దూరంలో ఓ పల్లె వుంది. ఆ పల్లె
నామకుని మరో బుల్లి పల్లె వుంది. ఆ పల్లె
నుంచి రోజుకు ఇద్దరో ముగ్గురో చెట్టు దగ్గర
కొచ్చి, బస్సు కోసం చూస్తూ వుంటారు.
ఎప్పటికో వచ్చిన బస్సెక్కి పట్నం వెళ్లి వస్తూ
వుంటారు.

హరిశ్చంద్రుడుకి ఆకలిగా వుంది. తెల్లవారు
జామున లేచి డ్యూటీకి రాబోతూ రెండిట్టి, ఒక
దోశా, కాఫీ తీసుకున్నాడు. అంతే. మళ్ళీ టీ
కూడా లేదు !

పోలీస్ స్టాన్ లో తీసుకొచ్చి-ఇక్కడ దింపి -
“చూడు హరిశ్చంద్రుడా ! ఇక్కడ నువ్వ చాలా
జాగ్రత్తగా వుండాలి. చుట్టూ అడవి ప్రదేశం.
ఏ సమయంలో, ఎక్కడ నుంచైనా సంఘ
విద్రోహాలు రావచ్చు. అందుకనీ, హోం
మినిస్టర్ గారు అన్ని జాగ్రత్తలూ తీసుకో
మన్నారు. మినిస్టర్ గారు ఏ టైమ్ లో ఇటుగా
వెడతారో మనకు టైం సరిగ్గా తెలియదు.
అంచేత, నువ్వ ప్రతిక్షణం చాలా చాలా జాగ్రత్తగా
వుండాలి. తెలిసిందా ?” అంటూ సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్
హెచ్చరించాడు.

కూర్చున్న హరిచంద్రుడు లేచి చుట్టూ
చూశాడు. అతనికి దూరంగా ఏదో చిన్నకారు
రావడం కన్పించింది ! గబగబా రోడ్డు మీదకొచ్చి
విసయంగా నుంచున్నాడు.

ఆ కారు, అతన్నేం పట్టించుకోకుండా
స్పీడుగా వెళ్లిపోయింది. హరిశ్చంద్రుడు నిరు
త్సాహంగా వచ్చి మళ్ళా చెట్టు క్రింద
కూర్చున్నాడు.

ఆకలితోపాటు దాహంగా కూడా వుంది.
మంచినీళ్ళు కూడా లేవు !

సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ వెళ్ళేటప్పుడు - “నీకు
ఒంటిగంటకల్లా బస్సులో భోజనం పంపిస్తాం”
అన్నాడు.

ఇంతవరకూ భోజనం రాలేదు !

పారిశ్రామికం చెం చూసుకున్నాడు. ఒంటిగంట దాటింది. ఇంకా ఏ బమ్మ రాలేదు. ఎక్కడికైనా వెళ్ళి మంచినీళ్ళు తాగుదామను కున్నాడు. ఒకవేళ, మంచినీళ్ళు తాగడానికి వెళ్ళిన సమయంలో మంత్రిగారి కారు వెడితే ?

■ ఊహకే అతను వివరతంగా భయపడి పోయాడు.

ఇంతలో, ఏదో బమ్మ రావడం అతనికి కనిపించింది. లేచివెళ్ళి బమ్మ అపాడు. అపి, కండక్టర్ ని భోజనం విషయం అడిగాడు.

“ఎవరూ ఇవ్వలేదని” చెప్పి కండక్టర్ విజిలదాడు.

బమ్మ వెళ్ళిపోయింది.

పారిశ్రామికం ఎక్కడ లేని నీరసం వచ్చింది. కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. ఒపిక లేకపోవడంతో తడబడుతూ వచ్చి చెట్టుకు అనుకుని కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

ఆ ఎండలో నుడిగాలి తిరుగుతూ పారిశ్రామికం వంటిమీద దుమ్ము పడింది. గాలి వేడిగా వీస్తూ చెంపల్ని చెళ్ళుమనిపిస్తోంది. కళ్ళు మండుతున్నాయి.

ఏదైనా బమ్మ వస్తుందేమో. తనకింత ఆహారం తీసుకొస్తుందేమోనని కొండంత ఆశతో ఎదురు చూడసాగాడు.

బమ్మ జాడ లేదు !

బమ్మ జాడ లేకపోగా తనమీద తనకే అసహ్యం వేసింది. “ఛీ! ఛీ! ఎందుకీ బ్రతుకు?” అని తిట్టుకున్నాడు.

ఆ సమయంలో ఏదో బమ్మ రావడం కనిపించింది.

“అదిగో బమ్మ వస్తోంది. అమ్మయ్య” అనుకుంటూ తొందర తొందరగా రోడ్డుమీద కెళ్ళాడు.

కానీ, ఏం ప్రయోజనం ?

ఆ బమ్మ ఆగలేదు !

పారిశ్రామికం ఏం చెయ్యాలోతోచలేదు.

పైవే చూసుకున్నాడు. రెండు గంటలు దాటింది.

ఎండ తన ప్రభావాన్ని మరింత చూపిస్తోంది.

ఆరిలి దగ్గరికివస్తోంది. కడుపులో ప్రేవులు మాడిపోతున్నాయి.

పోసాచ్చి పడిపోయేట్లువున్నాడు. చెమటలో వళ్ళంతా తడిసిపోయింది. పైగా, ఈ వేసవి కాలంలో పూపిరి సలసని కాకిబట్టలు !

ఇంతలో ఏదో జీపు వచ్చి పారిశ్రామికం దిగి ప్రక్కాగింది.

ఆ జీపును చూడంతోనే పారిశ్రామికం ఆకలిసంతాపి మరచిపోయి విషయంగా నమస్కారం చేశాడు.

“ఏంవోయ్. జాగ్రత్త. ఇంకో గంటలో మంత్రిగారిస్తున్నాడు.” ఇన్ స్పెక్టర్ గారి కంటం.

“చిత్తం అయ్యా!”

“మంత్రిగారోచ్చే సమయానికి ఏ బమ్మనూ రానియ్యకు.”

“అలాగేనయ్యా!”

జీపు స్టార్టయింది.

తనకింకా భోజనం రాలేదని, పారిశ్రామికం చెబుదామనుకున్నాడు.

చెబుదామనుకునేంతలో జీపు వెళ్ళిపోయింది! ఇప్పుడు తనేం చెయ్యాలో ?

ఎవరైనా కనిపిస్తారేమోనని అటూ ఇటూ చూశాడు.

ఆ ఎండలో ఎవరు మాత్రం ఎందుకొస్తారక్కడికి ?

గొంతు ఎండిపోతోంది.

ఉమ్మిలో నాలుక తడిచేసుకున్నాడు.

కడుపులో మంటలు పుడుతున్నాయి.

పారిశ్రామికం నెమ్మదిగా వచ్చి చెట్టు మీదలో కూర్చున్నాడు.

రెండు క్షణాలు కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

కళ్ళు వివరతంగా మండుతున్నాయి.

“ఒక్కపూట ఆకలికి తాళలేని ఓ మనిషి!

ఎందుకు నీకీ బ్రతుకు ?” అని కనీతలా తిట్టుకున్నాడు.

అంతకు ముందు వారం రోజులనుంచీ

తన వంటల్లో బావుండలేదు. ఆ వారంరోజులూ

భోజనమే లేదు. మాట నాలుగూ, మాటరెండు

డిగ్రిల జ్వరంలో మంచంమీదనే వుండిపోయాడు.

ఎనిమిదోరోజు డ్యూటీలో జాయిన్ అయ్యాడు.

ఇదిగో, తొమ్మిదోరోజు ఇలా ఇక్కడ

డ్యూటీ వేశారు !

పారిశ్రామికం టాపీసీస్, జేబురుమాలతో

ఆందోళనకు చికిత్స !

మానసిక ఆందోళనలతోను, అనవసర భయాలతోను అపారధణంగా ప్రవర్తించే విద్యార్థులను ప్రకృతి మార్గంలోకి తీసుకొని రావడానికి పశ్చిమ జర్మనీ మనస్తత్వ శాస్త్రవేత్తలు ఒక మాతన ప్రక్రియను రూపొందించారు. పారధణంగా భయందోళనలన నరాల ఒత్తిడి అత్యధికంగా ఉంటుంది. నరాల ఒత్తిడిని పడలించడం ఈ ప్రక్రియలోని ముఖ్యంశం. దీని కోసం ఈ విద్యార్థులకి మల్ల యుద్ధంలో తర్ఫీదు ఇస్తున్నారు. దీనివలన వారిలో అధిక ఆవేశం తగ్గి వారి మానసిక స్థితి యధాస్థితికి చేరుకుంటుంది. ఎక్కువ కాలం శలవుల్లో గడిపిన తరువాత విద్యార్థులలో ఇటువంటి ఆందోళనలను గుర్తిస్తున్నారు. ఒకసారి ఈ విద్యార్థి తన ప్రవర్తనను మార్చుకుంటే సంపూర్ణ మానవుడిగా రూపొందగలడని అన్నారు.

చెమట పట్టిన తల తుడుచుకున్నాడు. దాంతోనే ముఖం కూడా తుడుచుకున్నాడు.

ఒక్కో టాపీ పెట్టుకుని, సిగరెట్టు తాగుదామనుకుంటూ వుండగా ఏదో కారు హారన్ వినిపించింది.

పారిశ్రామికం దిగ్గునలేచి, పరిగెత్తినంత వనిచేసి రోడ్డుమీద నిలబడ్డాడు.

కారు వస్తోంది. ఆ కారు ఎండలో పెరిసిపోతోంది. రావకన్య వుద్యాసవనంలోకి పూల పల్లకి ఎక్కివస్తున్నట్లుగా వస్తోంది ఆ కారు !

పారిశ్రామికం స్టడీగా నిలుచున్నాడు. కుడిచేతిని పెల్వ్యాట్ పోజ్ లోపెట్టి మరి నిలుచున్నాడు.

ఆ కారు వచ్చేసింది.

ఆ కారులో వున్న పదహారేళ్ళ సిల్వర్ పారిశ్రామికం ఆ స్థితిలో చూడగానే జాలేసి కిసుక్కుననవ్వి, వెక్కిరించింది. అంతే. ఆ కారు వెళ్ళిపోయింది !

ఆ చిన్నది చేసిన అల్లరికి, వెక్కిరించిన తీరుకి మరో సందర్భంలో ఐతే పారిశ్రామికం నవ్వేవాడే. కానీ, ఇప్పుడతనికి నవ్వరావడంలేదు.

ప్రార్థుట నుంచి ఎండలో చూడిపోతున్నాడు.

భోజనంలేదు, మంచినీళ్ళు లేవు !

ఐనా, అతనికి ఆనందంగానే వుంది.

ఈ పోలీసు వుద్యోగమంటే అతనికెందుకో మహాఇష్టం. ఇందులో వుండి అన్యాయాలనూ, దోపిడీలనూ సులభంగా అరికట్టవచ్చు. అలాగే సులభంగా డబ్బా సంపాదించవచ్చు !

ఐతే, తను డబ్బు సంపాదనకోసం ఈ పోలీసు వుద్యోగంలో చేరలేదు, ఒక లక్ష్యంకోసం, ఈ సమాజానికి, ఇంత మంచి చేశామనే తృప్తి కోసం తనీ వుద్యోగంలో చేరాడు. మరెందు చేతనో పోలీసులంటే ఈ ప్రజలకు చాలా మరకన. మరకనగా చూసే ఈ ప్రజలే ఏ సందర్భంలోనైనా పోలీసు స్పేషన్ ఆవరణలో అడుగు పెడితే చాలు వివరతంగా భయపడి పోతారు !

బయట చిన్నచూపు ఆవరణలో భయం !

చాలాబావుంది.

ఈ ఆలోచన రాగానే అతనికి నవ్వుకోవాలనిపించింది.

నవ్వుకోబోయాడు. నవ్వులేకపోయాడు.

ఛాతీలో నొప్పిగా, డాక్టర్ లో మరి నొప్పిగా, వివరతమైన తలపోటుగా, కళ్ళు బైర్లుకమ్ముతుండగా పారిశ్రామికం ఎండలో ఇక నిలుచోలేకపోయాడు.

ఐదడుగుల ఎనిమిది అంగుళాల ఎత్తుగల పారిశ్రామికం, ముప్పై నాలుగు, ముప్పై ఆరు అంగుళాల ఛాతీగల పారిశ్రామికం, నిగనిగలాడుతూ బలంగా వుండే పారిశ్రామికం ఏ

18-5-84 ఆంధ్రప్రదేశ్ వార్తాపత్రం 17

బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి

— ల తిక

కాండి (శ్రీలంక)లోని బుద్ధదేవాలయం
(ఫోటో : తక్కులు లక్ష్మి)

మార్గదయము మున్నె
కాంతి విరిసిన యట్లు
నీవు పుట్టకముందె
కరుణ విరబూసింది !
భోగాలలో పుట్టి
దుఃఖమూలము తరచి
సర్వజనులకు నీవు
నివృత్తి చూపితివి.
చతుర్వర్ణ సత్యాలు,
అష్టాంగ మార్గమును
వీరు వారని లేక
నిర్లభు తెలిపితివి.
సర్వమానవ ప్రేమ
నిర్లభ జగతికి చాటి
మోర పాపుల కూడ
పునరుద్ధరించితివి !

నీ బోధలను మరచి
జగతి విలపిస్తోంది
సమర శీల జగత్తు
కాంతి కోల్పోయింది !
మరల నీవే పుట్టి
మమ్ము రక్షించాలి
పరివర్తనము తెలిపి
పరితాప మార్చాలి !

ప్రతిరోజు కావాలి
వైశాఖ పూర్ణిమలు !
ధర్మ శరణాగతుడు
కావాలి ప్రతి మనిషి
బుద్ధ శరణం గచ్ఛామి
ధర్మ శరణం గచ్ఛామి
సంఘం శరణం గచ్ఛామి

క్షణంలోనైనా సోషవచ్చి పడిపోవచ్చును. అందుకే గణగణావచ్చి చెట్టు నానుకుని కూర్చుని కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

అప్పటికి సాయంత్రం ఆరు గంటలు దాటింది. పడమటి దిశన సూర్యుడు ఇంకా రోద్రంగానే వున్నాడు. వెచ్చనిగాలి వీస్తూనే వుంది. ఆకాశంలో ఒక్కసక్షి కూడా తిరగడంలేదు. అదిగో, సరిగ్గా అట్టువంటి సమయంలో--

ముందు ఓ ఇరవై చిన్నకార్లు సదుస్తా వుండగా, ■ తర్వాత బోయింగ్ విమానాలాటి ఎయిర్ కండిక్షన్ కారులో కూర్చుని అటూ యిటూ పరికిస్తూ మంత్రిపుంగవులు వున్నారు. ఆ తర్వాత మరెన్నో జీపులూ, చిన్నకార్లు వున్నాయి.

మంత్రి మహాశయులుగారి శాంతియాత్ర సాగుతోందన్నమాట !

జోసాచ్చి చెట్టుక్రింద పడిపోయిన పారిశ్రామిడికి ఇవీమీ తెలియదు.

కానీ, ఘనమైన మంత్రిగారు, ఒక కానిస్టేబుల్ చెట్టుక్రింద నిద్ర పోవడం చూశారు.

తన దారంట వస్తున్నట్టు తెలిసి కూడా ఇంత నిర్లక్ష్యంగా వున్న ఆ కానిస్టేబుల్ మీద విపరీతమైన కోపంతో మండిపడ్డారు !

గొప్పవారు తలచుకుంటే ఏదైనా చెయ్య గలరు !

హరిశ్చంద్రుడు

ఆ రోజు హరిశ్చంద్రుడు చాలా ఆనందంగా వున్నాడు. నిద్ర లేవడంతోనే అన్ని పనులూ చక్క చక్కా ముగించుకున్నాడు. కొత్తగా కుట్టించుకున్న 'కాకీ' బట్టలు తొడుక్కున్నాడు.

ఇవేళ అతని పుట్టిన రోజు పుట్టిన రోజుల్ని చాలామంది చాలారకాలుగా చేసుకుంటారు.

అతని వృత్తే అతని జీవితం.

అందుకనే అతను 'కాకీ' బట్టలు కుట్టించుకుని ముచ్చట పడ్డాడు. టైమ్ చూసుకున్నాడు. వినిమిది గంటలు దాటింది. 'ఇంక

ద్యూటికి వెళ్ళాలి. టై మవుతోంది' అనుకున్నాడు.

అనుకున్నదేతదవుగా పారిశ్రామిడి బయట కొచ్చిగదికి తాళం వెయ్యబోయాడు. ఇంతలో పోస్ట్ మన్ వచ్చి, అతని చేతికో రి ■ ప్లైర్ కవరిచ్చి సంతకం చేయించుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

పారిశ్రామిడి మళ్ళీ గది తాళం తీసి లోపలికొచ్చి ఆ కవరు చించి చదివాడు --

'ఫలానా రోజు, ఫలానా ప్రాంతంలో మంత్రిగారొస్తున్న సమయంలో విధి నిర్వహణలో మధ్య అజాగ్రత్తగా వుండి, చెట్టుక్రింద నిద్రపోతున్నందుకుగాను నిన్ను సస్పెండ్ చేస్తున్నాం.'

అది చదవడంతోనే హరిశ్చంద్రుడు హతాశుడై పోయాడు. క్షణకాలం భయంతో కంపించిపోయాడు.

తన తప్పిదం ఏలేదనీ, భోజనం లేకపోవడం వల్ల, ఆ ఎండలో నిలువలేక సోబోచ్చి పడిపోయానని... ఎవరికి చెప్పిలో, ఎలా చెప్పిలో తెలియక ఆలోచనలో వుండిపోయాడు !

అప్రయత్నంగా పారిశ్రామిడి కళ్ళలో నుంచి నీళ్ళు జారి గంజిపట్టిన అతని కాకీబట్టల మీద నిలిచాయి.

కాకీ బట్టలమీద నిలిచిన ఆ కన్నీళ్ళు ఇంకా ఇంకిపోలేదు !

అతనిమీద ఆపాదించబడిన 'అభియోగం' ఎప్పుడు ఏ రకంగా 'కాటు' వేస్తుందో పారిశ్రామిడికే తెలియదు !

ఆంధ్రపత్రిక

దిన పత్రికలో

* మన సినిమాలు

* వింత యదార్థం

కీర్తి కలు

చూస్తున్నారా ?

కృష్ణ - విశాఖ

పాడి అక్షరాలు చూస్తేనే వాళ్ళ ప్రశ్నల విలువ తెలిసిపోతుంది. ■ ప్రశ్నకి జవాబులిచ్చి-నాలంటి వారి దృష్టికి దూరంగా ఎందుకు పోతున్నారో తెలియడం లేదండీ ?

★ అంతా కర్మ నాయనా క్రిష్ణా! పాడి అక్షరాలు నేనిచ్చేది. పూర్తి పేరు చిరునామా లేకుంటే- కార్డు బుట్టదాఖలా.

ఎమ్. ఎమ్. - పెద్దాపురం

ముఖ్యమంత్రి నవ్వాలంటే ఏంచెయ్యాల్సిందే?

★ సింపుల్. రు ద్రాక్షలు ధరించేసి కాషాయం కట్టుముందు-తరవాత ఆలోచించుకోవచ్చు-ఎందుకంటారా? ఎన్టీఆర్ నటు జీవన కృషి, ఎన్టీఆర్. కృషి మీకెలాగా రాదు. రావాలన్నా టైమ్ పడుతుంది. మీ కోరికకి అంత టైమున్నట్లు లేదు మాధవా!

యస్. ఎన్. - కల్లుబావి

వెనుకటికొక కవిని, అతను రాసిన మహా కావ్యం చూసి "మీరింత గొప్ప రచనలు పుష్పించడానికి కారణం" అడుగగా అతడు "పరమ గయ్యాళి అయిన తన భార్య పూర్ణా శేనందు వల్ల" అని చెప్పాడట. అంతటి గొప్ప వ్యక్తి తన భార్య గయ్యాళి తనాన్ని మార్చకపోవడానికి కారణం ఏమిటి?

★ అదే కాబోలు కవిగారికి ఇన్స్పిరేషన్. అయినా అంత గొప్ప వ్యక్తికి-మనిషిని మార్చడం అసాధ్యం--(మారదల్చుకోని మనిషి) అని తెలియదా ఏమిటి!

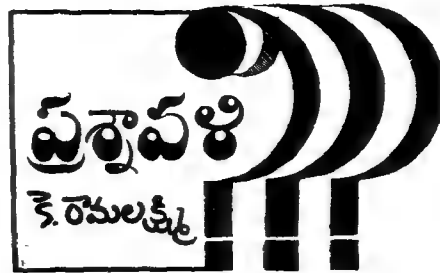
గణేశ్ - అదోని

(ప్రేమించడం, ప్రేమించబడడం మీటికీ అంతం వుండంటారా ?

★ లేదు. వుంటే మానవజాతి క్షీణించి పోతూ వస్తుంది.

ఆడవారి మాటలకి అర్థాలే వేరులే అంటారెందుకు. మనసులోని మాట నిక్కచ్చిగా చెప్పలేరనా? లేక పైకొకటి అంటూ, లోన వేరేగా అనుకుంటారనా?

★ కాదు. నిజంగా ఆడవాళ్ళు నిక్కచ్చిగా మాట్లాడడం ప్రారంభిస్తే మగవాళ్ళ పొరుషాలు దెబ్బతింటాయి. ఈ మగవాళ్ళలో చాలా మంది ఉట్టి ఉబ్బుల రంగళ్ళు. పొగడితే పొగిపోతారు. తియ్యగా మాట్లాడితే వస్తే పోతారు. అందుకే చాలా మంది- మనసులో ఏ అభిప్రాయం వున్నా, ఏం అనాలని వున్నా- పైకి చెప్పే చెప్పనట్లుగా చెప్తారు!

*****

ఎం. ఆర్. ఆర్. - రేమటగ్రామం

ఒక పురుషుడు ఒక దేవత పాదాలు తాకితే భక్తుడంటారు. మరి అతనే ఆ దేవత చెంపలు తాకితే -

★ మధుర భక్తుడనవచ్చుగా?!

పి. ఎస్. ఆర్. - రాజమండ్రి

కట్నాలు పుచ్చుకుంటున్నారనే కంటే యిస్తున్నారన్నది వా భావన. మీరేమంటారు?

★ అడక్కుండా అమ్మేనా పెట్టదన్న సామెత మీకు తెలియదా?

బి. వి. ఎల్. ఆర్. - రాజమండ్రి

అక్కా ఒక్కరి ప్రేమించడానికి ఇతరుల సలహాలు పనికిరావు ఎందుకని?

★ ప్రేమించేది మీరు కనుక!

కె. పి. ఎల్. - పెండెకల్

భార్య భర్తకు ఎడమ భుజంవైపున ఎందుకుండాలి?

★ ఎందుకేమిటి? అటేగా గుండె వుండేది?!

టి. వి. - హాళగుండ

అక్కయ్యా, కొంతమంది కవులు, కవయిత్రులు తమ పేర్లకి వచ్చిసిటి కోసం డబ్బిచ్చి నన్నానం చేయించుకుంటారని విన్నాను. నిజమేనా?

★ వేమా వింటున్నాను. కాని 'నేను నన్నానం చేయించుకుంటున్నాను దయచేసి రండి' అన్న కార్డెక్కడా చూడలేదు విజయా? అంచేత ఎలా నమ్మడమో అర్థం కావడంలేదు!

కట్నం గురించి, దాన్ని తీసుకోకూడదని రచనల్లో రాస్తూ, ■ రచయితలే కట్నం తీసుకుంటున్నారు. దీన్నేమనాలి?

★ అత్త వంచన.

కె. పి. ఆర్. - మంగళగిరి

అతిగా వచ్చే ఆలోచనలని కంట్రోల్ చేసే మార్గం వుందా?

★ ఉంది. దాన్నే - 'పని' అంటారు. ఏం చేయకుండా కూర్చుంటే అడ్డమైన ఆలోచనలు వస్తాయి. పనిలో నిమగ్నమైతే-బుర్రకి ఆలోచించే తెలిపే వుండదు.

పి. హెచ్. - విజయనగరం

పాడు పనులు చేసినాడు భూమినేలు తున్నాడు. మంచి బుద్ధులున్నాడు మట్టి కరుస్తున్నాడు. నేడు నీతి నిజాయితీలకు విలువ ప్రాత్యాహం లభించటంలేదు. ఎందుచేత?

★ కలికాలం కదా. పోనీ - పుణ్యచింతనకి హృదీకేకం వెల్లినా - అక్కడ హిప్పీలుట! ★

కీరియత తఃసాగ్నికదేహతః చక్రలంబియలక్ష్మి

24

(గత పంచిక తరువాయి)

"హా.."

"ఎవరూ? మనూ."

"జనమ్మా ఎక్కడి నుంచి మాట్లాడున్నావ్?"

"శకుంతల ఆంటి ఇంటి నుంచి."

"ఆంటికి ఎలావుంది?" మనూ అడిగాడు.

"ఫర్వాలేదు. డ్రైవర్ వున్నాడా?"

"లేదమ్మా. నాన్నగారి కారుతో వెళ్లాడు."

"ఏం లేదు. ఆంటి నన్ను ఈ రోజు ఇక్కడే వుండిపోమ్మని బలవంతం చేస్తోంది. నేనూ వుండిపోదామని అనుకుంటున్నాను. అంకుల్ కూడా ఫ్లోలో లేదు పాపం."

"ఉండిపోమ్మా అయితే."

"అది సరే. జయంతి కూడా నాలోపోటే శకుంతలను చూద్దానికి వచ్చింది. ఇద్దరం ఇక్కడే వుండిపోతే ఎలా? ఇక్కడ అన్యాయగారు లేనందుకు కారు కూడా లేదు. అక్కడ డ్రైవర్ వున్నాడేమో కారు తీసుకురమ్మందామని ఫోన్ చేశాను..."

"హానీ..."

మనూమాట పూర్తికానేలేదు. సుమిత్రమ్మ అంది "హానీ నీవు రాకూడదూ జయంతిని తీసుకు వెళ్లాడానికి?"

మనూ హృదయం పూలరేకులా గాలిలో తేలిపోసిగింది. తొందరపడి తను మాట పూర్తి చేయనందుకు— కాదు కాదు— తను పూర్తి చేయకముందే తల్లె పూర్తి చేసిన నందుకు అదీ తన మనసులోని మాటను ... చెప్పలేని అనందం కలిగింది. తడబడి గొంతుతో అన్నాడు — "నీవు రమ్మంటే వస్తానమ్మా."

"తప్పకుండా రా. మీ నాన్నగారికి అవసర మవుతుందని డ్రైవర్ ను వెల్లడిపొమ్మన్నాను,

అన్యాయగారెలా డ్రావ్ చేస్తారు. లెమ్మని. ఇన్నడీ చిక్కు వచ్చినడింది. జయంతిని ఒక్కతెనూ టాక్సీలో పంపటం ఇష్టంలేదు." "ఇవన్నీ ఎందుకు? వస్తానన్నా కదా." "సరే సరే. వచ్చేసేయ్."

* * *

ఇవన్నీ ఏమీతెలియని జయంతి హఠాత్తుగా మన్మోహన్ ప్రత్యక్షం కావడం, తన నతనితో ఇంటికి వెళ్లమని సుమిత్రమ్మ చెప్పటం ఇవన్నీ చూసి బెంటేలు పడిపోయింది. అయితే సుమిత్రమ్మ ఎదుట బయటపడిపోవటం, అతనితో వెళ్లటానికి అభ్యంతరం చెప్పటం ఇష్టం లేక ఆయిష్ట్యంగానే అయినా మౌనంగా బయలుదేరింది.

* * *

కారు మెయిన్ రోడ్డు మీంచి క్రాస్ రోడ్డుకు తిరిగి ఆ తర్వాత మల్టీ రోడ్డుకు మల్లి ఫర్లాంగు దూరంలోని చీని తోటలో వచ్చి ఆగింది.

అప్పటికే ఈ దారి మల్లింపును అనుమానంగా చూస్తున్న జయంతి కారు ఆగటం చూసి 'ఇక్కడ ఆపారే!' అన్నట్లుగా చూసింది.

మన్మోహన్ తడబడ్డాడు. అతని ఎర్రని పెదములు అదురుతున్నాయి. నుదుటి మీద చిరుచెమటలు పట్టాయి.

"నీవు నాలో ఎందుకు మాట్లాడటం లేదు జయంతి?" అన్నాడు వణికి స్వరంతో.

"అయితే, ఇది బలవంతంగానైనా సరే మాట్లాడించే ప్రయత్నమని అనుకోవచ్చా?" మెల్లగా, మెత్తని కత్తిలా అంది జయంతి.

"లేదు లేదు" గా భరగా అన్నాడు మన్మోహన్.

"ఆ ఇంట్లో, మన మధ్య ఓ విషాదం జరిగిపోయింది. మనం ఎదురుపడ్డ ప్రతిసారీ ఆ విషాదం తాలూకు చిరు ఛాయల్ని పరిసరాలు గుర్తు తెస్తూనే వుంటాయి. అందుకే ... అందుకే ఓసారి ఇలా ఆ పరిసరాలకు దూరంగా.."

జయంతి ఏమీ అనలేదు.

"నీ అనుమతి లేకుండా నిన్నిలా తీసుకు రావటం తప్పే. ఒప్పుకుంటాను. కానీ... కానీ ఒక్కోసారి తప్పని తెలిసి చేయకుండా వుండలేని ఆలాటం గుండెల్ని తొలిచివేసే పరిస్థితి ఎదురవుతూ వుంటుంది."

విచిత్రంగా చూసింది జయంతి.

"నీ చూపుల్లో నన్నిలా దూరంగా నిలబెట్టేయకు జయంతి. నేరానికీ, షనుకూ మధ్య శిక్ష అన్నది ఒకటుందని నాకు తెలుసు. కానీ నీ మౌనం నన్నెంతగా శిక్షిస్తూందో నీకు తెలియదు."

తలవంచుకుంది జయంతి. "నా ప్రమేయం లేని విషయాలకు నన్ను బాధ్యురాలిని కమ్మనటం నబబు కాదు."

"కావచ్చు. కానీ జయంతి, ఇకమీదట నీ మౌనం భరించే శక్తి నాకు లేదు. ఎందుకంటే నా ఆశక్తత గురించి నీ కిప్పుడు తెలుసు కాబట్టి."

చిరాగ్గా చూసింది జయంతి.

ఆ చూపు కొరడలా తగిలింది మన్మోహన్ కు. బాధాతప్త స్వరంతో అన్నాడు "నా నేరం షమించరానిదే. కానీ, నే ననుభవిస్తూన్న శిక్ష నా నేరానికి కోటి రెట్లుగా వుందని నిన్ను నమ్మించే దెలా!"

"నేను నమ్మనంత మాత్రాన మీకు జరిగే నష్టమేమీ లేదు. పైగా ఇంతగా బాధ పడవలసినంత నేరం మీదేమీ చేయలేదు. ఇష్టంలేని విషయాన్ని నిర్వహించామంటా చెప్పగలగటం నేరమేమీకాదు. నేనెంతో సంతోషించాను కూడా. కానీ...మీ అభిప్రాయం మీద మీరు దృఢంగా నిలబడివుంటే మరింత బావుండేది. త్వరత్వరగా అభిప్రాయాలు, అభిరుచులు మార్చుకోవటం ఏమంత..." అంటూ ఆగిపోయింది జయంతి.

"ఒక వ్యక్తి ఎడత పరియ్యేన అవగాహన లేకుండా ఏర్పరచుకున్న అభిప్రాయాన్ని ఆ తర్వాత మార్చుకోవడం తప్పే అవుతుందా?"

చురుగ్గా చూసింది జయంతి. "నా విషయంలో మీరు కొత్తగా చేసుకున్న అవగాహన ఏమిటో!"

జరిగిన తథ - 7 : గీతతో బజారుకెల్లిన జయంతిని పర్మిని అవమానిస్తుంది. గీత బర్డ్ డే రోజు జయంతి పాడిన పాట విన్న సుమిత్రమ్మ జయంతిని సంగీతం మాస్టారు దగ్గర సంగీతం నేర్చుకోమని చెబుతుంది. జయంతి తనకిప్పుడు సంగీతమీద అసక్తి లేదని చెబుతుంది. కారు యాక్సిడెంట్ లో పడ్డిని మరణిస్తుంది; పారికి కళ్లు పోతాయి. యాక్సిడెంటులో గాయాలయిన మన్మోహన్ కు తన రక్తం ఇస్తుంది జయంతి. జయంతి వ్యక్తిత్వం మన్మోహన్ ను ఆకర్షిస్తుంది. జయంతి పారి సేవలో కాలం గడుపుతూ ఉంటుంది. గీతను చూడవచ్చిన పెళ్లివారు వాళ్ల అబ్బాయికి జయంతి వచ్చినట్లు రఘునాథరావుకి ఉత్తరం రాస్తారు. జయంతి కథకు మొదటి బహుమతి వచ్చింది ఆమెను చూడను ఆమె అభిమానులు వచ్చారు. జ్వరం వచ్చి పడుకున్న జయంతిని మన్మోహన్ కిటికీలోంచి చూసాడు. మర్నాడు కిటికీ మూసి ఉండటం గమనిస్తాడు మన్మోహన్.

తడబడ్డాడు మనూ. చాలాసేపు మౌనం వహించాడు. తర్వాత డోర్ తెరచుకుని క్రిందికి దిగాడు. గాలికి చెలరేగుతూన్న పుంగరాల జాబ్బును చేత్తో వెనక్కు నెట్టుకుంటూ అన్నాడు “మనసుకు భాష లేదు జయంతి. అందుకే అదేమిటో మాటల్లో చెప్పలేను.”

జాలి గొల్పుతూన్న ఆ స్వరాన్ని వింటూ అతని మనసును చదుపుతున్నదానిలా ఓరగా అతనికేసి చూస్తూ వుండేసోయింది, జయంతి.

మనసుకు భాష్యం చెప్పక తప్పని పరిస్థితిలో అలా చెప్పడానికి ప్రయత్నిస్తూ “నేను సిటీలో ప్లాస్టిక్ పువ్వుల మధ్య, ఆ కొట్టొచ్చే రంగుల ఆకర్షణల మధ్య పెరిగినవాణ్ణి. ఆడంబరంలేని పారిజాతాన్ని గుర్తించడానికి కాస్త టైం తీసుకుంది అంతే.” అన్నాడు.

‘అయితే? నా కిదంతా ఎందుకు చెబు తున్నట్లు?’ అన్నట్లుగా చూసింది జయంతి.

హతాశుడయ్యాడు మన్మోహన్.

“జయంతి, జయంతి! నీవు తెలివిగలదానివి. రచయిత్రివి. నా బాధ, నేను పడే బాధ నీకు అర్థం కావటంలేదా? ” నిస్సహాయంగా, దీనంగా అన్నాడు మనూ.

జయంతి అతని బాధేమీ అర్థంకాని పసి పాపలా, ప్రశాంతంగా, నిర్వికారంగా చూసింది.

జయంతికి తగిలిన గాలిని తాకడానికి కూడా ఇంతవరకూ నోచుకోనివాడు మన్మోహన్. ఒక్క సారిగా ఆమెతో ఈ ఏకాంతం అతనికి స్వర్గంలా వుంది. మళ్ళీ ఆమె మౌనం, తన బాధ అర్థం కానట్లున్న ఆమె నిర్దిష్టతా సరకంగా వుంది. ఆమె సౌందర్యం, ఆమె గాంధీర్యం, ఆమె ఎడల తనకున్న మితిలేని రాగభావం నిలువ నివ్వటంలేదు మన్మోహన్‌ను. జయంతి శరీరం మీంచి తేలి వస్తున్న గాలి అతనికి మత్తెక్కించగా, ఆమెను రెండు చేతులా చుట్టి గుండెలకు హత్తుకోవాలనే కోరికను అణచుకోవడానికి చాలా ఇబ్బంది పడ వలసి వచ్చింది. అతని మార్పులు అధికం కాగా “నా అణువణువునూ ఇలా కాలివేయకు జయంతి. నీ కోసం ... నీ కోసం తప్పింది పోతున్నాను.” ఆవేశంగా అన్నాడు.

ఉలికిపడింది జయంతి. వణుకుతున్న అతని పెదమలు, తనకేసి ఆకలిగా చూస్తున్న అతని కళ్ళు, అనహనంగా కంపిస్తున్న అతని చేతులు ఆమె గుండెల్లో అదటు కలిగించాయి.

“ఇంటికి వెళ్లిపోదాం” అని అంది అరిచి నట్లుగా.

నవనాడులూ కృంగిపోయిన వాడిలా డీలాపడి చూశాడు మనూ. దేవుడని భ్రమించి రాతి ముందు తల కొట్టుకున్న వాడిలా చూశాడు. తర్వాత భారంగా వచ్చి కార్లో కూర్చున్నాడు.

స్టీరింగ్ మీద తల వార్చి అవేదన గూడు కట్టిన స్వరంతో అన్నాడు “సరే జయంతి. నీ కసి

తీరేదాకా నన్ను శిక్షించు. కానీ శిక్షాంతంలో నీవు...నీవు నాక్కావాలి.”

హతాశుగా కారు స్టార్ట్ చేశాడు మన్మోహన్. రివ్యూస్ బాణంలో ముందుకు దూకింది.

* * *
మమిత్రమ్మ జయంతిని తన గదికి పిలిపించు కుంది.

“కూర్చో జయంతి.”
జయంతి కూర్చుంటూ మమిత్రమ్మ ముఖంలోకి చూసింది. ఆమె ముఖం దీప్తి వంతంగా వుంది.

“నిన్న నీవు, మనూ తోటకు వెళ్లారా?”

జననట్లుగా తల వూపింది జయంతి.

సంతోషంగా నిట్టూర్చింది మమిత్రమ్మ.

“కానీ...” ఏదో అసబోయింది జయంతి.

అంతలోనే “వాడిప్పటికయినా మనుషుల విలువలు గ్రహించటం నేర్చుకున్నాడు. ఫరవాలేదు” అంది మమిత్రమ్మ.

మమిత్రమ్మ మాటలు, ఆమె ముఖంలోని సంతోషం, సంతృప్తి చూస్తుంటే వూపిరాడన ట్లయింది జయంతికి.

‘ఇక లాభం లేదు’ అనుకుంది.

“అత్తయ్యా...” అంటూ చెప్పడం ప్రారంభించింది.

25

ఏదో పుస్తకంచదివి ఏనిపిస్తోంది జయంతి.

హరి మనసు దానిమీద లేదు.

“జయంతి, నన్ను కాస్త తోటలోకి తీసి

కెళ్లగలవా?” అన్నాడు.

“అలాగే.”

“చేయిపట్టి తోటలోకి నడిపించుకువెళ్ళింది జయంతి. ఇద్దరూ సీమెంటు బెం చీ మీ ద కూర్చున్నారు.

“జయంతి.”

“ఊ”

“ఇప్పుడు టైమెంతయిందో తెలుసా? దాదాపు ఆరు గంటలు. ఇంకా చంద్రోదయం కాలేదు. గులాబీలు గుబాళిస్తున్నాయి. నన్న జాబాలు ఇప్పుడిప్పుడే వికసిస్తున్నాయి. మాలి కిళ్ళు కట్టినట్లున్నాడు. తడిసిన పచ్చి ముఖమల్ పరుపులా వుంది. మట్టివాసన ఎంత మధురంగా వుందో తెలుసా? ఇప్పుడు పిస్తున్న గాలి పసు శీతలంగా, ఎంత హాయిగా వుందో కదూ? అదిగో కోకిల గానం నీ చెవులకు విందు చేయడం లేదూ?”

జయంతి ఆశ్చర్యంగా చూసింది హరికి.

“జయంతి, ప్రకృతిలోని ఈ సౌందర్యాన్ని, సౌరభాన్ని, కళ్ళపేయమైన శబ్దాన్నీ నేను నీ కంటే ఎక్కువగా ఆస్వాదిస్తున్నాను. ఎందుకో తెలుసా? అందుకే కాబట్టి పలు వంకలకు పారాడే నేత ద్వయం నాకు లేదు కాబట్టి. నా ఏకాగ్రతను ఏకోన్ముఖం, అంతర్ముఖం చేసు కున్నాను కాబట్టి రసం ఏదైనా కానీ, నా రసాస్వాదన పరిపూర్ణమైనది. కళ్ళలో చూస్తూ మనసుతో ఆస్వాదించటంలో ఏకాగ్రత దెబ్బతింటుంది. ఆస్వాదన అసంపూర్ణమవు తుంది. కళ్ళు లేనివాడు మనసుతో చూసి మనసుతో ఆస్వాదించగలడు. అణుమాత్రం కూడా అతని ఆస్వాదన పరిధిలోంచి తప్పించు కోలేదు. ఒక విధంగా అంధత్వం అద్భుతమే ననిపిస్తుంది నాకు. ఆ అంధుడు రస పూర్ణుడు, భావుకుడు కూడా అయితే ఇంక చెప్పేదేముంది? జయంతి, సౌందర్యాదనలో,

ఈ రాగానికదే తాళం

సౌందర్య రసాస్వాదనలో ఎంత ఆనందం వుందో నీకు తెలుసా? నీకు తెలియదులే. ఎందుకంటే కళ్ళన్నన్ని నాళ్ళూ నాకూ తెలియదు. నా కిప్పుడు ఎంత ఆనందంగా వుంది! పర్యేంద్రియా లూ, సర్వశక్తుల్నీ అంతర్ముఖం చేసుకుని, తపోవిష్టలాంటి ఏకాగ్రతతో ఈ ఆనందమనే అమృతపానం ... జయంతి, రసహీనమైన వైవాహిక జీవితంతో విసిగిపోయిన నాకు, ఏ బాదరబంది లేని ఈ..”

“ఆనందీ.”

జయంతి కేకతో పులికిపడ్డాడు హరి

“జయంతి!” అన్నాడు గాభరాగా.

“బావా, దురదృష్టవశాత్తూ నాకు కళ్ళు వున్నాయి. మీ అంతరాత్మ ఎంత ఆనందమనే అమృతపానం చేస్తోందో మీ ముఖం నా కళ్ళకు చెబుతూనే వుంది”

హరి ముఖం నల్లబడిపోయింది.

“మీరు నలులుకాదు. ఉపన్యాసకులు. అందుకే గొప్పగా మాట్లాడ గలుగుతున్నారు గానీ ఆ మాటలకు తగినట్లుగా ముఖంలోని భావాలను మార్చుకోలేకపోతున్నారు బావా, ఇదంతా నాకెందుకు చెబుతున్నారో అర్థం చేసుకోలేనంత మూర్ఖురాలిని కాను ఆర్థత లేకపోయినా అవకాశాలు కోసం వెంవర్లాడటం మానవలెనని. అవకాశాలు వచ్చినా ఎదుటివాళ్ళ మీద దయతో తమను తాము తక్కువ చేసు కోవటం ఎంత ఔన్నత్యం! మీలోని వ్యక్తిత్వం, ఔన్నత్యమే నన్ను ప్రభావితం చేశాయి. మీ సహృద్యువారికినయ్యే భాగ్యాన్ని నాకెందుకు కలిగించకూడదు?”

“జయంతి! నా వ్యక్తిత్వం, ఔన్నత్యం

నిన్ను ప్రభావితం చేశాయని అంటున్నావు. అదంతా గతం. ప్రస్తుతం నేను కళ్ళు లేని కబోధిని. తినటం, నిద్రించటం తప్ప మరేమీ చేయలేనివాణ్ణి. అవైవా ఇతరుల మీద ఆధార పడి. ఇలాంటి నాకు వేరే వ్యక్తిత్వమేమిటి! ఔన్నత్యమేమిటి! కదిలే రాయిని జయంతి, కదిలే రాయిని అంతే.”

“కదలని రాయికి కూడా వ్యక్తిత్వం వుంది బావా. రాయికి రాయికి తేడా వుంది. ఒక రాయిలో వ్రజం వుంది ఒక రాయిలో శిల్పం వుంది. మరో రాయిలో జలం వుంది. మీరు.. మీరు అందులే కావచ్చు ఔన్నత్యం కళ్ళకు సంబంధించినది కాదు బావా, మనసుకు కళ్ళ పోయినంత మాత్రాన మనసు మరణించదు మనసున్నంత కాలం దానికి ఓ తత్వం వుంటుంది. మీ మనసుకున్న ఆ తత్వం ... ఔన్నత్యం”

“జయంతి, ఇలా అంటున్నావని ఏమీ అనుకోకు. నీవు రవయ్యతివి. నీ భావాలకు అందమైన భాష నిష్కల నేర్పు నీకుంది. నీ అభిప్రాయాన్ని ఇతరుల చేత కూడా బ్రవసింప గల భాష వ్యక్తికరణ నీకుంది. ఈ నీ అపూర్వమైన శక్తి సామర్థ్యాలు సాహిత్యంలో వినియో గించుకుంటే పులితంగా వుంటుంది. ఇది నీ జీవితం. నీ కున్న ఒకే ఒక్క అమూల్యమైన జీవితం బాధలోనే సుఖాన్ని వెతుక్కున్నానే కని భావం కమ్మగానే వుంటుంది గానీ అనుభవంలో బాధ బాధే జయంతి. నీ జీవితం బాధామయం కావటం నేను సహించలేను.”

“కాదు. నా జీవితం సుఖమయం కావటం మీరు భరించ లేకుండా వున్నట్లుంది” కాస్త కోపంగా అంది జయంతి.

వచ్చేడు శ్రీహరి

“నిన్ను ఎర్రగా, అందంగా వుందనీ, దానితో అడుకుంటాననీ చిన్నబిడ్డ అనినంత మాత్రాన ఆ బిడ్డ మీద పెద్దల కెంత ప్రేమ వున్నా నిష్కసు తాకనివ్వరు జయంతి.”

“నా కోరిక మీకంత మూర్ఖంగా కన్పి స్తోందా?” ఉక్రోషంగా అడిగింది జయంతి.

“అంతకంటే కూడా.”

“నరే అయితే. నిష్కసు పట్టుకునే నిబ్బర మైనా సాధిస్తాను. లేదా ఆ నిష్కతో మాడి అయినా పోతాను” నిబ్బరంగా, దృఢంగా, ప్రతిస పూచినట్లుగా అంది జయంతి.

చిరునవ్వుతో అన్నాడు హరి “పట్టుదల మంచిదే. కానీ న్యాయమైన విషయంలో వుంటే సాధించడానికి ఎక్కువ అవకాశాలుంటాయి” అంటూనే లేని నిలబడి లోనికి దారి తీశాడు.

అతని చేయి అందుకుంటూ అంది జయంతి “ఎవరి న్యాయం నాళ్ళకుంటుంది.”

* * *

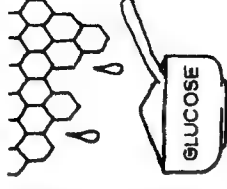

రుచిచూస్తే తెలుస్తుంది:

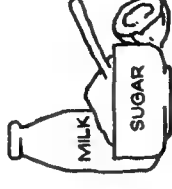
**మేము వుపయోగించిన
వస్తువులు ఆ ప్రత్యేకతకి
కారణం.**

ప్రకృతి సిద్ధమైన మూల పదార్థాలు.
అందువేతే ట్రూ బిస్కట్లకి లభించాయి—
స్వచ్ఛత, పోషకత్వం, సంపూర్ణత్వం.
ట్రూ బిస్కట్లు. అరగించి
అనందించడానికి....ఇతరులతో
పంచుకోడానికి....ఇతరులకి
ఇవ్వడానికి....అందరికీ
కావలసిన అనేకరకాలు.

**ట్రూ
బిస్కట్స్**

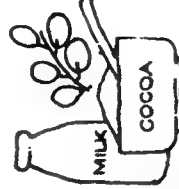
హానీ గ్లూకోజ్
గ్లూకోజ్ మరియు
స్వచ్ఛమైన తేనెతో
కలిపిచ్చే బిస్కట్.

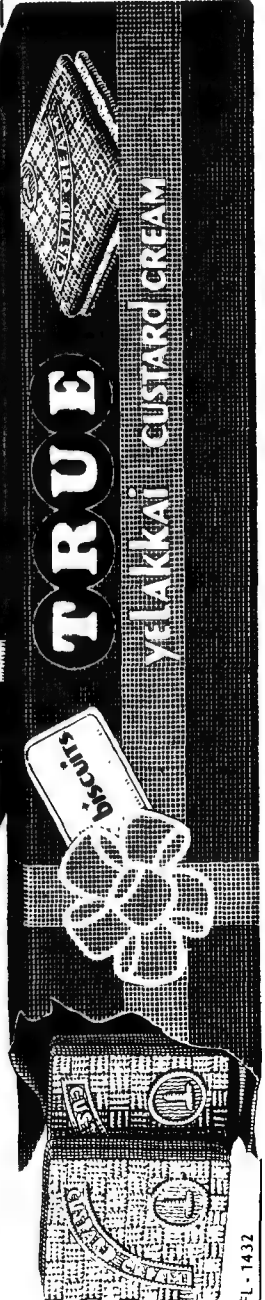
నీస్
సహజమైన కొబ్బరి
కురిడితో చేసి పంపదార
జల్లిన రుచికరమైన
బిస్కట్.

మార్
అన్ని వేళలకి.
కాఫీ త్రాగేటప్పుడు,
టి తీసుకునేటప్పుడు
లేక ఏ
సమయంలోనైనా.

స్క్రంచ్.
మింట్ వేరిన తియ్యని,
కరకరలాడే చాక్లెట్
క్రీమ్ బిస్కట్.

ఏలక్కాయ క్రీమ్
కస్టర్డ్
మిల్క్
పాషకత్వం కలిగి,
గట్టిగావుండే కస్టర్డ్ క్రీమ్
మరియు ప్రకృతిసిద్ధమైన
ఏలక్కాయలతో రుచికర
మైన కలయిక. అరగించి
డానికీ, అందించి
అనందించడానికి.

సాయంకాలం ఆరు గంటలయింది. సంధ్యా దీపం వెలిగించి పూజ గదిలోంచి బయటకు వచ్చింది జయంతి.

“నిన్ను నాన్న పిలుస్తున్నాడు” అంటూ వచ్చింది గీత.

“ఎక్కడున్నారు?”

“మేడ పై న దాబా మీద.”

వంట గదిలోకి వెళ్లి రాత్రికి వంట ఏం చేయాలో వంటవాడికి చెప్పి దాబా మీదికి వెళ్లింది జయంతి.

రెండో అంతస్తు పైన వుంది విశాలమైన దాబా, బాగా ఎత్తు అవడంవల్ల రోడ్డు మీది శబ్దాలు అంతగా వినిపించక ప్రశాంతంగా వుంటుంది. ఎప్పుడైనా తీరికగా వున్నప్పుడు సుమిత్రమ్మతో దాబా పైకి వచ్చి కబుర్లు చెప్పుకోవడం అలవాటు రఘునాథరావుగారికి. సుమిత్రమ్మ పూలకుండీలు కూడా పెట్టించి రూఫ్ గార్డన్ లో కూడా మార్చింది. ప్రశాంతంగా వున్నచోట ఇద్దరే వుండి మాట్లాడుకుంటూవున్నప్పుడు ఎదుటి ఆ రెండవవారు మనకు అత్యీయులుగా అనిపిస్తారు. మనం ఏమైనా ప్రత్యేకించి ఎదుటి వాళ్లను ఒప్పించాలన్నా అలాంటి బోల్ట్లు అనునైనవి. అందుకే జయంతితో మాట్లాడ్డానికి, క్రింద గదులు, తోట వున్న దాబా ఎప్పుకున్నారు రఘునాథరావుగారు.

తాననుకున్నదేమిటి!? జరుగుతున్నదేమిటి? అనుకున్నవాటికి, జరిగేవాటికి పొంతన లేకపోవటమే కాబోలు జీవితంలోని రహస్యం! జయంతిని తీసుకువచ్చినాడు తన పుట్టేశం వేరు. ఆ పుట్టేశం నెరవేరనందుకు తానెంతో బాధ పడుతున్నాడు. ఎప్పటికైనా నెరవేరుతుందనే ఆశతోనూ వున్నాడు. కానీ అదేదో జరగలేదని జయంతి ఇంత తొందరపాటు నిర్ణయాలు తీసుకుంటుందని తను పూహించలేదు. ఇలా జరుగుతుందని ఏమాత్రం పూహించి వున్నా అసలు

ఈ రాగాని కదే తాళం

జయంతి నిక్కడికి తీసుకువచ్చేవాడేకాదు. అయినా ఇలా జరుగుతుందని పూహించడానికి అవాదవకాశ మెక్కడిది?

ఊహా, ఇలా జరగడానికి ఏల్లేదు. అవసరమైతే జయంతిని ఇక్కడి నుండి వంపి వేస్తాను గానీ జయంతి ఆటలు తమ సాగనివ్వడు. జయంతిని తమ మంచి తనలో ముంచితేల్చాలని తీసుకువచ్చాడు గానీ జయంతి అంతులేని మంచి తనం తన నింత ఇరకాటంలో పెట్టి చంపుతుందనుకోలేదు. అవలు జయంతి...

“మామయ్యా”

ఆలోచనల్లో మునిగిపోయిన రఘునాథరావు గారు వులికిపడి మాశారు.

పాంతో కడిగినట్లుగా తెల్లగా, స్వచ్ఛంగా వున్న ముఖం, కనుబొమల నడుమ కుంకుమ రేఖ, మేడ చుట్టూ కప్పకున్న తెల్ల వేతచీరే, ప్రసవ్వువైన చిరునవ్వు! ఏనీలాకాశం నుంచి, ఎగిరిపోతూ రెక్కజారి క్రిందపడిన తెల్ల పావు రాయిలా వుంది జయంతి.

“పిలిచారట?”

“ఊ? ఔను. నీ వ ను లి వ్వి పూర్తయ్యామా?” చిరునవ్వు నవ్వుతూ ప్రశ్నించారు రఘునాథరావుగారు.

తనూ చిన్నగా నవ్వుతూ “ఇంకా ...”

అంటూ ఏదో చెప్పబోయింది.

“నరేగానీ... కూర్చో” అన్నారు మరో కుర్రకేసి చేయి చూపుతూ.

కూర్చుంది జయంతి.

తల వంచుకుని కూర్చున్న జయంతిని పరిశీలనగా చూస్తూ అడిగారు రఘునాథరావుగారు “నేను విన్నది నిజమేనా?”

“ఏమిటి విన్నాడు?” అన్నట్లు ప్రశ్నార్థకంగా చూసింది.

“త్యాగం పేరుతో పిచ్చి వేషాలేయటం ఈ

ని రీ క్షణ

ఉన్నెత్తున నిరుచుకువడే

జన సమ్మద కేరటాం క్రూర ఘోష నా చుట్టూ -

ఏకాంతం వాయులీనం మీంచి

అలవోకగా జాలువారే

నిశ్శబ్ద తరంగాల చుట్టూ నేను!

హృదయకుటీరం తలుపుల ముందు

ఒళ్లంతా కళ్లు చేసుకొని

కాలాన్ని తోడుకుంటున్న ఆశ!

దరిద్రాపూ లేని

సంశయ కల్లోలినితో పూగిసలాడుతూ

తెరచావ లేని చూపు!

నిర్లక్ష్యంగా

ఓ శిలనై వడివున్నా బావుణ్ణి

ఏ అదృష్టవృత్తి పాదధూళైనా

యింత సోకేది!

ఇప్పుడు చూడు:

జీవన సాఫల్యభిరామ కైంకర్యానికి

కాలాబలిలోని యీ నిరీక్షణ

ఎన్ని దినఫలాలను రుచి చూస్తూ

ఎదురుతెన్నులు చూడవలసినప్పుడో...

- దిలావర్

తరం వారికి బాగా అలవాటయింది” అన్నారు వ్యంగ్యంగా.

విషయం అర్థమైంది జయంతికి.

“నేను చాలా స్వార్థపరులని మామయ్యా ఎవరి కోసమూ త్యాగం చేసేంత బెడతర్యం నాకు లేదు” అంది.

“నేనన్నదీ అదే. నీవు త్యాగం చేయలేవు. కానీ త్యాగం పేరిట పిచ్చిపనులు చేస్తున్నావు.”

చిన్నగా నవ్వి అంది జయంతి “నేను పిచ్చి దానిలా కనిపిస్తున్నానా మామయ్యా?”

“నేను తీసుకు వచ్చినప్పుడు మంచిదానివే. కానీ ఇక్కడికి వచ్చాక పిచ్చిదాని వై నట్లున్నావ్.”

ఒకసారి తల ఎత్తి రఘునాథరావుగారి కేసి చూసి, మళ్లీ తల వంచుకుని, వచ్చే నవ్వు నాపుకుంటూ అంది జయంతి “బహూ ఇక్కడి వాళ్ల పిచ్చి నాకూ సోకిందేమో.”

“జయంతి” కొంచెం తీవ్రంగా అన్నారు రఘునాథరావు.

చురుగ్గా తలెత్తింది జయంతి.

తన్ను తాను కంట్రోలు చేసుకుంటూ వుట్టుగా ఒకసారి గుటకవేసి, తర్వాత సౌమ్య స్వరంతో అన్నారు “జయంతి, నేను మీ నాన్న కిచ్చిన మాట నిలబెట్టుకోలేకపోయాను. అందుకు నాకింత పెద్ద శిక్ష విధిస్తున్నావా?”

నిజంగా మీ ఓపిక చూస్తూనే -
మేనుడుపుతున్న 'విభిల' పత్రిక
ఎడిటర్ గా సనికొస్తారని ప్రార్థన

విజ్ఞాన

—కవయిత్రీ—

“మామయ్యా!!” నొచ్చుకుని అంది జయంతి.

“ఒక పురుషుడు ఒక తండ్రికి బిడ్డే కావచ్చు. కానీ అతన్ని కోరే అధికారం, అవకాశం ఒక స్త్రీకి వుండకూడదా మామయ్యా? అది తండ్రికి ఊహ అవుతుందా?”

“జయంతీ, హరి వివాహాతుడు, విదురుడు, ఒక బిడ్డ తండ్రి, అంధుడు కూడా. అన్ని విధాలా ఉన్నత స్థానంలో వున్న స్త్రీ అతన్ని మనస్ఫూర్తిగా కోరిందంటే ఆమె పిచ్చిదయినా అయివుండాలి లేదా నమ్మేవాళ్ళయినా పిచ్చి వాళ్ళయి వుండాలి మనుషుల అసహాయతమీద జాలి వుండడం మంచిదేగానీ అది తమ జీవితాలనే బలి కోరేంత తీవ్రమైన ధరించటం ఇరు పక్షాల వారికీ మంచిది కాదు. ఆ అసహాయుల మీద జాలిచూపే అవసరం వైదొలగినవాడు జాలి పేరిట తామెంత తప్పుడుగు వేశారో గుర్తించినా అప్పుడు చేయగలిగేదేమీ వుండదు.”

“నేను జాలితో ఈ నిర్ణయానికి రాలేదు మామయ్యా. హరి బావ అంటే నాకు ఇష్టం. అతని మనసు, వ్యక్తిత్వం నాకు నచ్చాయి” తల వంచుకుని అంది జయంతి.

“నీ మాటలు నమ్మేందుకు నేను వసినాణ్ణి కాదు. వెర్రివాణ్ణి కాదు”

“మీరు నమ్మకపోయినా వున్న విషయం అదే.”

“అంధుడై కూడా నీకు అంతగా నచ్చిన విషయం వాడితో ఏముంది?”

కొన్ని ఊదాలు మౌనంగా వుండి జయంతి. ఆ తర్వాత “అది ఒక్క మాటతో చెప్పేదికాదు. మీ అందరికీ అపురూపంగా కనిపించే నేను మనోమావాన్ కెందుకు నచ్చలేదు? ఇదీ అంతే” అంది.

“నీ వెన్నునా చెప్పి. నీవు నమ్మ నమ్మించ లేవు. జయంతీ, హరిమీద నీకు సానుభూతి ఉండవచ్చు. వాడి అసహాయతకు, జీవితంలో వాడికి జరిగిన అన్యాయానికి నీ గుండెలు నిరవుతూ వుండవచ్చు. కానీ నీవు సానుభూతి చూపవలసిన పద్ధతి ఇది కాదు. ఒకరికి సానుభూతి చూపించటాన్ని మనం సానుభూతి పొందవలసిన పరిస్థితిలో పడిపోవటం చాలా మూర్ఖత్వం. సార్థకత లేని త్యాగం తాగ్యమని పించుకోదు.”

“మీరనే సానుభూతి బావమీద నాకుంది గానీ కేవలం సానుభూతితోనే నేనతని ఇల్లాలిని కావాలనుకోవడం లేదు. అతని కోసం ఎలాంటి త్యాగమూ చేయాలనుకోవడం లేదు. వైవాహిక జీవితానికి సానుభూతి శాశ్వతమైన ఆపరిమిత కాలేదని నాకు తెలుసు. త్యాగం పేరుతో వివాహ మూడి బావను మరింత సానుభూతి చూపవలసిన స్థితికి దిగజార్చునూ తలచుకోలేదు. కానీ, మామయ్యా, మీరు నమ్మనందువల్లా నేను సిగ్గు

వదలి చెబుతున్నాను. హరి బావను నేను... ప్రేమిస్తున్నాను.”

“జయంతీ!!!”

“ఔను మామయ్యా. వా మీద ఇంత వాల్చల్యం చూపించే మీ దగ్గర నా మనసు విప్పి చెల్లటంలో పొరపాటు లేదు. నన్ను నమ్మగా ప్రేమించే భర్త నాకు కావాలి. వాలో ఏ ప్రత్యేకత లేకపోయినా నా మనసుకు, వ్యక్తిత్వానికి, స్త్రీత్వానికి విలీనమైపోవడం కావాలి. ఈ రోజు నేను రచయిత్రిని. వాలోని రచనా చరమను చాలామంది ప్రేమిస్తుండవచ్చు. కానీ రేపటి వాలోంచి జారిపోవచ్చు. నేనేమీ రాయలేకపోవచ్చు. ఆ ఆకర్షణీయమైన ప్రత్యేకతను ఆరాధించేవాళ్ళ కేవలం ఒక మామూలు స్త్రీగా మాత్రమే మిగిలిపోయిన జయంతిని ప్రేమించగలరా?”

“నీ వంటూవు దేమిటో నా కర్తవ్యం కావటం లేదు. ఈ ప్రపంచంలో అందరూ రచయితలు కాదు. మామూలు స్త్రీలను ప్రేమించడానికి ఒక అంధుడే కావాలా?”

“ఊహ. అక్కర్లేదు. కానీ రచయిత్రిని ఒక మామూలు స్త్రీగా కూడా అభిమానించ గలిగిన ఒక అంధుణ్ణి, ఆ రచయిత్రి ప్రేమిస్తే ఆ ప్రేమకు అంధత్వం ఒక ఆటంకం ఎందుకు కావాలంటున్నాను.”

“నీ వెన్నునా చెప్పి నీ అభిప్రాయాల్ని నేను నమర్చించను. ఆశీ అయితే నీ ఆశను నేను వెరవేరనివ్వను” కాస్త ఆవేశంగా అన్నారు రఘునాథరావుగారు.

నిర్దిష్టంగా అంది జయంతి “మనిషి పెంచుకున్న ప్రతి ఆశా వెరవేరాలనీ, వెరవేరు

తుండనీ ఎక్కడుంది మామయ్యా. అయినా ఆశించడం మాత్రం తప్పకాదుగా.”

“ఆశించడం తప్ప కాదు. కానీ తప్ప ఆశల్ని పెంచుకోవడం తప్ప” విసుగ్గా అన్నారు రఘునాథరావుగారు.

తల వంచుకుని చేతి వేళ్ళకేసి చూసుకో సాగింది జయంతి. తన మాటల్ని ఖాతరు చేయని దానిలా మౌనం మహించిన జయంతిని చూసి చిరాకు పడ్డారు రఘునాథరావుగారు.

“సరే వెళ్లు. నీ ఆశ వెరవేరదని నీకూ, నాకూ కూడా తెలుసు. కానీ మంచితనంగానే నిన్నా ప్రయత్నంమండి మరలించాలని ప్రయత్నం. అంతే వెళ్ళు”

“ఆశ అంటేనే జరిపించుకోవాలనే ఆసక్తి. జరిగదని తెలిసి ఎవరూ ఆశించరు. దాన్ని ఆశా అనరు” అంటూ లేచి నిలబడింది జయంతి

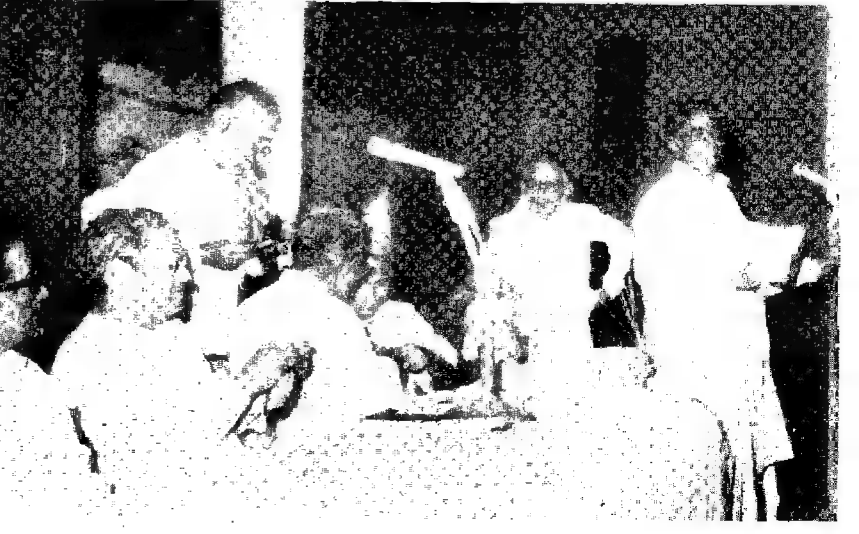
“కుర్చీ” అన్నారు రఘునాథరావుగారు. ఆగ్రహాన్ని బలవంతంగా అణచి పెద్దాన్నట్లుగా ఆయన కణతలు కదిలిపోయాయి ముఖం ఎర్ర బడింది.

జయంతి కూర్చుంది.

చాలా సేపటివరకూ రఘునాథరావుగారు మాట్లాడలేదు. జయంతి తల ఎత్తి చూసింది. ఆయన ముఖంలో కోసం తాలూకు ఛాయలు కనిపించలేదు. చాలా మీద ఏర్పాటు చేసిన శైలు కేసి చూస్తున్నా, ఆయన చూపులు ఎక్కడో ఎన్నేళ్ళ క్రితపు దృశ్యాన్నే చూస్తున్నట్లుగా వున్నాయి.

(ఇంకా ఉంది)

ఖమ్మంలో డాక్టర్ పి. నారాయణరెడ్డి అధ్యక్షతన జరిగిన సాహితీ సమారాధనోత్సవ సభలో ప్రసంగిస్తున్న శ్రీ రావెళ్ల వెంకట రామారావు. శ్రీ కె.వి. గిరి, శ్రీ తులసి జగన్మోహనరావు, డా. రావూరి భరద్వాజగార్యుని చిత్రంతో చూడవచ్చు.

హిస్సాబ్-దౌర్-జిహ్దుల్-హింద్

చిద్దుత వక్తుల

వైద్య శాస్త్రం అవ్యధవృద్ధి అభివృద్ధి చెందుతున్న సమయంలో స్కాట్‌లెండ్ కు చెందిన డాక్టర్ బ్రయిడ్, హిస్సాబ్-దౌర్ (ప్రక్రియను కనిపెట్టి ఆ రంగంలో ఒక అత్యున్నత స్థితికి చేరుకున్నారు. 1795 లో జన్మించిన బ్రయిడ్ కి చిన్నతనం నుంచి వైద్యశాస్త్రం మీద ఎంతో ఆసక్తి ఉండేది. ఒకసారి తన స్నేహితుని ముంజేతి ఎముక విరిగినపుడు అతనిని వైద్యుని వద్దకు తీసుకుని వెళ్ళవలసి వచ్చింది. అప్పటికి వైద్యశాస్త్రంలో బాధ తెలియకుండా ఉండడానికి అవసరమైన ఔషధాలు, ప్రక్రియలు సాధనాలు అంతగా లేకపోవడంవలన తన స్నేహితుడు విపరీతంగా బాధ పడవలసి వచ్చింది. బాధతోనే చికిత్స చేయించుకోవలసి వచ్చింది. ఇది చూసిన బ్రయిడ్ కి బాధ తెలియకుండా ఉండే ప్రక్రియ ఏదైనా ఉండే ఉంటే ఎంత బాగుండును అనిపించింది. ఆ సందర్భే "హిస్సాబ్-దౌర్" అని పిలువబడడానికి దారితీసింది. "హిస్సా" అనే గ్రీకు మాటనుంచి వచ్చినది హిస్సాబ్-దౌర్. హిస్సా అంటే నిద్ర అని అర్థము. ఈ విద్యను కనిపెట్టి పేరును పెట్టి, ఒక గుర్తింపు ప్రచారము తీసుకు వచ్చిన డాక్టర్ బ్రయిడ్ చిరస్మరణీయుడు.

అంతవరకు బహుళప్రాచుర్యం పొందిన "మెస్మరిజం" సిద్ధాంతాలతో డాక్టర్ బ్రయిడ్ ఏకీభవించినా, సత్వర ఫలితాలు పొందటానికి

హిస్సాబ్-దౌర్ సరియైన విధానము అని ప్రకటించి తాను స్వయంగా తన రోగులపై ప్రదర్శించి చూపాడు. డాక్టర్ మెస్మర్ కనిపెట్టిన మెస్మరిజంలో ఆయస్కాంతములు ఉపయోగించి రోగులకు స్వస్థత చేకూర్చేవారు. ఆయస్కాంతములతో పాలు స్వర్ణతో కూడ రోగులకు ఉపశమనం కలిగించే వారు మెస్మరిజం సిద్ధాంతాల ప్రకారం ప్రతి మనిషిలోను కొన్ని ఆయస్కాంత శక్తులున్నాయని, అవి ఎదుటవారి మీద ప్రభావాన్ని చూపుతాయని, ఆ శక్తితోనే వారికి స్వస్థత కలిగించవచ్చని అంటారు. అయితే మెస్మర్ కి, తన స్వర్ణతో తప్పక నయమవుతుందనే గాఢమైన విశ్వాసము కూడ ఉండి తీరాలంటారు.

డాక్టర్ బ్రయిడ్ ఆయస్కాంతములు, స్వర్ణాలు అవసరం లేకుండా కేవలం మృదువైన మాటలతో బుజ్జగిస్తూ, ఒక మనిషిని నిద్రావస్థలాంటి స్థితికి వంపి, అతనికి ఉన్న వ్యాధులను నివారించవచ్చునని బుజ్జపు చేసి చూపారు. అంతేకాక ఆ స్థితిలో శస్త్రచికిత్సలను కూడ చేసి రోగికి ఎటువంటి బాధ తెలియకుండా చేయవచ్చని బుజ్జపు చేసి చూపాడు.

మొదట్లో హిస్సాబ్-దౌర్ చేసే వైద్యం హిస్సాబ్-దౌర్ కి ప్రజల నుంచి అనుకున్నంత ప్రాత్యాహం లభించలేదు. తనను ఎంతో అభిమానించే తన పేషెంట్లు సైతం ఈ హిస్సాబ్-దౌర్ ఏదో భూత ప్రేత పీచాచారుకు సంబంధించిన తుద్ర విద్య అని భావించి అవిద్యను వదిలి వేయమని ఎంతో ప్రాధేయ పడా వారందరికీ ఎంతో నచ్చచెప్పి వారికి జన్మించు ఈ విద్యతో ఎటువంటి బాధలేకుండా నయం చేస్తానని, పైగా డబ్బుకూడ ఇవ్వవసరములేదని, మందులే కావాలి అంటే తనడిగినంత డబ్బు ఇవ్వాలని చెప్పి, ఆర్థికంగా ఎంతో నష్టపోయినా, హిస్సాబ్-దౌర్ వ్యాప్తికి, ప్రచారానికి ఎంతో కృషి చేసాడు. నత్తి, నిద్రలేమితనం, నిద్రలోనడవటం, హిస్టేరియా, అస్మా, ప్రారంభ దశలో ఉన్న క్యాన్సరు, పంటికి సంబంధించిన వ్యాధులు, అతితాగుడు, వ్యధిచారం, భయాలు, డిప్రెషన్స్, ఇన్ ఫీరియా రిటీ కాంప్లెక్స్ లాంటివి అతిసునాయాసంగా నయం చేసి డాక్టర్ బ్రయిడ్ హిస్సాబ్-దౌర్ ఉపశమనం కలిగించే శక్తి ఉందనీ, హిస్సాబ్-దౌర్ ఉత్తమ చికిత్స అని ప్రజలలో నమ్మకం కలిగించారు.

హిస్సాబ్-దౌర్ అంటే మాయలు మంత్రాలుకి సంబంధించిన విద్యకాదు. ఆభ్యాసం చేస్తే ఎవరైనా హిస్సాబ్-దౌర్ చేయగలరు. విశ్వాసం ఉంటే ఎవరైనా హిస్సాబ్-దౌర్ అవగలరు అంటారు డాక్టర్ బ్రయిడ్. ప్రజలలో 95 శాతం మంది హిస్సాబ్-దౌర్ తోనపుతారని, వారిలో 35 శాతం రైట్ స్టేజీలోను, 35 శాతం డిస్ స్టేజీలోను, 20 మంది మరీ డిస్ లోకి వెళ్ళడానికి అవకాశం ఉందని అంటారాయన. మగిలిన ఐదు శాతం మందిని హిస్సాబ్-దౌర్ చెయ్యలేక పోవటం హిస్సాబ్-దౌర్ అనమర్దతకాదు. వారు సహకరించని వారు, లేదా పిచ్చివారు అయి ఉంటారు. ఒక వ్యక్తి హిస్సాబ్-దౌర్ అవుతామనే సంకల్పం ఉన్నపుడు వారు హిస్సాబ్-దౌర్ చేస్తే ప్రతిమాటను జాగ్రత్తగా వింటూ అతను చెప్పిన రీతిలో ఉపాించుకోవాలి. అంటే మీ కనురెప్పలు మెల్లగా బరువెక్కు తున్నాయి. మీరు మెల్లగా నిద్రలోకి జారుకుంటున్నారు. మీ శరీరం మెల్లమెల్లగా బరువెక్కుడం ప్రారంభించింది. నిద్ర అంతకంతకూ ఎక్కువవుతుంది అని అంటున్నపుడు, అలాగే ఉపాించు కుంటూ ఉంటే అయిదునిమిషాల్లో అవ్యక్తిని ప్రశాంతమైన

సంపూర్ణ ఆరోగ్యానికి-సంతృప్తికర మైన భోజనానికి

1

A. S. బ్రాండ్ పప్పునూనె మరియు
మాన్డన్ బ్రాండు సువ్వులనూనెతో
తయారయ్యే వంటకాలతో మీరు
ఎన్నడూ చేయనంత
సంతృప్తిగా భోజనం చేస్తారు.
వంటకాల్లో వచ్చే రుచి, కమ్మదనం అద్వితీయం.

2

అన్నిరకాల ఈరగాయలను సంవత్సర
పొడువునా మెత్తబడనీయకుండ,
రుచికరంగా,
ఘుమఘుమలాడుతూ,
తాజాగా ఉంచుతుంది.

3

గుండెపోటు, రక్తపోటు
అరికట్టడంలో గొప్పగా
సహాయపడుతుంది.

16, 4, 2 కేజీల డబ్బాలలో ఇండియన్ గవర్నమెంట్
వారి అగ్గమార్కు సీలుతో లభించును.

అంటిపి సుబ్బన్న అండ్ కో. సామ్మకోట . A.P.

SAIKRUPA/ASC/833

కాలిన గాయమా?

కాలితే వెంటనే రాయుండి బర్నాల్ - కాలిన గాయాలకు ప్రత్యేక చికిత్స

కాలిన గాయాల బాధ వేరు. కాలిన గాయాలు చురుక్కుమరితూ నొప్పి పెడతాయి. కాలితే పొక్కులు తేస్తాయి. వాటికి కావలసింది గాయాలను మాన్పే మందు—బర్నార్ యాంటిసెప్టిక్ క్రిమ్. బర్నార్ చల్లతనాన్నిచ్చి వెంటనే ఉపశమనాన్నిస్తుంది. పొక్కులు లేవకుండా వెంటనే ఆపుతుంది. కాలిన గాయాలను త్వరగా మాన్పే మందు, బర్నార్ యాంటిసెప్టిక్ క్రిమ్ తో ఉంది.

ఎప్పుడూ బర్నార్ ని ఇంట్లో ఉంచుకోండి.

బర్నాల్

కాలిన గాయాలకు ప్రత్యేక చికిత్స

అ దుబ్బ త వ్య క్తు లు

మగత నిద్రలాంటి స్థితికి వంపవచ్చని ఆయన అభిప్రాయం.

ఆ రోజుల్లో హిప్పాటిజంకి ఎంత మంచి ప్రచారం చేసినా కొంత మంది ప్రజల్లో కొన్ని అపనమ్మకాలు ఉండేవి. కేవలం మానసికంగా బలహీనంగా ఉన్నవారు మాత్రమే హిప్పటైట్ అవుతారని, లాంటి స్థితికి వెళ్ళినప్పుడు వారిచేత చెడు పనులు చేయిస్తారని, ఒకసారి హిప్పటైట్ అయితే చాలు ఎప్పటికీ, హిప్పటిస్ట్ కి లొంగి పోయి ఎప్పుడు “స్టీప్” అంటే అప్పుడు నిద్రలోకి జారు కుంటారు. కాబట్టి ఆ సలు హిప్పాటిజం జోలికి పోవద్దనే దుష్ప్రచారం కూడ సాగింది.

డాక్టర్ బ్రూడ్, వారి అనుమానాలకు సమాధానం చెప్తూ “మానసికంగా బలహీనంగా ఉన్నవారైనా అసలు హిప్పటైట్ చెయ్యటం కష్టం, కారణమేమంటే ఈస్థితి పొందడానికి ముఖ్యంగా కావలసినది చక్కని ఉపోశక్తి. అది వీరిలో లోపించి ఉంటుంది. కాబట్టి వారిని హిప్పటైట్ చెయ్యటం కష్టం. తరువాత హిప్పటైట్ అయిన వారిచేత చెడు పనులు చేయించడం అనేది హాస్యాస్పదమైన విమర్శ. హిప్పటైట్ అయినా సరే, ఆ వ్యక్తి తన ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా ఉన్న ఏ పని చెప్పినా చేయడు. తనకు నచ్చిన పనులే చేస్తాడు. ఇకపోతే హిప్పటైట్ అయిన వ్యక్తి ఎప్పటికీ లొంగి ఉంటాడనేది కేవలం అపోహ మాత్రమే. ఎన్ని సార్లు హిప్పటైట్ అయినా సరే, ఆ వ్యక్తి కష్టంలేని సమయంలో, నిద్రలోకి వంపుదామనే ప్రయత్నం చేసినా అతను నిద్రపాడు” అని స్పష్టంచేసి ఈ విద్యాభివృద్ధికి అపార్థిలు పాలుపడ్డాయి.

బ్రూడ్ లాగనే, డాక్టర్ ఇలియట్ సన్, డాక్టర్ రిబాల్డ్, ప్రొఫెసర్ చార్లాట్, ప్రముఖ సైకాలజిస్ట్ డాక్టర్ ఫ్రాయ్డ్, ఈ విద్యకు ఎంతో గుర్తింపు తీసుకువచ్చారు. అనంతరం ఈ విద్యను వినోదం కొరకు స్టేజి మీదకూడా కొందరు ప్రదర్శించారు. ఇప్పుడు కూడా ప్రదర్శిస్తున్నారు. కొన్ని దేశాలలో మాత్రం స్టేజి హిప్పాటిజం ప్రదర్శనలు నిషేధించారు.

భారతదేశంలో తప్ప, అభివృద్ధి చెందిన దాదాపు అన్ని దేశాలలోనూ ఈ శాస్త్రాన్ని వైద్య రంగంలో గుర్తించి ఎన్నో ఫలితాలను పొందు తున్నారు. మనదేశంలో కూడా ఈ శాస్త్రాన్ని గుర్తించడానికి వైద్యరంగంలోని ప్రముఖులు తగు చర్యలు తీసుకుంటే దేశంలో ఉన్న దాదాపు సగంమంది రోగులకు మందులు లేకుండా స్వస్థత కలిగించవచ్చు.

బి. వి. పట్టాభిరామ్

మెజిషియన్-హిప్పాటిస్టు

[పైవారం: పి.సి.సర్కార్]

పెళ్ళి వదిలి ముందు బాక్సీ అగింది.

“పెళ్ళివారు వచ్చేసారు! మగపెళ్ళివారు వచ్చేసారు!” ఒక్కసారిగ పెళ్ళింటో కలకలం! లోపల పనులు పురమాయిస్తూన్న మీనాక్షి హడావుడిగా బయటికి వచ్చింది. అప్పటికే రాఫువ రావు వినయంగ బాక్సీ డోర్ తీసి పట్టుకోగా ‘మగపెళ్ళివారు’ బాక్సీ దిగారు.

“రండి వదిలగారూ! ప్రయాణం కులాసాగా జరిగిందా?” అంటూ ఎదురెళ్ళి ఆహ్వానించింది మీనాక్షి.

“ఏం ప్రయాణమో! వళ్ళు హాసం అయిపోయింది! స్నానానికి వేళ్ళిళ్ళన్నాయా?” అధికారిలా దర్బంగా ప్రశ్నించింది పెళ్ళికొడుకు తల్లి జగదాంబ.

“స్నానానికి వేళ్ళిళ్ళు, కాఫీ, టిఫిన్ అన్నీ సిద్ధంగా వున్నాయి వదిలగారూ!” ‘చిత్తం! సిద్ధం’ అన్నట్టుగా జవాబు చెప్పింది మీనాక్షి. విడిదిగా ఏర్పాటు చేసిన మేడ పైభాగం మీదికి చేరుకొన్నార మగపెళ్ళి వారంతా!

‘ఫలహారాలు వంపమంటారా?’ అని అడిగిన నాలుగుసార్లు ‘ఇప్పుడే వద్దు’, ‘తొందర లేదు’ అన్న పెళ్ళివారు — “ఇంకా ఎంతాలస్యం ఫలహారాలు వంపడానికి? త్వరగా వంపమనండి. ప్రయాణంలో అంతా సిర్పవడిపోయారు.” అంటూ గొడవ ప్రారంభించారు.

సరిగ్గా మూడో నిమిషంలో పుప్పొగిన్నె, ఆకులు పైకి వెళ్ళాయి.

“హా! ఈ ఆకులేమిటి? ప్లేటులో పెట్టమను!” పెళ్ళి కూతురు కి కాబోయే ఆడపడుచు నీలుగు.

“పుస్తంత వరకూ పంపిస్తాను. కావలసిన వాళ్ళు వాటిల్లో తిని, కాస్త మిగతా వాళ్ళు సర్దుకోండి తల్లీ!” ప్రాధేయపడుతూ పళ్ళెల కోసం కబురు పెట్టాడు రామవరావు.

“పెళ్ళిలో కాకపోతే ఇంకెప్పుడు చేస్తారు మాకు మర్యాదలు” పెళ్ళికొడుకు, అతని తమ్ముళ్ళు పళ్ళెల్లో తింటూనే సణుక్కోసాగారు.

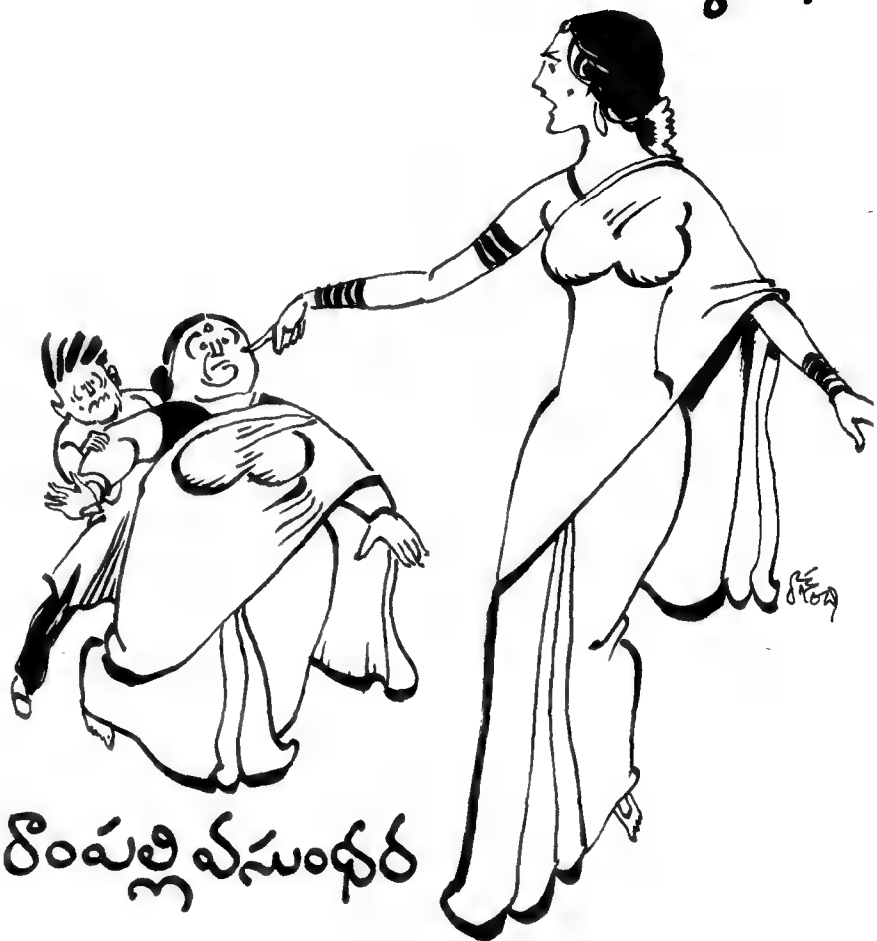
సింగారం పూర్తిచేసుకు వచ్చిన జగదాంబకి పుప్పొ ప్లేటు స్వయంగా అందించింది మీనాక్షి. అటు ఇటు తెలికి, “ఇదేం చేత? జీడిపప్పు వెయ్యాలని తెలియదా?” అని దీర్ఘం తీసింది.

“అయ్యో! వేయించాను వదిలగారు! లోపలుంటాయి” నమ్రతగా చెప్పింది మీనాక్షి.

“ఏమి? నాలుగంట నాలుగ బద్దలా? చూడగానే అలా గుప్పెడు బద్దలు కనిపించాలి గానీ!... అబ్బెబ్బె! ఏదో మొక్కుబడిలాగ...”

ఈలోగా మరికొస్త ‘తినండి’ అంటూ మీనాక్షి మరో రెండుసార్లు వెయ్యడం, జగదాంబ తినడం అయిపోయింది.

అందిస్తోన్న గ్లాసు అందుకోకుండానే “ఏమిటి? నెస్సేనా?” స్టైల్ గా అడిగాడు పెళ్ళికొడుకు తమ్ముడు. కాసేపు అయోమయంగా

రింపల్లి వసుంధర

చూసి, “నెస్ కాఫీ కాదుగానీ బాబూ! దగ్గరుండి చేయించి మరీ తెచ్చాను కాఫీపాడి. చాలా బావుంటుంది...” ఇంకా ఏమో చెప్పబోతాండ గానే,

“అమ్మా! ‘నెస్’ కాదుటే!” గారంగా అన్నాడు.

“ఈ రోజుల్లో అంతా నెస్సుకాఫీలేగా తాగేదీ! అమాతం తెలియదా?” దీర్ఘం తీసింది జగదాంబ.

“అమ్మా! పాఠ బాటయింది. కాఫీ కలిపేసారు కాబట్టి ప్రస్తుతానికి తాగేయండి. ఒక్క అరగంటలో బజారు వంపించి, పచ్చాలు తెప్పించి కలిపి మళ్ళా పంపిస్తాను కాఫీలు. ఏం తల్లీ!” ప్రాధేయపడ్డాడు రామవరావు.

“ఏమిటి? ఇంకా బజారు వంపాలా? బాగుంది? మగపెళ్ళివారికి కూడా అన్నీ అందరితోబాటు ఇస్తారా? ఆమాతం ప్రత్యేక చూపించాలని తెలియదా?”

గంట తర్వాత మగపెళ్ళివారంతా నెస్ కాఫీలు తాగేరన్న మాట వినేదాకా మనసు కుదుటపడ లేదు మీనాక్షి, రామవరావులకి.

“వంటలేం చేయిస్తున్నాయి?” తీవ్రంగా అడిగింది పెళ్ళికొడుకు పినతల్లి.

“పప్పులో దోసకాయలు వేయమన్నాను, పుల్లికారం పెట్టి వంకాయ ఆన పెట్టి పసస పొట్టు కూర, గుమ్మడికాయ పులుసు, రసం, వడియాలు, అప్పడాలు, ఆవకాయ అదీ పూర గాయలన్నీ వున్నాయనుకోండి. పెళ్ళి అయ్యాక చెయ్యలిట కదా బూరెలు. అందుకని బూరల్లు, పులిహోర రేపు చేయిస్తాం! ఆ వేళ మిఠాయి, బజ్జీలు చేయిస్తున్నాము భోజనంలోకి.”

ఒక పస చేయండి! మావాళ్ళు వంకాయ తినరు, అది మానేసి ఇప్పుడు బజారోళ్ళ కాళీ ప్లవర్లు వస్తున్నాయి! అవి తెప్పించి బంగాళా దుంపలు, బిన్ను, పచ్చి బఠానీలు కలిపి కొబ్బరి వేసి వొండుతే చక్కగా వుంటుంది. దర్జాగా కూడా వుంటుంది. లడ్డూలు అలా వుంచి, సేమియా పాయసం చెయ్యండి. తొందరగా అవుతుంది. మొన్నో పెళ్ళిలో చూసాను సేమియా పాయసం చేసి గాజు గ్లాసుల్లో పోసి విస్తరి

వక్కన పెడితే ఎంత నిండుగా వుందను కున్నారా? ... "

అయోమయంగా వింటోంది మీనాక్షి.
"పైన ఫేనుదా? కాస్తేవు నిద్రపోవాలి. బడలికగా వుంది; ఆపసోపాలు పడుతూ ఆవిడ పైకెళ్ళిపోయింది.

అప్పుడే అటు వచ్చిన రాఘవరావు, "విన్నావా? మీనాక్షి! వాళ్ళ స్నాతకానికి కూడా అన్నీ మనమే ఏర్పాటు చెయ్యాలి! అన్నాడు. "ముందు అనుకోలేదు కదా! ఇప్పుడెలా ఏర్పాటు చేస్తాం?" తెల్లబోతూ అడిగింది మీనాక్షి.

"ఎవరి పెళ్ళిలోనో ఎవరో అలా చేసారు! అందుకని ఇప్పుడు పిళ్ళ కూడా అలానే చెయ్యాలనుకుంటున్నారు! ఏం చెప్పనూ?" వ్యధగా అన్నాడు.

"ఇప్పుడు వనం చేయిస్తాన్న వంటల్లో కొన్ని మార్పులు చేసి వెళ్లారు" నిట్టూరుస్తూ అంది.

"ఫర్వాలేదు. చెప్ప. ఎలాగోలాగ సర్దుదాం! ఇంతవరకు వచ్చాక ఏం చేస్తాం? వాళ్ళిది కావాలంటే అది జరిపించాల్సిందే! తప్పదు" విషయం చెప్పింది మీనాక్షి.

"తెప్పిందంటే! నువ్వు ఖంగారుపడకు"

"ఏం తెప్పిస్తారు? బజారు నుంచి కూరలు, పళ్ళ అయితే తెప్పించవచ్చు! ముందుగా ఏర్పాటు చేసుకోకుండా అన్ని సాలెలా దొరుకుతాయి?"

"అదీ నిజమే! సరే! నే చెప్తారే! రాత్రికి చేయిద్దాం! మిగిలినవి తెప్పిస్తాను. అవి చేయించు! రే! రేచి, పసులెండా కావచ్చాయో చూడు! అక్కడ స్నాతకానికి ఏం కావాలో అడుగు" భార్యకి ధైర్యంబిచ్చి రేపు తూంటే, సరిగ్గా అప్పుడే వచ్చిందో ముసలావిడ.

"తీరుబడిగా భార్యబర్తలిద్దరూ కూర్చుని కబుర్లెక్కుంటున్నారా? అవతలవాళ్ళు పిలుస్తూంటేనూ..."

"వస్తున్నా మామ్మగారూ!" అంటూ, "మీరు వెంటనే బజారుకి వంపండి" అని భర్తని హెచ్చరించి మరి వెళ్ళింది మీనాక్షి.

వియ్యపురాలు ఎదురై "బ్రాహ్మ వొస్తున్నాడా?" అని అడిగింది.

"అ! ఇండాకే కబురెట్టారు. నమ్మటంబారు ఈపాటికి."

"ఈలోపున మాకు పసుపు, కుంకం, వియ్యం, పళ్ళు..." అవిడ లిమ్మ చదుపు కూంటే,

"ఆ కాయితం ఇలా ఇవ్వండి! అన్నీ ట్రాంలో వంపిస్తాను" అని వియ్యపురాలి చేతిలో గిట్టి తీసుకుంది మీనాక్షి.

పెళ్ళికూతురు మేనత్త రాజేశ్వరి తెచ్చిన గమాస్సు చూసి, "మరి కానీని తమలపాకులు,

ఓ పెళ్ళికథ

అరటిపళ్ళు పంపించండి" అంది జగదాంబ.

"అలాగే" అని, పళ్ళెంనిండా ఆకులు, వక్కలు, పళ్ళుపెట్టి మళ్ళీ అందించింది రాజేశ్వరి.

స్నాతకం మొదలెట్టిన లగాయతు "అది చాల్లేదు. ఇవి చాల్లేదు" అంటూ ఒకటికి నాలుగుసార్లు ఏదో ఒకటి పట్టుకు వెళ్తూనే వున్నారు మగపెళ్ళివారి తాలూకువాళ్ళు.

పెళ్ళికి తెచ్చిన సామాన్లు సగం అయ్యేటప్పటికీ స్నాతకం పూర్తయింది. స్నాతకం మధ్యలోనే ఓసారి వంటలని వర్తవేషించింది మీనాక్షి.

"ఇదిగో అమ్మా! అంతా అయిపోయినట్లే! వడ్డనలు మొదలుపెట్టవచ్చు" అన్నారు వంటవాళ్ళు. ముందు అనుకున్నట్లుగా అయితే అంతా అయిపోయినట్టేగాని, ఆ కాలిళ్ళవచ్చు కూర మ్రాతం మిగిలిపోయిందిప్పుడు జరిగిన మార్పుల వల్ల.

"అన్నట్లు ప్రాద్దుటనగా, బజారు వెళ్ళిన మనుష్యుల జాడలేదు. ఇంకా రారేం చెప్పి?" అనుకుని కంగారు పడతూంటే మేనల్లుడు ఎదురుపడ్డాడు పెద్ద బుట్టతో

"హమయ్య! ఏరా! ఇంతసేపయింది? విశ్వం ఏడి?" అంది స్త్రీమితవడ్డ మనసుతో.

"ముందు ఆపిల్లు తీసుకుని నన్ను వెళ్ళ మన్నాడత్యయ్యా!..."

"ఇప్పుడు ఆపిల్స్ ఎవరికి?"

వంటపుస్తకాల రాణి!

పల్లిమ జర్నలి పుస్తక ప్రపంచంలో శ్రీమతి రోస్యూతాపైన్స్ కు ఒక ప్రత్యేక స్థానమున్నది. ఆమె యంతవరకు వంటల గురించి 399 పుస్తకాలు వ్రాశారు. ఆమె వ్రాసిన 400వ పుస్తకం త్వరలో వెలువడ నున్నది. ఆమె వ్రాసిన పుస్తకాలు అన్నీ కలసి 30 కోట్ల ప్రతులు అమ్ముడు పోయాయి! వాటిలో 300 పుస్తకాలు పునర్ముద్రణలను పొందుతున్నాయి. వంటల పుస్తకాలు వంటంటి సామ్రాజ్యంలో విప్లవాని మరేకెత్తించడానికి కాదని ఆమె ఆభిప్రాయం. అందువలన, ప్రజల అవసరాలకు అనుగుణంగా ఆమె పుస్తకాలను రాశారు. నమీకృతాహారం ఆరోగ్యకరమైన వంటల గురించి కొన్ని పుస్తకాలు వ్రాశారు. మూత్రపిండాల వ్యాధివలన, గుండెజబ్బుల వలన బాధ పడుతున్న వారికోసం ప్రత్యేకంగా కొన్ని వంటల పుస్తకాలను ఆమె రాశారు.

"మగ పెళ్ళివారికి భోజనం చెయ్యగానే ఆపిల్స్ తినడం అలవాటు." మార్కెట్లో కాలి ఫ్లవర్స్ రేపు. అయిపోయాయి. ఇంకెక్కడన్నా దొరుకుతాయేమో చూస్తాను. ముందు నువ్వెళ్ళిపో! మళ్ళీ వీటికి ఆలస్యం అవుతుంది. అని నమ్మి పంపించేశాడు విశ్వం!" మేనల్లుడి మాటలకి గుండెల్లో రాయిపడింది మీనాక్షికి. ఇంతలో ఎవరో వచ్చి, 'మగ పెళ్ళివారి బంధువు లోచ్చారు. టిఫిన్లు, కాఫీలు పంపించ మంటున్నారు' అన్నారు.

అప్పటికే వస్తోందయింది. ఇప్పుడు మళ్ళీ టిఫెన్లు? అప్పుడే రెండుసార్లు ఉప్పా, నాలుగు సార్లు కాఫీలు చేయించారు. "సరే? తప్పేదేముంది?" అని మీనాక్షి వంటవాళ్ళకి పురమాయించింది.

"ఇంకేం ఆలస్యం? వాళ్ళని భోజనాలకి పిలుద్దాం రా!" అన్నాడు రాఘవరావు.

"కాలి ఫ్లవర్సుకని పంపించిన అబ్బాయి ఇంకా రాలేదు. ఏం చేద్దాం?"

"ఇప్పుడే ఆ కూర కావాలంటే మరి కాస్తేపు ఆగుతారో లేక వడ్డని వచ్చేస్తారో వాళ్ళనే అడుగుదాం పద!" అన్నాడు రాఘవరావు ఆడబడుచుని, తోడికోడల్ని వెంట తీసుకుని, కుంకంబరిణితో అనుసరించింది మీనాక్షి.

ముందు గదిలో వియ్యంకుడు కనిపించాడు. "బావగారూ! మీ వసంతా అయినట్లేనా? ఇక భోజనానికి లేస్తారా?" అంటూ మొదల రాఘవరావు కదిపాడు.

"ఏమే! భోజనాలకి ఆలస్యం వుందా మీకు?" తోపలికి వినిపించేలా కేక పెట్టాడు వియ్యంకుడు.

"మాకేం ఆలస్యం లేదు."

మర్యాదకోసం వియ్యంకుడితో చెప్పాడు రాఘవరావు, "పుదయం మీ ఆడవాళ్ళు సేమియా పాయసం, కాలి ఫ్లవర్లు కూర చేయించమని చెప్పారు! కాలిఫ్లవర్స్ ఇంతవరకు రాలేదు. పాలు ముందుగా ఏర్పాటు చేసుకుంటేనే గాని దొరకవు. రాత్రికి చేయిస్తాను"...

"అలాగే లెండి!..." భర్త మాటలు పూర్తి కాకుండానే అప్పటిదాకా తలుపు వెనకాల మంచుని ఏంటూన్న జగదాంబ ఆడ పులిలా ముందుకు వచ్చింది.

"ఏమిటే మేం చెప్పిన దాంట్లో ఒక్కటి చేయించలేదు. కాని మేము భోజనాలకి రాలారా? మేం రాం" ఖచ్చితంగా చెప్పింది.

మీనాక్షి ముందుకు వచ్చి, "అలా అనకం డొదినగారు! దొరక్కాని, చేయించడానికి మాకేమి అభ్యంతరం వుంటుంది చెప్పండి? వాటికోసమే కుర్రాడు ఇంకా ఇల్లు చేరకుండా ఈ ఎండలో ఎక్కడెక్కడో తిరుగుతున్నాడు. మీరు కాస్త పరిస్థితి అర్థం చేసుకుని దయ చూపాలి..."

"చాల్లేవమ్మా! మేమేమన్నా బంగారం

ఆప్టో అల్లికే అల్లికే సుందర స్వప్నాల వీచిక

కాలానుగుణ్యంగా రంగుల కలలను కలిపి నేసిన
ఆప్టో చేనేతలు మీ పరిసర వత్త ప్రపంచాన్ని,
ఉత్తేజపరుస్తాయి.
• షర్టింగులు • డ్రెస్ మెటీరియల్స్ • షీర్టులు
• తయారీ వస్త్రాలు • గృహోపకరణ వస్త్రాలు

ఆప్టో చేనేతలు

ది ఆంధ్రప్రదేశ్
స్టేట్ హేండ్లూం ఏజెన్సీ
కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్
హైదరాబాద్ - 500 029.

30టామన్నామా? వెండి ఆకుల్లో పెట్టు
కున్నామా? బజార్లో దొరికే వస్తువుకు ...
సీసం పెళ్ళిలో ఆయన... అందునా మగపెళ్ళి
గారు స్వయంగా కోరిన మీదట సీసానితనం
హాపెట్టుకూడదు!"

"అలా అనకండోదినగారు! అనలు దేనికి
ఓట్టు గురించి ఆలోచించడం లేదు. వేళమించి
కొని బజార్లో నరుకు దొరక్కాని, అక్కడికి
ఎవరో వచ్చి ధరి మీకు తెలిసే వుంటుంది. అయినా
క్షణం చెప్పించాం ..."

"ఎవరికోసం? మీ మర్యాద మీరు కాపాడు
కోవాలిగాని", వాళ్ళిద్దరినీ అలా వదిలి రాసువరావు
పెళ్ళికొడుకుని పట్టుకున్నాడు. "బాబూ!
ఏవ్వయినా చెప్పి మా పొరబాటు ఎంతవుందో?"

"నాదేం వుండండి! మా అమ్మకి నచ్చ
వుండే" తెలివిగా తప్పించుకున్నాడు.

గంటన్నర బ్రతిమాలి 'ఇవి చేతులు కావు'
ని చేతులే పట్టుకుని నచ్చచెప్పి వచ్చించేసరికి
శలపాణం [తోక లేదు కనుక] కాల్ చేళ్ళలోకి
వచ్చింది. జరిగిన పొరబాటుకి పరిహారంగా
య్యపురాలికి అదనంగా మరో పట్టుచీర
అందంగా అనుకున్నా సరే! పెట్టెలా ఒప్పందం
జరిగి మగపెళ్ళివారంతా భోజనాలకి తరలి
వచ్చారు!

మీనాక్షి, రాసువరావు చెరో రెండు టీలర్లు
బంచినట్లు త్రాగి వడ్డన కార్యకమాలోనికి
వచ్చారు!

వాళ్ళు వీళ్ళ కలిపి ఐదోందలు పైనే
అయ్యారు! "మా వైపు రెండోందల మంది
సామెన చెప్పి మూడోందల దాకా వచ్చారు
మగపెళ్ళివారు!" ముందే జాగ్రత్తపడి మాట
క్కిలించుకున్నారు రాసువరావు దంపతులు.

ఎంగిలి విస్తళ్ళు తీస్తూంటే అటుగా
వచ్చిన రాసువరావు చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు.
మగపెళ్ళివారు కూర్చున్న పంక్తిలో ప్రతి
స్త్రీ కింద నాలుగు, ఐదు, ఆరు చొప్పున
పడ్డాలు, బజ్జీలు, కూరలు కళ్ళు తిరిగినంత
నయింది రాసువరావుకి. ఇంతలో మీనాక్షి వచ్చి,
'మాసారా వాళ్ళవని ...' అంది.

"ఏమిటి?"

"రెండు రోజులకి సరిపడా కొబ్బరికాయలు,
కరటివళ్ళ గెలులు, నాలుగు బుట్టలు తమల
కాకులు. తెప్పించి పెడితే ఒక్క ఆకుగాని, ఒక్క
పండుగాని మిగలలేదు."

"ఏమయ్యాయి?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

"ఏమవుతాయి? పిల్లల్ని పోతుందా?
గొంతం మొదలుపెట్టిన లగాయతు 'ఇవి చాలవు
ఎవి చాలవు' అంటూ అడిగినవాళ్ళు అడిగినట్లు
గ్నారు. ప్రాణం విసుగెత్తి, 'ఇదిగో' అన్నీ
ఇక్కడే వున్నాయి. మీక్కానలసినన్ని పట్టు
కెళ్ళండి' అన్నాను. ఇప్పుడు భోజనాలు అయ్యాక
వాళ్ళకి తాంబూలాలివ్వాలని మా చెల్లాయి వచ్చి,

ఓ పెళ్ళికథ

అక్కడ ఆకులు, వళ్ళు లేపంటే వెళ్ళి చూస్తే
ఇదీ సంగతి! ముందెవరినైనా పంపించి
తెప్పించండి."

"అలాగే" అన్నాడు రాసువరావు పిర్మంగా.

మధ్యాహ్నం ఫలహారంవచ్చు లడ్డాలు
వడ్డంటే, అప్పటికప్పుడు మైమార్ పాక్
చేయించి పంపించారు! మనిషికో రకం (1) కాఫీ,
టీ, బోర్నెలీ. ఇక పిల్లల సంగతి చెప్పి
నక్కరలేదు. ఈ తతంగం పూర్తయ్యేసరికి
రాత్రి పెళ్ళికి పాడవుడే మొదలయ్యింది.

రాత్రి పదకొండు గంటలకి ముహూర్తం!
పెళ్ళికూతురుకి, పెళ్ళికొడుక్కి మంగళష్టానాలు
చేయించారు. పెళ్ళికూతుర్ని 'గారి పూజకి'
కూర్చోపెట్టారు.

అప్పటికి వుదయం కాలిఫలవచ్చుకి వెళ్ళిన
మనిషి వచ్చాడు. తిండి తివ్వలు లేకుండా
తిరిగిదేమా వదిలిన తోటకూర కాడలా వేలాడి
పోతున్నాడు. తల్లితో 'దొరకలేదు' అనే మాట
చెప్పి, మజ్జిగ తేలు తాగి, స్ట్రోరూంలో మంచం
మీదపడ్డాడు.

ఈసారి మీనాక్షికి గుండెల్లోంచి రైళ్ళు
వరిగెడుతున్నట్లుగా వుంది. కన్న కొడుకు
పెళ్ళింటో భోజనం అన్నా చెయ్యకుండా, ఎండలో
తిరిగి తిరిగి వచ్చి అలా పడిపోవడం చూసి
గుండె కలుక్కుమన్నా కొడుక్కి వువవారాలకన్నా
ముఖ్యమైన పనిలా ఈ విషయం భర్తతో చెప్పి
దానికి వెళ్ళిపోయింది.

చాలా కష్టపడి సంతోషించిన పాలలో
అందరికీ సరిపడా పాయసం కాదు. ఓ వంద
మందికి సరిపోవచ్చునేమా! రాత్రికి మాట
దక్కేలా లేదు. 'ఎలా? ఏం చెయ్యాలా?' అని
సతమతమవుతున్న రాసువరావు భార్య

చర్మ బ్యాంకు

ఏళ్ళును జర్మనీలోని బుర్గెన్లనులో
ఎంస్ట్రాయర్స్ లయబిలిటీ ఇన్సూరెన్సు
అసోసియేషనువారు ఒక చర్మ బ్యాంకును
నిర్వహిస్తున్నారు. కాల్యూర గాయాలతో
బాధపడుతున్న రోగులకు ఇక్కడ చికిత్స
చేస్తారు. దాతలు ఇచ్చిన చర్మాన్ని 197
డిగ్రీల సెల్సియస్ వద్ద స్తతః ప్రయోగంలో
నిల్వాయంచుతారు. వద్ద తోత చర్మాన్ని
ఎంత కాలమైనా సురక్షితంగా భద్రపరచ
డానికి వీలవుతుంది. చావు బతుకుల మధ్య
ఉన్న రోగులకు చర్మ మార్పిడి చికిత్సలు
జరుపుతారు. ఇతర రకాల గాయాలకు
చికిత్స చేయటానికికూడా కొన్ని ప్రత్యేక
విభాగాలను నిర్వహిస్తున్నారు. ఐరోపాలో
ఉన్న ఒకే ఒక చర్మ బ్యాంకు ఇది కావటం
ఒక విశేషం.

తెప్పిన కబురుతో హతాశుడయ్యాడు. భార్య
భర్త లిద్దరికీ మెదడు మొద్దుబారి పోయింది.
బావ్య ప్రపంచం అంతా మరిపోయి కళ్ళక
పాల సముద్రాలు, కాలి ఫ్లవర్స్ తోటలా కనిపి
స్తూంటే, 'అవి ఎలా సంపాదించాలా?' అని
కానీపు, కాని వక్షంలో ఏయ్యాల వారి వెలా
సమాధానపరచాలా?' అని కొంత సేపు,
ఆలోచిస్తూ వుండిపోయాడు.

వాళ్ళిద్దరూ అలా వుండగానే. రాత్రి ఏడు
గంటల వేళ మగ పెళ్ళివారు తాలూకు కొండ
రాడవాళ్ళు, "చిన్న పిల్లలకు అన్నాలు
పెట్టేయండి. నిద్రపోతారు" అంటూ రావడం
జరిగింది.

రాత్రి భోజనం కూడా కాలి ఫ్లవర్స్
వండలేదని, పాయసం చెయ్యలేదనేవార్త క్షణంలో
ఏయ్యాలవారిని చేరుకుంది. జగదాంబ స్వయంగా
వచ్చి చూసింది; కాలిఫలవచ్చు లేపు. నిద్ర
పోతున్న విశ్వాన్ని చూసింది.

పెళ్ళి మంటపం వద్ద ఏదో అమరుత్తున్న
మీనాక్షి వద్ద కెల్సింది;

"రాత్రికి కాలి ఫ్లవర్లు చేయిస్తామని
'మాట ఇవ్వారుగా! ఎందుకు చేయించలేదు?'"
హాంకరించింది.

"దొరక లేదనినగారు!" చేతులు నలుపు
కుంటూ చెప్పింది మీనాక్షి.

"పాయసం?" వివరాలు పూర్తిగా తెల్పు
కొవలన్నట్లు అడిగింది.

"పాలు కొద్దిగానే దొరికాయట! మీలో
ముఖ్యులకి ఓ వందమంది దాకా వడ్డిద్దా..."

"ఏమిటి? కొందరికే వడ్డిస్తారా? ఇదేం
మర్యాద? అడపిల్ల ఏమితునే వాళ్ళకింత
నిర్లక్ష్యమా? మగపెళ్ళి వాళ్ళమా? మజాకానా?
చూపిస్తా మా తడాళా ఏమిట!" అంటూ
పెళ్ళి మండపం ముందు నిల్చున చిందు లేయ
సిగింది.

వాళ్ళు వీళ్ళ నలుగురూ పోగడ్డారు. వాళ్ళ
ప్రయత్నాలు ఫలించని కారణం చెప్పి, మన్నించ
మని వేడుకున్నారు.

"అవన్నీ విను సామ్యండి" జగదాంబ.

"మీ కాళ్ళ పట్టుకుంటాం" అన్నారు.

"ఏలేళ్ళు కాలిఫలవచ్చే ప్లండి" అంది.

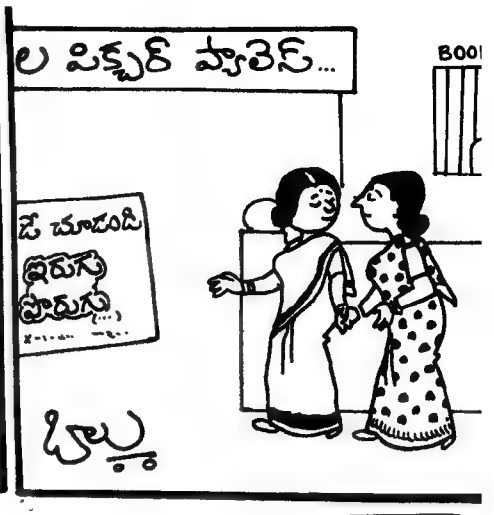
అడపిల్ల వైపు వచ్చిన బంధువులంతా
మగ పెళ్ళి వారికి, వారి బంధువులకి నచ్చచెప్పి
దానికి నానా తంటాలూ పడుతున్నారు.

"ఈ పూట కాలిఫలవచ్చు కూర, పాయసం
లేదే మేము భోజనాలు చెయ్యంగాక చెయ్యమని"
డిక్టేర్ చేసింది జగదాంబ.

"దొరకని వాటికి మేమేం చెయ్యం?"

అని తల బాదుకున్నారు.

ఈ గలాభాకి విశ్వం మెలకువ వచ్చి, లేచి
తూలుతూ వచ్చాడు; సరిస్థితి అర్థం అయ్యింది.
వళ్ళ తెలియని కోపంతో "ఏమిటండీ" వెధవ
కాలిఫలవచ్చు కోసం ఇంత రాద్ధాంతమా?

కావాలంటే మా చెల్లాయి సారెతో బాటు ఓ లారిడు కాలిష్ట వర్చు కూడా వంపిస్తారేండి!" అన్నాడు.

అంతే! కొంచెం ముగిసింది!

"అడ పెళ్లివారికి ఇంత సాగరా? ఈ వళంగా "మా అబ్బాయి తాళి కట్టడు పొండి" అంటే తెలుస్తుంది." అంటూ జగదాంబ ఓ బాంబు విసిరింది.

విస్తుపోయారు పిల్లనైపు వారు.

'తిక్క కుదిరిందా?' అన్నట్లు మాస్తూ న్నారు మగ పెళ్లివారు. మొదట విశ్వాన్ని మందలించారు. తర్వాత విజంగానే జగదాంబ కాళ్ళు పట్టుకొనే ప్రయత్నం చేయడం తూడగా, "అగండి నాన్నా! ... అమ్మా! నువ్వు తప్పక!" అంటూ వచ్చింది పెళ్లికూతు రయిన విజయ.

అందరూ వింతగా మామూండగా, "జగదాంబగారు! మీ అబ్బాయి కడ్డానన్నా ఆ తాళి 'నేను కట్టించుకోను' అని చెప్పడానికే వచ్చాను" అంది.

నిలువు గుడ్డు వడ్డాయి జగదాంబకి.

"సికేం మరి పోయిందా? నువ్వెందుకు వచ్చావు?" అని తల్లి తండ్రి కోప్పడుతున్నా పట్టించుకోకుండా, "ఏ బాధ లేకుండా వుండ దానికి నేను మనిషినా? బొమ్మనా? వుదయం నుండి అంతా గమనిస్తూనే ఇప్పటిదాకా పూరుకోడం నా బుద్ధితక్కువ."

"ఏమంటే పెళ్ళికొడుకుగారూ! మాటా పలుకు లేకుండా వుంటే ఎలా? పెద్దవాళ్ళేదో ఛాదస్తంగానో, మూర్ఖంగానో ప్రవర్తిస్తూంటే వాళ్ళకి నచ్చచెప్పాల్సింది పోయి వివేకంగా మామూల్వారా? డౌంట్ యూ ఫీల్ ఎషిస్టెండ్ ఆఫ్ యూ?" అని నిలదీస్తూంటే తెల్లబోయి మామూల్స్తూ పెళ్ళికొడుకు ముఖం క్షణంలో ఎర్రబడింది. ఆవేశం ఆపుకోలేకపోయింది విజయ.

"బజారులో ముస్తా వాణ్యం పరిశీలించి నట్లు పప్పు శల్క పరిశ్చ చేస్తూంటే ఓర్పు కున్నాను. ప్రభుత్వం వరకట్టాం నేరమని,

శిక్షార్థమని చాటుతోన్న ఈ రోజుల్లో కూడా కట్టుం కోసం సంతలో గొడ్డును దేరం చేస్తూన్నట్లు బేరాలాడుతుంటే భరించాను. ఇంకా తప్పే లేక హిరణ్యాక్ష వరాలు కోరుతున్నారని తెలిసి మౌనం వహించాను. ఎందుకనో తెల్సా? ఇవన్నీ లేకపోతే అడపిల్ల పెళ్ళి కావడం కష్టం. ఎన్నాళ్ళని మా గుండెలమీద బరువుగా వుంటా వని?" వా తల్లి ప్రాధేయవడ్డంవల్ల.

ఇవన్నీ చాలక బంగారు గుడ్డు పెట్టే బాతులా ప్రతివెలా వావల్ల మంచి ఇవేకం అని, 'పుద్వేగం మానేయవసరంలేదని, పుద్వేగం చెయ్యడమే మీ కిష్టం' అని చెప్పారు. ఇన్నివిధాల లాభం పొందుతున్నా ఇంకా తప్పేలేదు మీకు. ప్రతి చిన్న విషయంలోను బాధించి ఆనందించే శాడిస్టులు మీరు.

మీరు ఫలానాది కావాలని కోరడం తప్ప లేదు. అది సాధ్యం కానప్పుడు నర్దుకుపోడానికి ప్రయత్నించాలిగాని ఆప్టైట్ మీరు చెప్పిన స్వేటు చెయ్యనందుకు, కూర వండనందుకు 'తాళి కట్టం' అనడం ఎంత హాస్యాస్పదం?

పుదయంనుండి ఆకు వక్కరి దగ్గర్నుంచి భోజనండాకా చెయ్యాలని మీరు నేలపాలు చేసిన నేరానికి మిమ్మల్నెలా శిక్షించాలి? దేశంలో ఎంతోమంది ఒక్కపూట... ఒక్క ముద్ద దొరక్క నానా బాధలు పడుతుంటే కేవలం మమ్మల్ని... అంటే అడపెళ్ళివారిని ఏడిపించడానికో లేక బాధించడానికో అప్పట్టు తేరగా వచ్చాయి కదా అని ఇలా వేళ్ళే చేసేనందుకు మీ సంజాయిషీ ఏమిటి?

సంబంధం కలుపుకోదల్చినవాళ్ళు అరమరికలు లేకుండా స్పృహభావంతో మెలగాలి గాని..." అనేకాన్ని గుక్కతిప్పకోడం కోసం ఒక్క క్షణం ఆగింది.

విశ్వానికి నిద్రమత్తు నీర్వంతో సహా ఎగిరి పోయింది. పుడెరు కూడా వచ్చేసింది. "మగపెళ్ళి వారంటే వెతిమీద దేవతరా? లేక ఆకాకా ప్పుండి ఊడిపడిన గంధర్వరూ? అబ్బాయి పెళ్ళికి మగపెళ్ళివారయిన మీరు మీ అమ్మాయిల

పెళ్ళికి అడపెళ్ళి వారు కారా? అప్పుడు మీ పరిస్థితి ఎలా వుంటుందో వూహించలేరా? ఇంత చిన్న విషయానికి అంత రాద్ధాంతం చేసిన మీతో ముందు ముందు మా చెల్లెలు ఎన్ని బాధలు పడాలి? మూడుముళ్ళు పడకముందే మీ నిజ [విశ్వ] రూపము చూపించిన మీకు కృతజ్ఞులం. మీకు మీ సంబంధానికి ఓ నమస్కారం."

తీక్షణంగా అంటూన్న విశ్వాన్ని చూసి అయోమయవస్థ నుండి తేరుకున్న రాఘవరావు. "ఒరే విశ్వం! బుద్ధి వుందిరా? ఏం మాట్లాడు తున్నావు? తెలిసి వుండే మాట్లాడుతున్నావా?" అంటూ కళ్ళు ఎర్రబడిన చేయి ఎత్తబోతుంటే చటుక్కున ఆ చేయి పట్టుకుని ఆపింది విజయ.

"అన్నయ్య నేమీ అనకండి నాన్నా! నా నిర్ణయం కూడా అదే! అన్యాయానికి తలవంచ దానికి ఆతరం అబలని కాదు నాన్నా! ఈతరం సబలని! వక్రత్వం, మనసు లేనివాడిని నేను పెళ్ళాడలేను. సాంప్రదాయం మునుగులో అడపిల్ల తండ్రిని నిలుపు దోపిడి చెయ్యనివాడు, ఆచారం పేరుతో అనుక్షణం నా తల్లి తండ్రులని అవమానించని వాడు తారన పడినప్పుడు చేసు కుంటాను. పెళ్ళి పేరుతో "లాటరీలో వచ్చే లక్షలాది కొంతలవీసవో ఎమోంట్, స్కూలురు, పుద్వేగస్థులాలయిన భార్య ద్వారా తన ఆర్థిక స్థితి పెరుగుదల"— ఏటికోసం కాకుండా కేవలం తనకోసం... జీవితాంతం తన జీవితానికి తోడు— నిదగ వుండే భార్యనే కోరుకునే వాడ్ని మాత్రమే నేను పెళ్ళి చేసుకుంటాను.

అడపిల్లకి భర్త ఎంత అవసరమో, ప్రతి మగాడికీ భార్య అవసరం అంత కంటే ఎక్కువే! పెళ్ళి కాదేమోనన్న భయం నాకేమీ లేదు. నువ్వేమీ దిగులుపడకు అమ్మా! ఈ దేశంలో సంస్కారవంతులు లేకపోలేదు. నిర్భయంగా, ధృఢంగా, మాటిగా చెప్తూన్న విజయని చూసి జగదాంబ లాంటి వాళ్ళు కొందరు ముఖం చిట్టించివా, మరెన్నో జతల కళ్ళు అభినం దిస్తున్నాయి.

18-5-84 ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి 33

చంద్ర మోహన్ విజయశాంతి "సుందరి-సుబ్బారావు"

సివిమ్

పెడుతుంటే ఒళ్ళు మదంపట్టి ఉన్నావురా!" అన్నాడు.

"మీ తిండి లేకపోతే నేనేం చచ్చిపోను," అన్నాడు పీటర్.

"అంత పొరుషం ఉన్నవాడినైతే పోరా.. ఎక్కడ అడుక్కుతింటావో తిను!" అన్నాడు జీవా.

ఇంతలో "అన్నయ్యా!" అంటూ గదిలోంచి వచ్చిన మేరీ (గీత) "భోంచేసి వెళ్ళున్నయ్యా!" అంది.

"ఎన్. పి. భయంకర్"లో పీటర్

శాంతమ్మ (జానకి)తో ధైర్యం (పి. ఎల్. నారాయణ) "పంతులమ్మ లక్ష్మికి, పాదర్ గారు దయతో టెయ్యి గజాల స్థలాన్ని ఇప్పిస్తామన్నారు. కాని, మీ అబ్బాయి 'పాదర్' అయితే నాకేం తెక్కా?" అని..." అంటూ ఫిర్యాదును టక్కుని జీవా, "అమ్మా, మీ మంచి కాఫీ ఇప్పిస్తావా?" అన్నాడు.

"నోరు మంచికైతే ఇవ్వొచ్చు," అంది శాంతమ్మ.

వక్కనే ఉన్న జీవా (వై. వి. రాజు) "కాఫీ ఇస్తుందిలేవయ్యా. తర్వాతేం జరిగిందో చెప్పు," అన్నాడు అగ్రకుతలో.

"అచ్చోసిన జిహ్వతో అదవడం - అబ్బో- ఎందుకులే," అని ఇంకా రాడిలు చెప్పబోతున్న ధైర్యం హఠాత్తుగా అటు పీటర్ (కృష్ణంరాజు) రావడం చూడగానే స్వేటు మార్చేసి, "అ... ఈ పెట్టెకి ఆర్డరిచ్చి పోదామని వచ్చాను. నాకా రోజులు బాగాలేవు," అంటూ నీళ్ళు నమిలాడు.

పీటర్ "సిలాంటివాళ్ళు అంత తొందరగా చస్తారా? ఏదో సువార్త ప్రసారం చెయ్యడానికి వచ్చావని నాకు తెలుసు. చెప్పు - ఏం కూశావో?" గుడ్చురిమాడు.

జీవా కోపంతో "ఎంత పాగ్రా నీకు? ఫాదర్నే లెక్కచెయ్యవని బెదిరిస్తావా? తిండి

"ఎన్. పి. భయంకర్"లో

'ముఖ్య పంత్రి'లో కృష్ణ, అంబిక

విశేషాలు

“తిసభోకూ లేచినప్పుడు కదూ? అప్పుతో కడుపు విండుతుంది; ప్రేమతో మనసు విండు తుందమ్మా. నువ్వు పెళ్ళి చేసుకొని కాపురం చేసేప్పుడు నీ ఇంటికి వచ్చి నీ అన్నం, నా అన్నం అంతా తింటానులే,” అంటూ పీటర్ చదివడిగా వెలిసాడూడు.

మేరీ చెమ్మగిల్లిన కళ్ళతో చూస్తూండి పోయింది.

ఎ. ఎల్. ఆర్. తో దర్శక నిర్మాత వి. బి. రాజేంద్రప్రసాద్ రూపొందించిన జగవతి అర్బ్ పిక్చర్స్ “ఎస్. పి. భయంకర్” మే విడుదల.

దీక్ష, మురళీదాస్

విశ్వాసమిత్రులు

మాతన చలనచిత్ర నిర్మాణ సంస్థ శ్రీ సాంబశివ పిన్ క్రియేషన్స్ వారు ఏప్రిల్ 2న విజయవాడ రోటరీ క్లబ్ ఆడిటోరియంలో పూజా కార్యక్రమాల నిర్వహించారు. మే నెలలో రికార్డింగ్ జరుపుకొని మూటింగ్ కార్యక్రమములు మొదలు పెడతామని నిర్మాతలు తెలిపారు. వీరు నిర్మించే చిత్రం “విశ్వాసమిత్రులు.”

చిత్ర రంగంలో అమభవం గడించిన శ్రీ గాదిరాజు కేవలరావు యీ చిత్రానికి దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. సాత కొత్త నటీనటులు నటిస్తారు. త్వరలోనే అర్చిష్టులు, టెక్నిషియన్స్ ని ఎన్నుకుంటారు. ఈ చిత్రానికి శ్రీ యం. ఇయరాం కథను సమకూర్చారు. ప్రొడక్షన్స్ కంట్రోల్ శ్రీ యం. రాజగోపాల్, నిర్మాత శ్రీ యం. సాంబశివరావు.

“పూటే, కాళ్ళిరు నిదేశాల్లో

పిన్నులు తీసాను కదా! చూపిరి

ఇంతరిష్టంతో చిహ్నము!”

అనంతలక్ష్మి క్రియేషన్స్ “కుర్ర చేష్టలు”

“తప్పలు ఎందరో చేస్తారు. కాని, కొందరే దిద్దుకోగల్గుతారు. బాల్యనాటి కుర్ర చేష్టలు మానవుడు పరిణతి చెందాక ఏ విధమైన ప్రభావం చూపుతాయో తెలిపే పూర్తి వినోదాత్మక చిత్రం,” అన్నాను రాజాచంద్ర. ఈ య న దర్శకత్వం వహించే పై చిత్రానికి ఇటీవల పాటం రికార్డింగ్ తో ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. ముమన్, విజయశాంతి, భానుప్రియ, గొల్లపూడి మారుతీరావు, పి. ఎల్. నారాయణ, రాళ్లపల్లి, అన్నపూర్ణ వగైరా తారాగణం, కాశీ విశ్వనాథ్ కథకు ఆత్రేయ సంభాషణలకర్త. ఆత్రేయ, కొనరాజు గీతాలకు సత్యం స్వరకర్త. పి. చెంగయ్య వాయిదా, ప్రకాష్ నృత్యం, పి. చుపేష్ కుమార్ సహకార దర్శకత్వం, మణి - పి. శ్రీనివాస్ ప్రొడక్షన్, వరమణివం - రాజా స్టూడియో ఈ చిత్రాన్ని నిర్మించే దగ్గుపాటి భాస్కరరావు “ఏప్రిల్ 13 నుంచి 27 వరకు తొలిపెడ్యూట్, మే 15 నుంచి జూన్ 2 వరకు అఖిర పెడ్యూట్ ముద్రానుబోధ జరుగుతాయి,” అని తెలియ జేశారు.

జంధ్యాల దర్శకత్వంలో తమలహాసన్

పి. శశిభూషణ్ నిర్మించే శ్రీ సారథీ స్టూడియోస్ 18వ చిత్రంలో కమలహాసన్ హీరో. ఎస్. గోపాలరాజు వాయిదాగ్రహకుడు.

'శీరామ అల్లడు'లో కృష్ణ, జయసుధ

కృష్ణరాజు, జయసుధ 'బొద్దిలి బ్రహ్మిణి'

"శుభముహూర్తం" అనంతరం ఏప్రిల్ నెలకు క్రి క్లబ్ మొదలై "రామాయణంలో భాగవతం" చిత్రంలో నటించి, గొల్లపూడి, జగ్గయ్య ప్రభుత్వ నటనర్గం.

రామకృష్ణ, పి. ఆర్. ఆర్. ప్రసాద్ విరించే చిత్రానికి స్క్రిప్ట్ వర్క్ జరుగుతోంది. "శ్రీదేవి కథ"

దక్షిణ భారతంలోనేకాక ఉత్తర భారతంలో కూడా అందాల తారగా సంచలనం సృష్టిస్తున్న శ్రీదేవికి ఎంతగానో నచ్చిన చిత్రం "శ్రీదేవి కథ".

అంతేకాక శ్రీదేవి మనసారా ప్రేమించిన దాక్షిణ్య కమల్ హాసన్ మరో మంచి పాత్ర పోషించాడు.

సినిమా

మరి చిత్రం పూర్తయ్యి నాడు ఆగిపోయిన "శ్రీదేవి కథ" సినిమా నేడు త్వరితగతిన పూర్తి చేసుకుంటోంది -

ఇందులో కె. ఆర్. విజయ, హన్స్ వర్మ, ఎగ్జి రెండు ముఖ్య పాత్రల్లో నటిస్తున్నారు. గాయతీదేవి సమర్పణలో, శిర్డీ ప్రొడక్షన్స్ నిర్మించిన ఈ చిత్రానికి దర్శకుడు : కృష్ణాచలం, నిర్మాత : డి. అంజిరెడ్డి. సంగీతం : ఎస్. ఎస్. విశ్వనాథం.

"సంసారానికి సంతెక్కు"

"వేటూరి, అనితారెడ్డితో కలిసి పాడిన పాట మా చిత్రంలో అదనపు ఆకర్షణ."

అన్నారు కొమ్మినేటి శేషగిరిరావు. ఈయన కథ, స్క్రిప్ట్ పై సమకూర్చి దర్శకత్వం వహించే లక్ష్మీ కళా కంబైన్స్ వారి పై చిత్రం షూటింగ్ మార్చి 19 నుంచి ఏప్రిల్ 20 వరకు ఒకే షెడ్యూల్లో పూర్తవుతుంది. శివ కృష్ణ, మధుకర్, రాజేంద్ర ప్రసాద్, పూర్ణిమ, ప్రభ, సంగీత, జయమాలిని, అనూరాధ, వేలు, వీరభద్రరావు, ఒక విశిష్టమైన పాత్రలో గొల్లపూడి మారుతీరావు నటిస్తున్నారు. పేరాల మాటలు, వేటూరి పాటలు, చక్రవర్తి సంగీతం, ఎస్. ఎస్. లాల్ - కబీర్ లాల్ ఛాయ, పి. వెంకటేశ్వరరావు శిల్పం, రవీంద్రబాబు కూర్పుతో పాట రాజమౌళి నిర్మాత.

"ముద్దుల చెల్లెలు"

ఇమంది రామారావు కథ, స్క్రిప్ట్ పై, మాటలు, దర్శకత్వంలో వానివల్లి రాజారావు, వి. రమణయ్య నాయుడు నిర్మించే శ్రీ యోగ ప్రేయా ఆర్ట్స్ క్రియేషన్స్ వారి పై చిత్రం షూటింగ్ మార్చి 19 నుంచి జరుగుతోంది. మురళీమోహన్, రంగనాథ్. నాథన్ ప్రసాద్, రాజేష్, రాజేంద్ర ప్రసాద్, వేలు, భరత్, నానిబాబు, పద్మనాభం, మంధులు, కుమ్మరి మాస్టర్లు, ముప్పైరల్ల అరుణ; తులసి, సంగీత, దీప, రాజశేఖర్, కల్పవారాయ్, శ్రీలక్ష్మి, లక్ష్మీప్రియ వగైరా నటనర్గం. ఆశ్రేయ గీతాలకు కె. వి. మనోదేవన్ స్వరకర్త. పద్మనాభన్ - మోహన్ ఛాయ, గాదిరాజు కేవలం సహ దర్శకత్వం, బాబు నృత్యాలు, కోటగిరి వెంకటేశ్వరరావు కూర్పుతో యువరాజు ప్రొడక్షన్స్ ఎగ్జిక్యూటివ్. నిర్మాణాంశ : సేపిన్ నెలకొని, ఇ. నాయుడు, సినిపురపు నీలంనాయుడు.

సంయుక్త మూవీస్ "పునా సంగ్రామం" షూటింగ్ ముహూర్తం త్వర సమావేశ దృశ్యం

'శ్రీమతి కావాలి'లో మండు మహాప్రభుత్వం

మద్యం సేవిస్తూన్న పానకాలు (అల్లు రామలింగయ్య) సీసాకు సమన్వరించబోయేసరికి అదికాస్తా జారి క్రిందపడి, ముక్కలైంది. "అయ్యో! నా హృదయాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా చేసి వేలపాలైపోయావా మందూ! నా పాపానికి నిష్క్రమి లేదు." అని శోకాలు తీస్తూన్న పానకాలును ఓదార్చడానికి వచ్చిన మోహన్ (మోహన్ బాబు). "చీ - ఊరుకోండి, పెద్దవారు. మీరు ఏడవకూడదు. ఇలాంటి సమయాల్లోనే కాస్త ధైర్యంగా ఉండాలి. కష్టాలు మండు తాగే వాళ్ళకు కాక తాగని వాళ్ళకు వస్తాయా? తట్టుకోండి" అన్నాడు.

"ఎలా తట్టుకోను, బాబూ! ఎంతో ప్రేమగా, జాగ్రత్తగా చంటిమండను పోపు నుండి ఇంటివరకు ఎండ తగలకుండా తెచ్చాను... సీసా ఎగిరి నేను ఏడుస్తూఉంటే మీసాలు నరి దిద్దుకో అన్నాడట - వెనకటికి ఎవడో. నా మండు నేలపాలైపోవడం నీకు ఆనందమా?"

"మండు నే చెప్పేది వినండి. అసలు నేను వచ్చింది ఎందుకంటే - మండు సంఘమంతా మీకు సన్మానం చేసి, 'మండు మహాప్రభుత్వం' అనే బిరుదు ఇవ్వాలని ఉత్సాహపడుతున్నారు. మీ గొప్పతనాన్ని లోకానికి చాటి చెప్పడానికి ప్రత్యేకంగా పాపనీరు కూడా వెయ్యాలని చూస్తున్నారు."

"ఛా... ఏమిటో, నాయనా! నా గొప్పతనాన్ని ప్రపంచం ఇలాళ్ళకు గుర్తించింది. చాలా సంతోషం. ఈ సంతోష సమయంలో మండు లేకుండా పోయింది."

"ఈ విషయం మీకు చెప్పి మీ అనుమతి తీసుకుందామని వచ్చాను. మండు మీరు లేవండి," అంటూ మోహన్ రకరకాల లిక్కిర్ మీసంతో

"కాయ్ రాజా కాయ్" అరుణ-తులసి-సుమలత

కట్టిన దండను పానకాలు మెడలో వేశాడు.

పానకాలు సంబరపడిపోయాయి. "చాలా సంతోషం, నాయనా! చీ పేరేమిటి?"

"మోహన్ బాబు. చాలా మంచి వాడ్ని. ఇంకా పెళ్ళి చేసుకోలేదు."

"అదేం పాపం?"

"సచ్చిన్న పిల్ల దొంగలేదండి. అంతే కాదండీ; వాకు కాబోయే మామగారు గొప్పవారై ఉండాలని నా కోరిక. అందుకే మీరు ఊ - అంటే ..."

"ఊ - అంటే?"

"మీ అమ్మామ్మని పెళ్ళి చేసుకుంటాను."

"అలా!" పానకాలుకు మత్తు పదిలివట్లు యింది.

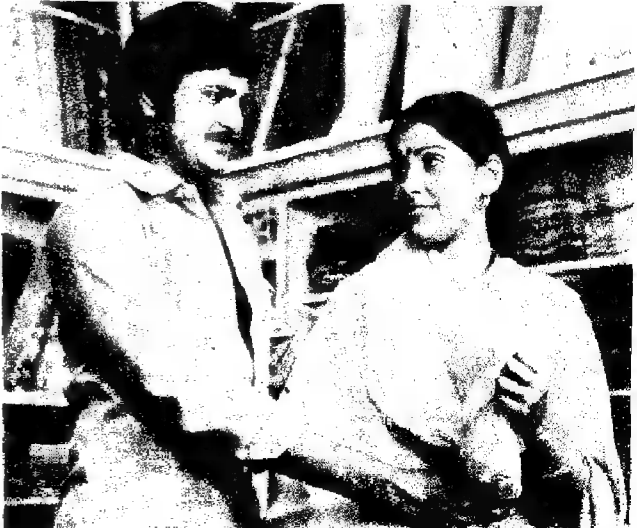
జనార్థన్ దర్శకత్వంలో శివశంకర్ నిర్మించే శ్రేష్ఠత ఇంటర్వ్యూవల్ వారి "శ్రీమతి కావాలి" చిత్రం మూటింగ్ పూర్తయింది. ఓంప్రకాష్ సహనిర్మాత.

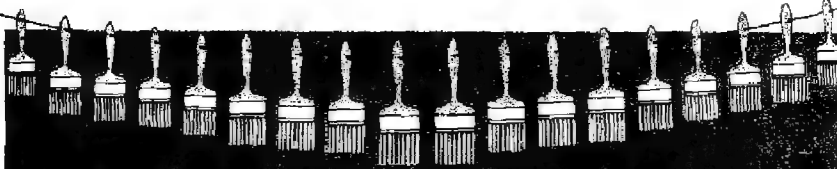
కృష్ణతో పద్మావతి ఫిలిమ్స్ చిత్రం

"డిసెంబర్ నుండి మూటింగ్ ప్లాన్ చేశాం," అన్నారు ఉప్పంపాటి సూర్యనారాయణ బాబు. ఈయన నిర్మించే చిత్రంలో కృష్ణ పరమని రాధ, సుమంత, నాయికలు. పృథ్వీ సంగీతం, కంచర్ల పూర్ణచంద్రరావు సహ దర్శకత్వం, వి. ఎస్. ఆర్. స్వామి ఛాయతో ఎ. కోదండ రామిరెడ్డి దర్శకుడు.

"శ్రీమతి కావాలి" రాధిక, రాజ్యలక్ష్మి

"ఈ తీర్పు ఇలాగిది" మోహన్ బాబు, సుజాత

ముంగిట రంగుల హరివిల్లు
లోగిట సిండుగా సిరిజల్లు
ప్రతి ఇంట పండగ పరవళ్లు

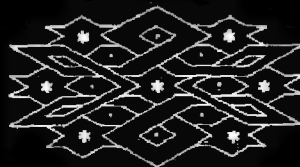

కోరమాండల్ పెయింట్స్ తో ప్రతిరోజూ పండగ శోభ

రంగులతో మెరిసే వ్యూరబంధాలు, అనందంతో వెలిగే ముఖారవిందాలు - పండగనాడు ఇంటంటా కొత్త కాంతి తళుక్కున మెరుస్తుంది. సూతన దుస్తుల రెవరెపలు, మూకిట బూరెల బుసబుసలు, వాకిట బూరాబాకాల సరిగమలు - పండగ పూట సందడి చేసే సంగీతం కూడా వింతగానే వుంటుంది.

కోరమాండల్ పెయింట్స్ లో సంవత్సరమంతా ఆ కాంతి ప్రతిబింబిస్తుంది, ఆ సంగీతం ప్రతిధ్వనిస్తుంది. ఆ నిత్య సూతన శోభకు మూడు దివ్యమైన సింథటిక్ ఎనామిల్స్ వున్నవి - 'కోరోలక్స్' 'కోరోలైట్' 'డాల్ఫిన్'. మీ గృహ జాహ్న సౌందర్యమునకు 'సి పి సెమ్' సెమెంట్ రంగులు కూడా లభ్యము.

నిత్య పచ్చ తోరణాలు
కోరమాండల్ పద్మాలు

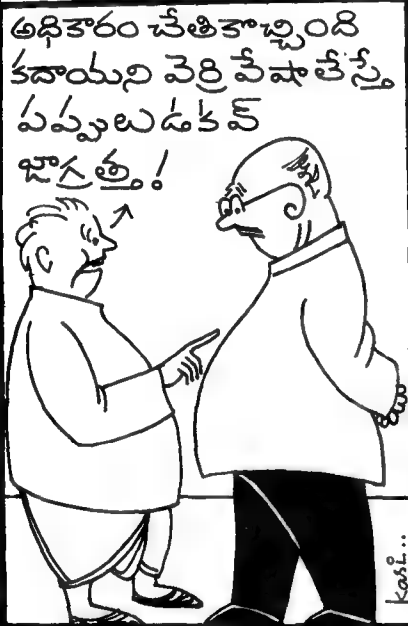

కోరమాండల్ పెయింట్స్
& కెమికల్స్ లిమిటెడ్

విశాఖపట్టణం - 530 003.

అధికార దుర్వినియోగం

ఢిల్లీ ఎయిరిండియా "వాయుదూత్" విభాగం జనరల్ మేనేజరు 28 ఏళ్ళ హార్వర్డ్ అనే ఆయన తన పదవి పలుకుబడి వుపయోగించి హిందీ చలనచిత్ర నటి పద్మిని కొల్వాపురి అనే ఆమెకు, షర్మిలా కులకర్ణి అనే వాకామెకూ రోవో, ఆవోస్టర్ డావో, ప్రాంక్ ఫర్ట్, లండన్ వగైరాలు మట్టిరాడానికి రెండు టిక్కెట్లు ఇటలీలోని ఎయిరిండియా అధికారులచేత కొనిపించి, ఆనక ఆ డబ్బు యివ్వలేదట. ఇది ఈ హార్వర్డ్ ప్రత్యేకమయిన సోనులల్లా, పెరసనల్ వుత్తరాలవల్లా 1983 మే నెలలో జరిగిపోయిందట. ఇది అతగాడు ప్రీ టిక్కెట్లుగా చేయించాలని వేచి, కాలదోషంవల్ల బుట్టదాఖలా కాపోతుందా అని ఆశపడ్డాడట. పద్మిని కొల్వాపురికి యిచ్చిన టిక్కెట్టుఖరీదే 16,243రూపాయలట.

అధికాక వారిద్దరికీ రోవో, లండన్, ప్రాంక్ ఫర్ట్ వంటి మహానగరాల్లో వుండడానికి హోటలు వసతులు, తిరుగడానికి కారు వసతులు అవీ కూడా ఈయన ఆదేశాలమీద ఆయన నిర్వాహ్యుగా జరిగాయట. అధికార దుర్వినియోగం క్రింద ఈయన మీద నేరం మోపి, పి. బి. ఐ. సంస్థ ఆరాలు తీస్తోందట. 29 ఏళ్ళ ఈ హార్వర్డ్ గారికి "వాయుదూత్" విభాగంలో జనరల్ మేనేజరు పోస్టు రాడానికి పాపం ఆయన తండ్రి.. వగైరాలు ఎంత కష్టపడుంటారో!

తండ్రిమీద పగతో పసివానిపై కిరాతకం!

మద్రాసు అంబత్తూరుకు చెందిన ఒమేగా కేబుల్స్ అనే ఓ కంపెనీలో రామలింగం అనే ఆయన వెల్ ఫేర్ ఆఫీసరుగా పనిచేస్తున్నారు. ఈ కంపెనీలోనుంచి ఒక పోకూ బ్లెడ్లుల కట్టును

ఘూర్కా గుల్ బహదూర్ దొంగతనం చేసినందు కారణమే రామలింగం నష్టండు చేశారట. ఆ స్థానంలో అదే కంపెనీ బ్రాంచి రాణిపేటలో పని చేస్తున్న మల్లెపాండియన్ న్ను బదిలీ చేశారట. ఈ బదిలీ మల్లెపాండియన్ కుక్కా యిష్టం లేక పోయిందట. గుల్ బహదూర్ ఆ మల్లెపాండియన్ తో చేరి యిలాంటి అక్రమాలు చేసి రామలింగానికి గుణపాఠం చెప్పాలని తీర్మానించుకుని ఆయన కొడుకు 8 ఏళ్ళ అశోక్ కుమార్ ను స్కూలునుంచి ఎత్తుకుపోయి సూరప్పాడు అనే ప్రాంతానికి తీసుకుపోయి అక్కడ కుర్రాణ్ణి చంపి నీళ్ళ కుళాయి క్రింద పడేసి చక్కపోయారట.

పసివానిని బలితీసుకున్న కామ పిశాచి!

ఖమ్మం జిల్లా ఇల్లందు గ్రామానికిచెందిన సొరమ్మ అనే విధవరాలు తానుంచుకున్న రాజలింగం తనమీద సీతకన్నేసి, తన భార్యతోనే కులుకుతున్నాడని ఉద్వేగంతో వూగిపోయి ఆ రాజలింగం కొడుకు ఐదేళ్ళ రమేష్ ను స్కూలు నుంచి మాయ మాటలతో ఎత్తుకుపోయి, వో వాగువద్ద రాయిపెట్టి చితకబాచి చంపి, అక్కడే పాతిపెట్టి చక్కాపోయిందట. పిల్లాడు కనబడని తరిదండ్రుల గోడుతో బయటపడి, నాతో యిన్నాళ్ళా కులికి, యిప్పుడు పెళ్ళాంతో కులికిచే నేనావేశంలో ఆ పసికందుని చంపానందట ఆ విధవ కామ పిశాచి.

అత్తాహంతికి దారితీసిన ఆలుమగల తగాదాలు!

సేలం (తమిళనాడు)కు చెందిన 30 ఏళ్ళ సుబ్రహ్మణ్యునికి, అతనిభార్య 25ఏళ్ళ కమలకూ పెళ్ళయిన ఎనిమిది నెలలనుంచి మనస్తాపాలు, పోట్లాటలు మీదుగా ద్వేషం తన్నులాట వరకూ వెళ్ళిందట. ఓ రోజు రథవతో సుబ్రహ్మణ్యం ఆమెను చితకబాచి, బయటకు తోసేసి, ఇల్లు తాళంవేసి, తాళంచెవి పక్కింటి ఇచ్చి పావు రించి వెళ్ళిపోయాట్ట. కాస్సేపటికి సుబ్రహ్మణ్యం తండ్రివచ్చి తలుపు తాళంతీసి లోపలకు వెళ్ళే సరికామె ఆయన వెనక లోపలకు వెళ్ళి, నేరుగా వంటిట్లోకి వెళ్ళి కిరసనాయిలు మీదపోసుకుని అగ్నిపుల్లంటించుకుని అత్తాహంతి చేసేసు కున్నదట.

ప్రాణం తీసిన అత్తమామలు!

మజ్జారాబాద్ కు చెందిన రాజయ్య అనే అతను తన భార్య రుణ కట్టుం డబ్బు పదివేలలో వో వెయ్యి తక్కువ తెచ్చినందుకు ఆమెనా వెయ్యి కోసం వేయించుకు తాను తినడమేగాక ఆ పని తన తరిదండ్రులకూ వాప్పగించాడట. ఈ బాధలు పడలేకామె తన తండ్రి ఎలిగేటి బాలయ్యతో చెప్పకు ఏడిస్తే అతను డబ్బు తొందర్లో యిచ్చేస్తానని చెప్పి పంపాడట. ఈమె 23-1-84న పగలు పన్నెండింటికి పురిపోసుకు చనిపోయిందని ఖబరు తెలిసి బాలయ్య భోరున ఏడుస్తూ ఆమె అత్తారింటికి వెళ్ళాడట. అది ఆత్మహత్యకాదని, తన కూతుర్ను అత్తమామలు కరెంటు షాకుతో చంపి, ఆనక చూరుకు వ్రేలాడదీశారని ఆ తండ్రి పోలీసులతో భోరుమన్నాడట.

మీలాంటి అత్తమామలకు కాడలనైయే కంటే కస్తూరానే వుండే దేశ సేవ చేస్తాను!

కట్న పిశాచికి మరో అబల బలి!

ప్రకాశంజిల్లా ఉలవపాడుకు చెందిన రావిపాటి సత్యనారాయణ తనకు పెళ్ళయ్యేముందే వో స్త్రీతో సంబంధం పెట్టుకున్నాడట. పెద్దాళ్ళమాట కాదనలేక ఆరుణ అనే ఆమెను పెళ్ళిచేసుకుని, కట్టుం బాగాలేలేదని ఆమెను తను, తన తరిదండ్రులతో కలిసి బాధలు పెట్టి చినరికోనాడు (జనవరి 21న తేదీ) చనిపోయి నట్టు ఆమె అన్నకు తెలియజేస్తే అతను గుండె బాదుకుంటూ వెళ్ళిమాస్తే ఆమె మెడ వుట్టి వున్నదట. ముఖంమీద, మెడమీద, చేతుల మీదా రక్తస్పర్శ రక్తపు చారలున్నాయట. ఇది ఆత్మ హత్య కాదు, చావు కానేకాదు. కేవలం హత్యే ననీ, విచారణ జరిపించి, న్యాయం చేకూర్చాలని అతను అధికారికి విన్నవించుకున్నట్ట.

మంథా వెంకట కృష్ణారావు క్రిమినల్

శ్రీ గిరియసంధ్య

3

(గత సంచిక తరువాయి)

భోజనం అయిపోయింది. తాంబూలం, రూపాయి దక్షిణా ఇచ్చి నమస్కారం చేసింది శాంతమ్మ. ప్రతి నమస్కారం చేసేదు రామం.

చంద్రం, మబ్బారావూ సీమాకి వెళ్లి పోయేరు. “సావిత్రి పిలుస్తోంది వద” అంది నిర్మల. మీదకి మళ్లా వెళ్లేడు. సావిత్రి పుస్తకాలు ముందు పడేసుకు కూర్చుంది. టేబిలు, నాలుగుకుర్చీలూ, చిందర వందరగా పుస్తకాలు. పనిమనిషి గది తుడుస్తోంది. ఈ గదిలో లతా, సావిత్రి ఉంటారు. రెండు టేకు మంచాలు, పరుపులు, సీట్ గా దుప్పట్లు గదికి ఒక మూలకున్నాయి. మంచాల పక్కని టేపాయల మీద బెడ్రూమ్ రీడింగ్ లేపు. పుస్తకాలు పెట్టుకుందుకి అద్దాల కర్చబీరువా ఉంది. వాటి నిండా టెక్స్టు పుస్తకాలూ, గైడ్లూ.

రామం మీది గదిలోకి వెళ్లి నిల్చున్నాడు. సావిత్రి తల ఎత్తి చూసింది. “కూర్చోరామం. నాకీ నాన్ క్లాజాకీ, ఎడ్జిక్టివ్ క్లాజాకీ బేధం తెలిడం లేదు. మెయిన్ క్లాజా, సబార్డినేట్ క్లాజా, కోర్డినేట్ క్లాజా ... అబ్బబ్బ ... ఏమిటి గ్రామరు బాబూ! పరీక్షలో ఈ ప్రశ్న వదిలేస్తా ననుక్కో—కాని క్లాసులో మాష్టారురుకోరు... అందరి ముందూ అడిగేస్తారు...చెప్పలేకపోతే ఇన్నల్లు...”

రామం కుర్చీలో కూర్చున్నాడు...గ్రామరు పుస్తకం తీసేడు. “క్లాజాల ముందు, సీకు సింపిల్ ఎండ్ కాంపౌండ్ సెన్టెన్స్ గురించి చెప్తాను...సింపిల్ సెన్టెన్స్ టే...” ఎక్జాంపిల్లు ఇస్తూ చెప్పుకు వెళ్లేడు రామం. ప్రతి ఎక్జాంపుల్ తరవాత సావిత్రినొక ఉదాహరణ చెప్పమన్నాడు...రామం చెప్తూ ఉంటే సావిత్రికే కాకుండా, పక్క కుర్చీలో కూర్చున్న నిర్మలకీ కూడా సులభంగా అర్థం అవుతోంది. రామం చెప్తూఉంటే అర్థంకానప్పుడు అసీ మళ్లా అడుగుతోంది సావిత్రి ... ఆమెలో శ్రద్ధ

కుదిరింది...రామం తనకీ తెలిసట్టు ఆమెలో సహా నేర్చుకుంటున్నట్టు మెట్టు తరవాత మెట్టు మీదకి వెళ్ళేడు.

ఇంతలో లత వచ్చింది గదిలోకి చేతిలో పత్రికతో. రామాన్ని చూడనట్టుగా వెళ్లి మంచంమీద సాగోరి పుస్తకం చదువుకో సాగింది. మధ్య మధ్య పుస్తకం ప్రక్కని వడేసి రామం చేప్పేది వింది. రామం పాఠం చెప్తున్నాడే కాని లత రాగానే మనసులో భయం ప్రవేశించింది. ఏదో ఒక మాట అంటుంది...మనసుని గాయ పరుద్దామని చూస్తుంది. అరిమీదికి ఎగరడానికి చూసే పిల్లిలా చూస్తుంది అవకాశం కోసం.

“రామానికి పాఠాలు చెప్పడం కూడా ఎంతో బాగావచ్చు కదూ...ఏం సావిత్రి?” మధ్యలో దూరి అంది నిర్మల. రామంకోసం గది సంపాదించాలంటే సావిత్రి సహకారం కూడా కావాలి...తన మీద ఆ భారం వేసుకున్న నిర్మల అంది...

“వెంకటేశ్వరులకి తెలుగు వ్యాకరణం ఈ అబ్బాయే చెప్తున్నాడేమో అడుగు?” లత అడిగింది. రామం గతుక్కుమని అగిపోయేడు. లతకేసి చూసేడు. లత వెటకారంగా చూస్తోంది. నిర్మల రామంకేసి లతకేసి చూసి ఏదో యుద్ధం రాబోయేటట్టుందని పసికట్టింది.

“నువ్వురుకోవే అక్కా... మధ్యలో అడ్డు రాకు— చెప్ప రామం.. ఏడవర్సయిల్ కాజంటే.”

జరిగిన కథ - 2 :

రామం వారాలు చేసుకుంటూ చదువుకుంటుంటాడు. దుర్గమ్మ కూతురు మీనాక్షి రామాన్ని అదరిస్తుంది. పూర్ణమ్మ ఇంటిలోని ఏదీ కొట్టులో రామం నివాసం. స్నేహితు సీతారామయ్యగారి మేనకోడలు నిర్మలకు రామం అంటే ఇష్టం. శాంతమ్మగారి నడిగి వాల్లింట్లో గదిలో ఉండడానికి విశ్రయించు కంటాడు రామం.

“అంటే...” అగేడు... లతకేసి చూసి అన్నాడు. “వెంకటేశ్వరులకి తెలుగులో నాకన్నా మంచి మార్కులొస్తాయి. తెలుగు వ్యాకరణంలో వాడు బాగా మార్కులు తెచ్చుకుంటాడు...”

“ఫండస్సు నేర్చుకొని కవిత్వం అల్లుతాడు.. పద్యాలు రాస్తాడు...” లత లేచింది... టేబిలు దగ్గర కొచ్చింది... ఆమె గొంతులో తీవ్రత.

రామం నోరు కట్టుబడింది. కాళ్ళ వణుకు తున్నాయి. ముఖం ఎర్రబడింది...ఏం చెప్పడానికి తెలియలేదు. లత కళ్ళలోకి చూడలేక పోయేడు...

“ఏమిటే అక్కా... రామం ఏం చేస్తాడు వెంకటేశ్వరులు పద్యాలు రాస్తే...” సావిత్రి కోపంగా అంది.

టేబులుమించి ఒక అచ్చుపుస్తకం తీసి అడిగింది లత ... “నాకు ఎన్నేల పుస్తకం కావాలన్నాని వెంకటేశ్వరులకి చెప్పేవా?”

“నేను చెప్పడం చెప్పేను. వాడి పుస్తకం అడిగేను మీకిద్దామన్న ఉద్దేశంతో” లతని ‘మీరు’ అని అంటాడు రామం. ‘నువ్వు’ అని అనడం అసభ్యంగా ఉంటుంది ఎదిగిన ఆడపిల్లని, అని పించింది.

వాడు నిన్న ఈ పుస్తకం తెచ్చినా మొహాన కొట్టేడు ... “నాకు రామం చెప్పేడు ... కాబట్టి పుస్తకం తెచ్చి ఇస్తున్నాను ... ‘మై ఏంబిషన్ ఇన్ లైఫ్’ ఫలానా పేజీ దగ్గరుందని... ఉంది ... వాడి ఏంబిషన్ ఇన్ లైఫ్ పేజీ దగ్గర ... చదువుతావా ఎన్నే?” పుస్తకం ఏప్పు రెండు తెల్లకాగితాలు తీసింది... వాటిమీద పద్యాలు రాసి ఉన్నాయి. రామానికి అర్థం అయింది ... సిగ్గుతో తల దించుకున్నాడు.

లత చదవడం ఆరంభించింది ... “వెంకటేశ్వరుడి ‘ఏంబిషన్ ఇన్ లైఫ్’ విను... ‘ఓ ... కోమల లతాంగీ! నీ పద్య నయనంబులు చిందెడు సుధాకర శీతల దృక్కుల కౌముది కాంతిలో, ఈనీ నామ సంకీర్తనాతుర జీవుడు, తడియ సుకుమారే సుందర శరీర లతా సాహచర్య పిపాసా పీడితుడు, తడియ సేవకుడు, బృత్యుడు, ఈ వెంకటేశ్వరుని సేదదేర్చుమా ...”

సావిత్రి పకపకా నవ్వంది. “అబ్బ! ఎంత బాగా రాసేడో ... చదువక్కా ఇంకా ఏం రాసేడు ...”

లత కోపంతో ఆ ఎన్నే పుస్తకం రామం మీదికి విసిరికొట్టింది. పుస్తకం రామం తలకి తగిలి క్రింద పడింది. “ఇవి నువ్వు రాసినవే కదూ? వాడి తెలివి తేటలు నాకు తెలుసు ... నువ్వు రాసేవే వాడు కానీ చేసేడు.”

రామం లేచి నిల్చున్నాడు. తల గిరున తిరుగుతోంది. పుస్తకంతో తనని కొట్టింది. అది అవమానంగా తోచలేదు. అంతటితో పోనిస్తుందా ... తనమీద అందరికీ కంప్లెయిం టిస్తుంది, వెంకటేశ్వరుడెంత పని చేసేడు ... తనతో మాటవరసకన్నా అనలేదు ఈ పని చెయ్యబూనినట్టు ...

“నాకేం తెలిదండీ ... నా మాట
నమ్మండి ... వాడూ నేనూ కలిసి ఒకే ఇంట్లో

ఉంటూ చదువుతున్నాము తప్ప వాడి పనులతో
నాకేం సంబంధంలేదు ... ” గొంతు బొంగురు
పోయింది. మంచివాడినని సంపాదించుకున్న
వరసతంతా పోయింది ఇంట్లో. లతని తనమీద
ఈ అభిప్రాయం ఉదంటే ఈ ఇంట్లోనేకాదు...
ఊరిలోనే ఉండడం కష్టం ... ఈ అనవాదు
భరిస్తూ.

సావిత్రీ లేచివెళ్లి లత ముందు నిలబడింది.

“ఆ అబ్బాయిని పుస్తకంతో ఎందుకు కొట్టావ్... మంచి మర్యాద లేదా?” కోపంగా అడిగింది. నవ్వుపోయింది.

“నువ్వు పక్కకి తప్పుకో. నీకిండులో సంబంధంలేదు. ఇది నా వ్యక్తిగత విషయం. ఈ అబ్బాయికి తెలుసు... వెంకటేశ్వరులీ పద్యాలు రాసేడని. ఒకవేళ ఈ అబ్బాయి రాయకపోతే అందులోని ఉపమానాలూ, అలంకారాలూ ఇతనే వేసి ఉంటాడు...” లత వెళ్ల రామాని తెదురుగా విలబడింది. రామం తల దిండుకొని ఉన్నాడు.. కళ్లల్లో నీళ్లున్నాయి... తన దగ్గరున్నది అడదాని కన్నీళ్లు తప్ప మరేమీ లేవు. “చూడు నాకేసి... నా కళ్లల్లోకి చూడు” రామం ఎత్తలేదు. అప్పుడు లత మరింత దగ్గరగా వెళ్లి, రామం జాతులోకి వ్రేళ్లు పోసిచ్చి, ఆ జాతు పట్టుకొని తల ఎత్తింది.. రామం కళ్లలోకి చూసింది “నా చూపులు చల్లగా ఉన్నాయా? ... వెన్నెలలా ఉన్నాయా? నా ముఖం చంద్ర బింబంలా ఉందా... చెప్ప ఇప్పుడు నీ మీద కామదీ కాంతి పడుతోందా?...” జాతు పట్టుకొని రామం తల ఉంచి ఎగతాళిగానూ ధిక్కారంతోనూ చూసింది.

నిర్మల అప్పుడు లతమీద కలియబడింది... లత చెయ్యిని పట్టుకొని విసురుగా లాగి కేక పెట్టింది.. “నువ్వు అడదానివి కావు... నీ మొహం రాక్షసి మొహంలా ఉంది.. నీ చూపులు వెయ్యం చూపులా ఉన్నాయి.. నీ మొహం కోంచి నిస్సలాస్తున్నాయి.. రామాన్నీరులు... ఏకు ధైర్యమంటే మామయ్యకి చెప్ప... ఏమీ తెలిసి మనిషిని పట్టుకొని నీ ఇవ్వం వచ్చిన బాటలనకు.. నీకు రామం అంటే ఏడుపు... వెప్పడూ ఎందులోనన్నా నలభై కన్ను ఎక్కువ బూర్గులొచ్చేయో? రామంకి అన్నింటిలోనూ కిక్కిరియాలూ, ఎనభైలూ.. రాసి రాసి నీమీదే

ఉ ద య న ం ధ్య

కవిత్వం రాయాలా...” నిర్మల ఒగుస్తోంది. మనిషిలో ఆవేశం మళ్లు తిరుగుతోంది.

లత, నిర్మలకేసి ఆశ్చర్యంగా చూసింది... “హా...! ఇదేమిటి చిత్రం? అబ్బాయికి సాయం అమ్మాయిగారు... అలాగేనే మామయ్యకే చూసిస్తాను... హెడ్ మాష్టరుకి రిపోర్ట్ స్తాను...”

“ఏమని ఇస్తావ్?” సావిత్ర అడిగింది. “ఏదో ఒకటిస్తాను... ఈ రోజీ జాలాయి వెధవలకి నేను భయపడేది లేదు...”

“వెధవలెవర? మాటలు పరిగారానీ..” సావిత్ర లేచింది...

“ఇది ఎవరు రాసేరో వాళ్ళే. నీకెందుకు మధ్యని రోషం. నీ మీద గోడలమీద రాసినవ్వుడు నువ్వు రాసినవాడిని ముద్దు పెట్టుకుంటావా?” సవాలు చేస్తూ అడిగింది లత ఎదురుగా ఒక మగాడున్నాడన్న సంగతి మరిచిపోయేరందరూ ఈ రామం అన్నవాడికి వ్యక్తిత్వం, రక్త మాంసాలూ, సిగ్గు, లజ్జాభిమానాలూ లేవు ఆ వ్యక్తుల దృష్ట్యా ఆ క్షణం.

“అలాటి కవిత్వమే రాస్తే ముద్దు పెట్టు కుంటాను...”

“అయితే పెట్టుకో... నీ ఎదురుగానే ఉన్నాడు...” రామాన్ని ముందుకు లాగింది లత.

ఇప్పుడు జరుగుతున్న రభసకీ అర్థంవర్థం లేదు. ఆవేశాలు ఆకాశాన్నందుకుంటే, అక్క చెల్లెళ్ళుమధ్య, అన్నదమ్ముల మధ్య మాటా మాటా రేగుతే, సభ్యత మూల పడుతుంది. పట్టంపుకోసం, తను అంటున్నదీ, చేస్తున్నదీ సరైనదన్నా వాదన బలపడడం కోసం ఏమైనా చేస్తారు. నడిరోడ్డుమీద నగ్గుల్నాన్ని పడర్చి న్నారు. అగ్గిలాలూ మాట్లాడతారు. అతి సన్ని

హితమైన, రహస్యమైన విషయాలు బహిర్గతం చేస్తారు.

రామం భుజాలమీద చెయ్యివేసి, బుగ్గని గట్టిగా ముద్దు పెట్టుకుంది సావిత్రి ఏమాత్రం బిడియం లేకుండా.. “పెట్టుకున్నాను... నా మీద రాయి రామం నీ ఇవ్వ మొచ్చినన్ని పద్యాలు...”

రామం కుర్చీలో కూలబడ్డాడు. ముఖం కప్పుకొని వెళ్లి వెళ్లి ఏదన నారంభించేడు అంతా తూన్యమే కనిపిస్తోంది తనకి. ఏం జరుగుతోందో జ్ఞానంపోయింది..

ఇదిలాగుండగా ఆ గది లో కొచ్చింది శాంతమ్మ. ఏడుస్తున్న రామాన్నీ, కోపంతో, అమాయతో, ద్వేషంతో ఒకరినొకరు చూసు కుంటున్న లతని, సావిత్రినీ, రామం కన్నీళ్లు చూసి నిస్సహాయంగా కన్నీళ్లు కారుస్తున్న నిర్మలని చూసింది ఆమె శాంత వదనంమీద గంభీర ముద్రపడింది..

“ఏమయింది రామం” అంది ఆమె రామం తలమీద చెయ్యివేసి.

రామం ఏడుస్తూలేచి ఆమె కాళ్లమీద పడి, రెండు పాదాలూ పట్టుకొని, ఆమె పాదాలని కన్నీటిలో తడుపుతూ అన్నాడు.

“నాకేమీ తెలీదమ్మా.. నన్ను కాపాడండి...”

అర్థంకాలేదామెకి “నే ఉండగా నీకు భయంలేదు. ఏమయింది రామం ఏమయిందే సావిత్రీ...”

నిర్మల చెప్పింది... “ఏమయిందంటే..” అంటూ ఆరంభించి అంతా చెప్పింది.

“ఓన్ ఇంటేనూ...” అంది శాంతమ్మ అంతావిని... “వెంకటేశ్వరుడు, లతాస్తోత్రం రాసేడా. ఏదీ చూడనీ” లత చేతితోంచి కవిత్వం తీసుకొని చదివింది... “బాగానే రాసేడు... కాని ఇంకా యితే. సానాపట్టు పడలేదు”

లత దిమ్మెర పోయింది “ఏమిటమ్మా నువ్వు. ఆ రోజీ..”

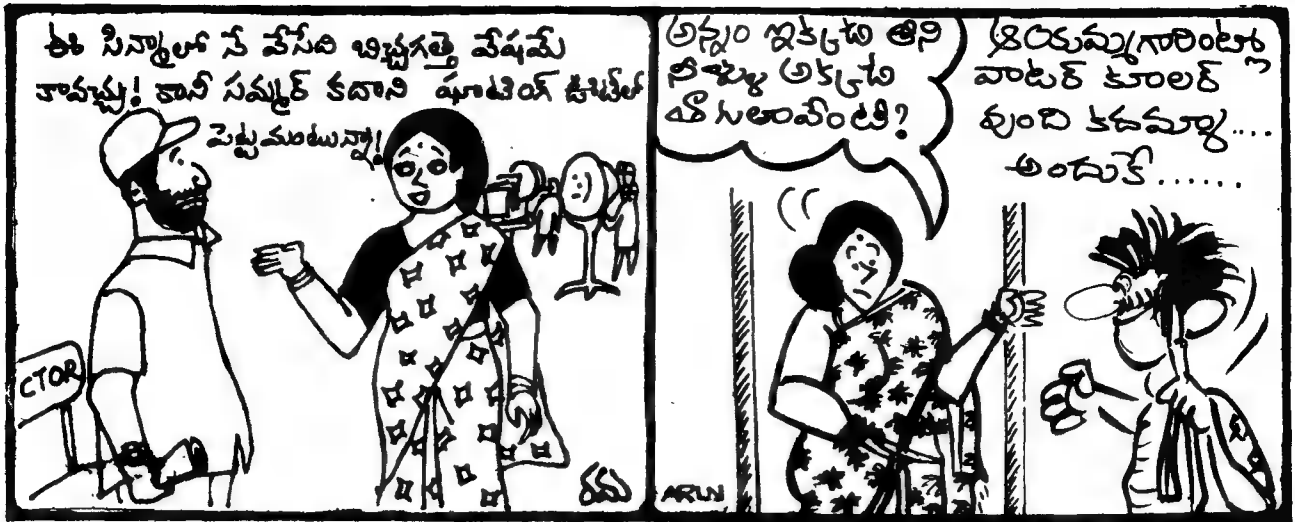
“లతా. రోజీలు కవిత్వం రాయలే.. నలే ఆ సంగతి తరువాత. నువ్వెందుకు రామాన్ని అవమానించేవ్? కూటికీ గుడ్డకీ లేక మన ఇంటి కొచ్చి తింటున్నాడనుకున్నావా? వాళ్ళ తాతగారి సంగతి నీకు తెలీదు... జోగయ్య పంతులుగార్ని తెలింది ఈ జిల్లాలో ఎవరికి ఆ రోజులలో? అగ్రామాలన్నీ వారివే.. అడిగినవాళ్ళకి లేదనకుండా ఇచ్చి... కరువు కాలకాలలో వేంకాడ్ ప్రజలకి అన్నదానం చేసి ఉన్నదంతా పోగొట్టుకున్నారు. ఆఖరికి వీళ్ళ నాన్న దగ్గరికొచ్చేసరికి ఏమీ మిగలేదు...”

“నీకు వీళ్ళ వంశం అంతా తెలుసున్నా ఉంది... తాతలనాడు గొప్పవారైతే ఇప్పుడేం మిగిలింది... నేనెవర్నీ అవమానించలేదు... నన్ను ఎవరన్నా అవమానస్తే ఊరుకోను.”

“రామానికి క్షమాపణ చెప్ప...” శాంతమ్మ కలుపుగా అంది.

ఇటీవల మానవ అర్థి థియేటర్స్ అధ్యక్షులలో జరిగిన హరిశ్చంద్ర ప్రసాద్ చలనచిత్ర వ్యాసాలు' అవిష్కరణ సందర్భో ప్రసంగిస్తున్న సభాధ్యక్షులు శ్రీ టి. రాఘవదాసు, శ్రీ తమ్మారెడ్డి కృష్ణమూర్తి, శ్రీ జి. హరిశ్చంద్ర ప్రసాద్, శ్రీ వి. వెంకటరావు, శ్రీ సాంబశివరావు, శ్రీ రఘుశ్రీ గార్లని చిత్రంలో చూడవచ్చు.

"ఇదొకటా పైగా ... నేనెవరికీ ఏకలో ప్రాణం ఉండగా జ్ఞమాపణ చెప్పకోను. ఆ అవసరం నాకులేదు ... అడదానా ఏడుస్తూ అమ్మ కొంగు వెనక దాగిని అమ్మ చేత తిట్టిస్తావా? ఛీ!" అని కసిగా రామంకేసి చూసి ఆ గదిలోంచి పోయింది లత.

అప్పుడు నిర్మల మళ్లా రామం తరపున వాదించింది... "ఆ వెంకటేశ్వరుడితో రామానికి చదువు నడవదత్తా... రామం మనింటికొచ్చేస్తే మా అందరికీ బాగుంటుంది... సాన్నిధ్యం, నాకూ అర్థం కాకపోతే పాతాలు చెప్పేడు... లత కూడా రామంతో పరిశ్రమ ఇస్తోంది..."

"నాకేం అభ్యంతరం లేదే ... ఎప్పుడుపడితే అప్పుడే ఒచ్చి రామం ... నీకక్కడ పడుపాయంగా ఉంటుంది... అక్కడ నీ చేత అప్పల్ని గేదెల్ని కడిగిస్తున్నారట ... నిజమేనా?..."

రామం మనసు కృతజ్ఞతతో నిండింది ... సరిగ్గా నమయానికి దేవుడు శాంతముగారిని గదిలోకి వంపేడు. లేకపోతే ఏమాన్ తంచు కుంటే భయంవేసుంది... ఏడ్చినందుకు సిగ్గు వేసింది... అసలు జ్ఞమాపణ తను చెప్పకోవాలి. తన ప్రిహతుడి మూలకంగా ఆమెకు అవమానం జరిగింది... ఈ ఇంటికి వచ్చిటమే... ఆమ్మా... అంతకన్నా స్వశానంలో ఉండడమే నయం...

"నాకక్కడ బాగానే ఉందండీ... మీ దయ ఉంది అదే చాలు. నన్ను ఆపార్థం చేసుకోకుండా కాపాడారు. లతమ్మకి నేనే జ్ఞమాపణ చెప్ప కుంటాను..."

రామం ఆమె పాదాలు మరోసారి తాకి, సాన్నిధ్యం కేసి, నిర్మల కేసి కృతజ్ఞతతో చూసి గదిలోంచి బయట పడ్డాడు ... ఇవన్నీ ఎన్నో బోనులు. బోనులోకి వెళ్లి నవ్వుట్టించి, బయటపడే వరకూ ప్రాణాలు అరిచేత ఉంటాయి.

4
వెంకటేశ్వరులు ఎదురు చూస్తున్నాడు ఇంటికి వెళ్లేసరికి. రామాన్ని చూడగానే కేక పెట్టేడు "ఒరే రామం... ఇలా...మాట!" వెంకటేశ్వరులుతో ఇలా జరిగిన సంగతి చెప్పి ఇకముందు అటునంటి వసులు చెయ్యద్దని చెప్పామనుకున్నాడు రామం. కొంచెం కోపం కూడా చూపిస్తే? వాడికి లెక్కలేదు. వాడి లోకమే వాడిది. ఒకటేదారి, వాడికి దూరంగా ఉండడం.

"రామం ఒచ్చేడమ్మా!" అని ఎనాన్ను చేసింది విశాల. తరువాత రామాన్ని ఎగదిగా చూసి అడిగింది "ఏం దొరగారూ ఇంతాలవ్వం? ఇంత సేపు భోజనమే? నిర్మలా, సాన్నిధ్యం ఒదల్లేదే?"

"రామం... మువ్వా విశాల మిల్లుకి వెళ్లి బియ్యం పిందాడించుకుందండీ... దేనికి పిండిలేదు ఇంటో..." పూర్ణమ్మ వంటింటోనే హాకుం జారీచేసింది. "అలాగేనండీ..." అని రామం తన ఏధి కొట్టులోకి మారేడు. ఆ గదిలో ఒక మూలకు రామం పరుపుచుట్ట ఉంది చావలో చుట్టే. పడుక్కొనేటప్పుడు అది విప్పడం అవుతుంది. గది గోడలకి వెంకటేశ్వరులు అంటించిన సీసీమా స్టార్ట్ బొమ్మలు, మూలు వీరియడ్ల టైమ్ టేబిల్స్ తనదీ, విశాలది, కృష్ణుడిదీ. అందరూ ఈ గదిలోకి దూరి టైమ్ టేబుల్ చదువుకొని పుస్తకాలుతీసుకొని పోతారు. విశాల అంటించిన వెంకటేశ్వరస్వామి బొమ్మ ఎదురుగా దర్శనమిస్తుంది. క్రిందగవ్వు బీటలు వేసింది. బీటల్లోంచి చీమల బారులు తీరి వస్తూ పోతూ వుంటాయి. ఎప్పటికప్పుడు రిపేర్ చేయిద్దామని ఆశ్చర్య జరుగుతోంది, ఆ డబ్బు వేరేగా అవసరం ఉండటం వల్ల. పాత పిండిపట్టిన బ్రంకుపెట్టే ఒక మూలకుంది. అందులో రామం బట్టలు, నాన్న పంపిన వెల ఇర్లు ఐదు రూపాయలూ ఉన్నాయి. ఆ ఐదు

రూపాయలూ పుస్తకాలు కొనుక్కుందుకీ, బుద్ధి పుడతే ఎప్పుడన్నా సీసీమా చూడడానికీ, అకలి వేస్తే వేరుశనగలు కొనుక్కు తినడానికీ, ఇంటికి వెళ్లినప్పుడు చెల్లెలికోసం బొమ్మలు కొనడానికీ, వెంకటేశ్వరులుకి సిగరెట్లు కొనుక్కోడానికీ, విశాలకి చిల్లర ఖర్చుకీ అప్పింటికి అదే డబ్బు. "రామం... పావలాపెట్టి గులాబిరంగు రిబ్బను కొని తీసుకరా అలా మార్చేట్టుకి వెళ్లి..." అటుంది విశాల. రంగు రంగుల బొమ్మ కొని తెమ్మంటుంది. ఏదీలోకి కూరగాయలొస్తే చిల్లర డబ్బులు లేకపోగానే "రామం...ని డబ్బిలో చిల్లర డబ్బులుంటే ఇయ్యి" అంటుంది పూర్ణమ్మ. ఆ పెట్టెకి ఉన్నది చిన్న క్లిక్ కప్ప-గట్టిగా లాగుతే ఊడొస్తుంది. ఉన్న బట్టలు మూడు నిక్కర్లు, మూడు సగంచేతుల షర్టులు. రెండు తువ్వళ్లు, బనియన్ను, అందర్ వేర్లు అంటూ లేవు. ఆ బట్టలే డబ్బుపెట్టి ఉతుక్కు వడం, అరవేసుకోడం, వాటితోనే పడుక్కోడం. చాకలి ఖర్చులేదు. సబ్బులకీ, మంగలి ఖర్చుకీ రూపాయవుతుంది. ఒక నన్ లైట్ సబ్బు, ఒక హమామ్ సబ్బు, మంగలికి పావలా. వాడు వెల వరకూ మొలవకుండా వెంట్రుకలు కత్తిరించేస్తాడు.

ఇంక నోట్లు రాసుకుందుకీ కలం, సిరాబుడ్డి ఉంది. సిరా అయిపోగానే "నీల్ కోల్" సిరాగుండ కొని, బుడ్డిలోవేసి, నీళ్లుపోసి కలవగానే సిరా అయిపోతుంది. కుడిచేతినిండా పుస్తకాలు, ఎడమ చేత్తో కలం, సిరాబుడ్డి, జేబులో పెన్సిల్, బ్లేడ్, రబ్బరు, కాలికి బేండజి, ధూళిపట్టిన బోళ్లు లేని పాదాలు, ఇన్స్ట్రీని చవక బట్టలు, ఇవన్నీ ధరించిన రామం రూపం ఈ ఇంటినుంచి మూలు వరకు ఉన్న అందరికీ సుపరిచితమే.

వెంకటేశ్వరులు రామం వెంట గదిలోకి కొచ్చేడు... తలుపు దగ్గరగా వేసి అడిగేడు... "ఏంరా అలా కనిపిస్తున్నావ్? ఎవరన్నా తన్నా

"పండ్ల సంతకర్తలచేత చనిపోయిన మహామృతికుడు కాలా-ఎనలే ఏళ్ళ త్రితం చనిపోయిన దాక్కా-వీరధర్మి అంశలమా కలపాలి. దాన్ని ఒక కడుపులో ప్రతిష్ఠావన చెయ్యాలి. తొమ్మిది నెలలకి ఒక వికృతరూపం పుడుతుంది. కాబట్టి అంశపున్న ఆ రూపం ప్రపంచాన్ని అల్లరిచేస్తుంది" అంటూ చెప్పటం ఆపాడు మహాద్రష్ట. ఆ రూపమే

ఓం నమో భగవతే
విశ్వేశ్వరాయ

నవల

రేపటి తరానికి
ఈతరం పత్రిక

పల్లెటి

సచిత్ర వార పత్రిక

ఉ ద య స ం ధ్య

రేమిటి... ఏదీనట్టున్నావ్?" రామం కన్నా నాలుగు అంగుళాలు పొడుగూ, బాగా ఎదిగిన శరీరంలో పెద్ద గడ్డలా ఉన్నాడు, పిచికలా కనిపించే రామం ముందు. శాస్త్రీగారు ఆరు అడుగుల పొడుగు. ఆతని పొలికలొచ్చేయి వెంకటేశ్వరులుకి.

రామం వెంకటేశ్వరులు వేపు తిరిగి బాధగా అన్నాడు... "లతకి నిన్న ఎన్నే పుస్తకంలో వద్యాలు పెట్టి ఇచ్చేవు కదూ?"

వెంకటేశ్వరులు ముఖం విప్పి రింది. అతంగా అడిగేడు... "చదివినా? ఏమందిరా? దాని రివ్యక్ట్ ఏమిటి?"

"నేనే రాసేనంది... వాళ్ళ నాన్నగారికి, హెడ్ మాస్టర్ కి రిపోర్టిస్తానంది... ఇవాళ నా పదుపు పోయింది వెంకూ... నేను రాయలేదని నమ్మించడం కష్టమయింది. శాంతమ్మగారు సమయానికి రాబట్టి కాని..."

"అవిడకి తెలిసేందా? రిపోర్టిస్తుందా... నీ మీద...? భయపడకురా... నువ్వు రాసేవని ఎందుకనుకుంది? నేనంత చేతకాని చపటనను కుందా? రిపోర్ట్ వస్తే... నే వెళ్లి చెప్తారే నేనే రాసేనని..." దీమాగా అన్నాడు వెంకటేశ్వరులు.

రామం విస్తుపోయేడు... "నువ్వు చెప్తావా? నీకు భయం లేదా? నీ మీద ఏక్షన్ తీసుకుంటారా... ఎందుకీలాటి పనులు చేస్తున్నావ్ వెంకూ...? నేనే నీకు సాయం చేస్తున్నాననుకుంటున్నారు..."

"ఒరే రామం... నీలాటి పిరికివాడింకో డుండదురా. ఎన్నే పుస్తకంలో నేను రాసిన వద్యాలున్నాయి. అవి తనకే రాసేనని ఎలా అనుకుంటోంది లత. అవి నేను నా ఊహాసుందరి కోసం రాసుకున్నాను... తెలుగులో మనకెప్పుడు చందస్సు చెప్తున్నాడు నాన్న... ప్రాక్టీస్ కోసం రాసేనంటాను... నాన్నకి చూపించి దిద్దింపిస్తానా కావస్తే... నాకేం భయంలేదు..."

"నిన్ను ఎన్నే పుస్తకం అడిగిందా లత?"

"నిన్ను అడిగిందిగా... ఎవర్నడిగితేనేమిటి? నీకూ నాకూ బేధమేమిటా... నిన్నడుగుతే నన్నడిగినట్టే... నీ ఎన్నే పుస్తకం ఒకసారివ్వు... లత కిస్తానూ అన్నావ్. నువ్వివ్వడానికి బదులు నేనిచ్చేను. నువ్వే ఇచ్చి ఉంటే ఆ కవిత్వం అందులో ఉండగా, చూసుకో నీ పని ఏమయి ఉండు? నిన్ను ఆ ఇబ్బందిలో పెట్టడం ఇష్టంలేక ఈ పని చేసేను.. అయితే అమ్మాయి చిందులు తొక్కిందంటావ్... ఒరే రామం... ఈ అడవాళ్ళ సంగతి నీకు తెలిదురా... చూడు... కవిత్వం జాగ్రత్తగా సెంటురాసి పెట్టేలో దాచుకుంటుంది... వాళ్ళకి కావాలి బాబూ..."

వెంకటేశ్వరులు, అడదాని మనస్సంతా అర్థమై పోయినట్టు లెక్కర్ ఇవ్వడం ఆరంభించేడు...

"ఏం కావాలి వాళ్ళకి..." రామం అడిగేడు ధైర్యం చేసి... వాడి మాటలు వింతగా అనిపించేయి.

"ఏం కావాలా? మరేం చదివేవురా తెలుగు పాఠ్యాంశం... అడదానికి కావల్సింది పాగడ్డరా... పాగుడు... ఇంకా పాగుడు అన్నాడు రాషేక్స్ ప్రియర్... వర్షించు... ఇంకా వర్షించు అన్నాడురా కాలిదాసు..." పి. ఎన్. ఆర్. ని అనుకరిస్తూ అన్నాడు వెంకటేశ్వరులు... "నీకే మన్నా ఆపదోస్తే నాకు చెప్ప. చక్రం అడ్డు వేస్తాను... అయితే లత చదివినదన్నమాట... గుడ్... వెరీగుడ్... ఇంక చూస్తూ గురూ... దాని మనసులో ప్రేమ బీజాన్ని నాటేనుకదా... దాన్ని ప్రేమించే, ఆరాధించే దాసుణ్ణి ఉన్నానని తెలియజేసేనుకదా?... ఇంక ఎలా చెట్టు పెరుగుతుందో చూడు.. మరో నాలుగు వద్యాలు రాయమంటుంది అదే.. అవి రాసేక ఒక ప్రబంధం రాయమంటుంది..."

రామం భయపడ్డాడు. వీడు ఇంత వేగం ఈ గొడవలోంచి బయటపడేటట్టులేదు. వీడూ దిగుతాడు, తన్నూ దించుతాడు కష్టాల్లోకి - "నీ సంగతి వేరే... నా సంగతి ఆలోచించు. నిన్నెవడూ అనేవాడలేదు. నీతో నేను కలిసి తిరుగుతున్నాను. నువ్వు నా ఫ్రెండ్. నువ్వు మంచి చేసినా చెడ్డ చేసినా అందులో నాకూ సంబంధం ఉండంటారు..."

వెంకటేశ్వర్లు రామంకేసి గర్వంగా చూసేడు... "నేను మంచేకాని చెడ్డ చెయ్యే చెయ్యను. ప్రేమించడం చెడ్డని ఎవరంటారు? లవ్ ఈజ్ డివైన్ రా..." చదువు లేకపోయినా, తెలివి తేటలు ఇందులో బాగా సంపాదించేడు. "నిన్ను చూస్తే నాకు జెలసీ వేస్తుందిరా రామం. లతతోనూ, సావిత్రితోనూ, మీనాక్షి తోనూ చనువుగా మాట్లాడే భాగ్యం నీకు దొరికిందిరా, వారాలు చేసుకుంటేనే... వాళ్ళకి పాఠాలుకూడా చెప్తున్నావుట... నీ బతుకు ధన్యంరా తండ్రి... విశాల చెప్పిందిలే నువ్వు పాఠాలు చెప్తానని... దానికి మీనాక్షి చెప్పింది... మీనాక్షికి సావిత్రి చెప్పింది... భూమి గుండ్రమైనది... ఎక్కడ బయల్దేరితే ఆ కక్కడికే వస్తా... నాకే ఆ ఛాపు దొరికితేనా గ్రంథాలు రాసి ఉంచుసురా... లత మీద... అనలు దాన్ని సరిగా చూసే ఛాపు, మాట్లాడే మహాభాగ్యం నాకు లేదురా... అయితే వద్యాలు చదివినదన్నమాట... గుడ్... రేపు క్లాసులో నాకేసి ఎలా చూస్తుందో గమనించాలి... నీ గ్లూ పడుతూ చూస్తుందో... చిరునవ్వుతూ చూస్తుందో... అవి నేత్రంబులా... కాపు... కంజ దళములు... అవి హస్తంబులా... కాపు లతాంకురములు... అవి..."

(ఇంకా ఉంది)

సూర్య ఫలకం

- "శిఖామణి"

వందేమాతరం గీతంతో సభ ప్రారంభమై సట్టు
కోకిల గీతంతో ఇదివరకటిలా
వసంతం ప్రారంభం కావడంలేదు.
అకుల చాటునుండి పాడిన కోయిల
పాట అంత అందంగా లేదు.
దాని గొంతులో కమ్మదనం నిండినా
గుండెల్లో శాంతి నిండుకుంది.
జెండాల పండుగనాడు
జెండా ఎగరగానే ఎందుకు కొడుతున్నాయో
తమకే తెలియకుండా చప్పట్లు కొట్టిన లేత ఆరవేతుల్లా
మొండి కొమ్మల మెనలలోమండి
మొలుచుకొన్నట్లు చిగుళ్ళను
వసంతానికి ప్రతీకలనడం పాతకవి సమయం మిత్రమా!
ఇప్పుడు చెట్లు కూడా తమ లేత చిగుళ్ళను చిదిమి
జెండాలుగా మీ చొక్కాలకు తగిలించి
మిమ్మల్ని ఎర్ర సైన్యంగా తయారుచేయడానికి సిద్ధపడుతున్నాయి.
ఆకాశం కూడా మేఘాలను
ప్రణయదూత్య పనినుండి విరమింపచేసి చాలా రోజులయింది -
ఏ ఆడనిలో ఏ తుపాకి ఎందుకు మోగిందో
ఏ చెట్టు మొదట ఏ రక్తబిందువు ఎందుకు చిమ్మిందో
ఇప్పుడు మేఘాలు ఊరూరా తిరిగి ప్రచారం చెయ్యడానికి
సిద్ధంగా ఉన్నాయి.
సముద్రం కూడా ఇదివరకటిలా
కెరటాల బాహాపుల్తో చందమామని కావలించుకోవడం కోసం
ఉబలాట పడటంలేదు
కర్ణాటక కెరటాల కరపత్రాలపై ముద్రించి
లోకానికి పంచిపెడుతుంది -
జనగణ మనకు బదులు.
ఇంక్విలాబ్ జిందాబాద్ తో సభ ముగుస్తుంది
విజయ శాసనం చెక్కించడం కోసం
తూర్పు సూర్యఫలకాన్ని సిద్ధం చేస్తుంది.

శ్రీశైల మహాక్షేత్రము

కోటి
బిల్వార్చన -
కోటి
కుంకుమార్చన

తేది 2-6-1984 నుండి

తేది 11-7-1984 వరకు

శ్రీ రక్షాక్షేత్రము సంవత్సర జ్యేష్ఠ శుద్ధ తదియ శనివారము
నుండి ఆషాఢ శుద్ధ త్రయోదశీ బుధవారము వరకు అనగా
తేది : 2-6-84 నుండి 11-7-84 వరకు 40 రోజులు
కోటి బిల్వార్చన, కోటి కుంకుమార్చన శ్రీశైల దేవస్థానములో
లోకకళ్యాణార్థము జరుపుటకు దేవస్థానమువారిచే నిర్ణయించబడినది

ఒక్కరోజు ఉభయము రూ. 600/-

(ఆరు వందల రూపాయలు) మాత్రమే

ఉభయదాతల గోత్రనామములతో శ్రీ మల్లికార్జునస్వామివారికి
మహాన్యాసపూర్వక ఏకాదశ రుద్రాభిషేకము, రెండున్నర లక్షల
బిల్వార్చన మరియు శ్రీ భ్రమరాంబాదేవికి రెండున్నర లక్షల
కుంకుమార్చన జరుపబడును.

ఉభయ దాతలకు ఆరోజు ఉచిత వసతి, అయిదుగురికి ఒక్క పూట
భోజన వసతి, ఏర్పాటు చేయబడును. పైకమను ఆంధ్రా
బ్యాంకు, శ్రీశైలముపైగాని లేక స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్
ఇండియా, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కాలనీపైగాని

"ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు

శ్రీశైల దేవస్థానము" పేర

ద్రాపుద్వారా సంపవచ్చును.

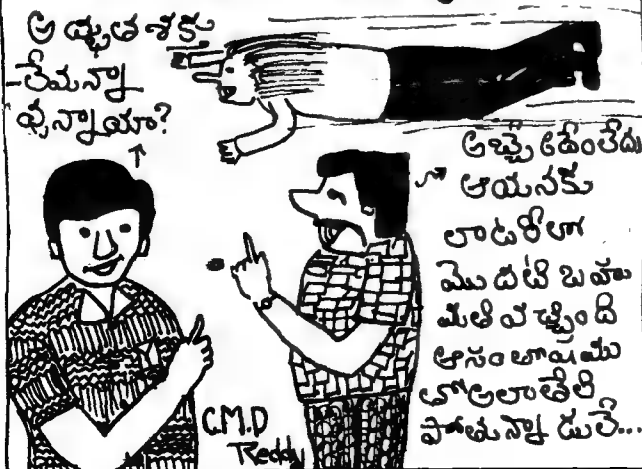
ఈ సదవకాశమును భక్తులెల్లరు వినియోగించుకొనకొరచున్నాము.
ఈ కార్యక్రమములో ఒక రోజుకు నలుగురు దాతలు వరకు
పాల్గొనవచ్చును. ఒక్కొక్క ఉభయము తరపున దంపతులు
మాత్రమే పూజలో పాల్గొనవలయును. ప్రత్యక్షముగా పాల్గొన
లేనివారు ద్రాపు పంపినవో పరోక్షములో వారి గోత్ర
నామములతో అర్చనలు జరిపించి మహా ప్రసాదము పోష్టద్వారా
సంపబడును.

పై బ్రహ్మోత్సాహము జయప్రదమగుటకు భక్తులెల్లరు వారి
వారి శక్తి ననుసరించి విరాళములను సంపవచ్చును.

ఇట్లు,

(పం) టి. యస్. యస్. వారాయణరాజు,
కార్య నిర్వహణాధికారి.

ఆయన ఆరాటగురువున్నాడు:

బాపిరాజస్మృతి

సుమారు పాతిక ముప్పయ్యేళ్ల పాటు ఆంధ్ర రసజ్ఞులలోకాన్ని పాటలతో, కథలతో, నవలలతో, చిత్ర లేఖనంతో ఉర్రూతలూరించిన శ్రీ ఆదివి బాపిరాజుగారు సెప్టెంబరు 22వ తేదీన కాలధర్మం చెందారు. వారి మరణ వార్త యావదాంధ్రానికి తీవ్రాఘాతమై తగిలింది. ఆంధ్ర సాంస్కృతిక రంగంలో వూధ్వరాని అగడ్త మిగిలింది.

నిత్యమూ కలలు కంటూ స్నేహితులకు, అభిమానులకు తన కలలు వినిపిస్తూ, ఆ కలల కోసమే బ్రతికిన స్వప్నశీలి స్నేహితుడనేవాడు కనిపిస్తే చూడడం విప్పి అప్యాయతనంతా వెళ్లబోసుకునే స్నేహశీలి. ఛందో నియామాలను కెళ్లగించుకుని ఝరి వేగంతో వచ్చే భావ పరంపరలను ఎక్కడ ఉన్నా, ఏం చేస్తున్నా, ఏ కాగితం దొరికితే దానిమీద అప్పటికప్పుడు పాటలు పాటలుగా రాసివేసే కావ్య తపస్వి. చక్కని వర్ణ చిత్రాలు, అసంఖ్యాకంగా రేఖా చిత్రాలు చేశాడై మరలించిన చిత్రకారుడు. ఆయన "నారాయణ రావు," "తుఫాను" "హిమబిందు" మొదలైన నవలలు, ఎన్నో చిన్న కథలు వదలని సహృదయుడు ఆంధ్రదేశంలో ఉండడు.

బాపిరాజుగారి మనస్సు ఒక కళమీద నుంచి మరొక కళమీదకు భ్రమరలా నిత్య భ్రమణం చేసేది. చిత్రకళ, కవిత్యం, కథలు, సంగీతం, నృత్యం అన్నిటినీ ఆయన వరించారు అఖిరికి సినిమా కళను గూడా ఆయన వరించారు. కాని ఆ కళలో ఆయనకు తగిన అవకాశాలు రాకపోవడం ఒక దురదృష్టం. ఆయన కళ కోసమే కలలు కంటూ జీవించారు. ఆ కలల సన్నిహితుల ముద్దగా చేసే "శశికళ" అనే మూర్తిని సృష్టించు కున్నారు. ఆ శశికళను బొమ్మర్లో, పాటల్లో ప్రతిబింబించుకుని, చూసి, అందరికీ చూపించి మురిసిపోయేవారు "ఎవరండీ ఆ శశికళ?" అని

ఎవరన్నా అడిగితే "ప్రకృతిలోని సౌందర్యం, కళలోని సౌందర్యం, నా ఆశయాల్లోని సౌందర్యం అంతా మూర్తి భవించిన ఒకానొక దేవత" అనేవారు.

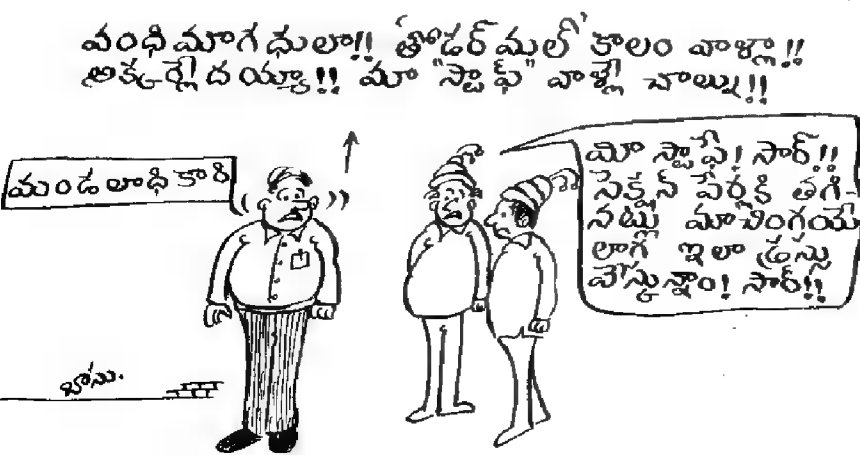
చిత్రకళా రంగంలో బాపిరాజుగారు చాలా ప్రముఖమైన పాత నిర్వహించారు. తనకు ఖ్యాతి నార్జించిపెట్టిన కొన్ని చిత్రాలు ఆయన చితింపటమేకాక, తెలుగుదేశంలో చిత్రకళకు, చిత్రకళను అభ్యసించేవారికి ఒక గౌరవనీయమైన స్థానం సంపాదించి పెట్టినవారు బాపిరాజుగారు. రాజమండ్రి ఆర్ట్స్ కాలేజీ ప్రెసిడెంట్ గా ఓ. జె. కూల్చేగారు వచ్చి, రామెర్ల రామారావు, అడవి బాపిరాజుగార్లుంటే యువకులను ఆకర్షించి వారిచేత కళలో ప్రత్యేకమైన కృషి చేయించా రన్నది అందరూ ఎరిగిన విషయమే. కూల్చేగారి అగమనానికి పూర్వం తెలుగుదేశంలో చిత్రకళ ఏ స్థాయిలో వున్నదో తెలుసుకంటే, యీనాటి సంఘంలో చిత్రకళకు యీమాత్రమైనా గౌరవం లభించటం అబ్బుర మనిపిస్తుంది. ఎంత ప్రయత్నించి చూసినా రామారావు, బాపిరాజుగార్లు చిత్రకళారంగంలో ప్రవేశించక పూర్వం పేరెన్నికగన్న ఆంధ్ర చిత్రకారుడు ఎవరూ వున్నట్లు తోచటంలేదు అంటే - చిత్రకళ అంతకుముందు స్తంభించిపోయింది అవలెము కానీ, రంగంలో జరుగుతున్న కృషిపట్ల సంఘంలో ఆదరణ లేకుండా పోయిందనిమాత్రం చెప్పగలం రామారావు, బాపిరాజు గార్లు చిత్రకళా రంగంలో ప్రవేశించకుండా వేరే రంగాలలో చేరి పట్టులు పోసుకోవడంతో తృప్తిపడి వున్నట్లయితే, తెలుగుదేశంలో చిత్రకళ ముచ్చె పనివాళ్ళ చేతుల్లో నుంచికూడా దిగజారి పోయి, అసలు రూపు లేకుండా మాసిపోయేదే! అటువంటి హింస తి రాకుండా వీరుభయలు మన సంఘాన్ని కాపాడారు. రామారావుగారు

చిన్న వయస్సులోనే తనువును చాలించినా, తాను వెలిగించిన కళాజ్యోతి వెలుగులో మరికొందరు కళాకారులు తయారయ్యే కట్టుదిట్టం చేసే పోయారు. బాపిరాజుగారు చిత్రకళలోని మర్యాదలను తాను తరచి తరచి, తనకు తోచిన ఆ విశేషాలు, తాను పొందిన ఆ అవకాశాలు, తెలుగునాట అంతలా ప్రతి ఒక్కరికీ చెప్పి, ప్రతివారిచేతను చిత్రకళకు గల ప్రాశస్త్యాన్ని గుర్తించేవారు.

మందు యుగాల్లో ఎవరైనా తెలుగుదేశపు చిత్రకళ చరిత్రను వ్రాస్తే యీ 20వ శతాబ్దంలో యిక్కడ చిత్రకళ అడుగుంటే పోకుండా పుద్గరించిన గౌరవం బాపిరాజుగారికే అంకితం చేస్తారనటం అతిశయోక్తి కాబోదు.

కళకోసం ఆయనకొరకు దుఃఖిస్తున్న కుటుంబానికి సానుభూతి తెలుపుతూ, ఆయన ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక అని ఆశించుదాం. ★

ఆంధ్రపత్రిక-సచిత్ర వారపత్రిక
1952 అక్టోబరు 8
పంచిత నుంచి

“లక్ష్మీం మీర నముద్రరాజ తనయాం శ్రీరంగ ధామేశ్వరీం,” పూజా కార్యక్రమాన్ని పూర్తిచేసింది కామేశ్వరమ్మ.

వంచపాత్రలో ఉన్న నీళ్ళను తులసికోటలోకి ఒంపి ఆ నీళ్ళు నెత్తిన చల్లుకుని రెండు చేతులూ జోడించి “తులశమ్మ తల్లీ బ్రతికి ఉన్నంత కాలం సంసారం చల్లగా సాగిపోయేటట్లు చేసి, వసుపు కుంకుమలతో ఈ తనువు భర్త చేతులమీదుగా దాటిపోయేటట్లు దీనిను తల్లీ,” అంటూ మనస్ఫూర్తిగా ప్రార్థిస్తోంది కామేశ్వరమ్మ.

“ఇదిగో ఇవ్వాలిలో మా ఇంట్లో వంతు అయిపోయింది. ఇంక ఒక్కపూటకూడా తిండి పెట్టేదిలేదు. అసలే ఈ నెల ముప్పై ఒక్కరోజు కూడా వచ్చింది. జరుగుబాటుంటే మహారాజులా సాగించుకుంటారు. సంపాదనూంటేగా కష్టం నుఖం తెలిసేందుకు. ఉదయం వేడి నీళ్ళ స్నానం, కాఫీ, రెండుపూటలా భోజనం అంటే మాలలా. నేను చెయ్యలేను తల్లీ ఈ చాకిరీ,” అంటోంది పక్కింటి పార్వతమ్మ పెద్ద కోడలు సుశీల.

“తిండికి తిమ్మరాజు పనికి పోతరాజు అని కానీ ఆదాయం లేకపోయినా నెలతిరిగేసరికి గబ్బిలంలా మారుపట్టుకుని వేలాడాల్సిందే. వచ్చిన వాళ్ళకి మాసికం వంటలు చెయ్యలేక, బ్రతికున్నవాళ్ళకి పంక్తి భోజనాలు అమర్చలేక ఘస్సన్నాను. ఏమైనా ఇవాళ ఇంట్లో పాండ్ల వెలిగించేది లేదు. అవతల స్వయానా వీసతండ్రి కొడుకు పెళ్ళి. ఓ పెళ్ళి, పేరంటం అంటూ వెళ్ళక ఇంటిని మెడకి కట్టుకు కూర్చుంటానా,” ఆ గొంతు రెండో కోడలు సుమిత్రది.

“ఏమో బాబూ మళ్ళీ నెలకి తయారీ తద్దినం. ఇలా ఎంతకాలం జరగాలో. అత్తగారు బ్రతికున్నా ఈ పాట్లు తప్పేవి. ఆడది కనుక ఇంట్లో వస్తేనే చేసేది. అందుకే అన్నారు “అనలులేని అత్తగారికంటే ముండ మోసిన అత్తగారుంటే చాకిరీ అయినా చేస్తుందని,” మావగారు పోయి అత్తగారు బ్రతికున్నా బాగుండేదన్న విషయం ఆ మాటల్లో స్పష్టంగా కనిపిస్తూనే ఉంది.

“అయినా ఓ పూట మాడితే వచ్చే నష్టం ఏంలేదు. పైగా ఇవాళ కార్తీక సోమవారం కూడాను. ఉపవాసం చేస్తే పుణ్యమే కానీ పాపం రాదు. నేపోతున్నా బాబూ,” అంటోంది సుమిత్ర ఖచ్చితంగా.

రెండు వాలాల మధ్య తల వంచుకుని కోడళ్ళ మాటలు వింటూ ముద్దాయిలా నిలబడి ఉన్నాడు శేషయ్య.

మరో అరగంటవరకూ తోడికోడళ్ళిద్దరూ వంతుల ప్రకారం మావగార్ని ఆడిపోసుకుంటూనే ఉన్నారు.

పక్కింటివైపు ఓసారి దృష్టి సారించి

పుణ్యమరణం

మాడుగుల దుర్గావళి

దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి పంచెపాత్ర వశ్యం తీసుకుని రోపలికి సడిచింది కామేశ్వరమ్మ.

అన్యమనస్కంగానే వంట ప్రారంభించింది.

“పార్వతమ్మ పోయి గట్టిగా నాలుగు నెలలైనా కాలేదు. పాపం పెద్ద వయసులోవున్న మావగారిని నిలబెట్టి మరి వంతులుపోతున్నారు కోడళ్ళు. అవిడైతే అద్దవ్వవంతురా లే. పుట్టెడు వసుపు కుంకుమలతో వచ్చగా వెళ్ళి పోయింది. ఈయనకి వచ్చినద్యాయి తిప్పలు. పోనీ ఎవరైనా పిలిచి ఓ పూట భోజనం పెట్టినా వాళ్ళనీ, మావగారిని కలిసి దుమ్మెత్తిపోస్తారు. పార్వతమ్మ ఉండగా భర్తకి ఏ రోటూ రాకుండా ఎంత ప్రేమగా చూసుకునేది. భర్తపోయిన ఆడదానికే కాదు బాధలు, భార్యపోయిన మగాడికీ అంతే” అనుకుంది బాధగా కామేశ్వరమ్మ.

పార్వతమ్మ, కామేశ్వరమ్మ పక్క పక్క

ఇళ్ళల్లోకి ఒకేసారి కావరానికి వచ్చారు. పిట్టగోడే సరిపాద్దు కావటంతో ఇద్దరికీ ప్రాణస్నేహం అయింది. ఒకరిని చూడకుండా ఒకరు ఉండలేక పోయేవారు. కాలం కల్పిరావటంతో ఇద్దరూ బిడ్డల తల్లులయ్యారు.

పార్వతమ్మకి ఇద్దరు మగపిల్లలు. భర్త స్త్రీదరు గుమాస్తా చేసేవాడు. కొడుకులు ఇద్దరికీ పెళ్ళిళ్ళుయి కోడళ్ళు కావరానికి వచ్చేశారు. అత్తగారు బ్రతికి ఉన్నంతకాలం చావకేంద నీరులా ఉండేవారు. అవిడ పోయక వాళ్ళ అనలు రంగులు బైటపడుతున్నాయి.

కామేశ్వరమ్మ భర్త పార్వతీశం. గవర్నమెంట్ ఉద్యోగం. ముగ్గురు పిల్లలు. ఇద్దరు ఆడ పిల్లలకి చిన్నప్పడే పెళ్ళిళ్ళు అయిపోయాయి. కొడుక్కి క్రితం సంవత్సరమే పెళ్ళయింది.

18-5-84 ఆంధ్రవనితవారంతిక 49

దగ్గరకి వచ్చేసింది, వెంటనే బైలుదేరి రమ్మని పిల్లలందరికీ ఉత్తరాలు రాయండి. కనీసం వాళ్ళకి పండగనాటికైనా అందుతాయేమో", అంది వ్యంగ్యంగా.

"అబ్బ సాదించకోయ్ ఇవాళి రాస్తాను. అయినా నీ మాట నేను ఏనాడైనా కాదన్నానా కావుడా. నువ్వంటే నాకెంత ప్రేమో నీకు తెలియదూ", అన్నారు ప్రేమగా భార్యచంకే చూస్తూ.

"నాకు తెలుసండీ మీ మనసు. నా బ్రతు కంతా మీ చల్లని నీడలో ఇలాగే సాగిపోవాలి. మీ చేతులమీదుగా నా తనువు వెల్లిపోవాలి. అదేనండీ నేను కోరుకునేది, అదే నా జన్మకు సార్థకత", అంది ఆనందబాష్పాలు రాలిపోతుంటే.

"కావుడా", చెబుతున్నట్లు మాశారు పార్వతీశంగారు.

"నేను నీకు ఏం లోటు చేశానని అలా అంటున్నావు", అన్నారు ఆవేదనగా.

"ఏమిటండీ మీరనేది?" అంది కామేశ్వరమ్మ తెల్లపోతూ.

"నిజం కావుడా. మీ ఆడవాళ్ళు మహా సాధులు. భర్తని ఆనందించే పన్నెండు చెయ్యినీకుండా అన్నీ అమర్చిపెట్టి వాళ్ళని ఎందుకూ కొరగాకుండా తయారుచేస్తారు. ఇప్పుడా శేషయ్య సంగతి చూడు. నీ సంగతి నువ్వు చూసుకుంటే నేను శేషయ్యలా అవ్వటం వదలా?", అన్నారు భయంగా.

"ఛచ్చ... ఎందుకండీ అలా అనుకుంటారు. అందరూ ఒకేలా ఎందుకుంటారు?"

"ఏమో కావుడా, నాకు మాత్రం నీ చేతుల్లో సుఖంగా కన్నుమూయాలని ఉంది. ఇది నా కోరిక", అన్నారు భార్య కళ్ళలోకి చూస్తూ.

"చాలెండి మీ మాటలు. నిండినింట్లో కూర్చుని శుక్రవారంపూటా ఈ అప్రభంశపు మాటలు ఆడకండి," అంటూ పైటవాయి నుంచి మంగళసూత్రాలు తీసి కళ్ళకద్దుకుంది కామేశ్వరమ్మ.

పైకి అయితే అలా అంది కానీ "భగవంతుడా! ఏమిటియన ధోరణి. నేను ఒకలా జరగాలని కోరుకుంటుంటే ఈయన మరోలా అంటున్నారు. అంతా చల్లగా ఉండేలా దీనించు తొండి," అంటూ మనసులోనే దణ్ణం పెట్టుకుంది కామేశ్వరమ్మ.

* * *

"అమ్మాయి త్వరగా తెనులండీ, అవతల మగవాళ్ళు భోజనాలకి వచ్చేస్తున్నారు. ఆ పీట లిలావేని అరటి ఆకులు కడిగి తీసుకురండి," అంటూ వాడావుడి వడిపోతోంది కామేశ్వరమ్మ.

పండక్కి పిల్లలంతా రావటంతో ఆవిడ ఆనందానికి అంతులేకుండా ఉంది.

తగ్గిన బంగారం మోజు!

పశ్చిమ జర్మనీలో ప్రతి యేటా 25 లక్షల వజ్రాలు ఆభరణాలు అమ్ముడు పోతున్నాయి. వజ్రాల ఆభరణాల వాణిజ్యంలో పశ్చిమ జర్మనీకి తృతీయ స్థానం లభిస్తున్నది. మొదటి రెండు స్థానాలు అమెరికా, జపానుకు చెందు తున్నాయి. అయితే, ఇటీవల బంగారంపై ప్రజల మోజు తగ్గింది. బంగారానికి బదులు ప్లాటినమ్ని ఆభరణాల తయారీకి ఉపయోగిస్తున్నారు. 1976లో 40 కిలోల ప్లాటినమ్ను మాత్రమే ఆభరణాల కోసం వినియోగించారు. ఇది 1983 నాటికి 1.2 బిల్లియన్లకు పెరిగింది. వివాహాల సందర్భంగా బహుమతి ఉంగ రాలు, చేతి కళ్ళ లింకులు ప్లాటినమ్తో తయారుచేసినవే ఎక్కువగా అమ్ముడు పోతున్నాయి.

అందరి భోజనాలు పూర్తి అయినాయి. అంతా హాల్లో చేరి కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. పిల్లలు గోం చేస్తున్నారు. మాటల మధ్యలో కొడుకు తమను పదే పదే, హైదరాబాద్ వచ్చి తన దగ్గర ఉండమని చెప్పటంతో గర్వంగా భర్త వంక చూసింది కామేశ్వరమ్మ.

మరో అరగంటకల్లా అంతా భుక్తాయా సంతో మధ్యాహ్నం నిద్రకు పడ్డారు. కూతుళ్ళతో కబుర్లు చెబుతూనే తనూ ఓ పక్కకి ఒదిగి పోయింది కామేశ్వరమ్మ.

నిద్ర మధ్యలో నాలుక పిడచకట్టి దాహం అన్పించటంతో మెలకువ వచ్చింది.

రేపు వంటింట్లోకి నడిచి మంచినీళ్ళు త్రాగుతుంటే పెరట్లో పిట్టగోడ దగ్గర ఏవో మాటలు వినిపించినట్లు అవరా అని కిటికీ లోంచి తొంగి చూసింది కామేశ్వరమ్మ.

తన కోడలు రాధ, పార్వతమ్మ కోడలు సుశీల కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. "ఒక ఊరి వాళ్ళు, పైగా చిన్నవాటి ప్లేహం కూడాను," అనుకుని వెనుతిరగిపోయిన ఆవిడకి వాళ్ళ మాటల మధ్య తను ప్రసక్తి రావటంతో ఆవ్రయత్నంగా అక్కడ ఆగిపోయింది.

"మీ అత్తగారు మామగారు రిటైరవగానే మీ దగ్గరకే వచ్చేస్తారటగా," అంటోంది సుశీల.

"ఎవరు చెప్పారు, అలా అని?" సన్నగా అంటోంది రాధ.

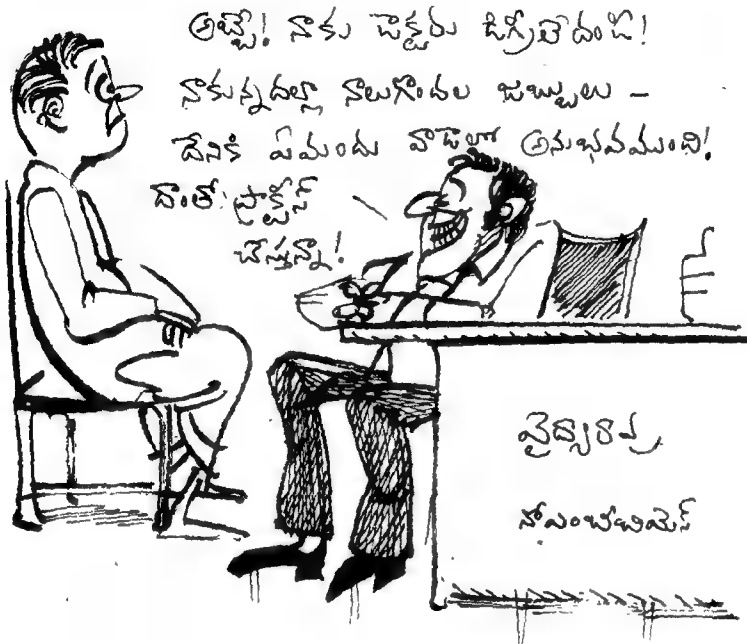
"మీ ఆయన ఉత్తరం రాశాట్ట, అలా అని మీ అత్తగారు అందరికీ చెబుతోందిలే. అయినా అప్పుడే నీ కేసుకు సంత. హాయిగా ఇద్దరూ విలాకాగోరింకల్లా సుఖంగా ఉండక. పెళ్ళాం చచ్చిన మావతో మా పాట్లు చూస్తున్నావుగా చెయ్యలేక చస్తున్నాం. నువ్వయినా సుఖపడు తల్లీ. ఓసారి అంటించుకుంటే ఇంక వదులు తారా?"

కామేశ్వరమ్మకి సుశీల మాటలు కోపం తెప్పించినాయి. "అయినా ఆ మాటలు తనకు లెక్కపెట్టి. తన కోడలు మంచిది. ఎదుటి వాళ్ళకి బుద్ధి వచ్చేలా జవాబు చెబుతుంది," అనుకుంది గర్వంగా.

"ఆయన అలాగే రాస్తారులే. అదంతా నేను సాగివిస్తానా ఏమిటి? అసలే వాళ్ళకు ఖర్చు లెక్కువ. ఇక్కడిలా సుష్టుగా తినాల్సా, ఖర్చు చెయ్యాలన్నా అక్కడ కుదురుతుందా? మా జీతాలు మాకే చాలటంలేదు, రేపు పిల్లజెల్లా పుడితే చెప్పక్కర్లా. ఈ లంపటాన్ని ఎవరు

ఇ'వేమన' పద్యములు

అట్టే! నాకు చెడ్డలు సిగ్గుపెడుచు!
నాకున్నట్లు నలుగురుల జుట్టులు -
దేనికి ఏమందు వాడెలా ప్రశ్నవేసును!
నాతో ప్రాక్టస్ -
చాస్తాను!

వైదిక

నానాచామర

నానా

రోగియైనవాడు రోగి నెఱుంగును
రోగి వరపించుచు రూఢిగాను
రోగి కిడినవాని రాగి బంగారంను
విశ్వదాభిరామ విమర వేమ.

నెత్తిన పెట్టుకుంటారు బాబూ," అంటోంది మినుగా రాధ.

"ఆ మాత్రం తెలివి ఉంటే చాలు. ఎలా ఆయనా మీ ఆయన మనసు మార్చేయ్యి. ఈ రోజుల్లో ఇంకా అమ్మా నాన్నా అనేవాడిని ఇరవై ఒక్కణ్ణి చూశాం."

"మాస్తారుగా ఎలా మారుస్తావో. ఆయన నామాట జవదాటరు. మా మానగారు

52 ఆంధ్రనర్మలాశ్రయం 18-5-84

పుణ్యమరణం

రికైరైతే మాత్రం ఇక్కడే ఉంటే లేదా? ఇల్లు లేదా? ఇప్పుడే ఎందుకు నా నెత్తిన ఎక్కటానికి. ఒకరుపోతే ఇంకొకరు వంట మనిషి, తోట మాతో ఎలాగూ తప్పదు మా ప్రాణానికి. ఆయనా మీ బాధలు మామూలు నాకూ మా మానగారు పోతేనే నయం అవుస్తోంది సుమా," అంటున్న కోడలి

చివరి మాటలు విన్న కామేశ్వరమ్మ అవాక్కయి పోయింది.

వదు నిమిషాల తర్వాత తేరుకుని "ఎంత మాట అంది కోడలు. నేను కోరుకునేది ఒకటైతే కోడలి కోరిక వేరొకటా? భగవంతుడా ఇదా పిళ్ళ అంతర్యం."

ఎలాగో వెళ్ళి దేముడిగదిలో కూర్చుండి పోయింది మౌనంగా.

* * *

ఇన్నాళ్ళూ నేను పునిస్త్రీగా భర్త సన్నిధిలో పోవాలని ఎంత తెలివితక్కువగా కోరుకున్నాను. నేనంటే పంచప్రాణాలు పెట్టే ఆయన్ని, నాకు ఏకాంత సలతగా ఉన్నా కలతచెందే ఆయన్ని, దేవుడిలాంటి ఆయన్ని ఇలాంటి వాళ్ళకి వదలి నేను వసుపు కుంకుమలతో పుణ్య మరణం పొందాలని ఎంత అవివేకంగా ఆలోచించాను. భర్త సేవలుచేస్తూ, ఆయన కష్టసుఖాల్లో పాలు పంచుకుంటూ ఇన్నాళ్ళూ బ్రతుకుదాటలో కల్పి ప్రయాణించేస్తున్నా నా సంగతి నేను చూసు కున్నానేతప్ప వా తర్వాత ఆయన సంగతి ఏమిటి అన్న ఆలోచనే నాకు రాలేదు. ఒకవేళ నేనే ముందు పోతే ఆయన ఇలాంటి కోడలిదగ్గర అష్టకష్టాలు పడుతూ శవేయ్యగారిలా చీడరింప బడుతూ నిక్కష్టంగా బ్రతకాల్సిందేనా? అమ్మో... దేవుడిలాంటి ఆయనకి కష్టాలా? ఉపహా... వద్దు... వద్దు...

నిజంగా భర్తను ప్రేమించి, భర్త సుఖాన్ని కాంక్షించే ఏ ఆడది ఆయనా అతని కంటే ముందుగా చనిపోవాలని కోరుకోదేమో. భర్తను అన్ని విధాలా సుఖపెట్టి బ్రతుకులో, చావులో కడదాకా అతనికి సేవలుచేసి కడతేరుస్తుందేమో? కానీ నేను ఏం కోరుకున్నాను? ఎంత పిచ్చి దాన్నో. పుట్టిన ప్రతి జీవికీ చావు తప్పదు. కాస్త ముందు వెనకా అంతే. ఎటూ చావు తప్పనప్పుడు అది ఎలాంటిదైతేనే? పునిస్త్రీగా పోతే ఊరివాళ్ళ ప్రశంసలందుకోవటమేగా. చచ్చిన జీవికి పాపపుణ్య వివక్షణతో శిక్ష ఎటూ తప్పదు. అది ఎలాంటిదో ఎవరికీ తెలియదు. మిడి మిడి జ్ఞానంతో తర్రకంగా ఉపాంచుకోవటం తప్ప మిగిలిన ఆడవాళ్ళసంగతి ఎలా ఉన్నా ఇది వా అంతర్యంలో ఉన్న నిజం. ఇది కేవలం నా కోరిక.

కోడలి మనస్సేమిటో ఇప్పుడు పూర్తిగా తెల్సిపోయింది. అత్త మామల్ని తోటమాలి వంట మనుష్యులతో పోల్చిందిగా. రేపు ఆగతి వట్టించినా ఆశ్చర్యంలేదు.

"భగవంతుడా! నేను మనస్ఫూర్తిగా నా భర్త సుఖ సంతోషాలే కోరుకుంటున్నాను. ఇంకెవ్వడూ నేను పునిస్త్రీగా పోవాలనుకునే ఆ పుణ్య మరణం నాకు నేనుగా కావాలని కోరుకోను. నా ముఖాన బ్రహ్మలిఖితం ఏలా ఉందో అలాగే జరగనీ," కన్నీళ్ళలో దేవుణ్ణి వేడుకుంది కామేశ్వరమ్మ.

★

రు. 40,000 విలువచేసే
బహుమతులు గెలవండి.

మొదటి బహుమతి

రాజుక్ హాల్ సైడ్ రోడ్ రు. 9000/- వరకు

రెండవ బహుమతి

హి. 25.15 ఫ్రిడ్జ్ రోడ్ రు. 4000/- వరకు.

110 కాన్సోలేషన్ బహుమతులు

(i) ఎల్ ఎక్స్ ట్రైంకర్, క్లౌన్ రు. 300/- రోడ్

(ii) ఆర్ వర్క్ ట్రాన్సిస్టర్ రు. 220/- రోడ్

ఈ ప్రకటన ర్యేంజీ అమ్మగారు పెండ్లి.

ఈ క్రింద మాకు వరకల్లో, ఏ వర్క్ మంచి కూర్చో 37

వర్క్ విరంగా 15 నుంచి 37 వర్క్ అంకెల వారే.

18+23+16 = 57 అంకెల వారే.

17 19 21

22 18 20

హాట్ రేడువంటింట్లో : 11 విరంగా ఎల్ కూర్చో 37 వర్క్ విరంగా
మాకు వరకల్లో 11 నుంచి 24 వర్క్ అంకెల వారే.

నిబంధనలు :

1. ఈ కంటిన్ నుంచి 11 వర్క్ విరంగా ఎల్ కూర్చో 37 వర్క్

విరంగా 11 వర్క్ విరంగా ఎల్ కూర్చో 37 వర్క్ విరంగా

విరంగా. హి ఎల్ కూర్చో 10 వర్క్ విరంగా. హి విరంగా

విరంగా, హి విరంగా హి కూర్చో 37 వర్క్.

ROSH ELECTRICALS & ELECTRONICS

P.O. Box No. 9403, Delhi-110051

కళింగ ఫిలింస్

(మోషన్ పిలిం ప్రొడ్యూసర్స్, డిస్ట్రిబ్యూటర్స్ అండ్ ఎగ్జిబిటర్స్)

డి పా జి ట్యూ ఆంగీకరించి

ఈ దిగువ రేట్లపై వడ్డీ చెల్లించబడును

1 సం. డిపాజిట్లపై పాటుకు 20%

2 సం. డిపాజిట్లపై పాటుకు 22%

3 సం. డిపాజిట్లపై పాటుకు 24%

డిపాజిట్లను రు. 500 లు గుణకాలపై ఆంగీకరించబడును.

“బొమ్మలాట”

కలర్ చిత్రం విప్లానాము చురుకుగా జరుగుచున్నది.

వివరములకు సంప్రదించండి :

కళింగ ఫిలింస్

106, పాగర్ పూ, 52-524/3,

చోమల్ గూడ, హైదరాబాద్-500029.

ఫోన్ : 225180/38586

సర్వజనావళికి మా ఉగాది శుభాకాంక్షలు !

వివాహాది శుభకార్యములకు.... భారతదేశమందంతటి మంచి నేడే అరుదైన చీరలు

సరికొత్త స్టాకులునుంచి ఎన్నుకొనండి

కంచీ * ధర్మవరం * పోచంపల్లి * బెంగుళూరు * కొత్తకోట * ఆరణి

* గద్వాల * నారాయణ్ పేట్

ఇంకనూ సాదా & ప్రింటెడ్ చీరలు, కంటికి యింపైన రంగులు, డిజైన్లలో లభించును.

వెంటనే విచ్చేసి, వచ్చినవి మెచ్చినవి ఎన్నుకొనండి.

కంచీ సిల్క్ షాల్స్

పూర్ వెండి జరి చీరలు

మ్యామార్కెటింగ్ కాంప్లెక్స్, తిలక్ రోడ్,

అ బి డ్స్, హైదరాబాద్.

* జంటనగరాలలో మాకు మరియొక బ్రాంచి లేదు.

B. A. P.

కర్తవ్యమోగి

డా॥ కె.వి.
కృష్ణమూర్తి

పద్మిని వంకే మౌనంగా చూస్తున్నాడు కృష్ణారావు.

అంత అందమైన లేత మొహం వాడినా అదృశ్య అందంతో వింతగా మెరుస్తోంది. బంగారుతీగెలా వున్న పద్మిని మొహాన్ని విచారం అందోళనా మబ్బులెరల్లా కప్పేస్తూనేవుంది. ఆ యెవ్వనవు పొంగూ పరిపూర్ణ లావణ్యం, ముగ్ధమోహన సౌందర్యం ఎదుటివాళ్ళను పిచ్చివాళ్ళను చెయ్యగల అర్హతను స్వంతం చేసుకున్నా - కొత్త పెళ్ళికొడుకుగా - ప్రథమ నమాగమం రాత్రి - అంత అందాల బొమ్మకీ అంత చేరువగా వున్న కృష్ణారావు దృష్టికి పద్మిని మరేరకంగా కనిపిస్తోంది. ఆ అందమైన సోగకళ్ళల్లో పసిపాపల నిర్మలత్వం తేటతెల్లంగా వుంది. నునుపైన చెక్కిళ్ళ విగారింపుతో పసివాళ్ళ పాలబుగ్గలే మెరుస్తున్నాయి. ఆ లాస్యంలో - పడుతున్న భంగిమలో, ఆ ముగ్ధ మోహన ఆకృతిలో మృదుమధుర లాస్యంలో - మానసికాద్వీ ఒక అద్భుత ఆకృతి లింగా కనిపిస్తోంది. సౌందర్యపు ముద్దలా వున్న పద్మినిలో - తన కారాధ్యనీయమైన ప్రతిమ లెన్నో విచిత్ర కాంతులతో కళ్ళముందు దర్శన మిస్తున్నాయి. తన హృదయంలో పులకింత. హృదయ కుపారంలో గగుర్పాటు... దైవనిర్మిత ప్రియమనసులో చిరుగంటల ప్రతిధ్వనులు ... కన్నయతతో కళ్ళు మూసుకున్నాడు కృష్ణారావు. మనసులో పద్మినిమూర్తి. ఆత్రంగా కళ్ళు కరిచాడు. పద్మినిలో శ్రీకృష్ణుని చాయలు.

(గత సంచిక తరువాయి)

“భగవాన్ !!! -

ప్రతివారిలోనూ - ప్రతి అణువులోనూ - నిర్వచించలేని శాస్త్రంలోనూ - నిశ్చితమైన అగాధాలలోనూ - అనంతమైన ప్రకృతి అణునణువునా - నీ ప్రతిరూపాలే ఐన జీవుల బింబ ప్రతిబింబాలలోనూ - అంతర్లీనమై దృగ్గోచరం కాని అవంత ఆత్మలోనూ - సువ్యే - నీ దివ్యరూపమే - నీ కాంతిపుంజ నమదాయాలే - నీ అఖండజ్యోతి తాలూకు అనంతమైన వెలుగే - కనిపిస్తోంది. ఆ తీవ్ర యతతో దరిచేరమని ఆద్యేస్తోంది - ఆ ప్యాయతతో ఆలింగనం చేసుకోమని ఆహ్వానిస్తోంది - కృష్ణా !!! - ఈ భావనెందుకింత పుదురంగా వుంది ? - ఎందుకింత అద్వితీయంగా అనిర్వచనీయంగా వుంది ? - శ్లాఘనీయమే నా మనసు ప్రేమపూరితమూ అనురాగమయమూ ఐపోతోందెందుకని - రాగ ద్వేషాలకూ, కామకోపాలకూ - మోహభ్రమాలకు - దూరమై - అతిప్రళాంతపూరిత మైపోతోందెందుకు ? -

ఎందుకు ??? -

కృష్ణారావు కళ్ళలో నీటి తెరల చాటులో - అమృతం వర్షించే భావనలో అనురాగపూరితమైన దృక్పథంలో - పద్మిని తాలూకు భావన అతి విచిత్రంగా వుంది.

పాలబుగ్గల పసిపాపలా - తన చేయూత నాపించే పసి పయసే కనిపిస్తోంది.

జరిగిన కథ - 11: తులశమ్మగారు గత జీవితాన్ని శ్రీవారిగారిలో చెప్పి హృదయభారాన్ని తగ్గించుకోంటారు. కృష్ణారావు తల్లి అవేదనని మాసి చలిస్తాడు. తల్లి కొరక ప్రకారం పెళ్లి చేసుకోనుటకు అంగీకరిస్తాడు కృష్ణ. కృష్ణ పెళ్లి పద్మినితో నిశ్చయమవుతుంది. కృష్ణారావు, పద్మినిని వివాహం జరిగిన కొద్దిగంటలకే పద్మిని తల్లి యశోదమ్మ మరణిస్తుంది. యశోదమ్మ కర్మకాండ అనంతరం పద్మినితో కూడ కృష్ణప్రియమైన తమ దగ్గరకే పంపమని రామచంద్ర రావుకి చెప్పి తులశమ్మ కృష్ణారావుతో కలిసి తమ ఊరు వెళ్లిపోతారు. పద్మిని, కృష్ణప్రియల రాకతో తులశమ్మగారి ఇంటిలో చైతన్యం వస్తుంది. కృష్ణారావు చర్చలకు అందరూ ఆకర్షితులవుతారు. శోభనం నాటి రాత్రి మూర్చనచ్చి పడిపోయిన పద్మినికి సేవలు చేసి అనునయిస్తాడు కృష్ణ.

మూర్తిభవించిన ఆ ప్రకాంత పదనంతో చుట్టూల్లిన చూస్తున్నానన్న భావనే పరమ పునీతంగా వుంది.

పద్మిని అద్భుతమైన నీ మూర్తిలాగే వుంది. ఐతే ఆ మూర్తిలో తనకు కనిపిస్తున్న ప్రతిరూపాలు వేరు. తనకు అనుభవ మాతృత్వ అనుభూతులు వేరు. తన మనసును స్పందింప జేస్తూన్న భావనలే వేరు.

పద్మినిని దగ్గరకు తీసుకోవాలనే వుంది.

కానీ భార్యగా కాదు.

ఆ భావనలో ఉద్దేశం లేదు.

పద్మిని పడిలో విశ్రాంతి తీసుకోవాల్సి వస్తోంది. కానీ భార్య భర్తలన్న భావన మచ్చుకకు కూడా లేదు. తనే పసిపిల్లాడినన్న భావన కలుగు తోందెందుకు ? ఆ పడిలో మాతృత్వపు అనుభూతిని మాత్రమే అందుకోవాలనిస్తోందెందుకు ?

ఎందుకని ? ? ?

“పద్మిని...”

కృష్ణారావు కంఠం తనకే విచిత్రంగా అనిపించింది.

మానసికాద్వీ విచిత్రంగా కనిపిస్తున్న భర్తని రెప్పవెయ్యకుండా చూస్తోంది పద్మిని.

“ఇప్పుడెలా వుంది? ... వాళ్ళ నొప్పులు...”

“సర్దుకున్నాయి.”

తను సర్దుకోబోతూ సిగ్గుపడింది పద్మిని.

“పడుకో...పడుకో...”

అప్యాయంగా పడుకోపెడుతున్న భర్తలో ఎటువంటి వికారమూ కన్పించటంలేదు.

చల్లని ఆ స్వర్ణంలో తనలో గూడు కట్టుకున్న బాధలూ, వ్యధలూ దూది పింజిల్లా ఎగిరిపోతున్నాయి.

ఏమిటి విచిత్రం ???

తనంత భయపడుతూ వచ్చింది ?

భార్యగా అతను దగ్గరకు తీయడమకుంది. తను విన్న వైరాగ్యాన్నే ప్రదర్శిస్తాడనుకుంది.

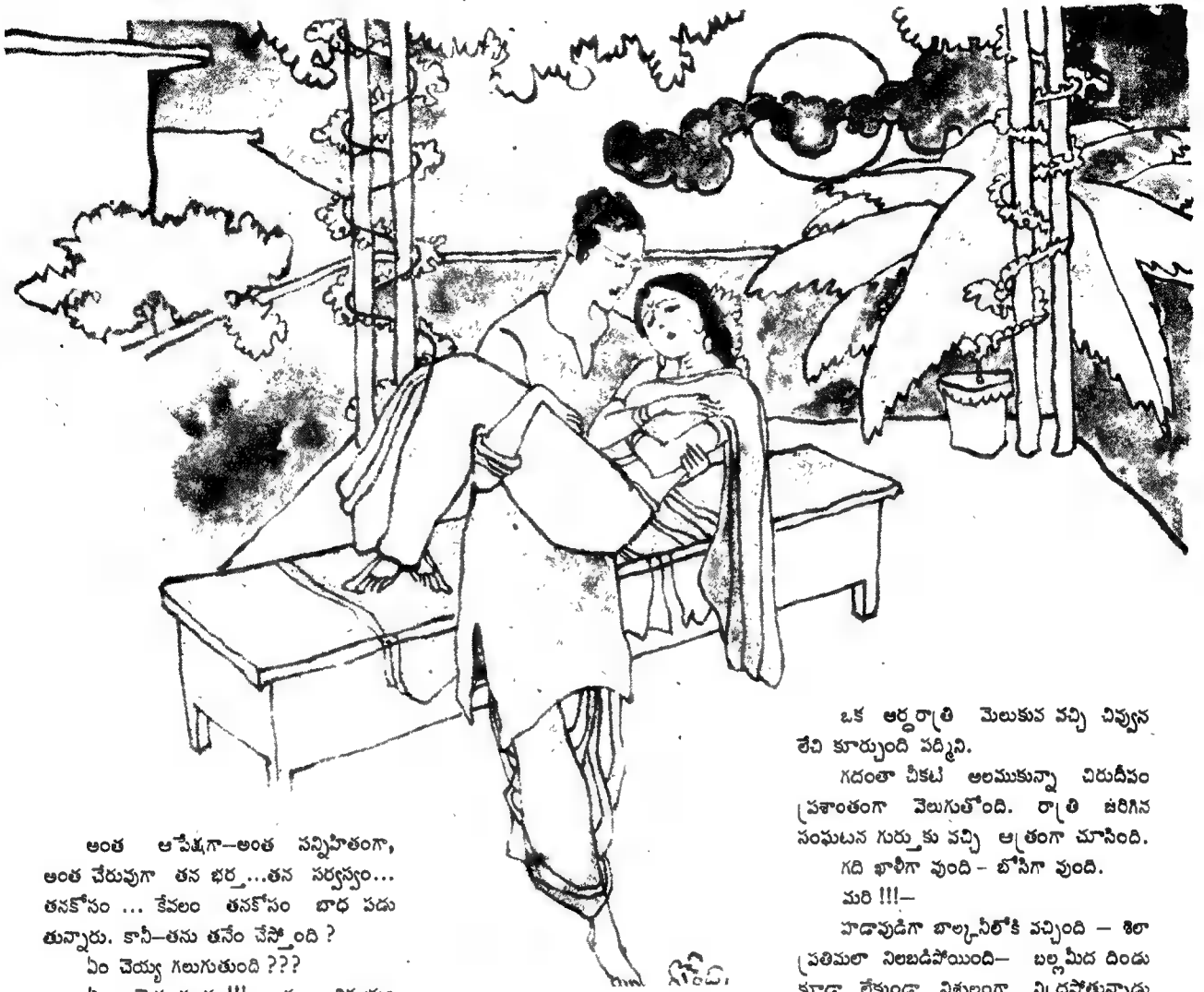
అత్యుత్తమ ఆశలు వి విభంగానైనా తీరేవికావనే దృఢ నిశ్చయంతోనే వచ్చింది. కారణం తన అనారోగ్యం ఒకటి. రెండవది. భర్త వైఖరి...

కృష్ణారావు మెదదాకా దువ్వట్ కప్పతుంటే - అలోచించే వాపికలేనట్టు కళ్ళు మూసుకుంది పద్మిని. గుండె వేగంగా కొట్టుకుంటుంది. రోజుకన్నా కూడా... ఇంకా ఎంతో వేగంగా - తనకతి పరిచితమైన హృదయ స్పందన. వింత శబ్దంచేస్తూ విచిత్రంగా వినిపిస్తోంది. గుండె చిక్క బట్టినట్టు బాధ భరించలేనట్టు అందమైన కమబొమ్మలు విచిత్రంగా ముళ్ళు పడ్డాయి.

“పద్మిని... ఏమిటి బాధ !!!!”

పద్మిని కళ్ళల్లో చివ్వున నిశ్చయ తిరిగాయి.

ఆత్రంగా తనవంకే చూస్తున్నాడు కృష్ణారావు.

అంత ఆపేశగా-అంత నన్నిహతంగా, అంత చేరువుగా తన భర్త...తన సర్వస్వం... తనకోసం ... కేవలం తనకోసం బాధ పడు తున్నారు. కానీ-తను తనేం చేస్తోంది ?

ఏం చెయ్య గలుగుతుంది ???

ఏం చెయ్యగలదు !!! -అసలు విషయం ఏలా చెప్పగలదు ???, దిండులో తలదించుకుని ఏడుస్తోంది పద్మిని.

ఆత్మీయుల సన్నిధిలో ఆవేదన అడుపులు తప్పవుంది.

నిశ్చిన్మై వేదన కార్మిచ్చులా వేదమా వుంటుంది.

తన వారున్నారన్న భావన బేరతనాన్ని అధికం చేస్తుంది. అందుకే ? - అందుకేనా ఇంత బాధ???

ఎందుకీ బాధ ???

“పద్మిని...మన మధ్య ఎటువంటి ఆర మరీకలూ వుండకూడదు ... నా ప్రవర్తనను బట్టి అర్థం చేసుకున్నావనే అనుకుంటున్నాను... ఎంతో కాలం దైవపరమైన ఆలోచనలతో- దైవంతోనే గూడు కట్టుకుని వున్న మనుషుతో- దైవం కోసమే వుండే హృదయంతో నా తప్పి కోసం బ్రతికాను. కానీ-దైవం నా కట్టు తెరిపించాడు. ■ పంథాలో నడవటానికి నాకునుమరి నివృటానికి నిరాకరించాడు. సంకుచిత మనుకుంటున్న ఎందరి మనసులనో నాకు అదర్భంగా చూపించాడు. సర్వవ్యాప్తమైన తన

ఉనికిని అర్థంపెట్టి చూపించాడు. నా సరిధిలో నీకు చేతనై సంతో-నా జీవిత మేరకు తనే నిండి వున్న ప్రాణులకు న్యాయం చెయ్యమని ఆదేశించాడు. అందుకే ... పద్మిని - అమ్మలో కృష్ణయ్యని చూశాను. అమ్మ కన్నీళ్ళను చూడ లేకపోయాను. పదినలోనూ ఆయన్నే చూశాను. అందుకే ఆవిడ బాధను భరించలేకపోయాను. ఫలితంగా మన మిహాం జరిగింది ... పద్మిని - సువుగ ఎవ్వరివల్లా ఏ రకమైన బాధనూ అను భవించటం వేమ సహించలేను. ఆ బాధ నావల్లే కలిగిందైతే - అంతకుమించిన భగవదవచారం మరొకటి వుండదు. సువుగ- నాలో నిన్ను చూసుకో- నీ కష్టాలూ- బాధలూ నీతో చెప్పి కన్నుట్టే నాతో చెప్పకో- తిర్యటానికి ప్రయత్ని స్తాను. కాదు కాదు- తీవ్రంగా కృషి చేస్తాను- ఆ తప్పి నాకు దక్కనియ్యి పద్మిని-”

కృష్ణారావు కళ్ళలో మెరుస్తున్న ఆర్తరతకీ -

ఆ కంతంలో వివిస్తున్న దైవ్యానికి -

ఆ మూర్తిలో కనిస్తున్న పవిత్రతకీ - నిశ్చేష్టురాలైంది పద్మిని.

ఒక ఆర్తరాత్రి మెలుకున వచ్చి చివ్వున లేచి కూర్చుంది పద్మిని.

గదంతా చీకటి అలముకున్నా చిరుదీపం ప్రశాంతంగా వెలుగుతోంది. రాత్రి జరిగిన సంఘటన గుర్తుకు వచ్చి ఆత్రంగా చూసింది.

గది ఖాళీగా వుంది - బోసిగా వుంది.

మరి !!!-

వాదావుడిగా బాల్కనీలోకి వచ్చింది - శిలా ప్రతిమలా నిలబడిపోయింది- బల్లమీద దిండు కూడా లేకుండా నిశ్చలంగా నిద్రపోతున్నాడు కృష్ణారావు.

వెన్నెలో స్పటికంలా మెరుస్తున్న భర్తని చూస్తూ -

ఆ వర్షస్సుకి ముగ్ధురాలౌతూ-కృష్ణారావు కాళ్ళ దగ్గరే కూర్చుండిపోయింది.

జడలో ఆరచిచ్చిన మల్లెలు మత్తుగా నవ్వుతున్నాయి.

జాజాల సువాసన గాలిలో కలిసి అల్లరి పెడుతోంది, మాలతీ లతలు మధురంగా పలక రిస్తుంటే. మత్తెక్కించే సువాసనలు కలగా పులంగా కమ్ముకుంటుంటే - పద్మిని పెదాలు మధురంగా విచ్చుకున్నాయి. మరుక్షణంలో బాధతో ముకుళించుకు పోయాయి.

గుండెను పట్టినాక్కే బాధ-

చిరపరిచితమైన వోర్పుకోలేని బాధ.

తన వశంతో లేక చిత్రహింసలు పెట్టే బాధ... గుండె ఆరచేత్తు రుద్దుకుంటూ బల్ల మీద తల వాలుకుంది పద్మిని.

అలికిడికి మెలుకున వచ్చింది కృష్ణారావుకి పరిసరాలన్నీ షణం కొత్తగానే అనిపించాయి

ఇటీవల ఆల్ ఇండియా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్ (న్యూఢిల్లీ) వారి తెలుగు సంఘం 'చైతన్యలహరి' రక్తాక్షి ఉగాది ఉత్సవం జరుపుకొన్న సందర్భంలో శ్రీ ఇచ్చాపురం జగన్నాథరావు ప్రసంగిస్తున్న దృశ్యం. శ్రీ గౌరీశంకర్, శ్రీ ఎమ్. విజయ గోపాల్ గార్లను కూడా చిత్రంలో చూడవచ్చు.

ఏదో గుర్తుకు తెచ్చుకుంటున్నట్టు దిక్కులు చూస్తూ - పద్మిని చూసి చివాలన లేచాడు. "పద్మిని ... ఏమిటి? - ఇక్కడికిచ్చా వెండుకు..."

బాడలో మెలికలు తిరుగుతున్న పద్మిని జవాబు చెప్పలేకపోయింది.

"బాధ. గుండెలో నెప్పి... దాహం..."

కర్మ యోగి

అంత చలిలోనూ విపరీతంగా చెమటలు పట్టి మెలికలు తిరుగుతూ బాధ అణచుకొనటానికి వ్యర్థ ప్రయత్నం చేస్తున్న పద్మిని అమాంతం ఎత్తుకుని మంచం దగ్గరకు తీసుకు వెళ్లాడు.

దిక్కు సర్ది దుప్పటి కప్పుతూ దీనంగా చూస్తున్న పద్మినివంక వోదార్పుగా చూశాడు.

"ఆ... ఆ! అవు..."

మంచినీళ్ళు రెండు గుటకలు మింగి ఇంక చాలన్నట్టు వారింపింది.

ఏమైందని అడగటానిక్కూడా నోరు రాలేదు కృష్ణారావుకి.

"నాప్ప! ఇక్కడా?"

ఎడమవైపు ఛాతీమీద వెయ్యి పెట్టిన కృష్ణారావుకి ఆశ్చర్యాన్ని అణచుకోటం కష్టమైంది.

మామూలుగా గుండె కొట్టుకునే "ఠక్-ఠక్" అన్న శబ్దం బదులు విచిత్రమైన శబ్దం అరచేతికి తగులుతోంది. శబ్దాక్షరానికి ఆ శబ్దం వికృతంగా విన్పించటం చేతిని స్పర్శించటం గమనించి కృష్ణారావు మొహం వివర్ణమైంది.

"పద్మిని..."

"...క్షమించండి... నాకు గుండె జబ్బు కూడా - అయితే... అమ్మకి, కృష్ణకి ఇది అంత

ప్రమాదం కాదని చెప్పించాను... కానీ... కానీ నేను..... నేను దాంపత్య జీవితానికి అర్హురాలని కాను... అమ్మ తృప్తికోసం... మిమ్మల్ని మోసం చేశాను... అత్తయ్యని మోసం చేస్తున్నాను..."

రెండు చేతులతో తల దాచుకుని పసిపాపలా వెళ్ళిళ్ళు పెడుతున్న పద్మిని నిశ్చేష్టుడై చూస్తూ వుండిపోయాడు కృష్ణారావు.

* * *

పద్మిని గది బైటకు వచ్చాక తంపై కెత్తలేకపోయింది.

నలిగిన పువ్వులూ - ప్రయత్నపూర్వకంగా సర్దుకున్నట్టున్న చీర కట్టడం నిద్రలేనట్లు ఎలాబారిన అందమైన కళ్ళూ - తడబడుతున్న నడక - తల పంచుకున్న వైఖరి ఇంటిల్ల పాదికీ - కొత్త అర్థాలు చెప్పి... సరికొత్త ఉపాదానాలకు లావిన్యపెట్టేది.

అతంగా తనవంక చూస్తున్న అత్తగారికి సమాధానం చెప్పలేనట్టు తలవాలుకుంది.

ఎగతాళి. పట్టించబోతున్న లక్ష్మిమంచి మృదువుగా తప్పించుకుంది.

తెల్లవాహ్ని నిద్రలేక మథనపడిన కృష్ణ ప్రేయ పద్మినివంక ఆవేదనగా చూసింది. బుజాలు పట్టుకు కళ్ళతోనే ప్రశ్నించింది.

■ కన్నీటిపాఠ అర్థాలు తెలుపు పద్మినికి. ఆ మూగవేదన రాలాకు అంతర్గతమైన హృదయ తెలుపు.

అపరేక్షితు, ఇతర వైద్య చికిత్సలతో నిరాశచెందిన సోదర, సోదరీ మణులు అనేకమంది మానసిక అస్థిమంతులయి ఇబ్బంది పడుతుంటున్నారు. ప్రతి పురుషుని వంశ్యాదోష నివారణ కొరకు.

వివరములు ఉచితం ప్రోత్సాహకార చికిత్స గలదు.. ఈ మానసిక ముఠాలో స్వయంమంగా సంప్రదించుటకు

— తెనాలి —

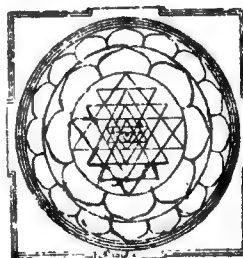
గురువారం } మధ్యాహ్నం.. 10. 12-00 నుండి ఆదివారం } సాయంత్రం.. 10. 5-00 వరకు

— విజయవాడ —

మంగళవారం } మధ్యాహ్నం.. 10. 12-00 నుండి బుధవారం } సాయంత్రం.. 10. 5-00 వరకు శనివారం }

శ్రీ నాగార్జున మూలికా ట్రాడీరం ప్రొఫెసర్ కె.ఎస్. రామాలయం లి. 24 వై.ఎస్. కె. రెడ్ క్రాస్ హాస్పిటల్ తెనాలి. 522 202.. విజయవాడ.. 520 003..

ఔ నిరాశ-నిస్పృహ వద్దు! సుఖం-రాధం-వృద్ధి సాధిస్తారు

ఇదిగో! అందుకే శ్రీచక్రం పరమేశ్వర భూతాశక్తి మీకోరికలు తీర్చుకోండి విజయం సాధించండి పురోభివృద్ధి ప్రయోగం పొందండి!

దరిద్రం వోవా! సమస్యలు పరిష్కారం కోవా! విద్య, ఉద్యోగం పెళ్ళి, సంపాదన, పుణ్యరాలు, ధనసాధనం, ఆరోగ్యం, బలం, శాంతి, నాశనం సుఖజీవితం... ఏమిటి మీ కోరిక? తీరడానికి ఏం చేయాలి? ఆదిత్యం కరుణ దివ్యమంత్రంతో పునీతం కాబడిన పూజాపన్నులు, విజయసాధనకు దివ్యం, పరమేశ్వర శక్తి, తయారుచేయించి పంపుతాము! ధరించి జయం పొందండి! నేటివాయిండి!

జనక్తి (పరమేశ్వర)

17/39 కోడండరామనగర్ టెక్ మిక్ నగర్ హైదరాబాద్-500 660

సాధలు చిక్కబెట్టుకు చూస్తున్న ఆ లేత పొడయపు రోతులు తెల్పు తనకి.

అందుకే చిన్నగా నవ్వింది.

నిజంగా నవ్వింది.

ఐనా కన్నీళ్ళు తోణికాయి. అర్ధరహిత మైన ఆ కళ్ళ కళ్ళనంక గుచ్చి గుచ్చి చూస్తూనే వుంది కృష్ణ.

"బావగారు మానవమాతృదుకాదు కృష్ణ... దైవం. మన పాతిట దైవం. నిజంగా అద్భుతమంతా మనది -"

అటుగా వెడుతున్న తులశమ్మకి పద్మిని మాటలు న్నవ్వంగా వినిపించాయి. ఏదో అడగా లని ఆరావడమున్న అవిడ పృథ్వీ యం - భరించలేనంత సంతోషంతో నిండుపోయింది.

* * *

■ రోజు రాత్రి చెప్పకుండానే పెండరాళే నస్తున్న కొడుకునిమానీ ఏనుగెక్కినంత సరిగ్గ పడిపోయింది తులశమ్మ.

కృష్ణారావు మొహం క్రశాతంగా వుంది. న్నవ్వంగా వుంది. నిర్మలంగా వుంది. తను భయపడ్డ భావాలే కనిపించకపోవడంతో - మనసు రోనే దేముడికి దణ్ణాలు పెట్టుకుందానిడ.

"ఇవళకూడా ఎందుకక్కా -"

వోపికగా పూలజడి వేస్తున్న తనని యధా లాపంగానే అందని ఎంత సరిపెట్టుకుందామన్నా మధ్యాహ్నంనుంచీ సమాధానపడలేకపోయింది లక్ష్మి. ఎంతో సన్నిహితంగా వుండే తన దగ్గర కూడా ఏదో దాచాలని ప్రయత్నించటం కని పెట్టుకోలేదు.

"భగవంతుడా కృష్ణకు వారసత్వపు లక్షణాలు రాకూడదు. పద్మినికి నా దురదృష్టం రాకూడదు."

మనసులోనే మథన పడుతున్నా పైకి ఎంతమాత్రం తేలలేదు లక్ష్మి.

ఆపరంజితి అడుగుపెడుతున్న పద్మినికి ఆదరంగా ఎదురు వెళ్ళాడు కృష్ణారావు.

"ఇవళెలా వుంది? -"

■ ఆదరణని తట్టుకోలేకపోయింది పద్మిని.

తనదో అన్యాయం చేసినట్టు - అతని జీవితం తనవల్లే నాశనమైపోయినట్టు కేవలం స్వార్థంకోసం నిజాన్నిదాచి అమాయకులతో చెలాకాలాడుతున్నట్టు. ■ పాపం తనని నిలుపునా దహించి తీరుతుందనీ... జీవితాంతం అనీ శిక్ష భయంకరంగా వెలండి తీరుతుందనీ రోహత్యం కుమిలిపోతునే వుంది. ఎన్నరూ చూడలేని-ఎన్నరూ చూడకూడని కన్నీటిని ఇప్పటిదాకా అతిప్రయత్నం మీద దాచుకుంది. ఇప్పుడా అవసరం లేదు. కన్నీటితో కాళ్ళు కడిగివా నిష్క్రమణికోసం అర్పించివా - తన బాధంతా చేప్పకోవాలనుకున్నా-బాధలేలే అవకాశ మంటూ ఏదైనావున్నా - ఇదే సమయం-ఆ అవకాశం ఈ సన్నిధిలోనే దొరుకుతుంది.

18-5-84 ఆంధ్రవిశ్వాకర్షణ 57

"అలా బాల్కనీలోకి వెడదారా-"

తను కోరుకునేది ఈ అవకాశాన్నే.

"ఇవళ భోజనం చేశావా? -"

పరిశీలనగా తననే చూస్తుంటే-మాటలు కరువై నట్టు తలదించుకుంది.

"లేదు కదూ..."

"....."

"మనసు బావుండకా?... శరీరం బాగుండకా??? -"

"రెండూ..."

పద్మిని కళ్ళు చివ్వున నీటిని చిమ్ము తున్నాయి.

"మనసు బావుండకపోతే బాగు చెయ్యటానికి నేనున్నాను... శరీరం బావుండకపోయినా..."

"అవును... అన్నిటికీ అన్నివిధాలా నన్నాడు కోటానికి మీరున్నారు. మీరు మానవమాతృలు కారు..."

ఇబ్బందిగా మాళాడు కృష్ణారావు.

"అంతంత పెద్ద మాటలెందుకు పద్మిని - ఎవరి మనసునూ బాధపెట్టే తత్వం కాదునాది. అలా అని నా మనసునూ బాధపెట్టుకోలేను. కారణం చెప్పానుగా-ఆ భగవంతుడ్ని బాధపెట్టే నట్టువుతుందని. ఇది కనీస ధర్మంగా నేననుకుంటున్నాను. ఇందులో పొడొల్పిన అవసరం వుంటుందా? -"

ఆ పవిత్రమూర్తి వంక ఆరాధనతో చూసింది పద్మిని. తననే సూటిగా చూస్తున్న ఆ కళ్ళవాడిని తట్టుకోలేకపోయింది.

"...పోనీ మానవధర్మంగా - మీరు మానవుడిగానే వాళ్ళకుంటూ-మానవ ధర్మాలను నెరవేర్చాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. కదూ-"

నిచ్చటికి - ఇబ్బాటికి పద్మినిలో ఎంతో మార్పు కనిపిస్తోంది.

ఒక్కజోలోనే! ఇంత మార్పు సహజమా? సహజమేనేమా !!

ఆ కళ్ళలో బెరుకు స్థానంలో ఆరాధన చోటు చేసుకుంది.

మాటల్లో క్రొత్తదనంపోయి సన్నిహితత్వం ధ్వనిస్తోంది.

ఆ తీరులో లాభిత్వంతోబాటు ఆస్యాయక కన్పిస్తోంది.

ఆ మూర్తిలో ఆత్మ విప్రసం అంతర్గతంగా వుంది... అర్ధంలేని భావాలతో అగమ్యం లోకి త్రొంగుమాస్తోంది.

అనంతమైన పొడయపు రోతు గమనిస్తూ మౌనంగా వున్నాడు కృష్ణారావు.

"సమాధానం చెప్పండి -"

పద్మిని కంతం జాలిగావుంది.

"అవునేమా !!!"

అనిశ్చయంగా అన్నాడు కృష్ణారావు.

"మరి అటువంటిప్పుడు - మానవ సహజ మైన కోరికలు దూరంగా పారిపోవుగా... సిగ్గుతో ఎరబడిన మొహాన్ని దాచుకుంటూ - ఏదో చెప్పబోయి - మరేదో చెప్పినేమానన్న ఆలోచనలో పడిపోయింది.

తొందరపడ్డానేమోనన్న భావనా -

ఎక్కువ పరిచయంకూడా లేకుండానే - సచ్చిగా అడిగేశానేమోనన్న బాధ -

భార్యగా - అనకూడని మాట అన్నానా అన్న సందేహం -

చుట్టుముట్టే ఉక్కిరి బిక్కిరి చేశాయి పద్మినిని.

అసలు విషయం అర్థమై పోయింది కృష్ణారావుకి.

పద్మినిపడే బాధ, దిగులూ, వ్యధ అంతా స్వార్థంకోసంకాదు.

"తనకోసం"

భర్తకు అన్యాయం చేస్తున్నానేమోనని - తనవల్ల 'తన'కి శారీరకంగా మానసికంగాకూడా సుఖం వుండదేమోనని...

పీచిపిల్ల. ఈ భర్తకి కావల్సిన నిజమైన

తెలుగుకోండి

గ్రేట్టాక్కు అంధ్రమరియం సెంట్రలు సెల్లూక్కున్నాయి. రాయచోటి కోనేటిపల్లి దినాల్లు లెక్కన వ్యాసట్టు బాగాలు, తరికిలు సెల్లూక్కు అన్ని దింపయాల వెల రు. 25.

జుర్రుంటాక్కు రాజీవ్ పన్నుల దినాల్లు రాయచోటి కోనేటిపల్లి కోనేటిపల్లి దినాల్లు, పన్నుల దినాల్లు, సెల్లూక్కు అన్ని దింపయాల వెల రు. 25.

వీధివారందరినీ: బాగోళ్ళు సహకారం, అనేక వీధివారందరినీ రాలు, వివిధ వస్త్రాలు, పిటీషన్లు, పూర్వములు వాస్తవికంగా అనినాటి అనేక వస్త్రాలు అన్నియు వెల రు. 12. నేటివరకు వచ్చిన అన్ని మార్పులతో అడ్డంకు మూర్తిగారు అందరికీ తెలిసినా తెలుగులో వాకారు పోస్టు భాగ్యం 7 అదనం ఏ రెండో వాస్తవిక ఉపతంత్రం దీని సమగ్రం, 2 ఇందియంగు, వెంగళరావు వరదీలాంతు సహకారం, సహకారాలు 500000 కు వాస్తవిక మోతు విపి పి. ద్వారా దినాల్లు.

వధువు కావలెను

8 లక్షల అస్తి కల్గి, వెలకు రు. 1700 లు ఆరాయంగల 29 సం. అందిమై వ (B.A.) యువకునికి బావసలిమైన 'ఎర్రటి సంవత్సరపు' కాలా. ఎంతకుపులు, విదాకులు తీసుకున్నారై నా ఏ బాధరంది లేని గృహ కృత్యములు వేర్వేరు గుణవంతకూ యుండాలి. వదుపు, వదుపు, కుల, మత, ప్రాంత, గతవర్షం ప్రవృత్తి లేదు. ఎర్రటి సంవత్సరపు వధువు ప్రాధాన్యత. పూర్తి వివరములకు 'బి.ఎ.' సంపాది.

Box No. W 217
C/o ఆంధ్రవిశ్వాకర్షణ,
గండివగరం, విజయవాడ-3.

డా. ఎ. ఎ. కె. రావు, B.A.

చైతన్య విద్యార్థి, వైద్యవిద్య, సైక్స్ న్యూనరిటీ
వివాహము వాయిదా వేయ
నవరం లేదు. వాస్త
ప్రయోగం, నరముల బం
హీనత, శిశుస్థితినిము
లకు ఆయుర్వేద చికిత్స.
పోస్టుద్వారా చికిత్స కలదు.

రాహూన్ క్లినిక్

టి. బి. రోడ్, తెనాలి.

ఫోన్ : 3700 & 4010.

ఇంకా పొడుగు ఎదగండి

2' - 8"

మాతన శాస్త్ర పద్ధతులతో
వ్యాయామములతో ఎక్కువ
పొడుగుకండి. ఆరోగ్యవంతులు
అనండి. స్త్రీ పురుషులకు
ఎల్లరక ఆసునైనది. దీని
వంటి కోర్కె, లేక పుస్తకం
మరొకటి ఎంతమాత్రం లేదు. వివరములకు
హిందీలోని తెలుగులోగాని ఉచితం.

NEW C.T. HOSPITAL
806, Dr. Mukerjee Nagar, Delhi-9.

డా. కె.యల్. పారాయణ

చైతన్య విద్యార్థి, వైద్యవిద్య

చర్మవ్యాధులకు, స్త్రీల వ్యాధు
లకు, పక్షవాతం, సుఖ వ్యాధు
లకు, నెక్కు, నరముల
బలహీనతలకు, ఆయుర్వేద
చికిత్స.

పోస్టుద్వారా చికిత్స కలదు.

లక్ష్మీ కుమారి క్లినిక్,

మెయిన్ రోడ్, తెనాలి.

సంతానము లేదా?

గర్భవత్తును, భూస్థిలో నెప్పులు, ఎక్కువగా తెలుపు,
ఎర్రపు రుతుస్రావము అగుట, గర్భములు నిలువనివారు,
సంతానము లేదా? ఉత్తమ చికిత్సకు సంబంధించి ప్రతి
శిషి అధికారులతో ప్రాక్రమే రోగిలను చేయదురు.
తదితర దినములలో ముందు అనుమతి పొంది రావలెను.

నాగు ఫార్మశి,

సంతానమునకు ఉత్తమ తయారు చేయుచున్న

గాంధీనగరం, నిజామాబాద్ - 534301

ఇటీవల నగర కేంద్ర గ్రంథాలయ సంస్థ (పాఠశాలబాదు)లో మానవ ఆర్థిక విప్లవం
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్మికుల అసోసియేషన్ వారి సంయుక్త అధ్యక్షులలో కాన్వీనర్ కార్మికుల
ప్రదర్శన మరియు కవి సమ్మేళనం సందర్భంగా ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేసిన శ్రీ సముద్రాల
జూనియర్ ప్రసంగిస్తున్న దృశ్యం. ప్రక్కనే ఉన్నవారు కార్మికులను సుధామ.
శ్రీ జి.ఎన్.ఆర్. శ్రీ రోపల్లి అనంద్, శ్రీ రఘుశ్రీ, శ్రీ కె.వి. బాస్కరావు
(సభాధ్యక్షులు) లను కూడ ఈ చిత్రంలో చూడవచ్చు.

కర్మయోగి

సుఖం శరీరపరమైంది కాదనీ - సంసార సుఖం
కోపమే వివాహం చేసుకోలేదనీ - ఈ సుఖాలు
తననెంత దూరమైతే - అసలైన చిన్నయ్యానం
దానికీ, భగవన్నామపూజకీ తనంత దగ్గరొకా
ననీ - నిజానికి అంతర్లతంగా తను ఆశించేది
కూడా అదేననీ పద్మినికి ఏ విధంగా చెప్పాలి???

ఏవిధంగానైనా సరే చెప్పాలి.

అవిడ అశాంతిని దూరం చెయ్యాలి.

ప్రశాంతికి మరింత దగ్గరదాన్ని చెయ్యాలి.

తన లక్ష్యం సుష్టంగా కళ్ళ ముందు
నిల్పింది

మరింత ప్రశాంతంగా వెలుగుతున్న భర్త
కళ్ళను విష్ణుయంగా చూస్తోంది పద్మిని.

“పద్మిని - నేను విన్నంతవరకూ - నిన్ను
గమనించినంతవరకూ - నువ్వు విద్యాధికురాలిని -
భగవద్గీతను జ్ఞానంగా చదివినదానివే అవునా?”

అవుననీ కాదనీ చెప్పలేక పోయింది పద్మిని
“మనం భార్య భర్తలంగా కాదు. అంత

కన్నా సన్నిహితమైన ఆత్మవరమైన అను
బంధంతో మాట్లాడుకుందాము - అమ్మకి

నేనంటే మమకారం ఎక్కువ అందుకే అందర్లా
నేనూ పెళ్ళి చేసుకోవాలనీ - తను మనవల్ని

ఎక్కుకోవాలనీ-ఈ వంశం నిలవాలనీ- ఎంతో
కలవరించింది...”

“అవునవును... మన పెళ్ళి అయేదాకా
జరిగిన విషయాల్నినీ నాకు తెల్పు... ఆత్మయ్య

గాదూ- అక్కయ్యా- జ్ఞానంగా నాకు
చెప్పేకాదు.”

పద్మిని కంఠం గడ్గదంగా వుంది.
గతాన్ని వినలేదనీ-విని ఆ బాధను తట్టుకో

లేదనీ- చెప్పేసందదులె- ఆ లేత మనసు తనేదో

చెయ్యలేదన్న బాధ పడటం తప్ప- తను ఆశించే
ప్రయోజనం నెరవేరదనీ- ఇంక ముందు చెయ్య
గలిగింది చెయ్యాల్సింది, మాత్రమే విడమర్చి
మాట్లాడటం, వాదాల్పు నందించి ఆ కన్నీళ్ళను
శాశ్వతంగా తుడవబాన్చి మించిన కర్తవ్యంలేదనీ
నిశ్చయించుకోవాలనీ ఎక్కువసేపు పట్టలేదు
కృష్ణారావుకి

“పద్మిని, ఏ క్షణాన ఏం జరుగుతుందో

ఏ క్షణం ఎవరికి ఏ విధంగా నిర్దేశింపబడిందో-

ఏ క్షణం మన జీవితాన్ని అనూహ్యమైన మలుపు
తెప్పేతుందో ఆ జగన్నాటక సూత్రధారి ముందే

నిర్ణయించి వుంటాడు. ఆ నిర్ణయం ప్రకారమే
మనం నిర్ణయాలు తీసుకొనటం జరుగుతుంది

ఆయన మామించిన పంధానే మనం అనుసరిం
చటం జరుగుతుంది. మొదట్నుంచీ వివాహ

మంటే విముఖత్యం వున్న నమ్మ వివాహం చేసు
కోమని ఆదేశించింది ఆయనే- నాతిగల బ్రహ్మ

చర్యం గడవవల్సిందిగా పరిస్థితులు కల్పించింది
ఆయనే- ఇందులో బాధపడే అంశంగానీ, బాధ

పడల్సిన అగత్యంగానీ వుండదు- వుండకూడదు.
అన్ని యోగార్థానికి కర్మయోగం అత్యంత సులభ

మనీ- సర్వలకూ ఆచరణయోగ్యమనీ-
ప్రయోజనాన్ని నావల్ల తన వాళ్ళకి అంద

జెయ్యాలనీ ఆయన సంకల్పం కావచ్చు. అందుకే
నా మనసు నాకే విచిత్రమవుందే విధంగా మారి

పోయింది. తన ఆభీష్టం, నా ఆభీష్టం కూడా
తీరాలనే ఇటువంటి పరిస్థితిని కల్పించివుంటాడు.

జరిగేదానికీ, జరగబోయేదానికీ- మనం కర్తలం
కాము. నీ మనస్సు ప్రశాంతంగా పోయినా వుండు

కుంటే- అదే నీ పరంగా సువర్ణ చేసే మహో
పకారం. అప్పుడే నీ విధిని సువర్ణ సక్రమంగా

నెరవేర్చిన దానివి అవుతావు.”

ధర్మ పథం

-బుట్టు పేంకట రమణయ్య

సదభిప్రాయం

తప్పిందికాదు." అని సమాధానం ఇవ్వడం పరిపాటియే! కొందరు విద్యాంసులు స్థానీపులాక న్యాయంగా చూచేమనీ, బాగానే వుందనీ ఎటూకాకుండా అభిప్రాయం ఇస్తారు.

కొన్ని పుస్తకాలలో సగం పేజీలు సదభిప్రాయాలే కానవస్తాయి.

గంధం విలువ సదభిప్రాయాలమీదనే ఆధారపడి ఉండదు. స్వయంగా విలువలేని దానికి సదభిప్రాయాలు విలువను చేకూర్చలేవు. విలువలేని వాటిపై మంచిగాజేస్తే అభిప్రాయపు దాతల గౌరవానికే లోటు. రచయిత సదభిప్రాయాలపై ఆశ పెట్టుకోక తానే తన రచనకు విలువను చేకూర్చుకోవాలి. స్వయంగా విలువ ఉన్న రచనను అందరూ మెచ్చుకుంటారు. సదభిప్రాయం చేర్చకపోతే తమ రచనకు విలువ ఉండదని రచయిత భ్రాంతి పడకూడదు. విద్యాంసుల అభిప్రాయాలను ఆశించక రచయిత శ్రమించి విలువైన రచన చెయ్యడానికే ప్రయత్నించాలి. దానివల్ల ఇతరులను ఆశ్రయించే శ్రమ తగ్గుతుంది. ముగ్ధుల వ్యయంకూడా కొంత తగ్గుతుంది. ఉత్తమ రచన ఎప్పుడూ సదభిప్రాయాన్ని యాచించకూడదు.

తన్ను పాగడినవాళ్ళను మెచ్చుకోవడం, నిందించినవాళ్ళను తిట్టుకోవడం సాధారణంగా మానవుల స్వభావం. కొందరు ఇతరుల నిందలను పట్టించుకోక తమ్ము గూర్చిన ప్రశంసలనే నలుగురుకీ చెప్పకుంటారు. కవుల సంగీతీ, రచయితల సంగీతకూడా యితే! తమ రచన బాగా ఉన్నదని చెప్పేవాళ్ళని పాగడడం, బాగులేదన్నవాళ్ళను తిట్టడం సామాన్య రచయితల లక్షణం. ప్రఖ్యాత విద్వత్కవులు తమ పుస్తకాలపై సదభిప్రాయాలిస్తే, తమ రచనకు శోభ కలుగగలదని, వారిని ప్రార్థించి సదభిప్రాయాలను సంపాదించి గంధాదిని ఘనంగా అచ్చు వేసుంచుకోవడం తరచు కానవస్తుంది. పుస్తకం ఎలాగున్నా సదభిప్రాయం లభించవచ్చును. "రచన బాగా లేకపోయినా మీరు ప్రశంశిస్తూనే అభిప్రాయమిచ్చారే!" అని అభిప్రాయ ప్రదాతను అడిగితే" ఏం చెయ్యమంటారు? సదభిప్రాయం కోసం రచయిత పదిసార్లు తిరిగాడు. ఇయ్యక

భర్తవంకే కన్నార్పకుండా చూస్తోంది పద్మిని. కన్నీళ్ళు ముత్యాలలా బుగ్గలమీద జారుతూనే వున్నాయి. "...ఏమిటిది? ఈ కన్నీళ్ళేమిటి చిన్న పిల్లలా..." చిన్నపిల్లని బుజ్జగిస్తున్నట్టే వుంది. "...నేను నిజంగా అదృష్టవంతురాలని - కల్లి, తండ్రి, దైవం..." "చాలు-చాలు" చిన్నగా నవ్వుతూ లేచాడు కృష్ణారావు. "...మీరు, మీరెక్కడ పడుకుంటారు ... మీరే ఇక్కడ పడుకోండి...నేనే..." ఎంతచెప్పినా దుఃఖాన్ని అదుపులో పెట్టుకోలేకపోతున్న పద్మినిని జాలిగా చూశాడు కృష్ణారావు. "నీ ఆరోగ్యం సరైంది కాదు - నీకన్ని ఔషధాలూ చెయ్యాలిని బాద్యత నామీదుంది. మన సంసార రహస్యం నీమనసులోనే వుంచుకుని అమృత మనశ్శాంతి నందించటం - అన్నివిధాలా ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోటం నీ చేతుల్లో వుంది. ఇంక ఏమింటావా?" ఆ కళ్ళలోని లేజన్నూ - మనిషిలోని యర్పహూ-పద్మినిని మూగదాన్ని చేశాయి. "పాలు...పాలు తీసుకోండి." "కృష్ణార్పణం" పెదాల విరుపులోని అందాల హరివిల్లును ప్రతిభురాలై చూసింది పద్మిని.

* * * తెల్లవారుతుండగా మెలకువ వచ్చింది పద్మినికి. బ్రహ్మకాలం దాటుతోందేమో... గాభరాగా మంచం దిగింది. పడక నర్తి బాల్కనీలోకి వచ్చింది. కృష్ణారావు అప్పటికే యోగాసనంలో నిశ్చలంగా కూర్చుని వున్నాడు. ■ అరమోడ్లు కళ్ళలో చిన్నికృష్ణుని చిద్విలాసాలు దాక్కిని వున్నాయేమో! ■ పెదాల చలనంలో పవిత్ర గీతామృతం నిక్షిప్తమై వెలుగుండుతుందేమో! ఆ పవిత్ర వక్షస్థలంలో జగన్నాథ మూత్రధారుడు స్థిరనివాసియై వెలుగురీసుతున్నాడేమో! ఆ బ్రహ్మ వర్చస్సుకు చేతులు జోడించి పద్మిని. ఎంతో ఉత్సాహంగా కల్పించుకు మరీ పన్ను చేస్తున్న పద్మినిలో తృప్తి, ఆనందం, ఆహ్లాదం, హేళిలు పడుతున్నాయి. తనేమాడనిసరిక్రొత్త అందాలు అక్కయ్య మొహంలో వింతగా కనిపిస్తుంటే కృష్ణప్రియకి వింతలో వింతలా వుంది. "అక్కయ్య మామూలుగాకూడా లేదు. ఇంత సంతోషంగా అక్కయ్యని నేనెప్పుడూ చూడలేదు..." కృష్ణప్రియని ఆప్యాయంగా చూసింది లక్ష్మి. "పోన్లమ్మా - నీ దిగులంతా కూడా అక్కయ్య గురించేగా - ఇకనుంచీ నువ్వు పద్మిని

లాగే వుండాలి. విచారంగా వుండటానికి వీలేలేదనలు -" మధురంగా నవ్వింది కృష్ణప్రియ. "ఈ ఇంట్లో అడుగు పెట్టినప్పుడే - దిగులూ - విచారాలు దూరమవటం మొదలు పెట్టాయి. వెలివెయ్యబడ్డట్టు - కాటేసే మనుష్యుల మధ్య బ్రతికాం ఇన్నాళ్ళూ. కపటం, కాలుష్యం, ఈర్ష్య, ద్వేషం - ఇవే మా చుట్టు ప్రక్కల వుండి - మానసికంగా మమ్మల్ని తినేశాయి. ఇక్కడికొచ్చాకే బాగా తెల్పింది. దేవాలయాల్లాంటి ఇళ్ళూ - దైవత్వాన్ని నింపుకున్న... దైవస్వరూపులూ - రాగద్వేషాల కఠితమైన వాతావరణం..." "బావుంది మన్లోమనం పొగుడుకోటమే సరిపోతోంది - మనందరిదీ ఒకే మనసు కాబట్టే ఒకేదోటికీ జేర్పాడా దేముడు - ఆయన నంకల్పం వల్లే - మళ్ళా ఇల్లు నిండుగా కళకళలాడుతోంది -" లక్ష్మికి సహాయం చేస్తూన్న అక్కచెల్లెల్ని భిద్దరూ తృప్తిగా నవ్వుకున్నారు. "...అప్పుడే పూర్తి కళ ఎప్పుడొచ్చిందే - ఈ నట్టింట్లో పసిపాప నవ్వులు వినించాలి... నంశం వృద్ధికావాలి..." పూజకోసం తులసిదళాలు అందించబోతున్న పద్మిని మొహం క్షణంలో వివర్ణమైంది. అత్తగారి దోసిట్లోకి దళాలు బరువుగా జారాయి. (ఇంకా వుంది)

ఏతోకాలకో ఎగసిన ఎక్కిరాల పవిత్రాత్మకు శ్రద్ధాంజలి

సూర్యభగవానుడు కనిపించని రోజు ఎలా దుర్బినమని పిలువబడుతుందో, అదే విధంగా ఫాల్గుణ పౌర్ణమి పరవడినం యావదాం ధ్రుంకు, దేశ విదేశాలలో వున్న శిష్యకోటికి దుర్బినమై పోయింది.

కులవతి, జగద్గురు వీతి సంస్థాపకులు, ప్రఖ్యాత హోమియో వైద్యులు మార్చి 17తేది ఉదయం 2 గం. కు పరమపదించారన్న వార్త రేడియోలో విన్న ప్రజలందరూ దిగ్భ్రాంతి చెందారు. విశాఖ వాసుల సంగతి చెప్పనే అక్కర లేదు. వానా, వరదా, భూకంపము, లేకుండా, పిడుగుపాటుకు మహా చటవృక్షం నేల కూలితే, చల్లని నీడలో తలదాచుకుంటున్న పక్షిసంతానాలు ఎలా అలమటిస్తాయో వాళ్లను చూస్తే తెలుస్తుంది. నగరం నగరమంతా రాధామాధ వానికి కదలి నడచింది. అశ్రుధారలతో అభిషేకించి, పూలమాలలతో అర్పించి ఆయన భౌతిక దేహాన్ని కడసారి చూచుకొని, దురదృష్టవశాత్తేనే అదృష్టాన్ని చూచుకున్నారు.

వారి వైద్యంలో, వారి ఉపదేశ వాక్యాలలో, శారీరిక, మానస, బాధలుపశమింప చేసుకునేవి కొన్ని వేలకుటుంబాలంటే అతిశయోక్తి ఎంత మాత్రం లేదు.

జాతి మత భేదాలు లేకుండా, సర్వులూ, భగవంతుని ప్రతిరూపాలని చాటిచెప్పి, అనేక సార్లు యూరప్ దేశాల్లో పర్యటించి, భారతదేశ మెంత అధ్యాత్మ విద్యా సంస్కృత్యా ప్రపంచానికి తెలియజేసిన భారతమాత ముద్దుబిడ్డ కాలమనే కరకు కత్తికి బలి అయ్యారంటే ఆ నష్టం యావద్భారత దేశానిదికాని ఒక ప్రాంతానికే సంబంధించిది మాత్రం కాదు.

వందలకొలది జేతాలు తీసుకుంటూ, చదువు చెప్పడం మాని యింటదగ్గర ప్రైవేట్ బ్లక్ చెప్పకుని ధనమార్జించుకునే ఉపాధ్యాయులందరకూ మార్గదర్శకులుగా ఏ విధమైన ప్రతిఫలా పేక్ష లేకుండా అనేక రంగాల్లో క్లాసులు నడిపి అసంఖ్యాక శిష్యులచే పూజింపబడుతున్న మహానుభావులు, విద్య తనదగ్గర నిక్షిప్తమై ఉండి పోతుండేమోనన్నట్లుగా అభిసారిగా, మరగానికి కొద్ది రోజులు ముందు మోతు గూడెంలో యోగాభ్యాసం క్లాసులు నడిపారు. వాక్కుద్వీగల మహానీయులు ముందుగానే తెలుసుకున్నట్లు ఇంక ఇంతకంటే చెప్పడానికిమీ లేదు. ఇనే వాయువ్య క్లాస్ అని అన్నారుట. తన ఉపన్యాసాలను, తమ వ్రాసిన గ్రంథాలను, ఉపనిషత్తులసారము, భారత భాగవత పురాణాల

లోని అంతరార్థములు, పతంజలి మహర్షి యోగ మూత్రములు, వినిన, చదివిన ప్రతివారికీ సుబోధకమయ్యే విధంగా వేదాంతసారమంతా ఉగ్గుపాలతో రంగిరించి పోషనట్లు, పోసి దేశవిదేశీయుల నలరించి మెప్పించిన భాగవతోత్తములు.

చల్లని మాలలతో రోగ బాధలు సగం శమింపజేసి తియ్యని మాత్రలతో బాధలు లేకుండా రోగాలు కూడా నశింపజేసి, బాధా నివారణ కాదు ముఖ్యం రోగ నిర్మూలన అనే ఉపదేశాలతో తనదంటూ ప్రత్యేక వైద్య విదానాన్ని ఆచరించి చూపి ప్రత్యక్షంగా నేర్పిన అపరధన్యతరి. ఈనాడు వారి అసంఖ్యాక శిష్యులెంత మంది ఉచిత వైద్యశాలలు నడుపుతూ మానవ సేవే మాధవసేవగా భావించి ఆయన చూపిన మార్గాన నడుస్తున్నారో చెప్పలేము.

తానున్నచోట వెలుగు నిచ్చే దీపంలా కాకుండా, అనేకనేల దీపాలు వెలుగించిన దివ్య జ్యోతి. ప్రతి మనిషిలోనూ వున్న పరమాత్మకు మందిస్తున్నామని భావించండి. అటువంటివాళ్లే నా వద్ద నేర్చుకోడానికి రండి, ధనపార్జన కొరకు కాదు అని నిర్వహిమాటంగా చెప్పిన ధైర్యశాలి.

తాను వైద్యులైతే ప్రతి పర్యమనూ అఖండ రుద్రాభిషేకములతో శ్రోతల చెవులు తుప్పడుళ్లగొట్టి, శివ కేశవుల కభేదము ప్రకటించిన మహాజ్ఞాని.

ఇలా ఎన్ని చెప్పినా తరగడంలేదు. కొండ అద్దమందు కొంచెమైనట్లు నేను వ్రాసిన దానికి వదిలంతలు నూరింతలు వేయింతలుగా వారి సుగుణ సంపద సౌతకులు గ్రహిస్తారుగాక.

జన్మ నిచ్చినతల్లి, జన్మకు కారకుడయిన తండ్రి, ఎంత పూజనీయులూ, జన్మకు సార్థకత నిచ్చే విద్యనిచ్చి జీవిత గమనాన్ని నిర్దేశించిన గురువులు గూడా అంత పూజనీయులుగాబట్టి “మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ, ఆచార్యదేవోభవ” అనే మాక్తి పుట్టింది.

“మీ ఆశిస్సులవలన నా మందులు బాగా పని చేస్తున్నాయి మాష్టారు” అంటే చాలా సంతోషించి, నీకు ధైవబలం వుంటుంది కృషి చేస్తూ ధైర్యంగా మందులిస్తూ పుండమని నాకు ప్రోత్సహిస్తున్న గురువర్యులు - భాగీరథి ప్రవాహంలాగ, వేలాది కుటుంబాలలో ఆరోగ్యపు పంటలు పండించిన మహానుభావులు, చిన్న నీటి చెలమలాగ, కొద్దిమందికి దాహం తీర్చి బాధోపశమనం చేసే శక్తి నాకు ప్రసాదిస్తారని ఆశిస్తున్నాను; నమ్ముతున్నాను.

(పూజ్యులు, పితృకుటుంబులు, గురువుగారి దివ్య స్మృతికి నమస్కరిస్తూ చివ్వి కానుక.)

— మండలిక నాగమణి

మెడికల్ కెకస్కోసం హాస్పటల్కు వెళ్ళి నడచి వచ్చి వీధి అరుగు మీదనే చతికిలవడి ఆయాసపడ్డాన్న నిండుగర్భిణిలా - ఆ ఎక్స్ ప్రెస్ ట్రైన్ యింజను వాల్తేరు స్టేషన్ చేరి హమ్మయ్య అనుకొంది. నిట్టూర్పింది కాబోలు! పెద్దగా శబ్దం చేస్తూ స్టీమ్ ని బయటకు వదలింది.

ట్రైన్ ప్లాట్ ఫారం మీదకురాగానే ప్రయాణికుల్లో అలజడి రేగింది. దెబ్బతిన్న తేనెపట్టు ఈగల్లా చెల్లా చెదురుగా పరుగెత్తసాగారు. వా ఆర్థాంగి పార్వతితోకూడా కంకారెక్కువైంది.

"మన పెట్టె ఎక్కడుందో చూడండి!" నన్నుకూడా కంగారు పెడతోంది. సామాన్లు సాతాయేమోనన్న బెంగతో పిల్లలవైపు వారి చేతుల్లో వున్న సామాన్లవైపు చూస్తున్నా. పెద్దబ్యాంకి పెద్దమ్మాయికి చెరో రెండు సామాన్లు, నాకు పెట్టె ఒక సంచి అప్పగించింది పార్వతి. తానొక ప్లాస్టిక్ వైర్ బేగ్ ను తీసుకొంది. తిరిగి యిల్లు చేరేవరకూ ఎవరి సామానులను వారు జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలని చెప్పింది. అంతా తమ తమ సామాన్లను పట్టుకొని లేచి నిలబడి వున్నారు.

"ఏవిట్రలా నీళ్లు నముల్తూ చూస్తున్నారు? మన కంపార్టు మెంటెక్కడుందో చూడండి!" తొందర చేయసాగింది పార్వతి.

"ఎందుకమ్మా కంగారు? మన బెర్తులు రిజర్వ్ అయ్యాయిగా! కంపార్టు మెంటు ఎక్కడుందో చూసుకోవాలి!" నిదానంగా చెప్పాడు ఇంటర్ చదువుతున్న మా పెద్దబ్యాంకి రమేష్.

"ట్రైన్ ఇక్కడ అరగంటకి పైనే ఆగుతుంది! కంగారు పడకు!" నిదానంగా చెప్పింది పెద్దమ్మాయి.

సామాన్లు జాగ్రత్తగా చూచుకోమని చెప్పి మా బోగీ ఎక్కడుందో చూద్దానికి వెళ్లా. బోగీ దొరికింది. సామాన్లు తీసుకొని బయలుదేరాం. ముందుగా రమేష్ వాడి వెనుక పార్వతి పెట్టెలో జోరబద్దారు. వారి వెనుక తక్కిన ముగ్గురుపిల్లలూ నేమా ఎక్కాం-మావిమొత్తం ఆరు బెర్తులు. వరుసనెంబర్లు. అడుగు బల్లల మీద ఎవరో ముగ్గురు స్త్రీలు కూర్చోని వున్నారు.

"ఈ బెర్తులు మా వి! దిగండి!" దబాయించాడు రమేష్. వారు వులుకూ పలుకూ లేకుండా మూగవారిలా ప్రవరిస్తున్నారు. పార్వతిలో సహనం నశించింది.

"మమ్మల్నే! చెబితే వినబడదూ? కాళీ చేయండి" పొంకరించింది పార్వతి. వారు జవాబు చెప్పలేదు. ప్లాట్ ఫారం వైపు చూస్తున్నారు.

"చూడండి! మొండితనం! కాళీచేయడం లేదు! మీరూ ఒకసారి చెప్పండి!" నాతో ఫిర్యాదు చేసింది. సామాన్లు లెక్కపెట్టు

హామ్మల్లో హక్కులు

చెహరి పెంకట సుజ్వరిప్ప

కొంటూ వాటిని బల్లలకింద సద్దే ప్రయత్నంలో వున్న నేను ఆ గొడవని అంతగా పట్టించుకోలేదు. పార్వతి పిల్లలూ అంతా నిలబడే వున్నారు.

“ఏళ్ళ కాళీచేసేట్టు లేరండీ! బెర్తుకి పది రూపాయల పోనీ కొనుక్కోవ్వాం! వెళ్లి కండక్టరుకి చెప్పండి!” పాకుం జారీచేసింది.

వాళ్లని పరీక్షగా చూసా! ఒరియా వాళ్లలా వున్నారు. నన్ను చూసి దిగిపోతాం అన్నట్టు సైగచేశారు. ఇంతలో ఎవరో యిద్దరు వచ్చి వాళ్లని దింపుకొని వెళ్లారు. ఆ ఆరు బెర్తుల నెంబర్లనీ మరోసారి వెరిఫై చేశాడు రమేష్. ముప్పై నెంబరు నుంచి ముప్పైలయిదు వరకూ. బెర్తులవైపు త్వస్తిగా చూసింది పార్వతి. ఆ బెర్తులకి తానే మహారాణిని అన్నట్లు మురిసిపోయింది. ఆమె కళ్ళలో గర్వం తొణికిసలాడింది. పిల్లలు నలుగురూ తమ తమ బెర్తుల విషయంలో వివాదపడ్తున్నారు. మా దురదృష్టం కొద్ది రెండు అప్పర్, రెండు మిడిల్ కూడా దొరికాయ్. అప్పర్ బెర్తులు అందరికీ నచ్చలేదు. అంతాలోయర్ బెర్తులకే ఎగబడుతున్నారు. నేను సర్దిన సామాన్లన్నింటినీ బయటకు తీసి మరోలా సర్దుకొంది పార్వతి తినుబండారాల సంచినీ, గానుసలా వాటర్ జగ్గు వున్న సంచినీ బయటకు తీసిఎదురుగా పెట్టింది. పిల్లలు యింకా వాదించుకొంటున్నారు. అంతా కిటికీదగ్గరే కూర్చోడానికి చూస్తున్నారు.

“ఏమిటండీ ఎక్కడికొచ్చినా గొడవ! చూసిన వాళ్ళు నవ్వుతారు! వాళ్లని కేకలెయ్యండి” నామీద కేకలు వేసింది పార్వతి. బెర్తులని ఎలాగో చేసాను. పెద్దమ్మాయి పెద్దబ్బాయి అప్పర్ బెర్తులు తీసుకొంటారు. మిడిల్ బెర్తులు ఇద్దరు చిన్నపిల్లలకే. అడుగునున్నవి నాకూ పార్వతికీ. పిల్లలందరూ ఆసంతృప్తిని వ్యక్తం చేసారు. ఎలాగో సమదాయించాను. ఆఖరి అమ్మాయి దాహం అనడంతో అసలు విషయం గుర్తుకొచ్చింది. వాటర్ కేసీని బయటకుతీసి అందించింది పార్వతి. కేసీని తీసుకొని ప్లాట్ ఫారం మీదికి వెళ్లా. తిరిగి వచ్చేసరికి యిద్దరు పెద్దమనుషులు మా బెర్తుమీద కూర్చోని వున్నారు. నన్ను చూసి కాళీచేసి ఎటో వెళ్లి పోయారు. పోతూన్నవాళ్లని చూస్తూ అంది పార్వతి -

“మేం రిజర్వ్ చేసుకొన్నాం! కూర్చోకండి అని చెప్పినా వినలేదు.”

“ప్రయాణీకుల మనస్తత్వం అలాంటిది. ఒక్క నిమిషం కూర్చున్నా చాలు అనుకొంటారు! రిజర్వేషన్ కోసం కొన్ని వందలమంది కండక్టర్ల చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. కాళీలు లేవుట!” అన్నా.

ట్రైను వారైరు వదిలేసరికి రాత్రి ఎనిమిదిన్నరయింది. కూర్చోందుకు జానెడు కాళీ అయినా దొరుకుతుండేమానన్న ఆశతో

బొమ్మా-బొరుసు

పాసింజర్లు అటూ యిటు తిరుగుతున్నారు. అప్పటికే పాసింజర్లు చాలామంది తమ తమ బీచనాలను విప్పి పడుకొన్నారు. జాలిగుణం వున్న పాసింజర్లు తమ పాదాల దగ్గర కూర్చోడానికి కొంతమందికి అనుమతిస్తున్నారు. కొంతమంది పొమ్మంటున్నారు.

ఒక పెద్దమనిషి వచ్చి నా బెర్తుకు దగ్గరగా నిలబడ్డాడు. తలెత్తి అతని వైపు చూసా. అతని చేయి పట్టుకొని అయిదారు సంతృతాం అబ్బాయీ, వెనుక రెండేళ్ళ అమ్మాయిని భుజాన వేసుకొని నిలబడి వున్న అతని అర్థాంగి కనిపించారు. వారి వయస్సు ముప్పైకే నలభైకి మధ్య వుంటాయి. కూర్చోందుకు కొంచెం జాగా యివ్వమని కళ్ళతోనే అర్థించాడా వక్తి. అతని అభ్యర్థనని తెలుసుకొని మొహాన్ని పక్కకు తిప్పుకొన్నా... పార్వతి కూడా వాళ్లని గమనించింది.

“మన బెర్తులమీద కనీసం కూర్చోడానికి కూడా ఎవరికీ అనుమతివ్వకండి! అర్హత పడుకొంటామంటారు.” అని అంతకు ముందే పార్వతి హెచ్చరించడం వల్ల అలా ప్రవర్తించక తప్పలేదు. పాపం భుజంమీద పిల్లతో అలా ఎంత సేమని నిలబడి వుంటుంది! ఎంత దూరం వెళ్లాలో ఏమో! జాలి కలిగినా నిర్దయునిగా సంస్కారహీనునిలా ప్రవర్తించాల్సి వచ్చినందుకు బాధపడ్డాను. అతనికి తెలుగురాదు కాబోలు! ఇంగ్లీషులో మాట్లాడాడు!

“దయచేసి మా ఆవిడకు కొంచెం జాగా యిప్పించండి! నేను నిలబడే వుంటా!” ప్రాధేయపడ్డాడు. ఇంగ్లీషు రాకపోయినా విషయం గ్రహించింది పార్వతి.

“మీరేమీ మెత్తబడకండి! ముందు కూర్చోంటామంటారు! తర్వాత పిల్లల్ని పడుకోబెడ్డారు!” వార్షిగిచ్చింది... అతను నా సమాధానం కోసం ఆశగా చూస్తున్నాడు.

“తొమ్మిది గంటలపుటోంది కదండీ! అందరమూ పడుకొంటాం!” అన్నా ఆంగ్లంలోనే.

“మీరు పడుకొండి! మీ పాదాల దగ్గర కూర్చోంటాం! పిల్లలెత్తుకొని నిలబడ్డం

కష్టం! దయ చూపండి” బ్రతిమాలాడు.

“పాదాల వెంట చోటు!” ఎంత హీనమైన మాట వాడాడు! నభృతా సంస్కారం వున్న వాడెవడైనా ఆమెకు వెంటనే జాగా యిచ్చి తీరాలి. జాలి వేసింది. కనుబొమ్మల్ని చిట్టించుకుంటూ వార్షింగ్ స్పీల్ యిస్తోంది పార్వతి. ఎటూ చెప్పలేక యిరకాటంలోపడి మౌనం వహించా... ఆ దంపతులిద్దరూ నా వైపు చూస్తున్నారు ఆశగా.

“మరో చోటుకి వెళ్ళమనండి!” అంది పార్వతి.

“క్షమించండి! మరోచోట ప్రయత్నించండి!” అన్నా. అతను కదలేడు.

“అన్ని బెర్తులమీద మగవారే వున్నారు సార్! తమరు కనికరించక తప్పదు!” అన్నాడు. అతని అర్థాంగి రెండడుగులు ముందుకేసి మాకెదురుగా నిలబడింది. బుజంమీద పాపని ద్రపోతోంది. నా గరికులు! అతను ఉద్యోగస్థునిలా కనిపిస్తున్నాడు. ఖరీదైన బట్టల్ని ధరించారు.

“సుప్ పడుకో! నీ కాళ్ళ దగ్గర కూర్చుంటుంది!” అన్నా పార్వతితో! వాళ్ళకి తెలుగు రాదు అన్నదీమాతో.

“ముందు కూర్చోనిస్తే తర్వాత నడుం వాలుస్తానంటుంది. ఆమెకి బెర్తునవ్వగించి నేను కూర్చోవాల్సిన పరిస్థితి రావచ్చు!” అంది కరక్కశంగా. ఆమె వైపు దీనంగా చూస్తోందా యిల్లాలు. పార్వతిమీద నాక్కూడా కోపం వచ్చింది.

“మీ చెల్లెలే అనుకొండి! దయచేసి అనుమతించండి!” మళ్ళీ బ్రతిమాలాడాయన.

“పోనీ కూర్చోనీయమ్మా!” అన్నాడు రమేష్. పార్వతిలో ఏ మూలనో దాగివున్న మానవత్వం మందలించింది కాబోలు! కాళ్ళ ముడుచుకొని కూర్చోమన్నట్లు సైగచేసింది అయిష్టంగానే. ఆ యిల్లాలు కళ్ళతోనే కృతజ్ఞత చెప్పి పొందిగ్గా కూర్చోంది. పాపను వాళ్ళో పడుకోబెట్టుకొంది. ఆమె కూర్చున్నాక అతను పక్కకు వెళ్లి వెంటనే తిరిగి వచ్చాడు. భార్య కెదురుగా నాకు దగ్గరగా నిలబడ్డాడు. నా బల్లమీద ముగ్గురు పిల్లలూ, నేనూ కూర్చున్నాం. ఎదురు బల్లమీద పార్వతి, పెద్దమ్మాయి, ‘ఆమె’ కూర్చున్నారు. పార్వతి మరికొంచెం జరిగితే ఆమె ప్రక్కను అతను కూర్చోవచ్చు. కానీ పార్వతి అంగీకరిస్తుందో లేదో! పిల్లలకింకా నిద్రరాలేదు. ప్రయాణ సరదాలో వున్నారు. వెన్నెల బాగావుంది. కిటికీలోంచి బయటకు చూస్తున్నాడు.

* * *

కాలేజీలకీ, మ్యూజీకీ వేసవి శలవులిచ్చారు. మా ప్రక్కవాటాలో అద్దెకున్న సాంబశివరావు గారు కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగి! అమధ్య ఆయన ప్రభుత్వం యిచ్చిన రీవ్ బ్రావెర్ కని

చిరు వామాలు : మనవి

వృత్తికోపద్ధ రచయిత్రుల చిరువామాలు కావాలని రాయవద్దని మనవి. మీరు వారికి రాసే ఉత్తరాలు కేరాఫ్ ఎడిటర్, ఆంధ్ర సచిత్రవారపత్రిక, గాంధీనగరం, విజయవాడ - 3 అని రాసినట్లు యితే మా కార్యాలయం వాటిని “రీ డై రెక్టు” చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. కనుక రిప్లయి కార్డులు రాయవద్దని మనవి.

- సం

షన్ మీద దక్షిణదేశ యాత్రలు చేసేవారు. అప్పటినుంచీ మావాళ్ళు కూడా తిరుపతీ మద్రాసు వెళ్ళాలని కూర్చున్నారు. వాళ్ళ మావయ్య అంటే నా బావమరిదికి సంవత్సరం క్రితం మద్రాసు బ్రాస్సుపరైంది. అప్పటి నుంచీ మమ్మల్ని మదరాసు రమ్మని అవ్వనిస్తున్నాడు. రైలుఖర్చులు పెట్టుకొని పిల్లల్లో వెళ్ళడం అంటే మాటలా? మాకు తిరుపతి మొక్కువుంది. ఆఖరి అబ్బాయికి జబ్బు చేసే నష్టం సకుటుంబంగా తిరుపతి వచ్చి దర్శనం చేసుకొంటామని మూడు సంవత్సరాల క్రితం మొక్కుకుంది పార్వతి. వెళ్ళాలి! మొక్కు తీర్చుకోవాలి! రానూపోనూ రైలుఖర్చులు ప్రభుత్వం భరిస్తుంది. పైఖర్చులు పెట్టుకోవాలి! తెగించి నెలజీతం పట్టుకొని బయలుదేరాను. మూడు వారాల క్రితమే ఆరుబెరులని రిజర్వు చేయించాను తిరుపతికి. తిరుపతిలో మా రెండో బావ మరిది తోడల్లుడున్నాడు. అతను నాక్కూడా దగ్గర బంధువే. తిరుపతి వచ్చినప్పుడు తన యింటికి రమ్మంటున్నాడు. అంటే తిరుపతి రోనూ మద్రాసులోనూ కాటేజీలకీ, రాష్ట్రాలకూ ఖర్చులు వుండవు. పైగా మంచి గైడెన్సు వుంటుంది. ఇబ్బందులూ బోల్తాలావడే ప్రమాదం వుండదు. ఎలాగైతేనేం తెగించి బయలుదేరా రైవదర్శనం కోసం.

రైలు రెండు స్టేషన్లు దాటింది అగకుండా. అతనలాగే నిలబడి వున్నాడు. వాళ్ళ బ్యాంకు మాత్రం కాస్త చొరవ తీసుకొని నా పక్కనే వున్న జాగలో యిమిడిపోయాడు. అతను కూడా తన భార్య (పక్కనున్న కాస్తా జాగలోనో, లేదా నా ప్రక్కనో కూర్చోవచ్చు! కానీ పర్మిషన్ లేకుండా. కూర్చోడం సభ్యత కాదని కాబోలు! నిలబడే వున్నాడు. కూర్చోమనడం సంస్కారవంతుల లక్షణం. మరి నాలో ఆ సంస్కారం వుందా? వుంది! కానీ ఏలాభం? ఏమైతే అయిందని తెగించా. మా పెద్దబ్బాయిని వాళ్ళ అమ్మ ప్రక్కను కూర్చోమని అతన్ని ఆ జాగలో కూర్చో

మన్నా. నాకు శతకోటి ధన్యవాదాలు అర్పించి కూర్చున్నాడాయన. పార్వతి మాస్తూ పూరు కుందే తప్ప నోరు మెదవలేదు. పై బెర్తులు నాలుగూ కాశీగా వున్నాయ్. పడుకోనేటప్పుడు మాత్రమే తప్ప మధ్యనున్న బెర్తుని వాల్చడానికి వీలులేదు.

“ఎక్కడికి వెళ్తారు?” అడిగా అతన్ని ఇంగ్లీషులో. అతను తన వివరాలన్నింటినీ పూస గుచ్చినట్టు చెప్పాడు.

అతని పేరు బిశ్వనాథ్ చటర్జీ. ఆమె పేరు ప్రఫుల్ల. ముగ్గురు సంతానం. బెంగాలీ వారు. హోరలో రైల్వే పుద్యోగి. ఒక తమ్ముడు వైజాగ్ పోర్టులోనూ, మరో తమ్ముడు మద్రాసు సెంట్రల్ రైల్వే స్టేషనులోనూ పుద్యోగాలు చేస్తున్నారు. తండ్రి పోయాడు. తల్లి, ఆఖరి తమ్ముడూ విశాఖసెల్సులో వుంటున్నారే! ఆఖరి తమ్ముడు వాల్తేరులో యింజనీరింగ్ చదువు తున్నాడు! ఎప్పట్నుంచో తల్లి లాలాజీ దర్శనం చేసుకొంటానని అంటోంది! అందుకని తల్లికి తనపై ఆదారపడి వున్న తమ్మునికి కూడా రైల్వే పాసు తీసుకొని రెండు రోజుల క్రితం హోరలో బయలుదేరి వైజాగ్లో దిగాడు. తల్లి నీ తమ్ముణ్ణి తీసుకొని తిరుపతి వెళ్తున్నారట. అక్కణ్ణించి మద్రాసు వెళ్తారట! వాల్తేరులో ఆ ట్రైన్ కి రిజర్వేషన్ దొరకడం చాలా కష్టం అయిందట! తనకు తెలిసిన మరో రైల్వే ఉద్యోగి ద్వారా ప్రయత్నిస్తే ఒకే ఒక బెర్తు లభ్యం అయిందట. ఆ బెర్తు మీద ఆస్పాషేషంటు అయిన తల్లిని పడుకోబెట్టాడట. ఆమెదగ్గర తమ్ముణ్ణి, పెద్ద కొడుకునీ వుంచాడట! విజయ వాడలో రిజర్వేషన్ యిప్పిస్తానని హామీ యిచ్చాడట కండక్టరు.

ఈ విషయం అంతా పార్వతితో చెప్పా. ఆమె చీకాకుపడింది. నా తొందరపాటుకి నన్ను నిందించింది.

“అయితే బెజవాడ వరకూ వీళ్ళు మనల్ని వదలరప్ప మాట! నేనూ పిల్లలూ పడుకోంటాం మీబెర్తుని వాళ్ళకి దానంచేసి తెల్లవార్నూ నిలబడి

వుండండి!” మూతి ముడుచుకొంది. నాకు సైద పట్టదన్న గ్యారంటీ నాకుంది! పైగా బాధ్యత! సామాన్య చూసుకోవాలి! పదిగంట దాటింది. గోదావరి బ్రిడ్జి చూడాలన్న ముచ్చట తీరడంతో నిద్ర నవ్వోందన్నారు పిల్లలు. అంతలో చటర్జీ గారి తమ్ముడు ఒక కారియర్ అందించివెళ్ళాడు. దానిని ఓపెన్ చేసింది ప్రఫుల్ల! ఆ గిన్నెలో రసగుల్లా, గులాబ్ జామూనూ వున్నాయ్. గిన్నెలో వున్న స్పూన్ తో ఒక్కొక్క రసగుల్లా గులాబ్ జామ్ పాకంతో మా అందరి చేతుల్లోనూ వుంచింది. మొదట్లో సంతోషించినా పార్వతి కూడా తీసుకొంది. మంచిరుచిగా వున్నాయి. మిగతావి ఆ దంపతులిద్దరూ తిన్నారు.

“హారానుంది తెచ్చాను!” అన్నారు చటర్జీగారు.

“చాలా రుచిగా వున్నాయ్ సార్! మావైపు యింత రుచిగా తయారు చేయలేరు!” కాంప్లీ మెంటు పోసేసా. పిల్లలందరూ మంచిసీళ్ళు లాగురు. ప్రఫుల్లకి పార్వతి సీళ్ళు అందించింది. పిల్లలు నిద్రపోతామనడంతో బెర్తులు సర్దుబాటు చేయాల్సి వచ్చింది. అప్పర్ బెర్తులు రెండింటి మీద పెద్ద పిల్లల నిద్దర్నీ పడుకోమన్నా. ఒక మిడిల్ బెర్తు మీద చిన్న పిల్లల నిద్దర్నీ పడుకో బెట్టా. రెండో మిడిల్ బెర్తు ప్రఫుల్లకి ఎలాటే చేసాను. పార్వతికి ఎలాగూవుంది సెపరేట్ గా. నా బెర్తు మీద నేనూ, చటర్జీగారూ. అలా ఎడ్జన్స్ చేసినందుకు ఎంతగా సంతోషించారో అంతగానూ విసుక్కుంది పార్వతి. అయితే బయటకు మాత్రం ఏవీ అనలేదు. నేనూ చటర్జీగారూ ప్రఫు అందరూ నిద్రపోయారు.

బెజవాడలో అనుకోన్వట్టుగానే రిజర్వేషన్ సంపాదించుకొన్నారు చటర్జీగారు. మూడు బెర్తులు దొరికాయ్! విశేషం ఏవిటంటే మాకెదురుగా వుండే బెర్తులే దొరికాయ్. బెజవాడ మంచి పగటి ప్రయాణం ప్రారంభం అయింది. దారిలో చటర్జీగారు రకరకాల స్వీట్లు పళ్ళా కొన్నారు. మా పిల్లలకి కూడా యిచ్చేది ప్రఫుల్ల. పార్వతి తెచ్చిన

కంచిశారీహౌస్ చీరల
నిండుదనం!
మహిళా జగతికి
షుంగళకరం!

అసలు, సిసలు కంచిపట్టు
చీరలు, లంగాలకు
ప్రత్యేక కంచిపట్టు చీరల
A.C. పోర్నామ్

ఫోన్: 553119

కంచి శారీహౌస్ A.C.

ఉస్మానియా మోడల్ కాలనీ ఎదుగు, కొత్త హైదరాబాద్-500011

బొమ్మా - బొరుసు

పూరిలూ, జంతికలూ వాళ్ళకిచ్చింది. మధ్య స్టేషన్లలో దిగినప్పుడు మాకు కూడా మంచినిరు తెచ్చియిచ్చే వారు చటర్జీగారు.

తిరుపతి చేరుకొనే సరికి బాగా చీకటి పడింది. బాగా మబ్బు వేసేవుంది. ఈదురుగాలి. చినుకులు! మేము చేసిన సహాయానికి [?] కృతజ్ఞత ఆఖరిసారిగా చెప్పకొని వెళ్ళారు చటర్జీ దంతులు. రిక్షాలు చేయించుకొని బండ్లవారి వీధికి వెళ్ళాం. రామం యిల్లు తెల్పుకోవడం ఏమంత కష్టం కాలేదు. అయితే పెద్ద యిబ్బందే యెదురైంది. ■ యింటికి తాళం వేసేవుంది. రామం తల్లికి జబ్బుగా వుందని తెల్చిగాం వస్తే ఆరోజు వుధయమే పెళ్ళాం పిల్లల్లో అమలా పురం వెళ్ళాడట! ఇంటి యజమాని జెప్పాడు. యాత్రాస్థలాల్లో వుండే గృహస్థుల మనస్తత్వాలు అలా వుంటాయి కాబోలు! "సామాన్య మా యింటల్లో వుంచి దైవదర్శనం చేసుకొని రండి!" అని అంటారని ఆశించాను.

"కొండమీద కాటేజీలు దొరుకుతాయ్! పదిగంటలవరకూ కొండమీదికి బస్సులు వెళ్తాయ్! శీఘ్రంగా వెళ్ళండి! యాత్రల రోజులు. కాటేజీలు దొరకడం కష్టం!" తొందర చేసారాయన

తైము చూసుకొన్నా! ఎనిమిదిముప్పాన యింది.

"ఎనిమిది ముక్కాలు! శీఘ్రంగా పోండి!" తొందర చేసిందా గృహిణి. చినుకులు జోరుగా పడుతున్నాయ్. చేసేదిలేక రిక్షాల్లో బస్ స్టాండ్ చేరుకొన్నాం. కొండమీదికి బస్ బీట్లు సరిపా దించడం కష్టమే అయింది. ఎలాగైతేనేం ఎగువకొండ చేరుకొన్నాం. వాన పెద్దదైంది. ఎంక్వయరీ ఆఫీసుకెళ్ళా కాటేజీ బుక్ చేయడం కోసం. కాటేజీలు కాళీలు లేవన్నాడు. పైగా మా అమాయకత్వానికి నవ్వుకొన్నాడు.

"ఇవి యాత్రల రోజులు కదా సార్! అంతా వారం పదిరోజుల ముందుగానే రిజర్వ చేసుకొంటున్నారు. ఇప్పటికిప్పుడు దొరకడం కష్టం! ప్రయివేటు కాటేజీలు కూడా ఖాళీలు లేవని అనుకొంటున్నారు. ప్రయత్నించి చూడండి!" నలవో యిచ్చాడు. 'నిరాశా విస్ఫూల అలముకొన్న నాకు నడ్డి విరిగి నట్టయింది. అలాగే కంటరులో అచేదనంగా వుండేసోయా. అతను చెప్పడం మొదలెట్టాడు మళ్ళీ -

"మీరు సామిలీతో వచ్చినట్టున్నారు ఈ రాతప్పుడు వానలో ఎక్కడకని తిరుగుతారు! అయినా దొరుకుతాయన్న గ్యారంటీ లేదు! బ్రోకర్లుని పట్టుకొంటే నాలుగువోట్ల మిమ్మల్ని వానలో తిప్పతారు. కానీ ప్రయోజనం వుండదు. వాళ్ళ కమిషన్ వాళ్ళకి పారేయక

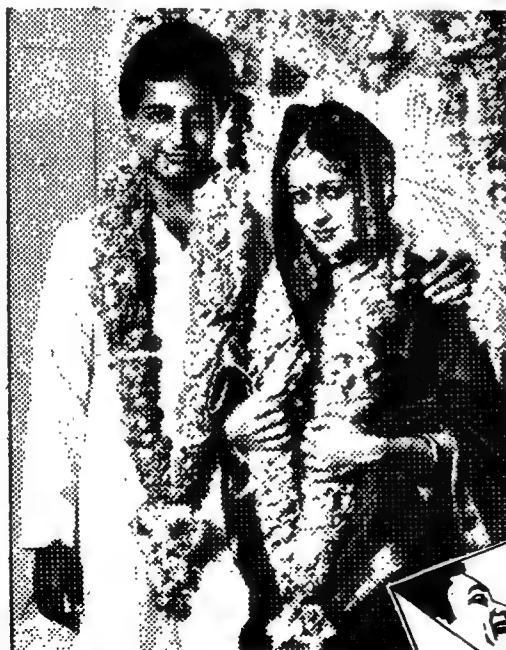
మాతన యవ్వనం పొందండి! సంతానవంతులు కండి. చర్మవ్యాధుల నుండి విముక్తులు కండి. పాస్త ప్రయోగమువలన కలుగు నరముల బలహీనత, శ్మిశు స్కలనము, అంగము చిన్నదగుట, అవరకాలమందు అనంతస్థి, సంతానము లేకపోవుట, సమస్త చర్మవ్యాధులకు అద్భుత చికిత్స! పాస్టుర్లా చికిత్స కలదు. "క్యాపులు" :- ప్రతి అదివారం 'భీమవరం' పబ్లికేషన్ లాడ్జీలో ఉదయం ■ గం. నుండి సాయంత్రం 6-30 గం. వరకు. ప్రతినెం 1 మరియు 16 తేదీలలో 'రాజమండ్రి' హోటల్ అవ్వలో మధ్యాహ్నం 12 గం. నుండి రాత్రి ■ గం. వరకు.

డా॥ డి. మార్కండేయులు, ఆయుర్వేద భిషక్.

సెక్స్ & స్కిన్ సైన్స్, పార్కురోడ్, గుడివాడ-521301 ★ ఫోన్ : 522 & 540.

నిరోధ్తో...

తొలి బిడ్డ పుట్టేముందు, మధుర క్షణాల సుఖ, సంతోషాలను అనురాగంతో పంచుకోండి

మీకు అవశ్యంగా తోచినప్పుడు మీరు ఏకత్వంలో తన్మయంబెంద సహకరించగలదు నిరోధ్. తొలి బిడ్డ యీ మహత్తరమైన ప్రకృతి ప్రవంబంలో కనులు తెరిచి కాలిడ. 'మా కోరికకు అనువుగా తగిన కాల వ్యవధిని, అవకాశాన్ని సమకూర్చగలదు.

నిరోధ్ వాడండి

సుఖప్రదమైన, నిశ్చింతమైన వైవాహిక జీవితానికి

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు బ్రూక్ బాంక్, రిఫైన్, హిందూస్థాన్ టెక్, ఐ.టి.సి, బాబా ఆయిల్ మిర్చి, యూనియన్ కాన్సైడ్, ఐడిపిఎల్, స్మిత్ ప్రాసెస్స్, ఇండియన్ ఆయిల్ కార్పొరేషన్, బాంక్ పెట్రోలియం మరియు అరసన్ మ్యాక్ ఇండస్ట్రీస్

అప్పుడు. రాత్రికిక్కుడే వెయిటింగ్ హోల్లో కాలక్షేపం చేయండి!"

ఏంచేయాలో పాలుపోక ఆలోచనలోపడ్డాను. అంతా ఆయోమయంగా తోస్తోంది. వాన కురుస్తోంది. ఎదురుగా వున్న హోటలు చాలా రద్దీగా వుంది.

"పిల్లలు ఆకలయిన్నారు! భోజనం పెట్టేస్తే బావుంటుందండీ!" అంది పార్వతి. "పదిగంటలు దాటితే భోజనం వుండదు" అని ఎవరో అనుకుంటూ వుంటే విన్నా. టైము సరిగ్గా పదిగంటలైంది. ఆ రోజుల్లా భోజనం లేదు. రాత్రి కూడా లేకపోతే యిబ్బంది. సామాన్లు చేరవుచుక్కని ఆ వానలో ఎదురుగా హోటల్లో దూరాం. భోజనంచేసి బయటకు వచ్చాం. వాన పెద్దదైంది. వీధి అరుగుమీద నిలబడి చూస్తున్నాం. వీధిలో జన సంచారం లేదు. గిడుగులు వేసుకొని కొంతమంది తిరుగు తున్నారు. నాకు ముందు రాత్రి నిద్రలేదు. సామాన్లు ఎక్కడ వుండడం? తెల్లవారూర్గా ఎలా గడవడం? ఆలోచనలో పడ్డా.

"అటు చూడండి! చటర్జీగారు కదూ!" గట్టిగా అంది పార్వతి. అటు చూసా. చటర్జీ గారే! గిడుగు వేసుకొని చేతిలో మరచెంబుతో వెళ్తున్నారు.

"చటర్జీ!" గట్టిగా కేకవేసా. చటర్జీ వెనక్కి తిరిగి చూసాడు. మా దగ్గరికి వచ్చాడు. మా పరిస్థితిని తెలుసుకొని చాలా విచారించాడు. "అయిదు నిమిషాల్లో వస్తా! యిక్కడనే వుండండి!" అని చెప్పి వెళ్లాడు. మాలో ఆశాభావ వుదయించింది. పదినిమిషాలు గడిచాయ్. నిమిష మొక యుగంలా గడుస్తోంది. ఒక జీవ్ వచ్చి మా ముందు ఆగింది. అందులో చటర్జీ వున్నారు. "రండి! జీవ్ కండ్లండి!" జీవ్ లోనుండే కేకవేసారు. ఒక్క సెకండుకూడా వృధాచేయకుండా అందరమూ జీవెక్కింపామన్నతో. జీవు బయలు దేరింది. దారిలో చెప్పారు చటర్జీగారు. తన సవాపుడ్యో ఆవుగారు ఆక్కడ దేవస్థానంలో అసేస్తేంటు యింజనీరులు! ముందుగానే ఒక కాటేజీ రిజర్వుచేసి వుంచారుట. తంతే బూరెల గంప మీద పడినట్లయింది తూ వని. మమ్మల్ని తన కాటేజీలోకి సాదరంగా ఆహ్వానించింది ప్రభుల్ల! కేడీ టీ అందించింది.

"వేర్లవారు యూముననే లేచి వెళ్లి క్యూలో నిలబడదాం! యాత్రీకుల సంఖ్య చాలా పెద్దదిగా వుంది! దర్బనానికి ఒక పూట పడుతుందిట!" అన్నా నా మాటలకి చటర్జీ చిరునవ్వు నవ్వారు.

"క్యూలో నిలబడితే కాళ్ళూ నడుము వగైరాలు పీకులు పట్టుకుంటాయ్! క్యూలోనే ఆ భగవంతుని దర్శనం అయిపోతుంది. మా యింజనీరుగారు డైవ దర్బనానికి స్పెషల్ యేర్పాట్లు చేస్తారు. ఆ విషయంలో బెంగళడ కండి!" అన్నారు నిదానంగా.

మర్నాడుదయం అనుకున్నట్లుగానే మా కందరికీ అరగంటల్లో డైవ దర్బనం లభించింది. మా అభ్యుష్ఠానికి మురిసిపోయింది పార్వతి ఇంజనీరుగారి జీవు మీదనే పావనాశనం, గోగర్భం, ఆకాశగంగ, మంగపురంలు తిరిగాం! ఆ సాయంత్రం మరోసారి డైవ దర్బనం చేసుకొన్నాం స్పెషల్ గా. ఆ రాత్రి కూడా అక్కడనే వుండి పోయాం. మర్నాడుదయం చటర్జీగారు తిన్నగా మద్రాసు వెళ్లిపోయారు. మేము కాళహస్తీ, కంచి చూసుకొని రెండోరోజున మద్రాసు చేరుకొన్నాం.

మా బావమరిది యింటల్లో మూడురోజులున్నాం. మా అందరికీ మద్రాసు అంతా చూపించాడు. మహాబలిపురం తీసుకొని వెళ్లాడు. ఆ రోజు తిరుగు ప్రయాణం. ఉదయం నేమా మా బావ మ రి దీ సెంట్రల్ స్టేషన్ కి వెళ్లి రిజర్వేషన్ కోసం ప్రయత్నించాం. మూడువారాల వరకూ కాళీలు లేవన్నాడు. హోరొ ఎక్స్ ప్రెస్ కి టికెట్లు తీసుకొన్నాం. టైము బయలుదేర దానికి ఒక గంట ముందుగా అరేబి ఒంటిగంటకే స్టేషన్ చేరుకొన్నాం. అప్పటికే టైము పూర్తిగా నిండిపోయి వుంది. కాలు పెట్టడానికి కూడా కాళీలేదు. అప్పి జనరల్ కంపార్టు మెంటులూ ఒకేలాగున్నాయ్. చాలాసేపు అటూ యిటూ తిరిగాం. అలస్యం చేసినకొద్దీ రద్దీ ఎక్కువైతోంది. ఇక లాభంలేదని ఒక కంపార్టు మెంటులో చొరబడ్డాం. సామాన్లు వ్వింటిని గుమ్మానికి పక్కగా వున్న సందులో పేర్చాం. పెట్టెమీద పార్వతిని కూర్చోమన్నా. కూర్చుంది. గాలిరాదు! వచ్చేసాయే జనం ఆమెను ఒక్కొక్క తోపు తోస్తున్నారు. వాటికన్నా పెద్ద యిబ్బంది, పక్కనే వుంది మరుగుదొడ్డి. దుర్భాసన వేస్తోంది.

"ఇలా మరుగుదొడ్డి పక్కన కూర్చో ప్రయాణం చేయలేమరా తమ్ముడూ! మరొక పెట్టెలోకి పోదాం!" అంది తమ్మునితో.

"అప్పి అలాగేవున్నాయ్ ఆక్కా! కొండూరం వెళ్ళాక కాళీలు అవుతాయ్! సర్దుక వచ్చు!" సర్దిచెప్పాడు శంకరం. మాట్లాడలేద పార్వతి.

మంచినిచ్చు కోసం వాలికోజగ్గు తీసుకొ: కొరాయి దగ్గరకెళ్లా. నన్ను పేరుపెట్టి ఎవరో పిల్చారు. అటుచూసా. చటర్జీగారు కనిపించారు అతని వెనుక సామానుతో టై సెన్సు కూలి ప్రభుల్లా. పిల్లలూ! నాకు ప్రాణం లేచివచ్చింది తోడు దొరికారనుకొన్నా. అయితే మా కంపార్టు మెంటులో వాళ్ళకి స్థలంలేనందుకు విచారించాను "వాల్తేరు వెళ్తున్నారా?" అడిగాడు చటర్జీగారు.

అవునన్నట్లు తలూపాను. "రిజర్వేషన్ దొరికిందా?" అడిగారు తెల్లమొహం వేసా. "వరీకాకండి! మా అమ్మ గార్ని తమ్ముడికీ మాదా బెర్తులు రిజర్వు చేయించాను. కానీ వాళ్ళు రావడంలేదు! ఇక్కడే ఒక సెలరోజు బంటారుట! మా మొత్తం ఆడ బెర్తులమీదా ఎడ్జస్టు ఆవుదాం! నాతోరండి నా కంపార్టు మెంటు చూపిస్తా!" అన్నారు.

"అవునన్నయ్యగారూ! వెళ్లేటవ్వుడుకూడా అందరం కల్పేవెల్దాం!" అంది ప్రభుల్ల!

"గుడ్ మాణింగ్ అంకుల్" పలకరించాడు చటర్జీ పెద్దకొడుకు.

నే చెప్పిన వార్త విని పార్వతి ఎగిరి గంతేసింది. చటర్జీగారి కంపార్టు మెంటులో! మారిపోయాం.

"పరరాష్ట్రంవాడైనా ఎంత అభిమానం చూపిస్తున్నారో చూడండి!" అంది పార్వతి. ★

ఇటీవల నెల్లూరులో నెప్తా నాటకోత్సవాలలో ఉత్తమ దర్శకునిగా ఎన్నికైన శ్రీ చీకటి వినోద్ కుమార్ తు బహుమతి సందిస్తున్న జిల్లాచరిత్ర వేర్కొన దాక్టరు బాలచెన్నయ్యని, సినిదర్శకుడు కోడిరామకృష్ణని, అభినందిస్తున్న చిత్ర నిర్మాత దాక్టర్ తిరుపతిరెడ్డి, నెప్తా అధ్యక్షుడు శ్రీ సుందరరామిరెడ్డిని చిత్రంలో చూడవచ్చు.

సాహిత్య శిల్ప అవిష్కరణ :

ఇటీవల కాంచనబాగ్ రక్షణ శాఖోద్యోగుల కాలనీలో శ్రీ వడలి మండేశ్వరరావు రచించిన సాహిత్య శిల్ప అనే విమర్శ గ్రంథం అవిష్కరణ వభ నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం తెలుగు శాఖాధ్యక్షులు ఆచార్య తూమాటి దోణప్ప అధ్యక్షతన జరిగింది ముఖ్యఅతిథిగా వచ్చిన పాంస్కృతిక, సమాచార శాఖా కమిషనర్ శ్రీ పి.వి.ఆర్.కె. ప్రసాద్ గ్రంథాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఇప్పుడు వెలువడుతున్న వందల పుస్తకాలలో ఇలాటి పుస్తకం ఒకటి వచ్చినా ముందు తరాలవారికి మార్గదర్శకం కాగలదని, తెలుగులో విమర్శ పద్ధతుల ప్రమాణికల అవసరమని శ్రీ ప్రసాద్ అన్నారు. శ్రీ మండేశ్వరరావు ప్రాచీనాధునిక సాహిత్యాలను బాగా అధ్యయనం చేసిన భాషా విద్వాంసులని, ఈ గ్రంథంలోని విశ్వవాద, కృష్ణశాస్త్రి, శ్రీశ్రీల సాహిత్య వ్యక్తిత్వాలను ఎంతో ప్రతిభావంతంగా ఆవిష్కరించారని, పాశ్చాత్య విమర్శను, సంప్రదాయ విద్యత్తుతో అనువర్తించి చేశారని ఆచార్య డాక్టర్ దోణప్ప అన్నారు డాక్టర్ ఆక్కిరాజు రమావతిరావు, శ్రీ మండేశ్వరరావు విమర్శలోని లోతులను ప్రశంసించారు. సమదర్శిని సాహిత్య సంస్థను స్థాపించి శ్రీ మండేశ్వరరావు తమను చైతన్యవంతులను చేశారని సమదర్శిని సంస్థవారు ఆయనను కాలువలో సన్నాదించారు. సన్నాదాన్ని శ్రీ భగీరథరావు విర్వహించారు.

హైదరాబాద్ నోట్రీయల్

కృష్ణాపత్రిక పునఃప్రారంభం :

1902 లో ప్రారంభమయిన కృష్ణాపత్రికను శ్రీ ముట్టూరు కృష్ణరావు చేపట్టి ఉన్నత ప్రమాణాలతో స్వాతంత్ర్య సమర కాలంలో నిర్వహించారు. ఆయన గాంధీ భాష్య కారుడుగా విఖ్యాతి కెక్కారు. ఆయన తర్వాత శ్రీ కోంవెన్యూ రామకృష్ణరావు, శ్రీ వేమూరి యోగానందం క్షీణనరహితంగా ఉన్నట్లు ముద్రాపాత్రుల నిర్వహించారు. దానివిస్తరు శ్రీ పిరట్ల వేంకటేశ్వర్లు పునరుద్ధరించారు కున్నారు. ఈ ప్రారంభోత్సవం రక్షాక్షి ఉగాది నాడు బర్మత్ పురాలోని కృష్ణాపత్రిక మాతన కార్యాలయంలో జరిగింది. అధ్యక్షత వహించిన డాక్టర్ బిరుదురాజు రామరాజు, ప్రారంభకులు శ్రీ జి. పుల్లారెడ్డి, ముఖ్యఅతిథి భాస నైమాల్ శ్రీ కె. వి. భాస్కరరావు, ఉపన్యాసకులు శ్రీ యు. తు. బి. నిలంరాజు వేంకటేశ్వయ్య, ఎన్. వి. గోపాలశాస్త్రి, డాక్టర్ ముదిగొండ

శివప్రసాద్, పాత్మూరి వేంకటేశ్వరరావు కృష్ణాపత్రికతో తమకుగల సంబంధం వివరిస్తూ, కృష్ణరావుగారు పెట్టిన ప్రమాణాలతో పత్రికను నిర్వహించాలని సలహా ఇచ్చారు శ్రీ ఎన్. వి. గోపాలశాస్త్రి ఆదర్శం వాటిజ్యం రెంగూ కలపాలన్నారు. శ్రీ వేంకట శేషయ్య తమ అర్థ శతాబ్ది పత్రికా రచనానుభవం నుండి పెక్కు అమూల్య రత్నాలు కుమ్మరించారు. శ్రీ పిరట్ల తమ ప్రసంగంలో యధాశక్తి కృష్ణాపత్రిక ప్రమాణాలను పాటిస్తామన్నారు. శ్రీ గోపాల కృష్ణయ్య వందన సమర్పణతో కార్యక్రమం సమాప్తమయింది.

తెలుగు విజ్ఞానసీతం :

తెలుగు విజ్ఞానసీతం అనే మాతన విశ్వ విద్యాలయం రక్షాక్షి ఉగాది నాడు వెలిసింది. దీనికి మాజీ రాష్ట్రపతి డాక్టర్ నీలం సంజీవరెడ్డి ప్రారంభోత్సవం జరిపారు. ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు అధ్యక్షత వహించారు. తెలుగు జాతి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి ఈ విజ్ఞాన సీతం కృషి చేస్తుందని ముఖ్యమంత్రి అన్నారు. విజ్ఞానసీతం ప్రతిష్ఠా సనకు సూచనలు చేయడానికి నియమించిన సంఘం అధ్యక్షులు, లోకాయుక్త శ్రీ ఆపుర సాంబశివరావు తెలుగు సంస్కృతి రక్షణకు ప్రతి తెలుగువాడూ పాలు పడాలన్నారు. శ్రీ సంజీవరెడ్డి తమ ప్రసంగంలో తెలుగు వికాసానికి ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనను హర్షిస్తూ, పండిట్ జవాహర్ లాల్ నెహ్రూ హయాంలో రూపొందిన త్రిభాషా స్మారకం తప్పని సరిగా అనుసరణీయమన్నారు. మాతృభాషకు - తెలుగుకు సరైన స్థానం దేశంలో లేకపోతే, తెలుగు వాడికి స్థానం, పుండదని, దానిభోషాలు సందాన భాషల అవసరమూ వుందని ఆయన అన్నారు. ప్రారంభంలో పాంస్కృతికశాఖ కమిషనర్ శ్రీ పి. వి. ఆర్. కె. ప్రసాద్ స్వాగతం చెప్పారు. ప్రారంభోత్సవం గంట మాత్రమే ఆలస్యంగా ప్రారంభమయింది.

ఉపక్రమి :

ఏమిటి చిత్రకారమహాకయ మీరూ ఉన్నారో ఈ సన్మానంలో? - మాకు అందిన మొదటి జాబితాలో మీ పేరు లేదే! - అనడిగాను తెలుగు వెలుగు సన్నావానికి వచ్చిన ఒక చిత్రకారి మిత్రుణ్ణి. రెండో లిస్టులో వచ్చాను రెండో - అన్నారు ఆయన. ఏ లిస్టులో వుంటే సమండ్రి, వడ్డించేవాడు మనవాడయితే - అన్నారు పక్కన వున్న మూడవ లిస్టు అసామి.

— తిరుమల రామచంద్రా ★

'సాహిత్య - శిల్ప' గ్రంథాన్ని ఆవిష్కరిస్తున్న శ్రీ పి.వి.ఆర్.కె. ప్రసాద్. ఆయనకు ఎడమవైపున రచయిత శ్రీ వడలి మండేశ్వరరావు, కుడివైపున డా. తూమాటి దోణప్ప, డా. ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి గార్లని చిత్రంలో చూడవచ్చు.

ప్రేమ్ సబ్బుతో స్నానం రోజంతా ఉల్లాసం

మీ శరీరమునకు మృదుత్వమునిచ్చి సహజ
సౌందర్యమును పెంపొందించు సబ్బు ప్రేమ్.
దీని స్వచ్ఛమైన నురగే, పరిమళము
మీ మనసును వులకింపజేయును.

గులాబి మలీయు ఆకువచ్చ
రంగులలో లభించును

జయలక్ష్మి
గుంటూరు వారి తయారీ

ఫారెక్స్

అధిక
రుచికరం
అధిక
సంపూర్ణం

ప్రేమతో మీరు పెట్టే ప్రతి
చెంచాడు పాపాయి
పెరుగుదలకు మంచిది.

పాలతో కూడిన ఫారెక్స్ ఘన ఆహారం.

కలవడం మలభం. పాపాయికి తినిపించడం సులభం.

పాలతో కూడిన ఫారెక్స్ ఘన ఆహారం.

పాపాయి పెరుగుదలకు అత్యవశ్యకమైన ప్రోటీన్ తో
సమృద్ధం. ఆరోగ్యవంకమైన రక్తంకోసం అదనంగా
ఐరన్ కలిపినది. గట్టి పళ్లు, ఎముకలకోసం సరియైన
నిష్పత్తిలో కాలియం మరియు పాస్ఫరస్ కలిపినది.
పాపాయి సుస్వీర జీర్ణశక్తికి అనువుగా ముందుగానే
పదనం చేయబడినది.

పాలతో కూడిన ఫారెక్స్ ఘన ఆహారం.

ప్రతి చెంచాలో అధిక సంపూర్ణ ఘన ఆహారం.